

T.C.

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

**İBB ATATÜRK KİTAPLIĞI MC Yz K 0131 NUMARADA KAYITLI
MECMUANIN TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE
MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİNE (MESTAP)
GÖRE TASNİFİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İlhami ATAK

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Mehmet ÖZDEMİR

Bilecik, 2019

10165548

T.C.

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

İBB ATATÜRK KİTAPLIĞI MC Yz K 0131 NUMARADA KAYITLI
MECMUANIN TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE
MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİNE (MESTAP)
GÖRE TASNİFİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İlhami ATAK

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Mehmet ÖZDEMİR

Bilecik, 2019

10165548

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAVI
JÜRİ ONAY FORMU

BŞEÜ-KAYIS Belge No	DFR-172
İlk Yayın Tarihi/Sayısı	03.01.2017 / 28
Revizyon Tarihi	
Revizyon No'su	00
Toplam Sayfa	1

Öğrencinin Adı Soyadı: İlhami ATAĞ
Anabilim Dalı : Türk Dil ve Edebiyatı
Programı : Tezli Yüksek Lisans
Tez Danışmanı : Doç. Dr. Mehmet ÖZDEMİR
Tezin Özgün Adı : İBB Atatürk Kütüphanesi MC 42 K 0131 Numarada Kayıtlı Mecmuaların
Transkripsiyonlu Metni ve Mecmuaların Sistemli Tasnifi Projesine (MESTAP) Göre Tasnifi
Tezin İngilizce Adı : The Transcribed Text of Periodical Journal Registered In Number
MC 42 K 0131 In Istanbul Metropolitan Municipality Atatürk Library And The
Classification According To Systematical Classified Project of Periodical Journals.

Tez Savunma Sınavı Tarihi: 03 / 05 / 2019

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışması ilgili EYK kararıyla oluşturulan jüri tarafından OY BİRLİĞİ / ~~OY~~
ÇOKLUĞU ile Türk Dil ve Edebiyatı Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet ÖZDEMİR

İlhami

Üye : Doç. Dr. Hacı İbrahim DEMİRKAZIK

Hacı İbrahim

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Binyaman ATÇIÇEĞİ

Üye :

Üye :

ONAY

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun / / 20.... tarih ve
...../..... sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

BEYAN

İBB Atatürk Kitaplığı MC Yz K 0131 Numarada Kayıtlı Mecmuanın Transkripsiyonlu Metni ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesine (MESTAP) Göre Tasnifi adlı yüksek lisans tezinin hazırlık ve yazımı sırasında bilimsel ahlak kurallarına uyduğumu, başkalarının eserlerinden yararlandığım bölümlerde bilimsel kurallara uygun olarak atıfta bulunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezin herhangi bir kısmını Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

İlhami ATAK

Tarih

İmza

ÖN SÖZ

Mecmualar, Klasik Türk edebiyatının kapsamının daha iyi tespit edilmesine yardımcı olacak kaynak eserlerdendir. Divanı bulunmayan şairleri tespit etmek, divanlarda yer almayan şiirleri ortaya çıkarmak, metin tamirinde kullanılmak, dönemin veya müstensih'in şiir zevkini belirlemek, Klasik Türk edebiyatında yazılan nazirelerin hangi şairin zemin şiirine yazıldığını anlayabilmek yönleri düşünüldüğünde mecmuaların niçin ele alınıp incelenmesi gerektiği net olarak anlaşılacaktır.

Bu çalışmada İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı'nda Mc Yz K 0131 demirbaş numarasıyla kayıtlı bulunan el yazması şiir mecmuasının dijital ortamda temin edilmiş nüshası kullanılmıştır. Metnin transkripsiyonunda bilimsel eserlerde uygulanan MEB *İslam Ansiklopedisi* transkripsiyon sistemi kullanılmıştır. Transkripsiyonlu metin divanlarda yer alan şiirlerle karşılaştırılmış, farklılıklar dipnotlarda verilmiş ve divanlarda yer almayan şiirler tespit edilmiştir. Mecmuada transkripsiyonu yapılan 371 şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerden 370'i gazel, 1'i kıta nazım biçimiyle yazılmıştır. 367 şiirin kime ait olduğu tespit edilmiş fakat 4 şiirin makta beyitleri mecmuada kayıtlı olmadığı için kime ait oldukları tespit edilememiştir. Mecmua incelendiğinde bunun bir nazire mecmuası olduğu anlaşılmıştır. İstinsah tarihi ve müstensih hakkında herhangi bir bilgi tespit edilememiştir. Kayıtlı şiirlerden yola çıkılarak mecmuanın 18. yüzyılın ikinci yarısında yazılmış olma ihtimali ön görülmüştür.

Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde mecmua türü hakkında genel bilgiler verilmiş, ikinci bölümde ilgili mecmuanın nüsha tavsifi yapıldıktan sonra mecmua çeşitli yönlerden incelenmiş. Son bölümde ise transkripsiyonlu metin ve sonuç bölümü bulunmaktadır. MESTAP tablosu ve mecmuada şiiri bulunan şairlerin biyografileri ise tezin bitimine Ek-1 ve Ek-2 olarak ilave edilmiştir.

Bir şiir mecmuası olan bu tezin amacı divanlarda yer almayan şiirleri edebiyat dünyasına kazandırmak, mecmuada ve divanda yer alan şiirlerin karşılaştırmasını yaparak farklılıkları tespit etmek ve MESTAP çalışmalarına katkıda bulunmaktır.

Bu tezin yazılması aşamasında tez konusunun belirlenmesinden savunma sınavına kadar bana destek veren danışmanım Doç. Dr. Mehmet ÖZDEMİR'e değerli

katkılarından dolayı teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca yüksek lisans hocalarım olan Doç. Dr. Hacı İbrahim DEMİRKAZIK ve Doç. Dr. Yakup ÖZTÜRK'e de eğitim hayatıma verdikleri çok değerli katkılarından dolayı teşekkür ediyorum. Son olarak bugünlere ulaşmamda emeklerini esirgemeyen ve daima yanımda bulunan aileme şükranlarımı sunarım.

İlhami ATAK

Tarih

ÖZET

Bu çalışmada İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı'nda Mc Yz K 0131 demirbaş numarasıyla kayıtlı bulunan el yazması şiir mecmuasının dijital ortamda temin edilmiş nüshası kullanılmıştır.

Tamamı 115 varak olan bu mecmuada 1'i kıta 370'i gazel olmak üzere 371 şiir tespit edilmiş, bu şiirlerin transkripsiyonlu aktarımı yapıldıktan sonra metin üzerinde incelemeler yapılmıştır. İstinsah tarihi ve müstensih hakkında bilgi bulunamamıştır fakat şiirlerin az bir kısmı 16. ve 18. yüzyıl şairlerine, çoğu ise 17. yüzyıl şairlerine ait olduğu düşünüldüğünde mecmuanın 18. yüzyılın ikinci yarısında yazılması kuvvetle muhtemeldir.

Toplamda üç bölümden oluşan bu çalışmanın ilk bölümünde mecmua türü hakkında bilgiler verilmiş, ikinci bölümünde ilgili mecmuanın çeşitli yönlerden incelenmesi yapılmış, son bölümünde ise mecmuada yer alan şiirlerin transkripsiyonlu ve divanlarla karşılaştırmalı metni verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Atatürk Kitaplığı, Mecmua, Divan Şiiri, Gazel, Nazire

ABSTRACT

In this study, a digitallally available copy of the manuscript poetry journal, registered with the number MC Yz K 0131 in the Atatürk Library of Istanbul Metropolitan Municipality, was used.

In this journal, all consisting of 115 foils, 371 poems with 1 stanza and 370 lyrics were identified; after the transcriptional transfer of those poems had been carried out, studies on the text were made. No information was found regarding the date of copying and the scribal; however, considering that only a small fraction of the poems belongs to the poets of 16th and 18th centuries and most to the poets of 17th century, the journal is highly likely to have been written in the second half of the 18th century.

In the first part of this study which consists of three sections in total, information about the type of magazine was given. In the second part, the related magazine was examined in various aspects, and in the last section, the text with its transcriptional and comparative analysis with divans of the poems in the magazine is given.

Key Words: Atatürk Library, Periodical, Ottoman Poetry, Lyric, Nazire

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	i
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
ÇEVİRİYAZI ALFABESİ.....	vii
KISALTMALAR	viii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMUA

1.1- MECMUANIN TANIMI, EDEBİYAT TARİHİ İÇİNDEKİ YERİ, ÖNEMİ VE SINIFLANDIRILMASI.....	4
---	---

İKİNCİ BÖLÜM

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI MC Yz K 0131 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASI

2.1- NÜSHA TAVSİFİ	11
2.2- MECMUADA ŞİİR VE ŞAİRLER DİZİNİ	12
2.3- MECMUADA KULLANILAN ARUZ KALIPLARI.....	14
2.4- MECMUADA NAZİRE OLARAK KAYDEDİLMİŞ ŞİİRLER	16
2.5- MECMUADAKİ ŞİİRLERİN REDİF VE KAFİYESİ	18
2.6-MECMUADA BULUNUP DİVANLARDA BULUNAMAYAN ŞİİRLER...23	

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METİN

3.1- MECMUADA KARŞILAŞILAN PROBLEMLER	24
3.2- METİN TESİSİNDE TAKİP EDİLEN YÖNTEM	24
TRANSKRİPSİYONLU METİN	26
SONUÇ.....	354
KAYNAKÇA.....	355

EKLER	360
EK-1: MECMUADA ŞİİRİ BULUNAN ŞAİRLER HAKKINDA BİLGİLER.....	360
EK-2: MESTAP TABLOSU.....	410
ÖZGEÇMİŞ	457

ÇEVİRİYAZI ALFABESİ

آ, ا	a, ā, A, Ā	ص	ş, Ş
أ, ا	a, e, A, E	ض	đ, ž, Đ, Ž
ب	b, B	ط	t, T
پ	p, P	ظ	z, Z
ت	t, T	ع	‘
ث	s, S	غ	ğ, Ğ
ج	c, C	ف	f, F
چ	ç, Ç	ق	k, K
ح	h, H	ك	k, g, ñ, K, G
خ	h, H	گ	g, ğ, G
د	d, D	ث	ñ
ذ	z, Z	ل	l, L
ر	r, R	م	m, M
ز	z, Z	ن	n, N
ژ	j, J	و	v, V, (o, ö, u, ū, ü)
س	s, S	ه	h, H, (a, e)
ش	ş, Ş	ی	y, Y, (i, i, ī, ā)

KISALTMALAR

a.g.e. Adı geen eser

Bkz. Bakınız

C. Cilt

D. Divan

DİA Diyanet Ansiklopedisi

MEB Milli Eğitim Bakanlığı

İBB İstanbul Bykşehir Belediyesi

G. Gazel

M. Mecmua

Ör. Örnek

s. Sayfa

S. Sayı

vb. ve bunun gibi

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuada Şiir ve Şairler Dizini.....	12
Tablo 2: Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları	14
Tablo 3: Mecmuada Nazire Olarak Kaydedilmiş Şiirler.....	16
Tablo 4: Mecmuadaki Şiirlerin Redif ve Kafiyesi	18
Tablo 5: Mecmuada Bulunup Divanlarda Bulunamayan Şiirler	23

GİRİŞ

Divan edebiyatı, Türk edebiyatı içerisinde uzunca bir dönemi kapsayan ve klasikleşen bir edebiyattır. Türklerin İslamı kabulünden sonra Fars ve Arap edebiyatlarının etkisiyle Türkler arasında gelenek haline almış bir edebiyattır.

Divan edebiyatı içinde en çok ilgilenilen ve tercih edilen yazın türü ise şiir olmuştur. Yine Fars-Arap edebiyatının etkisiyle kullanılan şiir biçimleri de yazın dünyamızı renklendirmiştir. Bu biçimler arasında en çok tercih edilenler gazel, kaside, mesnevi, rubai, terciibent, terkihibent vb. nazım formlarıdır. Türk edebiyatında biçimde görülen bu yenilikler muhtevada da kendini göstermiştir. Dolayısıyla divan şiiri hem biçim hem de içerik bakımından Fars-Arap edebiyatlarının etkisi altında kendi sesini yüzyıllar içerisinde bulabilmiştir. Zaman içinde şarkı, tuyuğ gibi nazım biçimleriyle birlikte yeni hayaller, mazmunlar ve temalar da divan şiiri geleneğine dahil edilmiştir.

Özgün şiirlerin yanı sıra diğer şairlerin şiirlerine ölçü, redif ve kafiye bakımından benzer şiirler yazma geleneği ortaya çıkmış ve bu tarzda yazılan şiirlere “nazire” adı verilmiştir. “Nazire” iki cihetle önem arz eder: Birincisi şiirine nazire yazılan şairin şiir alanında gördüğü kabulü gösterir, ikincisi ise nazire yazan şairin edebi kişiliğinin oluşumunda hangi şairlerin etkisinin olduğunu gösterir. Divan şiiri geleneğinde şiirlerine nazireler yazılmış pek çok şair vardır. Bu da demektir ki başka şiirlere yazılmış pek çok da nazire vardır.

Divan edebiyatında sayısız şair, şiirlerini “divan” adı verilen kitaplarda toplamıştır. Nazire tarzında yazılan şiirler ise bazen divanlarda yer almış bazen de “mecmuatünnezair”, “mecmua-i eş‘ar”, “şiir mecmuası” gibi adlarla el yazması kitaplarda toplanmıştır. Şiir mecmuası yazanlar şairler olabileceği gibi şair olmadığı halde edebiyatla ilgilenen kişiler de olabilir. Edebiyatımızda Arap alfabesiyle ve el yazısıyla yazılmış yüzlerce belki binlerce şiir mecmuası araştırmacılar tarafından keşfedilmeyi beklemektedir.

Şiir mecmuaları çeşitli yönlerden yazın dünyasına katkılar sunmaktadır. Bir şiir mecmuasında mecmuayı yazanın ve yazıldığı dönemin şiir zevkini ve estetiğini bulmak mümkündür. Bunun yanında divanlarda yer almayan veya divanı bulunmayan/bulunamayan şairlerin şiirlerine de mecmualarda rastlamak mümkündür. Yazılan mecmuanın bir nazire mecmuası olması halindeyse hem şairlerin kimlerden ve

hangi şiiirlerden etkilendiğini hem de kendisinden sonra veya çağdaşı olanlar arasında hangi şairleri etkilediğini bulmak mümkündür. Aynı zamanda divanlarda yer alan ve çeşitli sebeplerle yanlış okunan veya okunamayan şiir bölümlerinin doğru okunmasına ve metin tamirine de katkı sunmaktadır.

Divan edebiyatı geleneği içinde kendine yer bulmuş pek çok nazire mecmuası arasında İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı MC Yz K 0131 numarada kayıtlı şiir mecmuası bu teze konu olmuştur. Bu mecmua tahminen 18. yüzyılın ikinci yarısında yazılmış bir nazire mecmuasıdır. Müstensihin isminin yazılı olduğu kısım zaman içinde okunmayacak şekilde silindiği için yazanın kimliği tespit edilememiştir.

Bu çalışmada bahsi geçen el yazması eserin dijital ortamda elde edilmiş nüshası kullanılmıştır. Eser nazire mecmuası olması yönüyle önemli görülmüştür. Eserde 75 şaire ait 371 şiir tespit edilmiştir. Bunların pek çoğu nazire tarzında gazel nazım biçimiyle yazılmış şiirlerdir. Bu 75 şairin pek çoğu 17. yüzyılda yaşamış şairlerdir. Bu yönüyle bu çalışma 17. yüzyılda etkili olan şiir zevkini yansıtır niteliktedir. Ayrıca bu çalışmada divanlarda yer almayan 13 şiir tespit edilmiştir. Bu yönüyle de divan edebiyatına katkı sunacak bir çalışmadır denilebilir. Mecmuanın tamamına yakını nazire ve zemin şiirlerden oluşmaktadır fakat başlığı “zemin şiir” olarak kayıtlı 20 şiir ve bu şiirlere yazılmış “nazire” başlıklı 58 şiir tespit edilmiştir. Bunların dışındaki şiirler de zemin şiirler ve nazirelerden oluşmaktadır fakat mecmuada başlığı kaydedilmediği için daha akademik bir gözle incelenmeyi beklemektedir. Ta ki hangi şiirin zemin şiir, hangi şiirin nazire olduğu kesin olarak ortaya çıkabilsin.

Bu araştırmanın amacı söz konusu el yazması şiir mecmuasını transkripsiyon harfleriyle Latin alfabesine aktarmak, mecmuayı çeşitli yönlerden incelemek, nazireleri ve zemin şiirleri ortaya çıkarmak ve divanlarda yer almayan şiirleri tespit edip edebiyat dünyasına kazandırmaktır. Ayrıca mecmuaların sistematik tasnifi projesine (MESTAP) katkı sunmaktır.

Bu çalışma üç bölüme ayrılmış ve ilk bölümde mecmua türü hakkında genel bilgiler verilmiş, ikinci bölümde ilgili mecmuanın nüsha tavsifi yapıldıktan sonra mecmua çeşitli yönlerden incelenmiştir. Son bölümde ise transkripsiyonlu metin ve sonuç bölümü bulunmaktadır. MESTAP tablosu ve mecmuada şiiri bulunan şairlerin biyografileri ise tezin bitimine Ek-1 ve Ek-2 olarak ilave edilmiştir.

Mecmua *MEB İslam Ansiklopedisi* transkripsiyon sistemi ile kaydedilmiştir. Okuma ve transkripsiyon sistemine aktarma esnasında divanına ulaşılan şairlerin şiirleri divanlarda yer alan şiirlerle kıyaslanmış ve farklılıklar/eksiklikler dipnotlarda belirtilmiştir. Ayrıca divanlarda bulunamayan şiirler de dipnotlarda gösterilmiştir. Okunamayan kısımlar “.....” şeklinde ve sonradan tamamlanan kısımlar [.....] şeklinde belirtilmiştir.

Araştırmanın sonucunda mecmuada şiiri bulunan 75 şair tespit edilmiştir. 370 gazel ve 1 kıt'a nazım biçimiyle yazılmış 371 şiirden 367'sinin kime ait olduğu belirlenmiş, 4 şiirin ise mahlas beytinin kaydedilmemiş olması sebebiyle şairi tespit edilememiştir. Mecmua bir nazire mecmuası şeklinde oluşturulmuştur. Şiirlerden 20'si “zemin şiir”, 58'i “nazire” olarak kaydedilmiştir. Geriye kalan şiirlerin de tamamına yakını nazire ya da zemin şeklinde olmasına rağmen hangi şiirin nazire hangisinin zemin şiir olduğu tespit edilememiştir. Mecmuada kayıtlı şiirlerden 13'ü divanlarda bulunamamıştır. Mecmuanın kim tarafından, hangi maksatla, ne zaman yazıldığı tam olarak tespit edilememiştir. Şiiri bulunan şairlerin 18. yüzyılın ilk yarısından sonra hayatta bulunmamaları nedeniyle mecmuanın en erken 18. yüzyılda yazıldığı tahmin edilmiştir. Mecmuanın bir nazire mecmuası olması dolayısıyla da kimliğine ulaşılamayan müstensihin eğer özel bir amacı yoksa tek amacının nazire mecmuası yazmak olduğu düşünülebilir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMUA

1.1- MECMUANIN TANIMI, EDEBİYAT TARİHİ İÇİNDEKİ YERİ, ÖNEMİ VE MECMUALARIN SINIFLANDIRILMASI

Arapça bir kelime olan mecmua, lügatte “toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi”(Devellioğlu, 2004:596) anlamında kullanılan bir kelimedir.

Mecmua üzerine çalışma yapanların mecmua tanımları küçük farklılıklarla birlikte benzer tanım özelliği göstermektedir. Atabey Kılıç'ın mecmua tanımı şu şekildedir: Muhtelif nesnelere bir araya toplamak anlamındaki Arapça cem' mastarından türeyen mecmûa kelimesi, “toplanıp biriktirilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilmiş kitap” şeklinde değerlendirilir. Kültürel ve edebi anlamda ise “mecmualar bir veya daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dinî, din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan kitaplardır.”(Kılıç, 2012:75)

Mustafa Uzun'un İslam Ansiklopedisi'nde yazdığı mecmua maddesinin başında şu şekilde tanımlanmıştır: Aynı veya farklı türden seçilmiş çeşitli hacimlerdeki metinlerin ve risalelerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan eserlerin ortak adı. (Uzun, 2003:265)

Mecmuaların İslam edebiyatında ortaya çıkışını Uzun şu şekilde izah etmektedir: Mecmua başlangıçta, birçok bakımdan benzediği cönk gibi ayetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilahiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin(fevâid), notların, tarihi belge ve kayıtların(tevârih) derlendiği bir not defteri halinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidi özelliği kazanmıştır.

İslam kültüründe mecmua türü, henüz adı konulmadan Hz. Peygamber'in hadis yazımına izin vermesiyle birlikte ortaya çıkmıştır. Mecmuaların türlerine göre bazı tertip ve şekillere kavuşarak Araplar, Farslar ve Türkler arasında rağbet bulup farklı bir gelişim göstermesi ve çeşitli ilim dallarında müstakil bir telif türü özelliği kazanması ilk örneklerin ortaya çıkışından birkaç asır sonra gerçekleşmiştir. Not defterlerinden meydana gelen özel mecmualar için böyle bir tarihin belirlenmesi zor görünmekle birlikte bunların Osmanlı dönemindeki gelişimine bakarak XV. yüzyıldan itibaren

dikkat çekmeye başladıklarını, XVI. yüzyıldan sonra ise sayı ve çeşitlerinin iyice arttığını söylemek mümkündür.(Uzun, 2003:265,266)

Mecmualar birçok açıdan edebiyatımıza katkı sağlayan eserlerdir. Mecmuaların önemiyle ilgili Yaşar Aydemir şu şekilde görüş beyan etmiştir: Mecmualar, içinde barındırdığı şiir ve şairle dönemin okuyucu zevkini ve şairin okunurluğunu, popülaritesini verir. Ali Şîr Nevâyî'nin şiirleri XV. yüzyıldan XX. yüzyıla kadar mecmualarda yer alıyorsa bu durum hem okuyucu zevkini hem de şairin uzun süreli etkisini gösterir. Edebiyat tarihinin birinci dereceden kaynakları olan tezkirelere yansımamış birçok şair, şiir, tür ve belgede de mecmualar edebiyat tarihinin vazgeçilmez kaynakları durumundadır. (Aydemir, 2007: 123)

Mecmualar, edebiyat araştırmacısına, şairin şiir meşkinde takip ettiği yolu ve beğendiği ustalara ait ipuçlarını verir. Aynı zamanda şairin yolundan gitmiş ve edebî kişiliğini oluştururken kendisinden yararlanmış isimlere ait malzemeler de sunar. Mecmualar, isimleri ve şiirleri unutulmuş, kimi nedenlerle edebiyat tarihindeki yerini alamamış şairler için de birinci dereceden kaynaktır. Mecmuaların önemli işlevlerinden birisi de gerek nüsha eksikliğinden ve gerekse başka nedenlerle divan metnine girmemiş şiirleri içermesidir. Bu açıdan tenkitli metin neşirlerinde mecmuaların metne önemli ölçüde katkısı vardır. Mecmualarda bulunup da tenkitli metne esas teşkil eden nüshalara girmemiş şiirlerin bu nüshalarda olmayışının yukarıda saydığımız çok farklı sebepleri olabilir. Bu sebeplerin her biri aynı zamanda edebiyat araştırmacısının problemi. Edebiyat araştırmacısının bütün bunları dikkate alarak titiz bir çalışma ile mecmuaları metin tenkitinde kullanması uygun olacaktır.(Aydemir, 2007:135)

Köksal, mecmuaların önemini ve edebiyat tarihine katkılarını maddeler halinde şu şekilde sıralamıştır:

1. Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür.
2. Bilinen şairlerin bilinmeyen/divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.
3. Şairlerin divanlarındaki şiirlerinin farklı şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) tesadüf edebiliriz.
4. Mecmualar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği halde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır.

5. Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bent yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlamadığımız aruz kalıplar vb. örneklerle de mecmualarda karşılaşılabılıriz.
6. Mecmualarda, zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri de yakalama imkânı vardır.
7. Bazı şiir mecmualarında, başka şairlerin de şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirlerinin yoğun olduğu görülür. Derleyeninin şair olduğu bir şiir mecmuası edebiyat tarihi araştırmalarına katkısı bakımından kuşkusuz daha kıymetli sayılır.
8. Mecmualar, -bir kısmı kendisi de şair olan- şiir sever kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Bu itibarla derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmualarda o şahsın/şairin zevklerini fark ederken, dönemin genel beğeniyle ilgili önemli ipuçları da yakalamak mümkündür.
9. Şiir mecmualarında genel olarak dönemin zevklerini, edebî tercihlerini vs. anlamak kabil olduğu gibi ferdî temayüllerin de izini sürmek mümkündür.
10. Bütün bunlarla beraber, özelde şiir mecmualarının, genelde de bütün mecmuaların yukarıda sayılan fayda ve önemleri tek tek ve birbirinden bağımsız olarak incelendiğinde çok fazla bir anlam ifade etmezler. Ama aynı dönemde derlenmiş yüzlerce mecmuanın taranmasından ortaya çıkacak manzara devrin müşterek anlayış ve zevkini ortaya dökecektir. (Köksal, 2012: 409-431)

Mecmualar henüz keşfedilmemiş bir eserin ortaya çıkmasına, tezkirelerde adı geçen yahut kaynaklarda adı hiç zikredilmeyen şairlerle ilgili bilgiye ulaşılmasına, ihtiva ettikleri şiirlerle divanlardaki şiirlerin mukayesesine imkân sağlamak gibi fonksiyonlar icra edebilmektedir.

Türk-İslam tarihinde içeriği ve kapsamı klasik bir tertibe ulaşmamış mecmua türündeki eserlerin sınıflandırılması da bir problem olarak görülmüş ve üzerinde farklı çalışmalar yapılmıştır. Akademisyenler mecmuaların tasnifiyle ilgili yaptıkları çalışmalarda farklı sınıflandırmaları ortaya koymuşlardır. Bu konuda önemli ve kısa bir tasnifi Agâh Sırrı Levend yapmıştır.

Edebiyat tarihimiz bakımından çok önemli olan mecmualar şöyle ayrılabilir:

- a) Nazire mecmuaları,
- b) Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları,
- c) Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,

- d) Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,
- e) Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar.(Levend,1988:166,167)

Bir diğer sınıflandırma ise Cemal Kurnaz ve Yaşar Aydemir'e aittir: Mecmualar, amaçları bakımından; farklı tarikatların müntesipleri tarafından tarikat mensuplarının ihtiyaçları gözetilerek hazırlanan mecmualar, geniş halk kitlelerine hitap eden mecmualar, belli bir standardın üzerinde estetik zevki bulunan kimseler için hazırlanmış mecmualar, mürettibinin şiir zevki için hazırlanmış mecmualar, sipariş üzerine hazırlanmış mecmualar, tematik mecmualar vb. şeklinde de tasnif edilebilir. Kaside mecmuaları, gazel mecmuaları, tahmis-muhammes mecmuaları, kıta mecmuaları gibi kategoriler, şiir mecmualarında nazım şekillerini merkeze alan sınıflandırmalardır. İçerdiği konu ve türe göre musiki mecmuaları, ilahî mecmuaları, dua mecmuaları, tarih mecmuaları, inşa mecmuaları gibi farklı tasnifler de yapılabilir.(Kurnaz, Aydemir, 2013:53)

Bu kısa tasniflerin dışında Atabey Kılıç ayrıntılı bir mecmua tasnifi yapmıştır:

- 1- Cilt ve Tertip hususiyetleri bakımından
 - 1.1- Cönkler
 - 1.2- Mecmualar
 - 1.2.1- Tertip durumuna göre mecmualar
 - 1.2.1.1- Mürettep mecmualar
 - 1.2.1.2- Mürettep olmayan mecmualar
 - 1.2.2- Mürettep durumuna göre mecmualar
 - 1.2.2.1- Mürettibi bilinen mecmualar
 - 1.2.2.2- Mürettibi bilinmeyen mecmualar
 - 1.2.3- Aynı zümreye mensup şahsiyetlerin eserlerinin toplandığı mecmualar
- 2- Şekil bakımından
 - 2.1- Manzum metinler mecmuaları
 - 2.1.1- Kaside mecmuaları
 - 2.1.2- Gazel mecmuaları
 - 2.1.3- Nazire mecmuaları
 - 2.1.4- Muamma mecmuaları
 - 2.1.5- Manzum lügat mecmuaları

- 2.1.6- İlahi mecmuaları
- 2.1.7- Şehrengiz mecmuaları
- 2.1.8- Na't mecmuaları
- 2.1.9- Hilye mecmuaları
- 2.1.10- Mi'raciyye mecmuaları
- 2.1.11- Matla' mecmuaları
- 2.1.12- Mersiye mecmuaları
- 2.1.13- Çeşitli mesnevilerden seçkileri barındıran mecmualar
- 2.1.14- Güfte mecmuaları
- 2.1.15- Müstezad mecmuaları
- 2.1.16- Tarih mecmuaları
- 2.1.17- Musammat mecmuaları
- 2.1.18- Kıt'a ve rubâ'î mecmuaları
- 2.1.19- Divan mecmuaları
- 2.2- Mensur metinler mecmuaları
 - 2.2.1- Lugaz mecmuaları
 - 2.2.2- Fetva mecmuaları
 - 2.2.3- Tefsir mecmuaları
 - 2.2.4- Şerh mecmuaları
 - 2.2.5- Sakk mecmuaları
 - 2.2.6- Mekân ve tasvirlerini içeren mecmualar
 - 2.2.7- Münşe'ât mecmuaları
 - 2.2.8- Tek şahsa ait inşa örneklerinden oluşan münşe'ât mecmuaları
- 2.3- Karışık manzum ve mensur eserler mecmuaları
 - 2.3.1- Fevâ'id ve eş'âr mecmuaları
 - 2.3.2- Farklı türleri barındıran mecmualar
- 3- Dil bakımından
 - 3.1- Arapça mecmualar
 - 3.2- Farsça mecmualar
 - 3.3- Türkçe mecmualar
 - 3.4- Çok dilli mecmualar
- 4- Muhteva bakımından

- 4.1- Din
- 4.2- Tasavvuf
- 4.3- İlm-i nücüm/fal ve remil
- 4.4- Hikâye/latife
- 4.5- Hezel ve hiciv
- 4.6- Edviye
- 4.7- Mûsıkî
- 4.8- Hat ve kitabet
- 5- Şahısların tertip etti veya şahıslar için tertip edilen mecmualar(Kılıç, 2012:75-96)

Mehmet Gürbüz'e göre mecmuaların tasnifi şu şekildedir:

Şiir mecmuaları

- I. Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmuaları
 - 1- Gazel mecmuaları
 - 2- Kaside mecmuaları
 - 3- Müstezad mecmuaları
 - 4- Matla mecmuaları
 - 5- Beyit mecmuaları
 - 6- Mısra mecmuaları
 - 7- Farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerden oluşan mecmualar
- II. Şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmuaları
 - 1- Tarih mecmuaları
 - 2- Na't mecmuaları
 - 3- Muamma mecmuaları
 - 4- Lügaz mecmuaları
 - 5- Mehdiye mecmuaları
 - 6- Şehrengiz mecmuaları
 - 7- Farklı konularda yazılmış şiirleri içeren mecmualar
- III. Nazire mecmuaları
- IV. Şairlerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmualar

- 1- Aynı zümreye(tasavvufi oluşum, meslek grubu vb.) mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - a- Mevlevi şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - b- Hurufi-Bektaşî şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - 2- Aynı coğrafyada ya da aynı şehirde yetişmiş veya aynı milliyete mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
- V. Bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin divanlarını/şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmualar(Gürbüz, 2012:97-112)

İKİNCİ BÖLÜM

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI MC Yz K 0131 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASI

2.1- NÜSHA TAVSİFİ

Eser, İBB Atatürk Kitaplığı'nda T811 Şİİ T811 Şİİ 1 yer numarası ve Mc_Yz_K_0131 demirbaş numarası ile kayıtlı el yazması şiir mecmuasıdır. 215x115 mm ölçülerinde 115 varaktan ibarettir. 19, 25, 48, 51, 52, 63, 72, 82, 84, 86, 104, 105, 114. varaklar boştur. Eserin ilk sayfasında Arap harfleriyle sonradan yazıldığı belli olacak şekilde “Mecmua-i Eş‘ar” başlığı yazılıdır. Müstensihin adı ya hiç yazılmamış ya da zaman içinde silinmiştir. Eserde modern rakamlarla sonradan varak numaraları yazılmıştır. Sayfalarda satır ve sütun sayısı düzenli değildir. Bazı sayfalarda 6 şiir bulunurken bazılarında 1 şiire kadar şiir sayısı azalmıştır. Bazı sayfalar ise tamamen boş bırakılmıştır. Eserdeki 20 adet şiirin başlığı “Sahib-i Zemin...” şeklinde oluşturulmuş ve onlardan sonra gelen şiirlere de “Nazire-i” başlığı yazılmıştır. Bu başlıkların kimisi kırmızı, kimisi yeşil olarak yazılmıştır. “Nazire-i ...” başlığı bulunan 58 şiir bulunmaktadır. Diğer şiirlerin başlığı ise şairin mahlası şeklinde yazılmıştır. Bazı şiirlerde ise hiç başlık yazılmamıştır. Bir nazire mecmuası olduğu anlaşılan bu eserde toplamda 371 şiir yer almakta olup bunlardan 1'i kıta, 370'i gazel nazım biçimiyle yazılmıştır. Bu şiirlerin 4 tanesi yarım bırakıldığı için kime ait olduğu belli değildir. Eserin istinsah tarihi ve müstensihi hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Eserde 75 farklı şaire ait zemin şiirler ve nazireler bulunmaktadır. Bu şairlerin bir kısmı 16. yüzyılda ve 18. yüzyılın ilk yarısında yaşamış şairler, çoğunluğu ise 17. yüzyılda yaşamış şairlerdir. Bu bilgiler göz önüne alındığında eser en erken 18. yüzyılın ikinci yarısında kaleme alınmış olmalıdır.

Eserde yazılı ilk beyit:

Gülçîn olamaz dest-i temâşâ çemenümden/Leb-beste-i nâzam söz alınmaz
dehenümden

Eserde yazılı son beyit:

Dergeh-i bâb-ı cedîde Zîver eski bendedür/Ān-be-ān olmağda aña feyz-i
Mevlânâ yeñi

2.2- MECMUADA ŞİİR VE ŞAİRLER DİZİNİ

Mecmuada 1 kıta 370 gazel olmak üzere toplam 371 şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerin 103 tanesi Naili, Sabri, Fehim, Fâizi, ve Neşati'ye aittir. Bu beş şairin şiirlerinin toplamı mecmuada bulunan tüm şiirlerin %27,76'sını teşkil etmektedir. En fazla şiir sayısı 35 adetle Naili'ye aittir. Aşağıdaki tabloda alfabetik olarak şairlerin mahlası, şiir sayıları, mecmuda bulunan şiir numaraları ve nazım biçimleri gösterilmiştir.

Tablo 1: Mecmuada Şiir ve Şairler Dizini:

Şairin Mahlası	Mecmua-daki Şiir Sayısı	Şiir Numaraları	Nazım Biçimi
'Adlî	1	12	Gazel
'Âlî	1	259	Gazel
'Ârif	7	151,162,220,223,239,293,358	Gazel
'Atâyî	5	22,47,79,281,306	Gazel
'Âzim	1	240	Gazel
Bahâyî	3	116,143,189	Gazel
Bākî	5	6,140,141,230,354	Gazel
Cem'î	9	29,39,132,182,252,274,320,335,363	Gazel
Cevrî	14	102,108,121,123,144,174,196,203,234,262,301,342,345,347	Gazel
Cezmî	2	237,283	Gazel
Dürri	1	2	Gazel
Edîb	1	350	Gazel
Fâizî	16	25,49,78,107,122,124,135,166,171,180,195,212,265,282,288,298	Gazel
Fasîh	11	23,31,191,249,256,269,275,284,286,291,357	Gazel
Fehîm	18	18,43,50,54,104,109,125,129,145,168,197,199,204,206,242,243,267,324	Gazel
Fennî	1	319	Gazel
Ferîdün	1	340	Gazel
Fethî	4	28,91,276,279	Gazel
Feyzî	4	27,85,277,294	Gazel
Güftî	2	201,334	Gazel
Hâletî	4	142,165,210,312	Gazel
Halîm	1	228	Gazel
İshak	1	55	Kit'a
'İsmetî	10	97,117,146,156,160,172,214,251,264,285	Gazel

‘İzzetī	1	322	Gazel
Kāşif	4	94,187,236,332	Gazel
Kelīm	6	126,207,292,302,314,343	Gazel
Lütfī	1	211	Gazel
Mahvī	2	17,200	Gazel
Mantikī	1	313	Gazel
Mezākī	10	52,59,92,205,219,226,326,341,361,369	Gazel
Nābī	8	1,74,176,183,208,216,248,346	Gazel
Nahifī	2	177,333	Gazel
Nāilī	35	35,63,71,83,84,88,93,95,99,103,110,128,149,150,153,154,158, ,159,161,164,167,169,175,218,222,246,255,257,268,290, 295,304,328,338,355	Gazel
Na‘īm	7	9,51,68,73,188,217,310	Gazel
Nazīf	1	75	Gazel
Nazīm	2	317,370	Gazel
Nazmī	1	254	Gazel
Nedīm	1	323	Gazel
Nef‘ī	7	16,32,33,37,138,209,336	Gazel
Nergisī	1	111	Gazel
Nesīb	1	3	Gazel
Neşātī	15	36,58,80,89,100,173,224,229,278,325,329,339,349,356,360	Gazel
Nisārī	2	14,233	Gazel
Rāğıb	1	184	Gazel
Rā‘iz	1	67	Gazel
Rāmī	3	40,76,318	Gazel
Rāsih	1	42	Gazel
Rāşid	2	41,364	Gazel
Rızā‘ī	3	26,98,131	Gazel
Riyāzī	11	8,120,137,155,181,213,232,266,287,299,303	Gazel
Rüşdī	11	106,198,215,250,261,316,344,348,351,366,368	Gazel
Sābir	1	330	Gazel
Sābit	1	247	Gazel
Sabrī	19	15,21,38,45,72,81,82,115,119,130,136,139,170,202,258,273, 289,300,362	Gazel
Sāmī	1	227	Gazel
Sāmī‘ī	3	57,193,272	Gazel
Sırrī	9	5,64,87,101,105,186,260,307,331	Gazel

Sükkerī	3	56,327,367	Gazel
Sükūnī	1	86	Gazel
Şehrī	5	10,44,53,60,244	Gazel
Şerīf	1	315	Gazel
Şeyhī	1	321	Gazel
Şināsī	2	7,231	Gazel
Tāhir	1	253	Gazel
Tālib	11	4,61,65,66,69,112,178,185,192,309,353	Gazel
Tıflī	2	62,225	Gazel
Vahyī	1	337	Gazel
Vāsık	1	270	Gazel
Vecdī	8	90,127,148,152,157,163,352,359	Gazel
Vecīhī	3	24,147,190	Gazel
Vehbī	1	271	Gazel
Yahyā	14	13,20,30,34,46,48,77,114,134,179,263,297,305,311	Gazel
Yümñī	6	221,235,245,296,308,365	Gazel
Zīver	1	371	Gazel
Zuhūrī	6	19,70,113,133,238,241	Gazel
BELİRSİZ	4	11,96,118,194	Gazel

2.3- MECMUADA KULLANILAN ARUZ KALIPLARI

Mecmuada yer alan şiirlerde aruzun 7 farklı bahrine ait 11 farklı kalıbı kullanılmıştır. Mecmuada remel bahri şiirlerin %34,77'sinde, hezec bahri %33,42'sinde, muzari bahri %14,55'inde, müctes bahri %11,05'inde, hafif bahri %4,04'ünde, münserih bahri %1,88'inde ve recez bahri %0,26'sında kullanılmıştır. Aşağıdaki tabloda aruz kalıbı, bahrin adı, şiir numaraları ve şiir adedi gösterilmiştir.

Tablo 2: Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları

Kullanılan Aruz Kalıbı	Aruz Bahri	Mecmuadaki Şiir Numarası	Şiir Sayısı
fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün	Remel	45-46-62-63-88-89-90-91-92-138-139-144-145-146-147-148-149-150-151-179-180-181-182-186-187-188-199-200-212-213-215-216-	65

		217-225-226-227-228-229- 248-249-250-258-259-265- 266-267-287-288-293-294- 303-304-305-306-336-337- 338-339-340-341-342-343- 344-366-371	
fā'ilātūn/fā'ilātūn/fā'ilūn	Remel	55	1
fe'ilātūn/ fe'ilātūn/fe'ilātūn/fe'ilūn	Remel	66-67-72-73-77-78-79-80- 81-82-102-103-104-114-115- 116-117-118-121-122-152- 153-154-155-156-157-158- 159-165-166-167-168-169- 176-177-178-262-263-264- 300-301-302-307-308-309- 320-321-324-325-326-327- 331-332-345-346-347-348- 349-350-351-354-362-363-	63
fe'ilātūn/ mefā'ilūn/ fe'ilūn	Hafif	123-124-125-126-129-130- 131-132-133-233-234-235- 236-241-242-	15
mefā'ilūn/ mefā'ilūn/ mefā'ilūn/ mefā'ilūn	Hezec	6-7-8-9-12-13-40-41-42-74- 75-76-83-84-96-97-98-170- 171-172-173-189-190-191- 192-193-194-214-218-219- 220-221-222-223-224-230- 231-232-253-254-289-290- 291-292-297-298-299-311- 312-313-314-315-355-356- 357-358-359-360-361-	59
mef'ulū/mefā'ilū/mefā'ilū/fe'ulūn	Hezec	1-2-3-4-5-14-15-16-17-18- 19-20-21-22-23-24-25-26- 27-28-29-30-31-32-33-34- 35-36-37-93-94-101-127- 128-160-161-162-163-164- 174-175-195-196-197-198- 201-202-203-204-205-209- 210-211-243-244-245-278-	65

		279-280-295-296-334-335-352-353-	
mefā'ilün/fe'ilātün/ mefā'ilün/fe'ilün	Müctes	10-11-43-44-50-54-60-61-68-69-86-87-99-100-105-106-107-108-109-110-111-112-113-237-238-255-256-257-260-261-281-282-283-284-285-286-328-329-330-364-365-	41
mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün	Muzari	38-39-52-53-51-64-65-85-95-119-120-134-135-136-137-140-141-142-183-184-185-206-207-208-239-240-246-247-251-252-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-310-316-317-318-319-322-323-333-367-368-369-370-	52
müfte'ilün/fā'ilün/ müfte'ilün/fā'ilün	Münserih	47-48-49-56-57-58-59-	7
mef'ülü/fā'ilātün/ mef'ülü/fā'ilātün	Muzari	70-71-	2
müfte'ilün/mefā'ilün/ müfte'ilün/mefā'ilün	Recez	143-	1

2.4- MECMUADA NAZİRE OLARAK KAYDEDİLMİŞ ŞİİRLER

Mecmuada yer alan şiirlerin tamamı ya zemin şiir ya da nazire şeklinde yazılmış şiirdir fakat “zemin şiir” başlığı bulunan 20 şiir, “nazire” başlığı bulunan 58 şiir tespit edilmiştir. Diğer şiirlerin hangilerinin nazire, hangilerinin zemin şiir olduğu kesin olarak tespit edilememiştir. Aşağıda verilen tabloda doğruluğu mecmudaki kayda göre kesin olan zemin şiirler ve onlara yazılan nazireler verilmiştir.

Tablo 3: Mecmuada Nazire Olarak Kaydedilmiş Şiirler:

Mahlas	Zemin Şiir No	Mahlas	Nazire Şiir No
Nābī	1	Dürri	2
		Nesīb	3

		Tālib	4
		Sırrī	5
Bākī	6	Şināsī	7
		Riyāzī	8
		Na'im	9
		'Adlī	12
		Yahyā	13
Yahyā	20	Sabrī	21
		Atāī	22
		Fasīh	23
		Vecihī	24
		Fā'izī	25
		Rızāī	26
		Feyzī	27
		Fethī	28
		Cem'ī	29
Yahyā	30	Fasīh	31
Sabrī	72	Na'im	73
Nābī	74	Nazīf	75
		Rāmī	76
Yahyā	77	Fāizī	78
		Atāī	79
		Neşātī	80
		Sabrī	81-82
Fehīm	129	Sabrī	130
		Rızāī	131
		Cem'ī	132
		Zuhūrī	133
Yahyā	134	Fāizī	135
		Sabrī	136
		Riyāzī	137
Nābī	176	Nahīfī	177
		Tālib	178
Nābī	183	Rāgıb	184
		Tālib	185
Sırrī	186	Kāşif	187

		Na'im	188
Bahāyī	189	Vecihī	190
		Fasih	191
		Tālib	192
		Sāmi'ī	193
Fāizi	195	Cevri	196
		Fehim	197
		Rüşdī	198
Nef'i	209	Hāletī	210
		Lutfī	211
Yahyā	263	İsmetī	264
Vasık	270	Vehbī	271
Sabri	273	Sāmi'ī	272
		Cem'ī	274
		Fasih	275
		Fethī	276
		Feyzi	277
Neşātī	278	Fethī	279
Rāşid	364	Yümnī	365
	TOPLAM 20		TOPLAM 58

2.5- MECMUADAKİ ŞİİRLERİN REDİF VE KAFİYESİ

Mecmuada yer alan 371 şiirden yalnızca 1 şiirde kafiye kullanılmamış, sadece redif kullanılmıştır. 7 şiirde ise redif kullanılmamış yalnızca kafiye kullanılmıştır. 363 şiirde ise hem kafiye hem redif kullanılmıştır. 175 şiirde sözcük halinde redif (şiirlerin %47,16'sı), 47 şiirde ek halinde redif (şiirlerin %12,66'sı), 142 şiirde ek(+)sözcük şeklinde redif (şiirlerin %38,27'si) kullanılmıştır. Aşağıdaki tabloda hangi şairlerin kaç numaralı şiirlerde hangi kafiye ve redifi kullandığı gösterilmiştir.

Tablo 4: Mecmuadaki Şiirlerin Redif ve Kafiyesi:

MAHLAS	ŞİİR NO	KAFİYE	REDİF
Nābī, Dürrī, Nesīb, Tālib, Sırrī	1-2-3-4-5	-an(-en)	-ümden
Bākī, Şināsī, Riyāzī,	6-7-8-9-12-13-230-	-āb	-āsā

Na'ım, 'Adlī, Yahyā	231-232		
Şehrī, BELİRSİZ, Tālib	10-11-60-61	-āb	baña
Nisārī, Sabrī, Nef'ī, Mahvī, Fehīm, Zuhūrī	14-15-16-17-18-19	-ā	-yı kıyāmet
Yahyā, Sabrī, Atāī, Fasīh, Vecīhī, Fāizī, Rızāī, Feyzī, Fethī, Cem'ī	20-21-22-23-24-25- 26—27-28-29	-ān	-ı harābāt
Yahyā, Fasīh	30-31	-ün	- maḥabbet
Nef'ī, Yahyā, Nāilī, Neşātī,	32-33-34-35-36-37	-eh	-i mest
Sabrī, Cem'ī	38-39	-ā	-ya bir gelür
Rāmī, Rāşid, Rāsih	40-41-42	-er	-de almışdur
Fehīm, Şehrī	43-44	-āb	ile baḥş
Sabri, Yahyā	45-46	-āb	sürḥ
Atāī, Yahyā, Fāizī	47-48-49	-ün	-dur baña
Fehīm, Mezākī	50-52	-end	-i istiġnā
Şehrī, Fehīm, Na'ım	51-53-54	-em	āşinā
İshak	55		āh
Sükkerī, Sami'ī, Neşātī, Mezākī	56-57-58-59	-ān	-ı şubḥ
Tıflī, Nāilī	62-63	-ül	-dür baña
Sırrī, Tālib	64-65	-et	-i devā
Tālib, Rāiz	66-67	-āz	baña
Na'ım, Tālib	68-69	-ād	her i bād-ābād
Zuhūrī, Nāilī	70-71	-āb	göster
Sabrī, Na'ım	72-73	-āde	olur
Nābī, Nazīf, Rāmī	74-75-76	-em	abūl itmez
Yahyā, Fāizī, Atāī, Neşātī, Sabrī	77-78-79-80-81-82	-ān	idi ays
Nāilī	83-84	-ū	-ya bağlanmış
Feyzī	85	-at(-et)	virilmiş
Sükünī, Sırrī	86-87	-āġ	lāzımdur
Nāilī, Neşātī, Vecdī, Fethī, Mezākī	88-89-90-91-92	-er	-inden bellidür

Nāilī, Kāşif	93-94	-ar(-er)	-ı doldur
Nāilī	95	-iş	-i gösterür
BELİRSİZ	96	-ām	ile olmaz
İsmetī, Rızāī	97-98	-āl	-ler şalmış
Nāilī, Neşātī	99-100	-est	olup kalmış
Sırrī	101	-ūm	-uz
Cevrī, Nāilī, Fehīm	102-103-104	-āh	nesīm
Sırrī, Rüşdī	105-106	-er	midür nedür bilmem
Fāizī, Cevrī, Fehīm, Nāilī, Nergisī, Tālib, Zuhūrī	107-108-109-110- 111-112-113	-ā	nedür bilmem
Yahyā, Sabrī, Bahāyī, İsmetī, BELİRSİZ	114-115-116-117-118	-ān	-ı nesīm
Sabrī, Riyāzī	119-120	-et	istesem
Cevrī, Fāizī	121-122	-ūn	idelüm
Cevrī, Fāizī, Fehīm, Kelīm	123-124-125-126	-āğ	-dur göñlüm
Vecdī, Nāilī	127-128	-el	aldum
Fehīm, Sabrī, Rızāī, Cemī, Zuhūrī	129-130-131-132-133	-āb	neydügin bilmem
Yahyā, Fāizī, Sabrī, Riyāzī	134-135-136-137	-āne	olmayam
Nefī, Sabrī	138-139	-ūm	neydügin
Bākī, Hāletī, Bahāyī	140-141-142-143	-ār	-dan
Cevrī, Fehīm	144-145	-āde	-den
İsmetī, Vecdī, Vecdī, Nāilī, ‘Ārif	146-147-148-149- 150-151	-ān	görmesün
Vecdī, Nāilī, Riyāzī	152-153-154-155	-ān	-ı ucın
İsmetī, Vecdī, Nāilī	156-157-158-159	-em	ne disün
İsmetī, Nāilī, ‘Ārif	160-161-162	-āz	idemezsün
Vecdī, Nāilī	163-164	-ūş	görünsün
Hāletī, Fāizī, Nāilī	165-166-167	-ān	-ından
Fehīm, Nāilī	168-169	-ā	-yı cünün
Sabrī, Fāizī, İsmetī, Neşātī	170-171-172-173	-īn	-inden
Cevrī, Nāilī	174-175	-er	-ümden
Nābī, Nahīfī, Tālib	176-177-178	-ān	-um diyerek

Yahyā, Fāizi, Riyāzi, Cem'ī	179-180-181-182	-ānı	-dur gönül
Nābī, Rāgıb, Tālib	183-184-185	-ā	degül
Sırrī, Kāşif, Na'īm	186-187-188	-en	ol
Bahāyī, Vecihī, Fasīh, Tālib, Sāmi'ī	189-190-191-192-193	-ād	-uñ ey bülbül
BELİRSİZ	194	-er	-li sulţānum
Fāizi, Cevrī, Fehīm, Rüşdī, Güftī	195-196-197-198-201	-īde	
Fehīm, Mahvī	199-200	-āğ	-ı arzū
Sabrī, Cevrī, Fehīm, Mezākī	202-203-204-205	-er	eyle
Fehīm, Kelīm, Nābī	206-207-208	-āğ	-ına
Nef'ī, Hāletī, Lutfī	209-210-211	-ān	elimüzde
Fāizi, Riyāzi	212-213	-ān	-uz hele
İsmetī, Nāilī, Mezākī, 'Ārif, Yümnī	214-218-219-220-221	-ān	şanma
Rüşdī, Neşātī, Edīb	215-349-350-351	-en	peymāne
Nābī, Na'īm	216-217	-ū	-lar yine
Nāilī, 'Ārif, Neşātī	222-223-224	-ūr	oldı gitdükçe
Tıflī, Mezākī, Sāmi, Halīm, Neşātī	225-226-227-228-229	-işe	-dür her kaçresi
Nisārī, Cevrī, Yümnī, Kāşif, Zuhūrī, Fehīm	233-234-235-236- 241-242	-ār	-ı ma'nīdür
Cezmī, Zuhūrī	237-238	-ār	-umuz yokdur
'Ārif, 'Āzim	239-240	-iş	budur
Fehīm, Şehrī, Yümnī	243-244-245	-ūs	degüldür
Nāilī, Sābit	246-247	-ār	oldı 'andelīb
Nābī, Fasīh, Rüşdī	248-249-250	-āb	itdün bu şeb
İsmetī, Cem'ī	251-252	-ān	-a çıkdı hep
Tāhir, Nazmī	253-254	-este	eyler hep
Nāilī, Fasīh	255-256	-ār	-e degmez mi
Nāilī	257	-āl	gelmedi mi
Sabrī, 'Ālī	258-259	-āb	
Sırrī, Rüşdī	260-261	-ār	-a kalmışdur
Cevrī, Yahyā, İsmetī	262-263-264	-ād	ister
Fāizi, Riyāzi	265-266-287-288	-er	girdāb olur

Fehīm	267	-ā	bī-tāb olur
Nāilī, Fasīh	268-269	-iṣ	görümedi
Vāsık, Vehbī	270-271	-ā	-lanur
Sāmi'ī, Sabrī, Cem'ī, Fasīh, Fethī, Feyzī	272-273-274-275- 276-277	-ān	-uñam senüñ
Neṣātī, Fethī	278-279	-āl	-üñ
BELİRSİZ	280	-āb	-ı cemālüñ
Atāī, Fāizi	281-282	-āb	-ı sebū
Cezmī, Fasīh	283-284	-ār	gelmez mi
İsmetī, Fasīh	285-286	-ār	-a döner
Sabrī, Nāilī, Fasīh, Kelīm	289-290-291-292	-at(-et)	-uñ kimdir
'Arif, Feyzī	293-294	-ān	-ın bilür
Nāilī, Yümni	295-296	-er	-ümden
Yahyā, Fāizi, Riyāzī	297-298-299	-ān	olmasun dirsün
Sabrī, Cevrī, Kelīm	300-301-302	-ā	sensin
Riyāzī, Nāilī	303-304	-et	neydügin
Yahyā, Atāī	305-306	-āb	-ı iñleden
Sırrī, Yümni, Tālib	307-308-309	-ān	olmaz
Na'im	310	-ān	-ımuz
Yahyā, Hāletī, Mantıkī, Kelīm, Şerif	311-312-313-314-315	-ār	-umdan
Rüşdī, Nazīm, Rāmī, Fenni	316-317-318-319	-āb	istemez misin
Cem'ī, Şeyhī	320-321	-et	olan
İzzetī, Nedīm, Nahifī	322-323-333	-et	olmasun
Fehīm, Cevrī	324-347	-ā	fitne
Neṣātī, Mezākī, Sükkerī, Rüşdī	325-326-327-348	-eh	mestāne
Nāilī, Neṣātī, Sābir	328-329-330	-ār	-a dek giderüz
Sırrī, Kāşif	331-332	-ir	olmaz
Güftī, Cem'ī	334-335	-ü	mı şanırsun
Nef'ī, Vahyī, Nāilī, Neṣātī, Feridün, Mezākī	336-337-338-339- 340-341	-āb	gelsün çeşmüne
Cevrī, Kelīm, Rüşdī	342-343-344	-ā	-dan bile
Cevrī, Nābī	345-346	-āne	ile

Vecdī, Tālib	352-353	-ār	eyleme yā Rab
Bākī	354	-āb	gibi
Nāilī, Neṣātī, Fasīh, 'Arif	355-356-357-358	-ā	-dur hep
Vecdī, Neṣātī, Mezākī	359-360-361	-ey	-dür bu
Sabrī, Cem'ī	362-363	-ā	mı gelür
Rāšid-Yümnī	364-365	-ā	-lıqdur
Rüşdī	366	-ān	-dur perçemüñ
Sükkerī, Rüşdī, Mezākī, Nazīm	367-368-369-370	-eb	-i ğarīb
Zīver	371	-ā	yeñi

2.6- MECMUADA BULUNUP DİVANLARDA BULUNAMAYAN ŞİİRLER

Tablo 5: Mecmuada Bulunup Divanlarda Bulunamayan Şiirler:

Mahlas	Mecmuadaki Şiir Numarası	Şiir Sayısı
Dürri	2	1
Nisāri	14-233	2
Rızāyi	26-98	2
Feyzī	85-294	2
Āzim	240	1
Naẓmī	254	1
Naẓīm	317	1
Rāmī	318	1
Şeyhī	321	1
Rüşdī	366	1
TOPLAM		13

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METİN

3.1- MECMUADA KARŞILAŞILAN PROBLEMLER

Müstensihin dikkatsizliği, yorgunluğu veya o günkü psikolojik durumu; kâğıdın kalitesi, mürekkebin zaman içinde dağılması veya eserin nemli ortamlarda bulunması gibi sebeplerle el yazması eserlerin bazı kısımlarında okunma güçlüğü yaşanmaktadır.

Transkripsiyonu ve çeşitli yönlerden incelemesi yapılan bu mecmuada karşılaşılan problemleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Mecmua sayfalarında şiirlerin çoğunun genel bir tertip hususiyeti gözetilmeksizin gelişigüzel bir şekilde kaydedilmesi.
- Şiirlerin bazı kısımlarının mürekkebinin dağılması nedeniyle okunamaması.
- Bazı şiirlerin(4 gazel) makta bölümlerinin yazılmaması nedeniyle kime ait olduklarının tespit edilememesi.
- Aynı mahlası birden çok şairin kullanması nedeniyle bazı şiirlerin hangi şair tarafından yazıldığına tespit edilememesi.
- Mecmuada kayıtlı şiirlerin divanlarda kayıtlı şiirlerle karşılaştırılması amacıyla divanların transkripsiyonlu nüshalarının tespit edilmesi için yapılan çalışmada bazı divanlara ulaşılamaması.
- Divanı bulunmayan bazı şairlerin şiirlerinin mecmuada kayıtlı olması nedeniyle karşılaştırmaların bir kısmının yapılamamasına bağlı olarak şiirlerin okunamayan kısımlarında metin tamirinin yapılamaması.
- Divanlarda yer almayan şiirlerin okunamayan kısımlarının metin tamirinin yapılamaması.

3.2- METİN TESİSİNDE TAKİP EDİLEN YÖNTEM

- Metin tamiri yapılırken sonradan tamamlanan kısımlar köşeli parantez “[]” içinde verilmiştir.
- Mecmuada şiir numarası yer almamasına karşın transkripsiyon metninde şiirlere numara verilmiştir.

- Başlığı bulunmayan şiirlere köşeli parantez içinde “[Gazel-i ...]” şeklinde başlık yazılmıştır.
- Şiirlerin başlık kısmının altına şiirde kullanılan aruz kalıbı tespit edilerek yazılmıştır.
- Mecmuadaki şiirler divanlarda kayıtlı olanlarla karşılaştırılmış ve farklılıklar dipnotlarda gösterilmiştir.
- Divanlarda yazılıp da mecmuada yazılmayan beyitler dipnotlarda verilmiştir.
- Mecmuada okunamayan ve divanlarda da bulunamayan şiirlerin okunamayan bölümleri “.....” şeklinde gösterilmiştir.
- Divanlarla karşılaştırılan şiirlerin divanlarda kaç numaralı gazel olduğu dipnotlarda verilmiştir.
- Divanlarda bulunamayan şiirler dipnotlarda “..... Divanı’nda bulunamadı” şeklinde belirtilmiştir.
- Şiirlerin transkripsiyonu yapılırken MEB İslam Ansiklopedisi transkripsiyon sistemi esas alınmıştır.

TRANSKRİPSİYONLU METİN

Mecmū‘a-i Eş‘ār

[1a]

[1b] 001

Şāhib-i Zemīn Üstādü’ş-Şu‘arā Nābī Efendi

[mef‘ülü/mefā‘īlü/mefā‘īlü/fe‘ülün]

- 1 Gülçīn olamaz dest-i temāşā çemenümden
Leb-beste-i nāzam söz alınmaz dehenümden
- 2 Ol Yūsuf-ı hüsne ne kadar olsa da ber-dest
Bū düzd olamaz bad-ı şabā pīrehenümden
- 3 Ol āyīneyem kim göremez t̄alib vaşlum
Bir şūret-i ümmīd ser-ā-pā-yı tenümden
- 4 Mümkün mi ham-ı zülfüme bend olmaya ‘uşşāk
Āhū-yı şabā reşte degülken resenümden
- 5 Bir t̄āze nihālem ki dehānum [gibi] yokdur
Ālūde leb-i dā‘īye sīb-i zeķanümden

001. Bilkan, Ali Fuat (1993), *Nābī’nin Türkçe Divanı (Karşılaştırmalı Metin)*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. **G. 631**

001’de yazılmayan beyit:

‘Uşşākı helāk eylemege hañçer-i hūbān/Furşat mı bulur ğamze-i hātır-şikenümden **D.**

001.1a, temāşā: temennā **D.**

2a, ber-dest: ter-dest **D.**

6 Dilber dehenünden bu nevāyīn ğazel olsun
Nābī yine yārāna hediye sūhanünden

002

Naẓīre-i Dürri

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Ağzın açamaz ğonca hicāb-ı dehenünden
Güller kızarur veche-i ğasenünden

2 Ulu sāhir-i üstād-ğāham ki
Behrām felekde ğazer eyler fitenünden

3 Ol pādişeh-i Mışr-ı cemālem ki ārāste
Biñ Yūsuf olur ser-zede çāh-ı zeğanünden

4 Ya zülf-i siyeh ya müjedür ya ğam-ı ebrū
Ser-mū-yı zuhūr itmedi bī-cā bedenünden

5 Dürri ğibi biñ 'āşık-ı şūrīdeyi aşmam
Zencīr-i ğam-ı turre-i 'anber şikenünden

002. Kılıç, İhsan (2010), *Gümülcineli Dürri Divānı*, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van. **G. bulunamadı.**

Nazīre-i Nesīb

[mef'ülü/mefā'īlü/mefā'īlü/fe'ülün]

- 1 Şad pāre olur gül ğam-ı reşk-i bedenümden
Haclet-zededür berg-i senem pīrehenümden
- 2 Ol bāġ-ı bihānam ki degül pā-zede şahnum
Gülçīn-i vişāl olmadı kimse çemenümden
- 3 Ol va'de-i hilāfum ki daġı nām-ı vefāyı
Kendüm bile gūş itmedüm aşlā dehenümden
- 4 Āyīne elümden n'ola düşmezse hemīşe
Bī-hūş oluram ħasret-i vech-i ħasenümden
- 5 Hem-kāse-i Qays oldı niçe 'aql-ı Felāţūn
Sıhr-āveri ğamze-i bisyār-ı fenümden
- 6 Bir rind-i perişānī meyġāne-i nāzem
Metsem mey-i la'l-i leb-i sükker şikenümden
- 7 Bu sözleri dilberden işitdükçe Nesīb
Ārām u sükün gitdi ser-ā-pā-yı tenümden

Nazîre-i Tâlib

[mef'ülü/mefâ'îlü/mefâ'îlü/fe'ülün]

- 1 Çîn oldı çemen sünbül-i 'anber şikenümden
Dehr oldı Hoten bû-yı gül ü yâsemenümden
- 2 Bî-zâr sitem ğamze-i bî-dâd-ı fenümden
Âzürde-dil âfet nigeş-i pür-fitenümden
- 3 Âyîne olur şüret-i dîvâr-ı taḥayyür
Yek-naḫra-i mir'ât-ı cemâl-i ḥasenümden
- 4 Her serv-i sehî bir elif-i âh-ı çemendür
Ḥasret-keşî-i ḳadd-i ḳıyâmet fikenümden
- 5 Zindân-ı ğamuñ niçe zamân oldı esîri
Yûsuf elem-i ḥasret-i çâh-ı zeḳanümden
- 6 Nâzîkdür ol deñlü kim olur verd-i sefidüm
Hem-reng-i benefşe semen-i pîreḥenümden
- 7 Mey-ḥÿâra ider zühdü hevâ-yı mey-i la'lüm
Maḥmûr gelen mest gider encümenümden

004. Erdem, Melike (1994), *Bursalı Tâlib ve Divânı, Tenkidli Metin ve İnceleme*, Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. **G. 91**

8 Yād itmez idi cāşni-yi āb-ı hayātı
Nūş itse eger Hızr zülāl-i sühanümden

9 Bu nazm-ı teri Tālib-i şīrīn sühanümle
Bir būse-i cān-bahşsa değışdüm dehenümden

005

Nazīre-i Sırrī

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 Lerzān-ı kazā gamze-i āşüb fitenümden
Tersān-ı kader nazra-i şūriş fikenümden
- 2 Sālim olamaz kūşe-i çeşmümdeki gamze
Āşār-ı füsün-ı nigeh-i pür fitenümden
- 3 Pervāne-i şem'-i ruḥ-ı pür nūrum olur ḥüsn
Pervāz idemez pertev-i vech-i ḥasenümden
- 4 Gül ḡonca olursa bīkr-i beyān-ı ḥacālet
Hengām-ı süḥan şīve-i nuṭḡ-ı dehenümden

005. Kazan, Şevkiye (2003), *Üsküdarlı Sırrı, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği, Divanı, Şerhu Medhi'n-Nebi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. **G. 90**

005. 1a, fitenümden: fenümden **D.**

4a, bīkr-i beyān-ı ḥacālet: ser-be girībān-ı ḥacālet **D.**

- 5 Hūrān-ı behiřt itse sezā bŭ-yı gedāyı
Gīsŭ-yı girih-gīr-i şiken-ber řikenŭnden
- 6 Biş Yŭsuf-ı sīr-āb-ı cemāle ola mālĭk
Cŭyā-yı taħarrŭc teh-i řāh-ı zekānŭnden
- 6 Ma'dŭm ola yazı varağından eşer-i rŭz
Bī-řākāt olup pençe-i 'işmet řikenŭnden
- 7 Vā çeşm-i viřālŭm ola Ya'ķŭb şıfat hep
Bu yāftegān-ı laħlaħa-i pīrehenŭnden
- 8 Pŭr sŭhte-i şem'-i cemālŭm olur elbet
Pervāne-i gŭzāriř bulamaz encŭmenŭnden
- 9 Cānāne lisānından idŭp Sırrī bu nazmı
Pŭr şehd ideyŭm kām-ı mezākı sŭħanŭnden

[2a] BOş SAYFA

[2b] BOş SAYFA

6a, yazı varağından: bāzŭ-yı vera'dan D.

Merhûm Şâhib-i Zemîn Bâkî

[mefâ'îlün/ mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 Ayaklarda alur sünbül o zülf-i nm-tb-s
aunla bas iderse baa ıkmaz mg-i nb-sf
- 2 Hev içre ezel bir adme urd arar-ı hum
Döner dlb-ı ar ol dem bu demdür siyb-s
- 3 Dernu pr ma'rif hem-nin merd-i 'rif ıl
Açılma ey yüzi gl a-ı ndna kitb-s
- 4 Kemne ekline girdüm elinde murib-i 'aku
Ke--keden al olmaz daı snem rebb-[s]
- 5 Zer-efn ol ke-i isn ile seyr eyle 'lemde
Cihn-gerd  cevn-merd-i cihd ol fitb-s
- 6 Yüzüm üzre adem bamaz cef v cevrden gemez
Yolında ıldıumdan n'oldı ben cism-i trb-s
- 7 utarken cm-ı n gelse tc u günbed altında
Mey-i gül-reng-i pinhn eyle ey f abb-s

006. Küçük, Sabahattin, *Bk Dvn*,

<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10596.bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0> [eriim tarihi:
07.04.2019] G. 2

8 Hāşūduñ düzd-i derdin çekme ey Bākī bu bezm içre
Nedīmüñ yār-i hoş-meşreb gerek cām-ı şarāb-āsā

007

[Nazīre-i Şināsī]

[mefā'īlün/ mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Göñül olma hevā-dār-ı sehī gerd-i ḥabāb-āsā
Var ol şābit ḫadem kūy-ı tevekkülde ḫıbāb-āsā
- 2 İdüp def'-i keder bir neş'e peydā eyler elbette
Varup bir kūşede tenhā-nişīn olan ḥarāb-āsā
- 3 Bülend ü pesti maḥrūm itmesün ta'mīm-i feyzinden
O kim 'ālīcenāb-ı dehr olam dir āfitāb-āsā
- 4 Ḳatı ey seng-dil ben ḥāk-i rehi pāy-māl itme
Seni de devr ider ser-geşte āḫir āsiyāb-āsā
- 5 Siyeh kāse sipihre ittiḳā cehl-i mürekkebdür
Şināsī geçmede rūzı ḥayāl-i leyl-i ḥ'āb-āsā

8a, düzd-i derdin: dürd-i derdin D.

007. Harmancı, M. Esat (1999), *Şināsī Divānı*, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli. G. 3-231 nolu gazel ile mükerrer.

007. 5 b, şināsī geçmede: Şināsīnün geçən D.

[Nazîre-i Riyâzî]

[mefâ'îlün/ mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 İşin başa iletmez bezm-i vuşlatda şarâb-âsâ
Mey-i gülgün ile baş koşmayan habâb-âsâ
- 2 Nevâ-yı 'aşqdan dem urmağ olsun dâimâ kârîñ
Sözün diñletmek isterseñ eger çeng ü rebâb-âsâ
- 3 Karâr u şabrı yok pervâne-i bîçârenüñ hergiz
Döner durmaz maħabbet nârına qarşur kebâb-[âsâ]
- 4 Ser-i gerd-i nigâra varduğunçün germ olup âhum
'Adû-yı dîv-sîret üzre atladı şihâb-[âsâ]
- 5 Egilmezseñ cihânda eylemezseñ zerre-perverlik
Elüñ altına alsañ da cihânı âfitâb-âsâ
- 6 Nazar erbâbına rûy-ı haķîkatde görün ey dil
Hemân bir gösterişle kılmada 'âlem serâb-[âsâ]
- 7 Riyâzî'den ta'alluķ riştesin kaķ' eyledi dilber
Dökülse kaķre-i eşki n'ola dürr-i hoş-âb-[âsâ]

[Nazîre-i Na'îm]

[mefâ'îlün/ mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 Te'âllâh o mehrû seyre çıksa âfitâb-âsâ
 Țarâret-baħş olur gülzâr-ı dehre mâh-tâb-âsâ
- 2 Dil-i pür-dâgı gülşen gibi şâd-âb-ı niyâz eyler
 Nigâh-ı nâz idünce çeşm-i maħmûrı sehâb-[âsâ]
- 3 Murâdı mazhar-ı hüsni-nigâh olmak ise besdür
 O kim hıdmet-güzâr olur murâd üzre niķâb-[âsâ]
- 4 Neden üstâd olur ol Țıfl-ı yâre 'aşkın aħkâmı
 Eger bâlâya âşüb olmasa ümmü kitâb-[âsâ]
- 5 Hâyâl-i hâlün ile zâr u ser-gerdân olan 'âşık
 Olur der-kâr-ı cüy-ı 'aşk üzre âsiyâb-[âsâ]
- 6 Gehî aġyâr u geh üftâdegâne iltifât ister
 Olursa meşreb-i dil-cü-yı ħubân n'ola âb-[âsâ]
- 7 Taħammül eyle şubĥ-ı tâb-'aşka ey dil-i pür-dâġ
 Ki seyl-i ħûnuñı el üzre Țutsunlar gül-âb-[âsâ]

8 İden māfi'-zamīri ḥāk-pāy-i yāre dest-āvīz
Olur mazḥar nigāh-ı lūtfuna cām-ı şarāb-[āsā]

9 Recā-yı pāy-būs ile Na'īm ūftādeyi seyr it
Kenār-ı cūşışe dūşmūş teşnegān-ı cān şitāb-āsā

[3b]

010

[Ġazel-i Şehrī]

[mefā'ilün/fe'ilātün/ mefā'ilün/fe'ilün]

- 1 Şu resme kāviş-i ğam virdi ıztırāb baña
Ki şefkat eyledi çarḥ-ı sitem-cenāb baña
- 2 Ɔo cām-ı vaşluñı ser-şār-ı firqatūñ şun kim
Kifāyet itmez o mey-ḥānedden şarāb baña
- 3 Disem müjeñde mi dil yoḥsa ebruvānuñda
Virür ya tīr ile ya tīg ile cevāb [baña]
- 4 Derūna çāşni-i sūzişi ḥarām olsun
Gelürse dūzaḥ-ı 'aşḫuñdan ictināb [baña]
- 5 Firīb-i ḥüsñüñi Şehrī duyurdu 'uşşāka
Helāk-i ğamzeñ olam eyleme 'itāb [baña]

010. Demirel, Şener, *Şehrī, Hayatı, Sanatı, Divanı'nın Tenkitli Metni ve Tahlili*,
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56340.sehri-divanipdf.pdf?0> [erişim tarihi: 07.04.2019] **G. 5**

[mefā'ılün/fe'ilātün/ mefā'ılün/fe'ilün]

1 O şüh-ı mest yaturken getürdi h'áb baña

Harāmī eylemez Allāh gül-rīz şarāb baña

2 Huzūrına komuyor tā ziyāne-i āhum

O āteş ile gıce işliyor şihāb baña

3 Bu iki meşk ile mektüb-ı nüshalar düşmüş

Şifā haţuñda dimiş açdılar kitāb baña

4 Gül-āb-ı eşküm ile işladup ter itdükçe

Bozuldı nerm olup ol zülf-i müşk-nāb baña

[4a]

Nazīre-i 'Adlī Efendi

[mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün/mefā'ılün]

1 Açılma meclis-i bīgānede ey dil kitāb-āsā

Hiçāb it eyleme keyfiyyetüñ zāhir şarāb-āsā

011. Nazire yarım bırakılmıştır.

012. Baltalı, Seval (2016), *Mehmed Adlī Divanı*, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale. **G. 3**

012'de yazılmayan beyitler:

Yağın oldukça tiz vākıf ider aḥvāle 'uşşāķı/Iraqdan āşinālık itmese dilber serāb-āsā

Ayağından bizi pīr-i muğānın el çeker şanma/Çıkarısın ol hevāyı şūfī gönlünden ḥabāb-āsā **D.**

2 Kümeyt-i bâdeyi meşrebce kullanmaksa dil-ḥūnuñ

Ayağına şarıl sākī-i devrānuñ rikāb-āsā

3 Koma elden dem-i ‘işret niyāzı devr olur āḥir

Geh ağla gāh añla yan yaqıl ey dil kebāb-āsā

4 Ne ğam var ise derd-i dilde ger bir şemme-i cennet

İder ḥāşşiyetin izhār bu yüzden gül āb-āsā

5 Yüri toḥm-ı murādı ḥāşıl itmekse ğaraż ‘Adlī

Yüzüñ sür zīr-i pāy-i merd-i dil-tāba türāb-āsā

013

Nazīre-i ‘Merḥūm Yahyā

[mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün]

1 Elümde şīşe-i rengīn pür mey la‘l-i nāb-āsā

Gözümde kaṭre kaṭre eşk-i ter dürr-i hoş āb-āsā

2 Mürīd-i ‘aşk iseñ incinme ser-gerdānlık el virse

Sipihri döndürür cūy-ı irādet āsiyāb-āsā

012. 2a, dil-ḥūnuñ: dil-ḥūnuñın **D**.

3a, Koma elden dem-i ‘işret niyāzı devr olur āḥir: Şaḥın vaqt-i niyāzı itme zāyi’ devr olu āḥir **D**.

4a, Ne ğam var ise derd-i dilde ger bir şeme-i cennet: Eger ḥāşşiyetin bir şemmesi vār ise zātında **D**.

5a, murād: ğaraż **D**.

5b, dil-tāba: dānāya **D**.

013. Kavruk, Hasan, *Şeyhülislam Yahyā Dīvānı*,

<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10655,seyhulislamyahyadivanihasankavrukpdf.pdf?0> [erişim

tarihi: 07.04.2019] **G. 7**

- 3 Nihāl-i tāze iken böyle bir serv-i bülend oldu
Dil-i meyyāl çokdan yüz sürer pāyine āb-āsā
- 4 Nedīm-i pāk meşreb bul hevā-yı ‘aşq ile pür ol
Vücūduñ maḥv olunca meyden ayrılma ḥabāb-āsā
- 5 Süreyyā vü hilāle ‘arz-ı cāh itsem gerek Yaḥyā
Bu fikr ile yolunda pāy-māl oldum türāb-āsā

[4b]

014

Nisārī

[mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün]

- 1 Ey turrası ebr-i çemen-ārā-yı kıyāmet
Berk-i ruḥı āteş-zen-i şahrā-yı kıyāmet
- 2 Çeşm-i siyehi bā‘is-i āşübī-i ‘ālem
Kaşı sebab-i fitne-i ber-pā-yı kıyāmet
- 3 Bir teng fezādur ḥarem-i hicrūñe nisbet
Āşüb-geh-i vādī-i pehnā-yı kıyāmet
- 4 Baḥt-ı siyeh-i ‘aşıka reşk eylese ḥürşid
Ḥüsnüñ k’ola pertev-şiken-i cā-yı kıyāmet

014. Çağlayan, Nagihan (2007), *Nisārī Divanı-İnceleme-Metin*, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas. **Divanda bulunamadı.**

5 Mest-i mey-i 'aşk ol ki Nişārī saña düşmez
Endiše-i dünyā-yı ğam-efzā-yı kıyāmet

015

Seyyid Şabri

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Havfum bu ki kıaddüñ ola ferdā-yı kıyāmet
Bir hem-zen-i hengāme-i şahrā-yı kıyāmet

2 Āvāre-i 'aşkuñ ğam-ı kıaddüñle olırmuş
H'ābuñda dağı bādeye peymā-yı kıyāmet

3 Ferdā ki hevā-yı ğam-ı zülfüñle çekem āh
Berbād ola cem'iyet-i eczā-yı kıyāmet

4 Öldürdi bizi derd-i peşimānī-i tevbe
Sāķī nice bir fikr-i ğam-efzā-yı kıyāmet

5 Açsun gözimüz ğulgüle şuver-i sürāķī
Kopsun kıo ğamuñ başına ğavgā-yı kıyāmet

6 Endiše-i ferdā-yı kıo hāşā ki maħabbet
Mestānesini eyleye rüsvā-yı kıyāmet

7 Şun Şabrî-yi dil-teşneye bir cām-ı leb-ā-leb
Ey sâkı kevser dem-i germā-yı kıyāmet

016

Nefî

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Kāmet mi bu ya fitne-i ber-pā-yı kıyāmet
Şalınsa tutar 'ālemi gavgā-yı kıyāmet

2 Reftār degül 'āleme bir turfa belādur
Seyr iden ider şanki temāşā-yı kıyāmet

3 Dehre bu kadar velvele virince hırāmuñ
Şarsılsa n'ola zelzeleden cā-yı kıyāmet

4 Olursa kıyāmetde kadūñ gibi dil-āşüb
Cān ile ider halk-ı temennā-yı kıyāmet

5 Dildāde-i kaddūñde kalur mı dağı nāmūs
Hağ eylesün kimseyi rüsvā-yı kıyāmet

6 Rüsvā-yı dü kevn itdi beni ol kadd ü kāmēt
Şimden girü ne bīm ü ne pervā-yı kıyāmet

016. Akkuş, Metin (2018), *Nefî Divanı*, Ankara. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/57741.nefi-divanipdf.pdf?0> [erişim tarihi: 07.04.2019] **G. 21**

7 Nefî gibi yok pâyine yüz sürmege çâre
Tutsam n'ola dâmenini ferdâ-yı kıyâmet

017

[Nazîre-i Maḥvî]

[mef'ûlü/mefâ'ilü/mefâ'ilü/fe'ülün]

1 Ey mihr-i ruḥı encümen-ârâ-yı kıyâmet
Ey ğamzesi ğadr-âver-i rüsvâ-yı kıyâmet

2 Reftâre gelüp nâz ile cilveler[dür] işüñ
Biñ dürlü nümâyân olur eczâ-yı kıyâmet

3 Himmət-zede-i vaşluñ olan 'âşık-ı zâruñ
Teng olsa n'ola şevketine câ-yı kıyâmet

4 Ḥayret-zede-i ḥüsnüñ olur fitne-i maḥşer
Sensin sebeb-i âfet-i ğavgâ-yı kıyâmet

5 Ferdâña bu ḥün-âbe-i miḥnet-ârâmdan
Hep lâle-i ḥayret ola şahrâ-yı [kıyâmet]

6 Geh muntazır-ı luḫfi göñül gâh 'itâbı
'Aynında degül bîm-i temâşâ-yı kıyâmet

7 Maḥvī gibi keşf eyleye mi ğamze-i şūḥuñ
Zīr-i nigeḥ-i mestiñi ferdā-yı kıyāmet

[5a]

018

[Nazīre-i Fehīm]

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Ey turraları sünbül-i şahrā-yı kıyāmet
Haṭṭuñda 'ayān sırr-ı temāşā-yı kıyāmet

2 Haṭṭuñ ki ola zülfüñe maḥşer-geh-i āşüb
Dünyāyı tutar şūriş-i ğavġā-yı kıyāmet

3 Cevr eylesüñ kāfir zülfüñ o kadar kim
'İsī tuta dāmānını ferdā-yı kıyāmet

4 Nergislerüñ āyet-i zīb-i dih-i gülşen-i fitne
Ey cilve-i serv-i çemen-ārā-yı kıyāmet

5 Öldürdi anı ḥasret-i ümmīd-i ḥırāmuñ
'Ayb itme Fehīm itse temennā-yı kıyāmet

018: Üzgör, Tahir(1991), *Fehim-i Kadim, Hayatı, Sanatı, Divān'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi*, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Sayı 44, Ankara. **G. XXI**

Zuhūrī

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

1 Ey her nıgehüñ māye-i ğavġā-yı kıyāmet

Reftāruña vā-beste temāşā-yı kıyāmet

2 Āġāz idicek nāza olur cünbüş-i ğamzeñ

Ser-cüş-ı hum-ı bāde-yi şahbā-yı kıyāmet

3 Olmuş o kadar ğamze-i hançer-keş ü hün-rîz

Āzāde-i kayd-ı ğam-ı ferdā-yı kıyāmet

4 Maşşerde dağı kaşdı bu kim eyleye bî-bāk

Her hün-ı şehîdi gül-i şahrā-yı kıyāmet

5 Vaz'-ı kadem-i nāz ile kim cilve-ger olsun

Hem-düş olamaz kaddüñe bālā-yı kıyāmet

6 Vaşşāf olalı kāmēt-i dildāra Zuhūrī

Oldı laķabum menķabe-pîrā-yı kıyāmet

019. Kahraman, Asiye (2002), *İshak-zāde Zuhūrī Divānı, İnceleme-Metin*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. **G. 7**

Şāhib-i Zemīn Yahyā Merhūm

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

- 1 Dün neydi cevānān ile meydān-ı ħarābāt
Bāzīçe-i tıflān idi pīrān-ı ħarābāt
- 2 Her şubḥ varur himmet umar pīr-i muġāndan
Zühhād ile baḥş itmege rindān-ı ħarābāt
- 3 Sākī yine ābād idegör қаşr-ı şafāyı
Gördük ki yıkılmış yatur erkān-ı ħarābāt
- 4 Vaşf eylemeñüz mey-gedede füşhāt-ı bāġı
Ġāyet şıķılur küşe-nişīnān-ı ħarābāt
- 5 Maķşaduñ irişmekse fenā içre fenāya
Yahyā olagör sākīn-i vīrān-ı ħarābāt

Seyyid Şabrī

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

- 1 Cem gitdi bozulmaķdadur erkān-ı ħarābāt
Bir cām ile ķalsa n'ola eyvān-ı ħarābāt

- 2 At başı berāber ‘arāk u bāde sürülsün
Dönsün koşu meydānına meydān-ı ḥarābāt
- 3 Ceyş-i ğama vırmez geçid āb-ı mey-i pür-cüş
Āsüdedür andan hele yārān-ı ḥarābāt
- 4 Ey şaḥne ayak başma aña bī-edebāne
Cem taḥtı imiş taḥta-i vīrān-ı ḥarābāt
- 5 Şabrī varıcaḳ dergehüñe mey mi şunardı
Göñlümdekini bilmese pīrān-ı ḥarābāt

022⁹

Nev‘ī-zāde ‘Aṭāī

[mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün]

- 1 Yir yir görünür sāğar-ı raḥşān-ı ḥarābāt
Döndi kafes-i zer-gere vīrān-ı ḥarābāt
- 2 Dil minnetile ḥān-kāh-ı pīre varur mı
Başına yıkılmadı ya eyvān-ı ḥarābāt
- 3 Yanında şürāḥīsi pür olduḳça ne ğam yir
Dervīş ü gedā kim mihmān-ı ḥarābāt

022. Karaköse, Saadet (1994), *Nev‘i-zāde Atāyi Divānı*, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya. **G. 16**

4 Yandurdu 'araḡ her arafı sākī-i meclis
Pür-şevḡ yine gūşe-i nişīnān-ı ḡarābāt

5 oḡ bekledüñ olmadı mı inşāf 'Aṡāī
Virmez mi icāzet daḡı pīrān-ı ḡarābāt

023

Faşıḡ-i Mevlevī

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 ḡumlardan alındı mey ü rahşān-ı ḡarābāt
Açıldı yine kān-ı Bedaḡşān-ı ḡarābāt

2 Keckül-i niyāz-ı dil-i işkiste gerekdür
Hergiz olımaz mazḡar-ı iḡsān-ı ḡarābāt

3 Bir ḡālet ile olmaya işkiste ki birdür
İmān ile peymāne-i peymān-ı ḡarābāt

4 Revnaḡda müşābih ol kühen-tāḡ-ı sipihre
Ḳandīl ile ārāste-i eyvān-ı ḡarābāt

5 Peymāne-i ümmīde Faşıḡ irmez imiş el
Būs olmayıcaḡ dāmen-i pīrān-ı ḡarābāt

023. ıpan, Mustafa (1991), *Faşıḡ Ahmed Dede, ḡayatu, Edebi Kişiliḡi, Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni (CİLT:1)*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. **G. 27**

Vecihî

[mef'ülü/mefâ'ilü/mefâ'ilü/fe'ülün]

- 1 Şâh-ı gül olup sâ'id-i mestân-ı ħarâbât
Açılmada yir yir gül-i ħandân-ı ħarâbât
- 2 Zâhid yüri sen vâķıf-ı esrâr degülsün
Bîhüde midür cünbüş-i pîrân-ı ħarâbât
- 3 Bî-vâsiṭa-i mihr ü meded-kârî-i bārân
Şādâb-ter olmaķda gülistân-ı ħarâbât
- 4 Olmaķda fenn-i 'ayşda üstâd-ı Felâṭün
Her ṭıfl-ı nev-âmüz-ı debistân-ı ħarâbât
- 5 Bî-bâk-i cihân oldı Vecihî n'ola dünya
Şâhen-şeh-i Cem-rütbe-i eyvân-ı ħarâbât

024. Aslantaş, Gazanfer (1994), *Vecihî, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divânı'nı Tenkidli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. **G. 10**

024. 2b, pîrân: rindân **D.**

Ḳāfzāde

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

1 Her şubḥ gelür bir yire rindān-ı ḥarābāt

Güyā ki ider meşveret erkān-ı ḥarābāt

2 Ḥaḳḳā ki Süleymānliġ ise ancaḳ olur bu

Cem gitdi bozılmaz daḥı dīvān-ı ḥarābāt

3 Cem'den beri meclis mi ḳalurdı bize ey dil

Ger baş-ı zamān itmese pīrān-ı ḥarābāt

4 Ancaḳ biz anuñ bir ḳurı cāmına yetişdük

Cemşīd zamānında imiş řān-ı ḥarābāt

5 Ol řāh-ı cihān Fā'iziyyā bezme gelürmiş

Cür'ayla şulansun yine meydān-ı ḥarābāt

Rızā'ī 'Alī Çelebi

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

1 Tūṭiye dönüp sāġar-ı raḥşān-ı ḥarābāt

Güyā ki ḳafesdür aña vīrān-ı ḥarābāt

025. Okatan, Halil İbrahim (1995), *Ḳāfzāde Fāizî, Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni*, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir. **G. 8**

026. Topçu, Mümin (1997), *Divān-ı Rızāyî*, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya. **Divanda bulunamadı.**

2 Sıklet ile aña ayak başma zāhid
Bir gün yıkılır kırkının eyvān-ı ḥarābāt

3 Cūş eyledi ḥum şaklamadı rāz-ı derūnın
Şāfī-dil olur kūşe-nişīnān-ı ḥarābāt

4 Zāhid kūre-i ma‘mūre-i dūnyāya virür mi
Bir kūşesini sākin-i vīrān-ı ḥarābāt

5 Bīçāre Rızā’ī ola bir şem‘-i himāyet
İRse nefes-i himmet-i pīrān-ı ḥarābāt

[6a]

027¹⁵

Feyzī

[mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün]

1 Sāğardan olur efser-i şāhān-ı ḥarābāt
Mey şu‘lesidür ḥil‘at-i ḥākān-ı ḥarābāt

2 Cem şaff-ı na‘ālinde qarār itmeye qāl
Tā böyledür ārāyiş-i dīvān-ı ḥarābāt

3 Destār u libāsı girübāde iderler
Bār istemez āzāde nihādān-ı ḥarābāt

027. Özerol, Nazmi (1996), *Topkapılı Feyzī, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divānı'nın Tenkidli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ. **G. 3**

4 Bî-meşgale-i derd-i ser-câm-ı şebâne
Tâ haşre sürer neşve-i mestân-ı ħarâbât

5 Dün cür'a-i şahbâ ile Feyzî şunasın kim
Şahrâ-yı Bedahşân idi meydân-ı ħarâbât

028

Fethî

[mef'ülü/mefâ'ilü/mefâ'ilü/fe'ülün]

1 Her şeb ki gelür meclise rindân-ı ħarâbât
Güyâ ki yayılır cümleten erkân-ı ħarâbât

2 Olmağda yine reşk-i nevâ-sencî-i bülbül
Şevk-i meyle nağme-serâbân-ı ħarâbât

3 Sâķî ki ola cür'a-feşân-ı

Reşk-âver-i gülzâr ola meydân-ı ħarâbât

4 Pür-âteş ider nağme-i dil-süzünü nâyîñ
Feyz-i kazî-himmet-i merdân-ı ħarâbât

5 Bir câm ile şab'uñ senüñ ey Fethî nâ-şâd
Şâd itmeye mey midür nişîñân-ı ħarâbât

Cem'î

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

- 1 Cemşîd olup sâkî-i rindân-ı ħarâbât
 Tapdı hep aña bâde-perestân-ı ħarâbât
- 2 'Uşşâķ ile ħübân düzilür anda çü taşvîr
 Bir laĥza ħapansa der-i dükkân-ı ħarâbât
- 3 Rez duĥteri gerdüne süvâr-ı ħadeĥ olsa
 Bir 'ıyd-geh olur baña meydân-ı ħarâbât
- 4 Tennür-ı ħuma şalsa baĥ-ı bâde-yi sâkî
 Yârân ile olsaķ yine miĥmân-ı ħarâbât
- 5 Cemşîd ocaĥı söyünür mi bu cihânda
 Cem'î nefes itmiş aña pîrân-ı ħarâbât

[6b]-BOŞ SAYFA

029. Koparan, Birgül (1995), *Cem'î, Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. **G. 12**

029. 1b, hep aña: aña hep **D**.

Şāhib-i Zemīn Yahyā Efendi

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

- 1 Bir gün gele kim şād ola maḥzūn-ı maḥabbet
Çok 'ākili ilzām ide Mecnūn-ı maḥabbet
- 2 'Āşık ğam-ı dehr ile kesel-nāk olur mı
Çalınmadı mı gūşuña ḳānūn-ı maḥabbet
- 3 Vā'iz ola mı serd sözüñden müteessir
Bir dilde ki sūzān ola ḳānūn-ı maḥabbet
- 4 Ḥayretde görüp 'āşıkı gülmez dimeñüz kim
Elbette virür ḥükmini ma'cūn-ı maḥabbet
- 5 Bağlandı dilüm ḳalmadı şekvāya mecālüm
Gör n'eyledi Yahyā beni efsūn-ı maḥabbet

Nazīre-i Dervīş Faşīḥ

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

- 1 Çok olmayıcaḳ 'aşk ile Mecnūn-ı maḥabbet
Ṭayy olmaz imiş vādī-i hāmūn-ı maḥabbet

030: Yahyā Divānı G. 32

031: Fasih Divānı G. 36

031. 1a, çok: çāk D.

2 Bir lālesi vāfir güli çok memleket oldu
Hāk-i ten-i zār olalı meskūn-ı [maḥabbet]

3 Ne ḥaṭṭ-ı ğubārī ile ne cām-ı lebiyle
Bir keyf ile şād olmadı maḥzūn-ı maḥabbet

4 İtmekde bizi cāzibe-i ḥüsn ile teşhīr
Bī-silsile-bend olmada Mecnūn-ı maḥabbet

5 Her vaḫt-i dem-i feyz-i seḥerden ḥaber-āver
Münkün mi Faşīḥ olmaya memnūn-ı maḥabbet

[7b]- BOŞ SAYFA

[8a]

032

Nefī Efendi

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Her kimi esīr itse o çeşm-i siyeh-i mest
Bir zaḥm urur elbette aña her nigeḥ-i mest

2 Āşüb-ı dil-i cān olıcaḫ ğamze-i sāķī
Mestāne ne işlerse şorulmaz güneḥ-i mest

3 Yüz sürmede ḥāk-i reh-i meyhāneye her gün
Eflāke irerse n'ola ṫarf-ı küleh-i mest

4 Seng-i der-i meyḥāneye ḳor başını düşde
Zānū-yı melek olsa eger ḥʿāb-geh-i mest

5 Şūfī degülem rind-i ḥarābātī-i ‘aşḳam
Nefī gibi olsam ne ‘aceb ḥāk-i reh-i mest

033

Nefī Efendi

[mefʿülü/mefāʿilü/mefāʿilü/feʿülün]

- 1 Cibrīli helāk itse o çeşm-i siyeh-i mest
Maʿzūr-ı kirām-ı ‘uḳalādur güneh-i mest
- 2 Cibrīl degül Hızr u Mesīḥā da olursa
Öldürmemege çāre mi var ol nigeḥ-i mest
- 3 Cām olmayıcaḳ ‘ālem olur çeşmine tārik
Ḥūrşīd-i cihān-tāb ise de şeb-küleḥ-i mest
- 4 Şūfī ne bilür ḳadrini zevḳ-i mey-i nābīñ
Bilseydi eger olur idi ḥāk-i reh-i mest
- 5 Ne büt-gede ne Kaʿbe gerek ‘āşıḳa Nefī
Ḥāk-i reh-i meyḥāne yeter secde-geh-i mest

Yahyā Efendi

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

1 Mestāne nige hle beni bir kec-küle h-i mest

Mest eyledi te'sîr ider miş nige h-i mest

2 Pür cürm ise de ta'mı ço ey zāhid-i nādān

Bî-'ayb-ı riyādur hele cürm ü güne h-i mest

3 Bilmez yolın hanķahuñ rind-i mey-āşām

Şapmaz der-i meyḥāneden elbette reh-i mest

4 Ārām idemez kūşe-i gülzāra da varsa

Meyḥānede bir ḥum dibidür ḥāb-geh-i mest

5 Yahyā ne 'aceb nāz şarābına düşünmüş

Ol ğamze-i maḥmūr o çe şm-i siyeh-i mest

034: Yahyā Divānı G. 23

034. 2a, nādān: ḥod-bîn D.

4b, ḥāb-geh-i mest: tek ye- geh-i mest D.

Nā'ilī

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

- 1 Alduğça ele cām-ı mey ol kec-küleh-i mest
Biñ fitneye âmāde olur her nigeħ-i mest
- 2 Zāhid ne bilür mertebe-i pîr-i muğānı
Tā olmayıcağ cür'a gibi ħāk-i reh-i mest
- 3 Zāhid ne bilür mezheb-i rindānı ki anda
Huşyārî-i āzînedür ancağ güneh-i mest
- 4 Āyîne-i sâğarda olan 'ālemi gözler
Gülzār-ı bihişt olsa da nezzāre-geh-i mest
- 5 Āşüb-ı dil-i Nā'ilī bî-ser ü pādur
Ol ğamze-i maħmūr [u] o çeşm-i siyeh-i mest

035. İpekten, Haluk (1970), *Nā'il-i Kadîm Divanı-Edisyon Kritik*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul. **G. 23**

035. 2a, zāhid: vā'iz **D.**

4a, gözler: görmez **D.**

Neşātī

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

1 Çekdükçe mey-i nāzı o çeşm-i siyeh-i mest

Bir āfet olur 'āleme her bir nigeḥ-i mest

2 Her kūşede biñ şevḳ ile şad hūrdeyi ḳopmaz

Gāhī ki ḥurām eylemeye ol şeb-küleḥ-i mest

3 Olmaz yine ser-germ-i şafā-yı ruḥ-ı sākī

Gülzār-ı bihişt olsa eger cāy-geh-i mest

4 Aḥsente zihī mezḥeb-i 'uşşāḳa ki anda

Def-i ḡam-ı dildārdur ancak güneḥ-i mest

5 Bilmem nic'olur ḥāl-i Neşātī bir olursa

Ol ḡamze-i pūr fitne ile ol nigeḥ-i mest

036. Kaplan, Mahmut (1996), *Neşātī Divanı*, Akademi Kitabevi, İzmir. **G. 13**

036. 2a, Her kūşede biñ şevḳ ile şad hūrdeyi ḳopmaz: Olmaz yine ser-germ şafā-yı ruḥ-ı sākī **D.**

2b, şeb: kec **D.**

3a, Olmaz yine sırr-ı kerem-i şafā-yı ruḥ-ı sākī: Bulunmaz yine meyḥānedeki ḥāleti hergiz **D.**

4b, ancak: Divanda "ancak" yazılmamış. **D.**

Nefî

[mef'ülü/mefâ'ilü/mefâ'ilü/fe'ülün]

- 1 Meyhâne-i nâz olmuş o çeşm-i siyeh-i mest
Her kûşe-i pür fitnesi bir h'âb-geh-i mest
- 2 Hışm ile çeker gâmzesi peymâne-i nâzı
Âşüb-ı cihân olsa n'ola her nigeş-i mest
- 3 Almış ele Rüstem gibi şemşîrini gâmze
Olmuş aña müjgânları şaf şaf sipeh-i mest
- 4 Bezm-i Cem'e revnağ viremez olmayıcağ tâ
Çārüb-ı der-i meygede perr-i küleh-i mest
- 5 Mestâne niyâz eylese Nefî n'ola yâre
Ma'zür-ı kirâm-ı 'uqalâdur güneh-i mest

[8b]

[Ġazel-i Şabri]

[mef'ülü/fâ'ilâtü/mefâ'ilü/fâ'ilün]

- 1 Âdem bu bezm-i devr-i dil-ârâya bir gelür
Bil qâdr-i 'ömrüni kişi dünyâya bir gelür

037: Nefî Divanı G. 25

037. 3b, sipeh: siyeh D.

- 2 D ny  iin vucudu nı  arf itme yok yere
Nağd-i hay t merdüm-i d n ya bir gel r
- 3 Ey baht hıfz it anı meded b d-ı gu şadan
 em'-i  m d bezm-i tem  aya bir gel r
- 4  arh itmesün dili der-i dild rdan rağib
Mecn n-ı 'a k k ce-i Leyl 'ya bir gel r
- 5 Yeks n gelirse n'ola dile  ahr [u] luğf-ı dost
Zehr    ar b 'a ık-ı  eyd ya bir gelür
- 6  abr  sefine-i s han m gibi h şılı
Fülk-i hay l s hil-i ma'n ya bir gelür

039

[Güzel-i Cem' ]

[mef' l /f 'il t /mef 'il /f 'ilün]

- 1 Dilber ki bezm-i 'açık-ı r sv ya bir gelür
Bir  s -i zam ndur o d ny ya bir gelür
- 2 Hecr   vi ali  almı suz idr kden gönül
 ir n   telh k m-ı temenn ya bir gelür

3 Cānā ‘ibādet-i dil-i bīmār-ı hecrüñe
Kūy-ı belāda yād ile hem-sāye bir gelür

4 Tīr-i ecel ki şüst-i kaderden hālāş ola
Bir bī-nişān ile şeh-i hōd-rāya bir gelür

5 Düldül mişāl eşheb-i ṭab‘-ı hünerverüm
Cem‘ī cihānda ‘arşa-i ma‘nāya bir gelür

[9a]

040

Rāmī

[mefā‘īlün/ mefā‘īlün/ mefā‘īlün/ mefā‘īlün]

1 Hāyāl-i la‘l-i nābuñ cām-ı çeşm-i terde kalmışdur
Humār-ı bezm-i nūş-ā-nūş-ı vaşluñ serde kalmışdur

2 Degüldür bende dil ser-germī-i fikr-i nigāhuñla
O bī-hūş-ı maḥabbetdür düşüp bir yerde [kalmışdur]

3 Mükedderdür ser-ā-ser meşreb-i eczā-yı ‘ālem hep
Şafā-yı hāṭır ancak bādede sāğarda [kalmışdur]

040. Kavukçu, Fatma Zehra (2000), *Rāmī Divānı*, Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa. G. 108

040. 2b, bī-hūş: sermest D.

4 Bu rezm-i keşfe bir müşkil-güşā-yı rāz gelmez mi
Kerem bir lafz-ı bī-ma'nī gibi dillerde [kalmışdur]

5 Mücevher tāc-ı devlet kimseye sūd itmez ey Rāmī
Niçe şāh-ı cihānuñ çeşmi ol efserde [kalmışdur]

041

Rāşid

[mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün/ mefā'ılün]

- 1 Ricā-yı sāde kim yāre ešer-nā-kerde kalmışdur
Benüm kārüm hemān bārī bir āh-ı serde kalmışdur¹
- 2 Degüldür cevher ey meh farṭ-ı ümmīd-i şehādetdür
Meger mevc-i nigāh-ı ārzū ḥançerde kalmışdur
- 3 Müdāvā-yı şafā-yı dil hüveydādur küdüretden
'ılāc-ı şayḳal-ı āyīne ḥākisterde kalmışdur
- 4 Beni maḥrūm-ı feyż-i bāde kıldı ḥayretüm sākī
Nigāh-ı rağbetüm geh sende geh sāğarda [kalmışdur]

4a, rezm-i keşfe: sırr-ı 'aşka **D**.

041. Günay, Fatih (2001), *Rāşid(Vak'anüvis)*, *Hayatı, Edebi Kişiliği, Divanının Tenkitli Metni ve İncelemesi*, Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne. **G. 57**

041. 1b, bārī bir: yārī-i **D**.

4a, bāde kıldı: 'işret itdi **D**.

5 Niyāzum buldı isti'dād-ı te'şīr ol mehe çünkim
Edeb dirler hemān mā-beynde bir yirde almışdur

6 şeker-and-i lebünden neşve-dār olmuş mı var Rāřid
Hemān bir h'āhiř-i nā-yābdur dillerde almışdur

042

Rāsih

[mefā'īlün/ mefā'īlün/ mefā'īlün/ mefā'īlün]

- 1 abāb-āsā gözüm sākī mey-i amerde almışdur
Miřāl-i cür'a gönlüm kim teh-i sāğarda [almışdur]
- 2 Müşerref itmedi encüm-řümār-ı intizārın āh
'Aceb ol māh-tābānum bu şeb kimlerde [almışdur]
- 3 Kebāb u meyde lezzet almamışdur bezm-i 'ālemde
Melāat lebde keyfiyyet ru-ı dilberde almışdur
- 4 Görinen hūn-ı çeřm ü merdüm-i dīdem degül cānā
ayāl-i hāl-i ruhsāruñ bu çeşm-i terde [almışdur]
- 5 Sirişk-i çeşm ü rüy-ı zerde itmez dilberān rağbet
Hemān Rāsih maabbet şimdi sīm ü zerde almışdur

042. Öztekin, Özge (1997), *Rāsih Divānı-İnceleme-Tenkitli Metin-Özel Adlar Dizini*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. **G. 23**

042. 2b, bu şeb: gice **D**.

Fehīm-i Nā-murād

[mefā‘ilün/fe‘ilātün/ mefā‘ilün/fe‘ilün]

- 1 Göñül k’ider leb-i cānān-ı pür-‘itāb ile bāḥş
O teng ḥavşaladur k’eyleye şarāb ile bāḥş
- 2 Sirişk-i tıfl-ı yetīmem ki olmazam maḳbūl
Fünūn-ı giryede itsem eger seḥāb ile bāḥş
- 3 Ḥarāb-ı kişver-i faḳram ki lāne-i cuḡdı
Revādur eylese mülk-i Ferāsiyāb ile [bāḥş]
- 4 Kitāb mülzemī-i müdde‘īye şāhiddür
Ki müste‘idd-i ezel eylemez kitāb ile bāḥş
- 5 Yeter Fehīm [yeter] derd-i ser ḥamūş ḥamūş
İder mi ‘ārif-i bi’llāh şeyḥ ü şāb ile bāḥş

Dānişī

[mefā‘ilün/fe‘ilātün/ mefā‘ilün/fe‘ilün]

- 1 Muḥāl iken ḥired-i çarḥ-ı nūh kitāb ile bāḥş
Zamīr-i şūḥum ider kemterin cevāb ile bāḥş

043:Fehīm Divānı **G. XXVI**

044: Şehrī Divānı **G. 15**

044. Şehri’nin gazeline “Dānişī” başlığı atılmıştır.

- 2 Ğalaṭ-edā diyü red itdi nüṣḥa-i baḥtum
İder mi ‘ārif olan çarḥ-ı nā-şavāb [ile bāḥṣ]
- 3 Şadā-yı çāk gelür daḥı ceyb-i Yūsuf’dan
Muḥāl olduğıcün ‘aşk-ı bī-ḥicāb [ile bāḥṣ]
- 4 Göñül bir āteş-i ḥüsne perestiş eyler kim
İder kemīne şerārı şad-āfitāb ile [bāḥṣ]
- 5 K̄o baḥṣ-i dānişi ey ḥaşm-ı ḥār u ḥas-tıynet
Olur mı Şehrī gibi āteşin cevāb [ile bāḥṣ]

[10a]-BOŞ SAYFA

[10b]

045

[Ğazel-i Şabrī]

[fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün]

- 1 Olsa dilde n’ola her bir dāğ-ı āteş-tāb sürḥ
Āteşin baḥr-i maḥabbetde olur girdāb sürḥ
- 2 Zülfi pür-ḥamla ruḥ-ı gül-reng-i yāri seyr idüñ
Bü’l-‘aceb şudur⁶⁹ o kim girdāb-ı müşgīn-āb [sürḥ]
- 3 Bir dükenmez gencdür aña ḥum-ı pür sürḥ-i dil
Ḥaşre dek döksün yoluñda dīde-i bī-āb [sürḥ]

044. 2b, ‘ārif: ‘ākil D.

4 Ğonca kendin lāle-gūn içre ŧükūf-gūn gösterür

Görinür āteŧde gūyā pūte-i pür-tāb [sürĥ]

5 Çeŧm ü dil-i baĥrin ‘aŧĥ-ı yārdur ŧabری n’ola

Olsa hep andan çıkan her gevher-i nā-yāb sürĥ

046

[Ğazel-i Yahyā]

[fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün]

1 Hūn-ı eŧkenden olupdur bülbülüñ her āb sürĥ

Bāğda olsa ‘aceb mi her gül-i sīr-āb sürĥ

2 Ol ŧeh-i ‘ālī kimüñ ħanına girmiŧdür bugün

Hıŧm-nāk olmiŧ ser-ā-pā giydigü esbāb sürĥ

3 Ser-süĥanler sürĥ ile yazılsa ĥūb olur deyü

Ĥall ider vaŧf-ı lebüñçün dīde-i aĥbāb sürĥ

4 Kātib-i ĥudret ŧehā bir nokĥta yazmıŧ sürĥ ile

Hīç gözler görmemiŧ ĥaĥķā ‘aceb nā-yāb sürĥ

5 Zāhirī Yahyā iden ma‘mūr bāĥın ĥālidür

ŧīŧeyi gösterdigi budur ŧar[āb]-ı nāb sürĥ

046: Yahyā Divānı G. 40

046. 1b, her gül-i sīr-āb: sünbül-i sīr-āb D.

[11a]-BOŞ SAYFA

[11b]

047

[Ġazel-i 'Aṭāyī]

[müfte'ilün/fā'ilün/ müfte'ilün/fā'ilün]

- 1 Şu'le-i āh-ı derūn rāh-nümündür baña
Şimdi hemān görinen semt-i cünündür baña
- 2 Halka-i girdāb-ı eşk hey'et-i ṭavḳ-ı cünün
Ġarḳa-geh-i baḥr-i ğam cā-yı sükündür baña
- 3 Dehr göz açdurmadı düş gibi geçmede 'ömr
Var ise hem-vāḳı'a baḥt-ı nīgündür baña
- 4 Ḳal'a-i kūh-ı ğama bebr-i peleng-efgenüm
Teb-zede şīr-i jiyān ḥaşm-ı zebündür baña
- 5 Virdi 'Aṭāyī şarāb şem'-i ruḥ-ı yāre tāb
Cām-ı cihān-süz-ı mey şevḳ-i füzündür baña

047: 'Aṭāyī Divānı G. 3

047. 4a, Ḳal'a-i kūh: ḳulle-i baḥr D.

[Ġazel-i Yahyā]

[müfte‘ilün/fā‘ilün/ müfte‘ilün/fā‘ilün]

1 Kays-ı melāmet-güzīn rāh-nümündür baña

Meslek-i ehl-i ħired rāh-ı cünündür baña

2 Bezmde dilber yaķar sīne-i aġyāre dāġ

Bilmez anuñ her biri dāġ-ı deründür baña

3 Şu‘le-i pervāne-veş bāl ü perüm yandı çün

Lāzım olan bir zamān Şabr u sükündür baña

4 Şanma cefālarla ben fāriġ olam ‘aşkdan

Her biri bir Őīve-i Őevķ-füzündür baña

5 Őeb [ki] ala zülfinüñ bųyını Yahyā meŐām

Ol gice bir kākül-i ġāliya-gündür baña

[Ġazel-i Kāf-zāde Fā‘izī]

[müfte‘ilün/fā‘ilün/ müfte‘ilün/fā‘ilün]

1 Pųye-geh-i raĥŐ-ı kām deŐt-i cünündür baña

Mevce-i rīk-i revān rāh-nümündür baña

048: Yahyā Divānı G. 8

048. 3a, Şu‘le-i: Şem‘ine D.

049: Fā‘izī Divānı G. 4

2 Virmiş o sermest-i hüsn ‘aşk u nāza qarār
Lāyık olan şimdilik şabr u sükündür baña

3 Bezm-i fenāda dimiş bir mütelāşī gedā
Rütbe-i iqbāl-i Cem pāye-i dūndur baña

4 Rāh-ı mezelletde bir mūr-ı za‘fūm velī
Şīr-i kavī pençe-i çarḥ zebūndur baña

5 Dāğ yaqup cismini zīnet ider bü’l-heves
Lāzım olan şimdilik sūz-ı derūndur baña

[12a]

050

[Ġazel-i Fehīm]

[mefā‘ilün/fe‘ilātün/ mefā‘ilün/fe‘ilün(fa‘lün)]

1 O zülf ü ruḥla k’ola şayd-ı bend-i istignā
Ġazāl-i mihri ider der-kemend-i istignā

2 Nigāh-ı tīg şunar çeşmi nīze müjgāndan
O ğamze olsa sūvār-ı semend-i istignā

3 Bütān-ı şehri ider naqş-ı pā-yı esb-i ğurūr
Sürünce raḥşını ol şehlevend istignā

049. 2a, ‘aşk: şīve D.

5b, şimdilik: Fā‘izī D.

050: Fehīm Divānı G. IX

4 Meges-miṣāl bulur tāze rūḥ cān-ı Mesīḥ
Lebinden olsa ‘ayān nūṣ-ḥand-i istiḡnā

5 Olurdu dūnyede müstaḡnī-i kirişme vü nāz
Fehīm itse eger behremend-i istiḡnā

051

[Ġazel-i Na‘īm]

[mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

1 Hūr-şīd gibi olmuş iken ‘ālem-āşına
Bir zerresini itmez o meh bir dem-āşinā

2 Bezm-i maḥabbet olsa da nāz u niyāz ile
Olmaz perīveşān-ı zamān u dem-āşinā

3 Bīḡāne şüretān bilür esrār-ı çeşmini
Rāz-ı nigāh-ı yār degül maḥrem-āşinā

4 Dil fark ider zebānī-i naql-i ‘itābdan
Dem-āşinā-yı rūḥ olur merhem-āşinā

5 ‘Aks olmayınca āyīneñe olmam ey ṭabīb
Dāḡ-ı nemek-feşān-ı lebüñ merhem-āşinā

6 Zaḥm-ı nemekden el-ḥazer ey rīze-cūy-ı la'ı

Cām-ı nevāl-i 'aşk degüldür Cem-āşınā

7 'Ālem helāk-i 'aşk-ı imiş bildüm ey Na'īm

Rāz-ı nihānum itdi beni 'ālem-āşına

052

[Ġazel-i Mezākī]

[mefā'ilün/fe'ilātün/ mefā'ilün/fe'ilün]

1 Bu cilvelerle o serv-bülend-i istignā

Düşer zemīn-i niyāza perend-i istignā

2 Ne deñlü şu'le fūrüz-ı ta'alluḡ-ı dildür

O ḥāl-i micmere sūz-ı sipend-i istignā

3 Ne deñlü zā'ika-baḡşı mezāk-ı raġbetdür

O lebler ol nemekīn nūş-ḡand-i istignā

4 Girān rikāb-ı melāḡat olursa lāyıḡdur

O şāh-ı yeke sūvār-ı semend-i istignā

5 Kim iltifāt-ı metā'-ı ümīd-i 'āşıḡdur

Niġāh-ı ġamze-i müşkil-pesend-i istignā

6 Mezākī zīb-i kemiyyet-firīb-i hūbāndur

‘Īnān-ı şīve ile sīne-bend-i istignā

053

[Ġazel-i Şehrī]

[mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

1 Ey meşreb-i hayālī gibi ‘ālem-āşinā

V’ey dil-rübā-yı maḥrem [ü] nā-maḥrem-āşinā

2 Ey gülbün-i hayā dili pür-ḥūn eyledüñ

Gül-gonca-i tebessümüñ it şebnem-āşinā

3 Olma esīr-i ğamzeñ olam dil-i heves-firīb⁸²

Bilmez zebān-ı ‘aşkı dil-i ḥurrem-āşinā

4 Gül-berg āftāb ile hem-şāḥ olursa da

Olmaz şügufte dāĝ-ı derūn u ğam-āşinā

5 Şehrī şehīd-i dilber-i ḥūn-rīzūñ olayım

K’olmuş hayāl-i şūḥ gibi ‘ālem-āşinā

053: Şehrī Divānı G. 6

053. 3a, dil-i heves-firīb: bü’l-heves-firīb D.

[Ġazel-i Fehīm]

[mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Mu'tād-ı zevk-i baħrũn olan mātem-āşinā

Ġamdan helāk olur olamazsa ğam-āşinā

2 Leb-teşne-i tĩġuñam senũn ey kıble-niyāz

Zehr āba ārzũ olamaz zezem-āşinā

3 Vaġt-i ħayāda rūyuña baħsuñ gören ba'īd

Ġül-berg-i şu'le olduġımı şebnem-āşinā

4 Bĩġāne olmasun elem-i tĩr-i ğamzesi

Ey müşfik itme zaħm-ı dilũm merhem-āşinā

5 Ey ğamzesi Fehīm gibi rūşena-yı dil

Bĩġāne ħavr olma dile her dem-āşinā

[12b]

[Kıt'a-i İşhāk Efendi]

[fā'ilätün/fā'ilätün/fā'ilün]

1 'Ahd-i 'adl-ārāsı Sulţān Aħmed'ũn

Maħdem-i şādīye oldı şāh-rāh

054: Fehīm Divānı G. X**054. 1a,** baħrũn: hecrũn D.**055.** Doġan, Muhammet Nur (1997), *Şeyhülislam İshāk Efendi, Hayatı, Eserleri ve Divanının Edisyon Kritiġi*, MEB, İstanbul. **78 nolu Tārīġ-i Gence.**

- 2 Devletinde gördi ‘âlem pey-be-pey
Rûy-ı şevk-i nuşreti bî-iştibâh
- 3 Gence’nüñ fethiyle oldu bâ-ğuşuş
Bang-i şevke gûş-ı ‘âlem cilvegâh
- 4 Hâbbezâ fetḥ-i celîlü’ş-şân kim
Şükrin eylerken dil-i pür-intibâh
- 5 Buldı bir beyt-i dü-târîhe zafer
Hâme-i işhâk bâ-feyz-i îlâh
- 6 Kıldı genc-i Gence’yi fetḥ u güşâd
Seyf-i Sulṭân Aḥmed-i şevket-penâh

[13a]

056

[Ġazel-i Sükkerî]

[müfte‘ilün/fâ‘ilün/müfte‘ilün/fâ‘ilün]

- 1 Şeb-rev-i râh-ı taleb ger ola mihmân-ı şubḥ
Neyyir-i a‘zam olur mâ-ḥazar-ı ḥ‘ân-ı şubḥ

056. Tuncer, Eda (2016), *Sükkerî Divanı Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*, Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir. **G. 13**

056'da yazılmayan beyit:

Aṭlasına evvelâ mihrî idüp rû-nümâ/‘Arza kıılır her seḥer ḥ‘âce-i dükkân-ı subḥ **D.**

2 Çarḫ olup mīzbān-ı burc-ı ḥamelden seḫer
Eyledi tertīb-i ḥʿān berre-i büryān-ı şubḫ

3 Tār-ı şuʿāʿ şanma kim rişte-i zerrīn ile
Eyledi bed-rū-yı çāḫ Yūsuf-ı Kenʿān-ı şubḫ

4 Dāniş-i isnā ʿaşer rütbe-i şeş-māyesi
Şerḫ-i meṭālīʿ dedür ıfl-ı debistān-ı şubḫ

5 Şaḫn-ı felekden seḫer kaçdı sipāḫ-ı nücūm
Geldi belī heft- ḥʿān Rüstem-i destān-ı şubḫ

6 Feyz-nümā-yı seḫer ḥāşşa-i ḥākidür
Hep gül-i ḥürşīd olur nev-i perişān-ı şubḫ

7 Ḥayf degül mi hele ḥʿāb-ı seḫer-i Sükkeri
Fāyız-i envār iken pelle-i mīzān-ı şubḫ

057

[Ġazel-i Sāmiʿ]

[müfteʿilün/fāʿilün/müfteʿilün/fāʿilün]

1 Tā-be-key ey zinde-i niʿmet-i elvān-ı şubḫ
ʿArşa-i nisyān ola luṭf-ı firāvān-ı şubḫ

056. 2a, Çarḫ olup mīzyān-ı burc-ı ḥamelden seḫer: Burc-ı ḥamelden seḫer ʿāleme mīzyāf-ı çarḫ D.

- 2 Pençe-i mercân mıdur baırde yoşsa seşer
Oldı ufukda ‘ayân mihr-i dıraşsân-ı [şubş]
- 3 Câm-ı Cem ü çeşme-i Hışr’dan eksük midür
Hâlet-i feyz-i mey-i sâgar-ı tâbân-ı şubş
- 4 Olma Sikender gibi der-pey-i âb-ı beķâ
Böyle nümâyân iken çeşme-i şayvân-ı şubş
- 5 Aç gözün ey şufte-i sâhil-i ğaflet hele
Baķ nicedür cüşiş-i lücce-i ‘ummân-ı şubş
- 6 Mürdeler işyâ ider ‘İsî-i Meryem gibi
Bâd-ı nesîm-i revân-başş-ı gülistân-ı şubş
- 7 Dâmen-i âmâliñi sen gönül âmâde řut
Gör nicedür başşış-ı dest-i zer-efşân-ı [şubş]
- 8 şanma felekde dem gerek ola çâk itmede
Nâf-ı peleng-i şîr-i Rüstem-i destân-ı [şubş]
- 9 Sen daşı maşmür-ı ř^âb ‘âlemi mest eyledi
Zer-ķadeř-i mihr ile sâķî-i devrân-ı [şubş]

10 Zinde-i ihsānidur

Olsa n'ola Sāmi'ī böyle senā-ḥ'ān-ı [şubḥ]

058

[Ġazel-i Neşātī]

[müfte'ilün/fā'ilün/müfte'ilün/fā'ilün]

1 Geldi seḥer gerdişe cām-ı dıraḥşān-ı şubḥ

Olsa n'ola tāb-nāk çak-i girībān-ı şubḥ

2 Geldi yine bir beyāz mihr-i şerr-i şevḳ ile

'ıyşa şalā yazdılar şevḳ-nüvīsān-ı şubḥ

3 Feyzini 'ām eyleyüp dehre virür her seher

Şişe-i eflāke zīb nergis-i mestān-ı şubḥ

4 Pür 'araḳ-ı jāledür sāğar-ı la'leyn-i gül

Olsa n'ola mest-i şevḳ yek-reh-i mürğān-ı şubḥ

5 Gelse Neşātī n'ola raḳşa yine zerreler

Ṭoldı mey-i sürḥ ile sāğar-ı gerdān-ı şubḥ

058: Neşātī Divānı G. 17

058. 2a, beyāz: peyām D.

4a, la'leyn: la'lin D.

[Ġazel-i Mezākī]

[müfte‘ilün/fā‘ilün/müfte‘ilün/fā‘ilün]

- 1 Oldı seher āşikār mihr-i dıraḥşān-ı şubḥ
Virdi şeref ‘āleme şemse-i eyvān-ı şubḥ
- 2 Mihr degül berķ uran şafḥa-i eflākde
İtdi nemekīn ‘ayān⁹² mihr-i Süleymān-ı şubḥ
- 3 Açdı seher sīnesin buldı tesellī göñül
Oldı refū-kār-ı dil çāk-i girībān-ı şubḥ
- 4 H‘āb-ı girān-ḥīzi ķo oldı sebük-pā yine
Zer ‘alem-i mihr ile ra‘yet-i sultān-ı şubḥ
- 5 Sākī-i şahbāyā baķ feyz-i seher-gāh olur
Olsa Mezākī n’ola mest-i ğazel-ḥ‘ān-ı şubḥ

059: Mezākī Divānı G. 46

059' dayazılmayan beyitler:

‘Āşik-ı bī-dār-ı dil şām u seher şem ider/Nefḥa-i şeb-büy-ı şeb ‘ıtr-ı gülistān-ı şubḥ
Olsa seher-geh behem cezbe-i tevfiķ olur/Dest-i temennā-yı dil gūşe-i dāmān-ı şubḥ
İtme tekellūf meded sākī dem-i bāmdād/Ķand u ‘araķdur hemān mā-ḥazar-ı ḥ‘ān-ı şubḥ
Yāri seher görmesem pāyine yüz sürmesem/Şām-ı girībān olur vaķt-i gül-efşān-ı şubḥ D.

059. 2b, İtdi nemekīn ‘ayān: ‘Arz-ı nigīn eyledi D.

4a, sebük-pā yine: sebük-pāyına D.

5a, seher-gāh olur: seher-gāhı gör D.

[Ġazel-i Şehri]

[mefā'ilün/fe'ilätün/mefā'ilün/fe'ilün(fa'lün)]

1 Gelürse keşret-i nezzâreden hiçâb saña

O demde sürhî-i rüyuñ olur niķâb saña

2 Nic'etsün āyine mihr-i ruķuñla 'aksini fark

Sen āfitāba müşābihsin āfitāb saña

3 Őerāre-veş iderüm düde-i cigerden red

Ger eylemezse eşer āh-ı Şu'le-tāb saña

4 Ol āb u tābuña var 'ārižuñda neşv eyler

Olursa ķalb-i tabāndan eger niķâb saña

5 Mey-i teġāfüli nüş itme girme ķanımıza

Siyāh-ı mestî-i çeşmüñ yeter şarāb saña

[Ġazel-i Tālib]

[mefā'ilün/fe'ilätün/mefā'ilün/fe'ilün(fa'lün)]

1 Ruķuñ Şu'ā'ı Őehā virmiş āb u tāb saña

Ne yüzle ķarşu тұrur bilseñ āfitāb [saña]

060: Şehri Divānı G. 3**060'**ta yazılmayan beyit:

Şad āferin ğazel-i Rūmiyānuña Sāib/Ki virdi Őehri dü-şad şevķ ile cevāb saña D.

061: Tālib Divānı G. 8

- 2 O tîr-i ğamze ne yā ol muḳavves ebrūlar
‘Aceb mi olsa dil-efgende şeyḥ u şāb [saña]
- 3 Şafā gelür baña cevr ü cefālar eylediĝiñ
Recā-yı luṭfuñ ile virmezem ‘azāb [saña]
- 4 Görünce mihr-i ruḥuñ lerze-nāk olur cānā
O deñlü tāb virüpdür şarāb-ı nāb [saña]
- 5 Olurdı hem-ser-i ḥūr-şīd-i pāye-i Ṭālib
İdeydi zerre ḳadar şāhum intisāb [saña]

062

[Ġazel-i Ṭıfī]

[fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün]

- 1 Söyledükçe lebleri hem ğonca hem güldür baña
Kākül-i ḥamd-i ruḥuñ bir şaçlı sünbüldür baña
- 2 Kim baḳar cām-ı Cem-i āyīne-i İskender’e
Dürbīn-i ‘ālem-i dil sāĝar-ı müldür baña
- 3 Fıkr-i zülfüñdür beni seyyāḥ-ı mülk-i Çīn iden
Bā‘is-i āvāzegi sevdā-yı kāküldür baña

4 [Anın] içün misk-bārān rāh-ı ‘aşkuñ peyrevi
Şimdi esbāb-ı şîr-ı terüñ tecemmüldür baña

5 Vaşf-ı rüy-ı yāri tahrīr eyledükçe bāğda
Tıfliyā kilik-ı harīr-engīz-ı bülbüldür baña

063

[Ġazel-ı Nā’ilī]

[fā’ilātün/ fā’ilātün/ fā’ilātün/ fā’ilün]

1 Sīne gülzār-ı maḥābbet nāle bülbüldür baña
Vaqt-ı dāğ-efrūzī-ı dil mevsim-ı güldür baña

2 Cünbişinden dāğ ber-dildür ġazālān-ı Ḥoten
Nāfe-rīz-ı kām-ı ḥ’āhiş kim o kāküldür baña

3 Ḥişşe-dār eyler şemīminden dili hengām-ı āh
Fikret-ı zülfüñ ki her dem tāze sünbüldür baña

4 Zūr-ı bāzū-yı nigāhuñ dest-burd-ı ‘işvedür
Çāk-rīz-ı ceyb ü dāmān-ı taḥammüldür baña

5 Cürmüm ikrār itdiren bismil-geh-ı āşūbda
Ḥaşyet-ı cellād-ı çeşm-ı pür-teġāfüldür baña

6 Nā'ilī i'cāz-ı nuṭkumdur ki eyler ter-zebān
Hāme kim şem'-i şebistān-ı taḥayyüldür baña

064

[Ġazel-i Sırrı]

[mef'ülü/ fā'ilätü/ mefā'ilü/ fā'ilün]

1 İtme ṭabībe bīhūde gel niyyet-i devā

Bilmez mezāk-ı zaḥm-ı dilüm lezzet-i devā

2 Bir miḥnet isterüm ki ola ḥasret-i server

Bir derd isterüm ki ola ğayret-i devā

3 Olmuş ezel muḥālif-i kânün ehl-i derd

Derd ü şifā 'adū-yı dile ülfet-i devā

4 Maḥrūm-ı zaḥm-ı nāvek-i müjgānuñ olayım

'İsī'ye eyler isem eger minnet-i devā

5 Dāğ-ı derün öyle gerekdür ki Sırriyā

Hemvāre ide ḥande-i ḥāşşiyyet-i devā

[Ġazel-i T̄alib]

[mef'ülü/ fā'ilätü/ mefā'ilü/ fā'ilün]

- 1 Virme tabīb haste dile şerbet-i devā
Telḥ itdi kām-ı zaḥmımızı lezzet-i devā
- 2 Ter germ-i ḥasret-i gül-i ruḥsār-ı alıdur
Eyler meşāmm dimāğ-ı dilüm nükhet-i devā
- 3 Ma'cün-ı dil-güşā-yı vişālüñ ıderdi ger
Te'sīr ideydi derdüme ḥāşşiyet-i devā
- 4 Var ise çāresi elemüm itmeye füzün
Cānum çıķınca eyleyeyüm ḥıdmet-i devā
- 5 Mānend-i zaḥm-ı tāze kim ağlardı T̄alibā
Derd olmış olsa idi hele gāyet-i devā

065: T̄alib Divānı G. 5

065'te yazılmayan beyit:

Zaḥm-ı derüna peygām-ı hicrāniñ olayım/Nādāna eyledinse eger minnet-i devā D.

065. 2a, ter-germ: mezküm D.

2b, eyler: almaz D.

[14a]

066

[Ġazel-i T̄alib]

[fe'ilātün/ fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün]

- 1 Nāle-i germ-i firākuñda yeter s̄az baña
Ol[dı] şem'-i şeb-i ğam şu'le-i āvāz baña
- 2 Bir nigāh ile zebān-ı güle mi bend itdi
Çomadı söz yeri ol çeşm-i sühan-s̄az [baña]
- 3 İtdi rāz-ı dili ifşā yine eşk-i hūniñ
Her zamān böyle virür reng o ğammāz [baña]
- 4 Der-i ğam-hānemi dāim ferāh eyler beste
Revzen-i h̄atırımı hep ğam ider bāz [baña]
- 5 Himmet-i 'Ārif-i Üstād ile T̄alib çok mı
Rūm'da mertebe-i 'Urfi-i Şirāz baña

067

[Ġazel-i Rā'iz]

[fe'ilātün/ fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün]

- 1 Oldı sermāye-i ğam ṭab'-ı hūnersāz baña
Dāğlar yaqdı çü ney şu'le-i āvāz baña

066: T̄alib Divānı G. 7

066. 5a, 'Ārif-i Üstād : 'Ārif-i Rūmī D.

2 Bir ŧināsā-yı zebān-ı sūḫan-i ‘acַz mi yok
Leb-i ḫamyāze mi olsun dehen k’az [baña]

3 Gūlŧen-i vaŧluña ḫasret-keŧim ol mertebe kim
Görinür dāmen-i cāme per-pervāz baña

4 Nāle-senc-i ḡama dūŧmez heves-i mest ü bülend
‘Aybdur zemzeme-i zīr ü bīmsāz baña

5 Rā’izin vehm-i ḫayālüm iŧid
Deŧt-i endīŧedür iŧbu nigeḫ-i nāz baña

[14b]

068

[Ġazel-i Na‘īm]

[mefā‘ilün/ fe‘ilātün/mefā‘ilün/fe‘ilün]

1 Ġam ile olmada dil ŧād her çı bād-ābād
Ben oldum ‘illet-i ‘īcād herçı bād-ābād

2 Görinse bir daḫı ol zū-fünün-ı nāz eger
Su’ālüm eylerüm īrād her çı bād-ābād

3 Hemān mülk-i dili ŧāh-ı ‘aŧḫa teslīm it
ḫarāb eyle ya ābād her çı bād-ābād

4 Ȧarıĸ-i pīr-i muġān olsun iġtiyār ile
Tek eylesün seni irşād her ĸi bād-ābād

5 Esīr-i dāne-i ħālūñ dil-i Na'īm olmuş
Ya ĸatl eyle ya āzād her ĸi bād-ābād

069

[Ġazel-i Ȧālib]

[mefā'ilün/ fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Ne deñlü eylese bī-dād her ĸi bād-ābād
Felekden eyleme feryād her ĸi bād-ābād

2 Serāy-ı sīnemi sultān-ı 'aşĸa taġt idelüm¹⁰⁵
Yaĸar bir āh-ı şerer-zād her ĸi bād-ābād

3 Cihānda Ķays gibi ben de dillere düşdüüm
Nice zamān olayım yād her ĸi bād-ābād

4 Yem-i maġabbete düşsün kenāra ĸıĸmaz ise
Sefīne-i dil-i nā-şād her ĸi bād-ābād

5 Bir āh idüp yaĸayım bāri ĸarġı ey Ȧālib
İderse de beni berbād her ĸi bād-ābād

069: Ȧālib Divānı G. 17

069. 2a, idelüm: ettim D.

[15a]-BOŞ SAYFA

[15b]-BOŞ SAYFA

[16a]-BOŞ SAYFA

[16b]

070

[Ġazel-i Zuhūrī]

[mef'ülü/fā'ilātün/ mef'ülü/fā'ilātün]

1 Nūş-ı şarāb-ı nāb it ruhsāra tāb göster

Evc-i sipih-r-i ħüsne bir āfitāb göster

2 Bir būse-i lebūñle mehcūr-ı vaşlı şād it

Dil-teşne-i cemāle bir kaṭre āb göster

3 Ey çarḥ-ı ehl-i ṭab'a tā key bir gerdiş-i bed

Bu nāz-ı nā-revādan bir inqılāb göster

4 Tā key bu şūr u ġavgā iqlīm-i dilde ey şūḥ

Ol çeşm-i fitne-kāra bir laḥza ḥ'āb [göster]

5 Dām-ı belāyı görsün murğ-ı dil-i Zuhūrī

Ruhsārı üzre zülfüñ pür pīç ü tāb [göster]

070: Zuhūrī Divānı G. 34

070. 3b, nāz-ı: vaż'-ı D.

Nā'ilī

[mef'ülü/fā'ilātün/ mef'ülü/fā'ilātün]

- 1 Sākī fürüg-ı meyden rüyuñda táb göster
Germiyet-i hayādan hürşide āb göster
- 2 Dirsüñ ki olmasun rāz-āgāh neşve-i nāz
Cibril'e çeşm-i mestüñ maħmür-ı h'āb göster
- 3 Pür-cüş-ı 'aks-i la'l-i tebħāle dāruñ olsun
Her şunduğun kadeħde sākī ħabāb [göster]
- 4 Ey şaħne-kār-ı perhīz ol fark-ı zühde mey-rīz
Destünde Bāyezīd'ün cām-ı şarāb göster
- 5 Bir ħande ile zeyn it ey zer-ger-i melāħat
Faşş-ı nigīn-i la'lin pür dürr-i nāb göster
- 6 Gör secde-i niyāzı sen baña ħūblarda
Şāyeste-i perestiş bir āfitāb göster
- 7 Vādī-i ħamda eşküñ meħv eyle táb-ı dilden
Āb eyleme şarāb-ı ābı şarāb göster

071: Nā'ilī Divānı G. 65

071. 7b, şarāb-ı āb-ı şarāb: serāb-ı āb-ı serāb D.

- 8 El ŧunma ḩ^vān-ı lu᧑f-ı çar᧑-ı siyeh kelīme
Ba᧑t-ı le^rīme kendüñ ‘ālī-cenāb göster
- 9 Ne ḩīre-pā-yı ŧev᧑ ol ey reh-neverd-i himmet
Ne vādī-i hevesde gerd-i ŧitāb göster
- 10 Ma᧑şerde Nā’ilī-veş pür-bār-ı cürm-i ‘aş᧑ ol
Dādār-ı ᧑aşre kendüñ mīzān ᧑arāb göster

[17a]

072

[Ġazel-i ŧabri]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

- 1 ŧev᧑ her dilde bulunmaz dil-i dānāda olur
ŧeb-çerā᧑ı arama cūy ile deryāda olur
- 2 ‘Aş᧑ dursun ᧑o mecāzī ise de ᧑albiñde
Āb-ı engūr ᧑um içre ᧑urarak bāde olur
- 3 Gerçī kim ‘a᧑l gider varılıca᧑ meygedeye
Hele bir pāre kişī ᧑uşşadan āzāde olur
- 4 Ço᧑ zamāndur çī᧑alı ᧑ā᧑ır-ı nāşādumdan
ŧimdi dīvāne ᧑öñül kūy-ı dilārāda [olur]

071. 9b, vādī-i: dāmen-i D.

- 5 Nazm-ı Şabrî'de n'ola reng-i tekellûf yoğ ise
Böyle pākīze ğazel āyīne-veş sāde olur

073

Nazīre-i Na'īm

[fe'ilātün/ fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün]

- 1 Şu gibi āyine-i ħüsn ü bahā sāde olur
Teşne diller saña ol vechile ħān-zāde olur
- 2 Rū-be-rū tarḥ-ı tekellûf iderek nāz u niyāz
Gül-i ra'nā da olur bülbül-i şeydā da olur
- 3 Niçe mümkin ser-i kūyında göñül bezm-i vişāl
O senüñ istedigüñ Cennet-i A'lā'da [olur]
- 4 Gerçi dem-beste ider 'āşık-ı bezm-i vuşlat
Tercümān-ı dil-i ḥasret-zede ser-bāde [olur]
- 5 Zülf-i müşğīnine pā-beste olurmuş evvel
Ol sebebden midür 'āşık olan āzāde [olur]
- 6 Seyr iden ol güli mestāne çemen bezminde
Öldürür kendini şebnem gibi üftāde [olur]

- 7 Bî-tekellûf n'ola Şabrî'ye nazîr olsa Na'îm
Her ne kim mümkün ola 'âlem-i dünyâda olur

[17b]

074

Şâhib-i Zemîn Nâbî Efendi

[mefâ'îlün/ mefâ'îlün/ mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 Derûn-ı 'âşık-ı âzâde-meşreb gam kabûl itmez
Cerâhat-yâb-ı endûh olsa da merhem kabûl itmez
- 2 Tehîdür merdümüñden dîde-i hayret-hurûş-ı 'aşk
Terâzû-yı dükân-ı bî-dilân dirhem kabûl itmez
- 3 Mişâl-i hâle vü meh cilve-gâh-ı 'aks-i vâhiddür
Harîm-i halvet-i âyîne nâ-maḥrem kabûl itmez
- 4 Ruḥ-ı mihr ü münîr olmaz mükedder şubḥ-ı kâzibden
O bir âyîne-i 'âlem-nümâdur dem kabûl itmez
- 5 Olur fevvârelerde pâre pâre âb-ı cûy ammâ
Dil-i deryâ nümâyiş Nâbiyâ maḥsem kabûl itmez

074: Nâbî Divânı G. 306

074. 2a, merdümüñden: merdümekden D.

4b, dem: nem D.

Nazîre-i Nazîf-i Buḥūrî

[mefā'îlün/ mefā'îlün/ mefā'îlün/mefā'îlün]

- 1 Şafā-yı teşne-i şahbā ğubār-ı ğam ḳabûl itmez
Dil-i âteş-mizâc-ı sîne-şafân ğam ḳabûl itmez
- 2 Eşer itmez gezend-i ârzü ye's-âşinâdur dil
O kim âlûde-i tiryak-ı ğadr-i sîm ḳabûl itmez
- 3 Nefes bîġânedür ḥalvet-serây-ı sînede zîrâ
Ḥayâli ol perînüñ vaḥşîdür hemdem ḳabûl itmez
- 4 Zâ'îfân-ı zamân vârestedür girdâb-ı miḥnetden
Ḥasen nâcîzi dest-rev-i mevc-i yem ḳabûl itmez
- 5 Dil-i ehl-i hevâya bend-i târ bend-i müşkildür
Esâs-ı ḥâne kim berbâd ola sellem ḳabûl itmez
- 6şarf it kalbine ey çarḫ-ı aġdânuñ
Ki hemyân-ı derûn lebrîzdür dirhem ḳabûl itmez
- 7 Tehîdür saḫt-ı diller pîç ü tâb-ı 'aḳla
Nazîfâ çeşm-i süzın rişte-i perçem ḳabûl itmez

075. Darıcık, Murat (2006), *Nazîf Divanı (Transkripsiyonlu Çeviri ve Metin-İnceleme)*, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas. **Divanda bulunamadı.**

Nazîre-i Râmî Efendi

[mefâ'îlün/ mefâ'îlün/ mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 Biz ol 'âşıklarız kim dâğımız merhem kabûl itmez
O gülzâruñ ki âteşdür güli şebnem kabûl itmez
- 2 N'ola ben çekdigüm cevr u cefâyı yâr bilmezse
Dil-i zevk-âşinâ bâr-girân-ı gam kabûl itmez
- 3 Sifâl-i köhneden nûş-ı meye mu'tâd olan rindân
Mücevher câmını biñ kerre şunsa Cem kabûl itmez
- 4 Sirişk-i çeşm-i Nîl-i Mısr'a mümkün mi kıyâs itmek
Nice deryâ-yı pür-ğündür ki bîş ü kem kabûl itmez
- 5 Gül-i rengîn-i ruhsârı o nahl-i gülşen-i hüsnüñ
O deñlü nâzik-i terdür ki Râmî semm kabûl itmez

[18a]-BOŞ SAYFA

[18b]

Yahyâ Efendi

[fe'ilâtün/ fe'ilâtün/ fe'ilâtün/ fe'ilün]

- 1 'Aşk-ı Leylâ ile bir âteş-i süzân idi Kays
Bilmeyüp dirdi görenler niye 'uryân idi Kays

076: Râmî Divânı'nda bulunamadı.**077: Yahyâ Divânı G. 156**

- 2 Cem' idüp bir niçe hāşāk ile birkaç murğı
Hāşılı muntazır-ı maḳdem-i mihmān idi [Ḳays]
- 3 Ne içün başına üşdürmüş idi murğānı
Bunca ğavgā ne idi tut ki Süleymān idi [Ḳays]
- 4 Rūh var idi harekāt u sekenātunda anuñ
Zāhirā gerçi ki bir şüret-i bī-cān idi [Ḳays]
- 5 Pā bürehne harekāt itse 'aceb mi Yaḥyā
Dāimā çün harem-i 'aşḳda pūyān idi [Ḳays]

078¹⁶

Nazīre-i Ḳāfzāde

[fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün]

- 1 Çıkarup cāmesini şevḳ ile pūyān idi Ḳays
İRmege menzil-i maḳşūda şitābān idi Ḳays
- 2 Ḳoynına girmek ümīd eyler idi Leylā'nuñ
Deşt-i ḥayretde o sevdā ile 'uryān idi [Ḳays]
- 3 Vahşet-ābād-ı ğam olmışdı aña meclis-i üns
Neşve-i ḥayret ile mest ü ḥurūşān idi [Ḳays]

4 Āşiyān şanma ḥas ü ḥār ile pūyān olmış
Gird-bād-ı reh-i deşt-i gam-ı cānān idi [Ḳays]

5 Sāyebān itmiş idi başına murgān perini
Fāiżī mülk-i maḥabbetde Süleymān idi [Ḳays]

079

Nazīre-i ‘Aṭāyī

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

1 Geştgīr-i gam olup gerçi ki ‘uryān idi Ḳays
Şadme-i miḥnet ile bī-ser ü sāmān idi Ḳays

2 Sāyeveş atdı yabana çıkarup cāmesini
Gülşen-i miḥnetde bir serv-i ḥırāmān idi Ḳays

3 Fikr-i gīsū-yı girih-gīr ile pūyān olmış
Merd-i zencīr-keş-i kūçe-i ḥarmān idi [Ḳays]

4 Mūy-ı jūlīde ile zerd ü nizār olsa n’ola
Mürde-i şem‘-i seḥer firḳat-i cānān idi [Ḳays]

5 Şavt-ı zencīr-i ‘Aṭāyīveş iderdi te’sīr
Niçe sevdā-zedeye silsile-cünbān idi [Ḳays]

Nazîre-i Neşâtî

[fe‘ilâtün/ fe‘ilâtün/ fe‘ilâtün/ fe‘ilün]

- 1 Şu‘le-i âh ile kim bâdiye pūyân idi Qays
Âteş-endâz-ı reh-i hâr-ı muğaylân idi Qays
- 2 Herze-gird-i reh-i ğam-hâne ber-endâz-ı belâ
Hâşılı ‘aşk ile bir bî-ser ü sāmân idi [Qays]
- 3 Bir ‘aceb hâlet-i pür-zevk getürmişdi ele
Dâ‘imâ deşt-i maḥabbetde ḥurūşân idi Qays
- 4 Bâl-i murġân-ı [belâ] perr-i külâhıydı anuñ
‘Âlem-i ‘aşkda bir başına sulṭân idi [Qays]
- 5 Hürmen-i şabrı Neşâtî gibi itmişdi ḥarâb
Şu‘le-i âh ile kim bâdiye pūyân idi Qays

Nazîre-i Seyyid Şabrî

[fe‘ilâtün/ fe‘ilâtün/ fe‘ilâtün/ fe‘ilün]

- 1 Reh-i vādî-i melâmetde ki pūyân idi Qays
Geçmege seyl-i ğam [u] miḥneti ‘uryân idi Qays

- 2 Lāne-sāz-ı ser-i pür-sūzı semenderler idi
Germī-i ‘aşk ile bir āteş-i sūzān idi [Ḳays]
- 3 Gezdügi yirde idüp nāḳa-i Leylā’yı ḥayāl
Neş’e-i cām-ı maḥabbetde Ḥudā-ḥ’ān idi [Ḳays]
- 4 Geldi Belḳīs-şifat pāyine anuñ Leylā
Ḥāşılı taḥt-geh-i ‘aşḳa Süleymān idi [Ḳays]
- 5 Cām-ı ‘aşḳ her birin itmiş tamām ey Şabrī
Aña giryān idi Ferhād aña giryān idi [Ḳays]

082

Nazīre-i Şabrī

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

- 1 Meyl-i vaşl itmez idi hem-dem-i hicrān idi Ḳays
Bir benüm gibi esīr-i ğam-ı ‘uryān idi Ḳays
- 2 Üşse şahrāda n’ola üstine anuñ murġān
Küşte-i tīġ-i ğam-ı firḳat-i cānān idi [Ḳays]
- 3 Her birinüñ gözine gelmişdi bāde-i ‘aşḳ
Aña nālān idi Ferhād aña giryān idi [Ḳays]

- 4 Öldürüp ğam ile o bî-çāreyi şoymışlar idi
Tekye-i ‘aşkda biñ cān ile kurbān idi [Kays]
- 5 ‘Aklı Leylā’da başı pençe-i murġānda idi
Şabrī-i zār gibi bî-ser ü sāmān idi [Kays]

[19a]-BOŞ SAYFA

[19b]-BOŞ SAYFA

[20a]-BOŞ SAYFA

[20b]

083

[Ġazel-i Nā’ilī]

[mefā’īlün/mefā’īlün/ mefā’īlün/mefā’īlün]

- 1 Dil-i āşüfte ki ol ‘anberīn ġīsūya bağlanmış
Şanurlar sebze-i ħod-rüstedür şebbūya bağlanmış
- 2 Miyānuñ fikr iden diller ki zülfüñ āşiyān itmiş
Piristū-beççelerdür ġūyiyā bir mūya bağlanmış
- 3 Tolaşmış tār-ı cān ol mū-miyān-ı dil-i eşkinden
Mişāl-i ‘aşk-ı bî-cān ol kād-i dil-cūya [bağlanmış]
- 4 Ten-i Mecnūn’ı ‘ārī eylemiş raht-ı tekellüfden
O dām-i fitne-i şayyād kim āhūya bağlanmış

5 Terennüm-sāzıdur ey Nā'ilī ervāḥ oḡundi[ḡça]
Zihī naḡş-ı bedī'-i ḡüsn ki ol rūya baḡlanmış

084

[Ġazel-i Nā'ilī]

[mefā'ilün/mefā'ilün/ mefā'ilün/mefā'ilün]

- 1 Bu ḡāḡ-ı nīlgün kim ḡısn-ı nüh-bārūya baḡlanmış
Degüldür cāy-ı āsāyiş esāsi şuya baḡlanmış
- 2 Se rūze devlet-i iḡbāl-i çarḡa olma dil-beste
Bu [bir]-vefḡ-i müsellesdür niçe bāzūya baḡlanmış
- 3 Dil [u] cān kim şikār-ı şāhbāz-ı [her] dü çeşmüñdür
Biri fitrāk-ı bendiñdür biri ḡisūya [baḡlanmış]
- 4 Şarılmış pāyüñe dil 'arızuñ gül gül görüp meyden
Giyāh-ı rüstedür gül-deste-i ḡoş-būya baḡlanmış
- 5 Senüñle Nā'ilī ḡaçmaz o dem hem-ḡ'āh olmaḡdan
Bilür 'aḡd-ı maḡabbet sāde bir pehlūya [baḡlanmış]

084: Nā'ilī Divānı G. 182

084. 5a, dem: büt D.

[Ġazel-i Feyzī]

[mef'ülü/fā'ilätü/ mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 Ol şāh-ı mülk-i nāza mürüvvet virilmiş
'Arz-ı niyāz-ı 'āşıkā ruḥşat virilmiş
- 2 Devlet cihānda pādişehüm vaşl-ı yār imiş
Çārem ne ben gedāya o devlet virilmiş
- 3 Dārū-yı va'd-i vaşlı o şūḥuñ dūrūğdur
Bīmār-ı derd-i 'aşkına şihḥat virilmiş
- 4 Telḥ eyler idi meclis-i rindānı çok şükür
Meyden dimāğ-ı zāhide lezzet virilmiş
- 5 Şüret-nümā-yı naḫş-ı fenādur ki Feyziyā
Taşvīr-i derde būy-ı leṭāfet virilmiş

[21a]-BOŞ SAYFA

[21b]

[Ġazel-i Sükūnī]

[mefā'ilün/fe'ilätün/mefā'ilün/fe'ilün]

- 1 Esīr-i 'aşka dil-i dāğ-dār lāzımdur
Ne ḥānḳāh-ı dilümde çerāğ lāzımdur

085: Feyzī Divānı'nda bulunamadı.

- 2 Һarīf-i meclis-i pervāne şu‘le-āşāmum
Ne meygede ne mey vü ne ayāğ lāzımdur
- 3 O ‘andelīb-i gülistān-ı vaşlum ki [baña]
Müdām seyr-i gül ü geşt-i bāğ lāzımdur
- 4 Baña ne bezm-i elestüm ne kayd-ı şāhid-i mey
Baña ki bezm-i cihāndan ferāğ lāzımdur
- 5 Olınca bādiye-peymā-yı menzil-i maķşūd
Dil-i Sükūnī gibi güm-sürāğ lāzımdur

087

[Ġazel-i Sırrī]

[mefā‘ilün/fe‘ilātün/mefā‘ilün/fe‘ilün]

- 1 Һarīķ-i āteş-i ‘aşķam ne dāğ lāzımdur
O hānķāhda birķaç çerāğ lāzımdur
- 2 Sifāl-i köhne yeter rind-i bāde-āşāma
Dime elümde billūrīn ayāğ lāzımdur
- 3 Hemīşe vaħdetiyān-ı Һarīm-i cānāne
Ne seyr-i gülşen ü ne geşt-i bāğ [lāzımdur]

087: Sırrī Divāmı G. 32

087. 1a, āteş-i ‘aşķam ne dāğ: esīr-i ‘ışķa dil-i dāğ D.

3a, Һarīm-i cānāne: sürūr-ı encāma D.

4 Һarīf-i mezheb-i pīr-i muġān hoş-ķavlüm ki
Dimez ki řāhid-i meyden ferāġ lāzımdur

5 Benem o Sırrī-i tenhā-rev-i reh-i ye's
Baña ne bedreķa vü [ne] sürāġ lāzımdur

[22a]

088

[Ġazel-i Nā'ilī]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

1 řaħşuñ isti'dādı luřf-ı peykerinden bellüdü
Kīmyā-yı ķābiliyyet cevherinden bellüdü

2 Sīnesin řemşīr-i şasret ķāk ķāk itmezse de
'Aşık-ı hūnīn-ciger ķeşm-i terinden bellüdü

3 Zīr-i řem' ü pāy-ı gülbünde 'ayār-ı sūziři
Bülbül ü pervānenüñ hākisterinden bellüdü

4 Ol kemerle genc-i nā-yāb-ı miyān-ı dil-rübā
Bir şılısm-ı fitnedür kim ejderinden bellüdü

5 Eylemez her kim 'ayār-ı hūsne raġbet Nā'ilī
Ķadr-i 'aşık dilber-i sīmīn-berinden bellüdü

[Ġazel-i Neřātī]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 Sūziř-i dil 'āřıkuñ dāğ-ı serinden bellüdüř
Nev-bahār-ı 'aşk gülberg-i terinden bellüdüş
- 2 Bařka bir hālet virür ebrūların çīn eylese
Tīg-i pür-tāb-ı melāhat cevherinden bellüdüş
- 3 Kaşdı 'uřřāka sitem yā iltifātı nev midür
Bir nigāh-ı ġamze-nāz-āverinden bellüdüş
- 4 Tūde-i hāk-i mezārı küřtegān-ı hasretüñ
Sebze-i h'ābīde ġam-ı ġüsterinden bellüdüş
- 5 Keşf-i 'aşk eyleser de 'āřık Neřātī-veş yine
Zerdī-i ruhsār ile çeşm-i terinden bellüdüş

[Ġazel-i Vecdî]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 Ġamze-i pür-ḥıŝm olduğı müjgānlarından bellüdü
Tīġ-ı ḥün-āŝām-ı naqşı gevherinden bellüdü
- 2 Mest olup 'uŝŝāk ile nāz u niyāz itdükleri
Ḥün-çegān-ı dāmān ḥünīn-ḥançerinden bellüdü
- 3 Ka'be cüyān-ı maḥabbet Ḥızr'ı rehber eylemez
Secde-gāh-ı ehl-i dil ḥāk-i derinden bellüdü
- 4 Kelle-i pür-dāġa zülfi sāye baḥŝ olsa n'ola
Lāyıķ-ı tēc-ı şehen-ŝāh-ı serinden bellüdü
- 5 Āh-ı gerdün-sā yeter dāġ-ı derūnumdan niŝān
Āteŝ-i pūŝide düzd-i micmerinden bellüdü
- 6 Ḥāl-i ruḥsārından añla ḥālūmi itme su'al
'Āŝıķuñ baḥt-ı siyāhı aḥterinden bellüdü
- 7 Āferīnler ṭab'-ı Vecdī-i süḥan-perdāze kim
Āb-rū-yı ehl-i dil ŝi'r-i terinden bellüdü

090. Yanmaz, Eşref (1995), *Vecdī, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divānı'nı Karşılaştırmalı Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum. **G. 16**

[Ġazel-i Fethī]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 Mest-i şahbā-yı elem çeşm-i terinden bellüdü
Rind-i işret-gāh-ı miḥnet sāğarından bellüdü
- 2 Tāc-ı zer gibi nümāyān serde āh-ı āteşin
Şāh-ı mülk-i 'aşk-ı zerrin efserinden bellüdü
- 3 Cism-i pür-tābumda seyr it dāğ-ı āteş-nākümi
Nār-ı sūzān-ı maḥabbet aḥkerinden bellüdü
- 4 Nūr-baḥş oldu şu 'ā-ı āteş-i mey meclise
Bezm-i şevk-engiz şem'-i enverinden bellüdü
- 5 Münkir olmaz ṭab' uña Fethī der-i nazmuñ gören
Baḥr-i pür cūş-ı me'ānī gevherinden bellüdü

[Ġazel-i Mezākī]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 'Aşık-ı āşüfte-dil dāğ-ı serinden bellüdü
Hüsrev-i mülk-i melāḥat efserinden bellüdü

092: Mezākī Divānı G. 113

092'de yazılmayan beyitler:

Ḳiblegāh-ı beyt-i ma'müre tenezzül eylemez/Secde-i Rūḥu'l-Emīn ḥāk-i derinden bellüdü
Nār-ı fürḳat neyledi gör sīnede cān u dili/Sūziş-i ḳānūn-ı ḥasret aḥkerinden bellüdü **D.**

2 Şevk-i ‘aşıq feyz-i hüsn-i yârdan ma‘lûm olur

Rûz-ı rûşen âfitâb-ı enverinden bellüdü

3 Şormazuz pîr-i muğândan neşve-i peymāneyi

Âb u tâb-ı reng-i bâde sāğarından [bellüdü]

4 ‘Aşıq iseñ sîne-i sūzānı pür-dāğ eyle kim

Revnağ-ı bāğ-ı maḥabbet güllerinden [bellüdü]

5 Gör Mezākî seb‘a-ı seyyāre-i nazmum benüm

Âsmān-ı ma‘rifet heft aḥterinden bellüdü

[22b]

093¹³³

[Ġazel-i Nā‘ilî]

[mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün]

1 Ey hûn-ı ciger şîşe-i cām-ı teri doldur

Ârāyiş-i bezm-i ğam olan sāğarı doldur

2 ‘Aksin düşürüp lücce-i hûn-āba sipihrüñ

Ol meyle bu nüh-cām-ı ziyā-güsteri doldur

3 Göster felege pençe-i hürşid ile māhı

Sākî yine destindeki cām-ı zeri doldur

092. 1b, melāhat: melāmet D.

3b, reng-i bâde: bâde reng-i D.

093: Nā‘ilî Divānı G. 67

093. 1a, doldur: ıoldur D.

- 4 Ey rind-i tehî-kîse o da'vâ-i ulûı
Mehpârelerüñ ceybine sîm ü zeri [doldur]
- 5 Ol Nâ'iliyâ râbıta-perdâz-ı me'ânî
Nad-i sühân-i pâküñ ile defteri doldur

094

[azel-i Kâif]

[mef'ülü/mefâ'ilü/mefâ'ilü/fe'ülün]

- 1 Ey ebnem-i ter kâse-i derd-i teri doldur
Bülbüllere feyz-âver olan sâğarı doldur
- 2 Ey dil yine mânend-i tehî-kîse ayanur^{4b}
Nâyleyle bu nüh günbed-i mînâ-feri doldur
- 3 Câm-ı dil-i lebrîz-i mey-i ev-i neâ it
Sâî yine gel sâğar-ı feyz-âveri [doldur]
- 4 Gel nâli-i bî-südü o ey bülbül-i nâ-kâm
Dâmân-ı güle sîm-i sirik-i teri doldur

094. Büyükyıldırım, Aye (1998), *Kâif Divanı'nın Tenkitli Metni ve Tahlili*, Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ. **G. 23**

094. 2a, tehî-kîse ayanur: tehî-kâse-i anbür **D.**

2b, günbed: ubbe **D.**

4a, o ey: kuvây **D.**

- 5 Kāşif dil-i sūzānı pür it fikr-i haṭ ile
Ol micmere-i ‘aşka yine ‘anberi doldur

[23a]

095

[Ġazel-i Nā’ilī]

[mef’ülü/fā’ilätü/mefā’ilü/fā’ilün]

- 1 Çarḥuñ nifāķını yine teşvīşi gösterür
Sen ‘āleminde ol gönül iş işi gösterür
- 2 Hecr ü vişāle āyīnelerdür ol iki rūḥ
‘Uşşāka bir nazarda pes ü pīşi gösterür
- 3 ‘Āşık-ı dil-i tābīdesinde yāre ‘arz ider
Nabzın ṭabīb-i ḥāzıka her kişi [gösterür]
- 4 Gird-i lebinde [zāhir] olan nev-demīde ḥaṭṭ
Nūşuñ nihāyetinde olan nīşi [gösterür]
- 5 Dānāya cevr-i baḥt-ı siyeh-dil erāzīle
Luṭf-ı sitāre-i ğalaṭ-endīşi gösterür
- 6 Ebrūsına perestiş idüp kudsiyān-ı ‘arş
Birbirine o kāfir-i bed-kīşi [gösterür]

7 Ğavġā-yı salţanat bu serāy-ı sipeñde

Ey Nā'ilī selāmet-i dervīşi gösterür

[23b]

096

[mefā'īlün/ mefā'īlün/ mefā'īlün/ mefā'īlün]

1 Sühan-dād-ı Hüdā bir feyzdür ibrām ile olmaz

Kemāle ķābiliyyet şartdur iķdām ile olmaz

2 Hünervā-beste-i tevfiķ isti'dāddur ammā

[24a]

097

[Ğazel-i 'İsmetī]

[mefā'īlün/ mefā'īlün/ mefā'īlün/ mefā'īlün]

1 Şikār üzre yine şehbāz-ı zülfüñ bāller şalmış

Güzel şayd eylemiş mürġ-ı dili çengāller şalmış

2 Hadengüñ sīneden yer yer aķıtmış cūy-ı hūn-ālūd

Ten-i hākīde naħl-i derd ü miħnet dāller şalmış

3 Çıķarmış tiġ-i āteş-tābını zarf-ı şürāhīden

Yine ceyš-i ġama sāķī kümeyt-i āller şalmış

096. Mecmuada gazelin devamı yazılmamıştır.

097. Yüksel, Serdar (2005), *İsmet Divan'ın Gramer İndeksi*, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın. **G. 45**

097. 2b, hākīde: hākimde **D.**

2b, miħnet: diller **D.**

4 Һam-ı zülfünde yāruñ diller taһrīk idüp āһir
Şabā Çīn mülkini geşt itmege abdāller şalmış

5 Yine mülk-i dili şāh-ı maһabbet eyleyüp teşhīr
Fiğān u nāleden ey ‘İsmetī dellāller şalmış

098

[Ġazel-i Rızāī]

[mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün]

1 Yine řāvūs-ı Cennet gibi zülfüñ bāller şalmıř
Yine naһl-i řadüñ һāke berāber dāller şalmış

2 Şabā şāһ-ı güli taһrīk idüp erbāb-ı ‘irfāna
Gelün bu bezme diyü dest-māl-i āller şalmış

3 Şabāyı hep ser-i zülfüne irşād eylemiş yāruñ
Dili güm-geşteye her şur‘a kem-remāller şalmış

4 Ġam-ı zülfünden āgāh eyleyüp dil āh ile һalkı
Resen-bāz-ı hevādur her yaña dellāller şalmış

5 Rızāī şükr kim һoř-һāl-i zīr-i sāyebānında
O servüñ kim cihāna sāye-i iclāller şalmış

098: Rızāī Divānı’nda bulunamadı.

[24b]-BOŞ SAYFA

[25a]

099

[Ġazel-i Nā'ilī]

[mefā'ilün/ fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

- 1 Göñül ki kâfir-i deyr-i elest olup qalmış
Baķup cemālũne şuret-perest olup qalmış
- 2 Dil-i tãbide girih-bend-i ebruvãnuñ olup
Miřãl-i mãhi-i üftãde-şest olup qalmış
- 3 Revãc-gãh-ı temennãda tuħfe-i dil ü cãn⁴⁵
Metã'-ı kes-meħãr-ı rũy-ı dest olup qalmış
- 4 Vedã'-ı ħãk-niřinãn-ı 'ařķ idüp Mansũr
Firãz-ı dãrda bãlã-nişest olup qalmış
- 5 Ne Nã'ilĩ ne mecãl-i vaşan ne tãb-ı sefer
Nifãķ-ı baħt ile ħãtır-şikest olup [qalmış]

Üçüncü beytiñ ma'nãsı hediye-i niyãzuñ revãcgãhı olan maħãlde muħtãr ve munteħãb olan 'ařıkuñ cãn u dil-i genc fãř-ı dest-ãvĩzi henüz rehin ħayyiz ħabũl olmayup elinde qalmışdur.

099: Nã'ilĩ Divãnı **G. 177**

099'da yazılmayan beyitler:

Ķadeħ leb-ã-leb ħumlar tehĩ tenũk zãrfãn/řemĩm-i cür'a-i ħ'ãhiřle mest olup qalmış

Bu dãmğãh-ı ta'alluķda řãhbãz-ı vũcũd/Ĥalãř ümĩdi ile pãy-best olup qalmış **D.**

099. 3a, temennãda: viřãlũñde **D.**

[Ġazel-i Neřātī]

[mefā'ilün/ fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

1 Göñül ki cām-ı maĥabbetle mest olup ħalmıř

Tamām-ı cür'a gibi ĥāke pest olup ħalmıř

2 Ne hīĥ kāre olur řaĥş-ı řālī'im gūyā

Esīr-i ĥīregī-i pā vü dest olup ħalmıř

3 Çıĥar mı fikret-i ĥālūñ derūn-ı 'āřıkdan

Miřāl-i Hindū-yı dāniř niřest olup ħalmıř⁴⁷

4 Fiġān ki tūdī-i bād-ı sitemle zevraĥ-ı dil

Miyān-ı lücce-i ġamda şikest olup ħalmıř

5 Düşüp Neřātī ĥarābāta řevĥ-ı la'lüñle

Hevā-yı 'ařĥ-ı be-ser mey-perest olup ħalmıř

[25b]-BOş SAYFA

[26a]-BOş SAYFA

[26b]-BOş SAYFA

Sırrı

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

- 1 Biz deyr-i maḥabbetdeki pervāne-hücūmuz
Şem'-i ruḥına bir şanemüñ yanmağa mūmuz
- 2 Geh rif'at ile gevher-i dihīm-i Keyān'uz
Geh zillet ile cebhe-i pür-naḫş-ı ḳudūmuz
- 3 Sāḳī bizi biñ cām ile dil-şād idemezsün
Biz tā-be-ebed serḫoş-ı şahbā-yı ğumūmuz
- 4 Dilde n'ola çî-rāst ise naḥl-i ḫadengi
Biz bāğ-ı gama ṭarḫ-kün-i tāze rūsūmuz
- 5 Pejmürde olursa n'ola Sırrı gül-i i'cāz
Biz bülbül-i āteş-nefes-i gülşen-i Rūm'uz

[27b]-BOŞ SAYFA

101: Sırrı Divānı **G. 54**

101. 4a, çî rāst: yer eyler **D.**

5a, gül-i i'cāz: gül-i A'cām **D.**

Cevrî

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

- 1 Dāmen-i zülfüñe yüz sürmede her gāh nesīm
Olsa yoluñda n’ola dillere hem-rāh nesīm
- 2 Nāz iderdi çemenistān-ı behište her dem
Sebze-zār-ı haṭuña bulsa güzergāh nesīm
- 3 Toğunup kākülüñe dilleri pür-tāb eyler
Göresin bir gün olur sūḥte-i āh nesīm
- 4 Uğrayup ṭurraña geldükçe ḥarīm-i cāna
Cünbiş-i fitneden eyler dili āgāh nesīm
- 5 ‘Ālem āşüfte olur āh-ı dil-i Cevrî’ den
Ṭağudursa şiken-i zülfüñü her gāh nesīm

Nā’ilî

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

- 1 Zülf-i pür-tābuñı itdükçe güzergāh nesīm
Niçe biñ sūziş-i dilden olur āgāh nesīm

102. Ayan, Hüseyin (1991), *Cevrî, Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum. **G. 173**

103: Nā’ilî Divanı **G. 237**

2 Ȑoċunup kākül-i pür-ċinüñe gāhī eyler
Dilleri muẓtarib-i cünbiş-i nā-h'āh nesīm

3 Dāmen-i ȓurra-i ħam-der-ħamın elden ċomayup
İttiħād-ı dil-i 'uşşāk ile her gāh nesīm

4 Eşer-i tāb-ı cemālüñle ċerāğ-ı mihri
Gāh āh-ı dil-i pür-tāb yaċar gāh nesīm

5 Nā'ilī zülfüñ o kāfir ki perīşān eyler
İtdirür dillere her laħzada biñ āh nesīm

[28b]

104¹⁵⁴

[Ġazel-i Fehīm]

[fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün]

1 Fitneden eylemege dilleri āgāh nesīm
Ȑolanur ȓarf-ı külāhuñ geh ü bīgāh nesīm

2 Şem'-i ruħsāruña ħaȓ perde-i müşğın ċekeli
İtmege seyr-i cemālüñ bulamaz rāh nesīm

3 Eyleyen ȓurrañı her demde perīşān-aħvāl
Gāh āh-ı dil-i sevdā-zededür gāh nesīm

103. 4a, Eşer-i tāb-ı: şu'le-i şem'-i D.

104: Fehīm Divānı G. CCXIV

4 Meh gibi gülleri pür-nür ide feyz-i eşeri
Āfitāb-ı ruḥuñı itse güzergāh nesīm

5 Rāh-ı gülzār-ı zamīrümnden eger geçse Fehīm
Ola ḥūrşīd gibi nūr-ı deh-i māh nesīm

105

[Ġazel-i Sırrı]

[mefā'ilün/ fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

1 Ruḥuñda zülf-i mu'anber midür nedür bilmem⁵⁶

Şu'ā'-ı mihr-i münevver midür nedür bilmem

2 Fütāde-i çeh-i ğam itdi Yūsuf-ı dili āh

Felek benümle birāder midür nedür bilmem

3 Ḥuzūr-ı mehd-i ğamı tıfl-ı dil bilür ancak

Kenār-ı āġuş-ı māder midür nedür bilmem

4 İki kabaġ ile tıfl-ı sirişk-i dīde-i ter

Yem-i belāda şināver midür nedür bilmem

[29a]

5 Şiġāf-ı zaḥm-ı dile rişte ile sūzen mi

Miyān-ı yārda ḥançer midür nedür bilmem

105: Sırrı Divānı G. 69

105'te yazılmayan beyit:

Elinde sāġar-ı şahbā mı sākī-i bezmüñ/Nihāl-i gülde gül-i ter midür nedür bilmem D.

105. 1a, zülf: ḥaṭṭ D.

6 Gelen meşām-ı dile bŷy-ı sŷnbŷl-i ter mi
Şemīm-i kākŷl-i dilber midŷr nedŷr bilmem

7 Zemīn-i Cennet-i nazm ire hāme-i Sırrī
Kalem mi lŷle-i Kevşer midŷr nedŷr bilmem

106

[Ġazel-i Rŷşđī]

[mefā'ilŷn/ fe'ilātŷn/ mefā'ilŷn/ fe'ilŷn]

1 Ha ŷzre zŷlf-i mu'anber midŷr nedŷr bilmem
Tılsım-ı fitneye ejder midŷr nedŷr bilmem

2 Hemīşe deyrŷmde feyż-i şarāb-ı bezm-i behişt
Lebŷñ mi sāġar-ı Kevşer midŷr nedŷr bilmem

3 Sipāh-ı Rŷstem-i ġamzeñ gibi şaf-ı mŷjġānuñ
Tīr-i fitne mi leşker midŷr nedŷr bilmem

4 Tılsım-ı genc-i der-āġŷş-ı mŷ-miyānuñ mı
Belŷñde tīġ-i mŷcevher midŷr nedŷr bilmem

106. Tunadurur, Melike (2012), *Edirneli Ahmed Rŷşđī Divanı*, Yŷksek Lisans Tezi, Trakya Ūniversitesi Sosyal Bilimler Enstitŷsŷ, Edirne. **G. 104**

106. 3a, mŷjġānuñ: mŷjġān teg **D.**

3b, Tīr: Neberd **D.**

5 Nedür bu itdügi her dem cefâlar ey Rüşdî
Felekde yâr-ı sitemger midür nedür bilmem

6 Suṭūr-ı nüṣḥa-i ḥüsnüñde şaf-ı müjgānuñ
Kitâb-ı ḥüsnine mıṣṭar mıdur nedür bilmem

[29b]

107

Ḳâf-zāde

[mefâ'ilün/ fe'ilâtün/ mefâ'ilün/ fe'ilün]

1 Bahār geçdi daḥı ben safâ nedür bilmem
Hezâr şubḥ u şeb oldı ziyâ nedür bilmem

2 Nesīm-i ḥoş- nefes nâ-resâ-yı şubḥ-ı şafâ
Şemīm-i nâfeyüm ammâ hevâ nedür bilmem

3 Yol üzre riste olan sebze gibi pâ-mâlüm
Bu şürzârda neşv ü nemâ nedür bilmem

4 Bu destgâhda bir gâhdan da bî-ḳadrüm
Cihânda cāzibe-i kehrübâ nedür bilmem

5 Tamâm kâr-ı cünûna ḳarâr virdüm ben
Sürür-ı ḥaşm ü ğam-âşinâ nedür bilmem

106. 6b, ḥüsnine: fitneye D.

107: Fâ'izî Divānı G. 92

6 Dirîg bilmedün ey şüh kadr-i ihlâsum
Hemân günâhum odur kim riyâ nedür bilmem

7 Tek inkisâruma virsün cevâb Fâ'izîyâ
'Adû-yı zâlîme ben beddu'â nedür bilmem

108

Cevrî

[mefâ'ilün/ fe'ilâtün/ mefâ'ilün/ fe'ilün]

1 Şükufte gülşen-i derdüm şabâ nedür bilmem
Nesîm-i âhdan özge hevâ nedür bilmem

2 Neşât-bahş-ı gamum reşk ider bu keyfüme 'aşk
Egerçi neşve-i cām-ı şafâ nedür bilmem

3 Enîs-i nağme-i dil-süz-ı nâle der-güşem
Sürüd-ı muṭrib-i şavt-ı nevâ nedür bilmem

[30a]

4 Hârîş-i devlet-i 'aşkam yanar baş [u] dilüm
Cihânda ğayrı ümîd ü recâ nedür bilmem

5 Esîr-i 'aşk olalı ğamdan oldum âzâde
Ümîd-i luṭf ile bîm-i cefâ nedür bilmem

108: Cevrî Divânı G. 175

108. 4a, yanar baş [u] dilüm: niyâz-ı pâş-ı dilem D.

6 Ne ğāmzeden mütesellī ne ‘işveden řākır
Dağı murād-ı dil-i mübtelā nedür bilmem

7 Murādumı ne bilür rüzgār ey Cevrī
Ki rüzgārda ben müdde‘ā nedür bilmem

109

[Ġazel-i Fehīm]

[mefā‘ilün/ fe‘ilātün/ mefā‘ilün/ fe‘ilün]

1 Ġarīķ-i lücce-i ‘aşķam fenā nedür bilmem
Ümīd-i sāhil içün āşınā nedür bilmem

2 Ne cāme giysem ider āteř-i dilüm sūzān
Cihānda şu‘leden özge řabā nedür bilmem

3 Hemīře řayķal-ı āyīnem oldı jeng-i belā
Henüz pertev-i rüy-ı řafā nedür bilmem

4 Ne bīm-i miķnet-i dūzađ ne ārzū-yı behiřt
řarāb-ı ‘aşķ ile ħavf ü recā nedür bilmem

5 Belā-yı ħükm-i řazāya tereddüd itsem olur
Velī o ğamzeye çün ü çerā nedür bilmem

- 6 Nigāh-ı hışmı nedür luṭf ile tebessümi ne
Bu şīveden o şehüñ müdde‘ā nedür bilmem

[30b]

- 7 Hemān vücūdumı maḥv eylesem yeterdi Fehīm
Ümīd-i hestī-i mülk-i beḳā nedür bilmem

110

Nā’ilī

[mefā’ilün/ fe’ilātün/ mefā’ilün/ fe’ilün]

- 1 Ḥarīḳ-i devlet-i ‘aşḳam recā nedür bilmem
Esīr-i şöhretüm ammā riyā nedür bilmem
- 2 Vücūdum olsa belā külhanında ḥākister
Sükün-ı şu’le-i dāgam cefā nedür bilmem
- 3 Ṭarīḳ-i ‘aşḳda meftün-ı vādī-i Ḳays’am
Taşavvur-ı keder-i reh-nümā nedür bilmem
- 4 Benüm o ṭā’ir-i ḳudsī bu evc-gāhda kim
Firīb-i dāne-i dām-ı belā nedür bilmem

109. 6a, nigāh-ı hışmı: nigāh-ı çeşmi D.

110: Nā’ilī Divānı G. 239

110. 1a, Ḥarīḳ: Ḥarīş D.

2b, dāgam: dāğ-ı D.

4b, belā: hevā D.

5 Benüm o murğ-ı Һarīm-āşinā-yı Ka'be-i dil
Bu dām-gehde ümīd-i rehā nedür bilmem

6 Raķībe Һüsn-i nażar 'āşıķa teġāfülden
Murāduñ ey şanem-i bī-vefā nedür bilmem

7 Benüm o şā'ir-i sāħir ki Nā'ilī şı'rüm
Olursa mu'ciz eger i'tinā nedür bilmem

111

[Ġazel-i Nergisī]

[mefā'ilün/ fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

1 Terāne-senc-i fiġānam hevā nedür bilmem
Belā-yı bülbül-i zāram nevā nedür bilmem

2 Muķayyed-i leb-i yārüm vişālden maħrüm
Esīr-i bādeyem ammā şafā nedür bilmem

3 Görünce Һ'ān-ı lebi ruħşat olmadın düşerin
Ġidā-yı rūħa icāzet şalā nedür [bilmem]

4 Ne künc-i dār-ı şifā var ne iltifāt-ı ıabīb
Marīz-i pister-i 'aşķam devā nedür [bilmem]

111. Selçuk, Bahir (2014), *Şiir Mecmualarında Nergisî'nin Türkçe Gazelleri ve Bu Gazeller Üzerine Bir Değerlendirme*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl-6, S.12. **G. 11**

- 5 Kim iltifātī-i dehr itdi cilveden me'yūs
Mişāl-i vājeyem ammā şabā nedür [bilmem]
- 6 Sözüüm belā-yı maḥabbetde vādī-i ğamdur
Belā budur ki yine müdde'ā nedür [bilmem]
- 7 Nice gülüp açılām Nergisī bu gülşende
Bahār geçdi daḡı ben şafā nedür bilmem

112

[Ġazel-i Ṭālib]

[mefā'ilün/ fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

- 1 Ġarīķ-i baḡr-i ğamam āşinā nedür bilmem
Ṭarīķ-i 'aşķda ben reh-nümā nedür bilmem
- 2 Dem-ā-dem olmada rīzān sirişķ çeşmümden
Ġarībdür ki yine mācerā nedür bilmem
- 3 Ne ilticā-yı ṭabīb ne ārzū-yı vişāl
Şikeste bir ğam-ı 'aşķam devā nedür bilmem
- 4 Didümse zülfüñe ger müşġ-i çīndür 'afv it
Siyāh-ı maġz-ı cünūnam ḡaṭā nedür bilmem

- 5 Bu deyr-i köhnede bunca zamāndur ey Ẓālib
Esīr-i zūlf-i bütānam rehā nedür bilmem

113

[Ġazel-i Zuhūrī]

[mefā'ilün/ fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

- 1 Cihānda bī-emelem müdde'ā nedür bilmem
Ki ıaı-ı rütbe için sa'y-i pā nedür bilmem
- 2 Gelür mi rāhatī-i ye's len terānīden
O gūş-ı nā-şinevāyam şadā nedür bilmem
- 3 Semüm-ı ye's ile pejmürde ğonce-i kāmum
Dağı bu bāğa gelelden şabā nedür bilmem
- 4 Benem ol āyine gerd-i kederle hem-sīne
Ki naış-ı şūret ü şaış-ı şafā nedür bilmem
- 5 Zuhūrī māye-i ħūn-ı dil oldı her bāde
Dağı cihānda mey-i neşve-zā nedür bilmem

[Ġazel-i Yahyā]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

- 1 Yağdı gül āteşini cünbiş-i dāmān-ı nesīm
Bülbül-i bāğ olur var ise mihmān-ı nesīm
- 2 Tutdı bezm-i çemeni bŷy-ı buğŷr-ı Meryem
Hiżmetin edā micmere gerdān-ı nesīm
- 3 Var mı bir kīse tehī ŷimdi çemen mŷlkinde
Cümle ezhār-ı ġanī eyledi iħsān-ı nesīm
- 4 ŷığmadı ġoncaya nağl eyledi dehlīz-i ġüle
Tengdŷr almadı kālāsını dŷkkān-ı nesīm
- 5 Dil-i Yahyā gibi ġīsŷna nesīm āşŷfte
Sŷnbŷl-i kākŷl-i hoş-bŷy perīşān-ı nesīm

[Ġazel-i ŷabri]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

- 1 Berg-i gül ġopdı berinden dem-i cevlan-ı nesīm
Ber-hevā eyledi tahtını Sŷleymān-ı nesīm

2 Yandurup birbirine sāgarını lāle vü gül
Oldılar encümen-efrüz-ı çerāġān-ı nesīm

3 Hātırından çıkup ešrāf-ı bahāruñ gidemez
Bāġda güller olur dest-i bed emān-ı nesīm

4 Cüyda ‘aks-i cemāl-i güle hayretde ḡabāb
Dīde-i nergis-i şehlä ise ḡayrān-ı nesīm

5 Olsa gülzāra yine sāye-fiken ebr-i bahār
Düşse rūy-ı çemene zülf-i perīšān-ı [nesīm]

[31b]

6 Az luṭf itmedi ya her birine ey Şabrī
‘Andelībān niçe olmaya şenā-ḡ‘ān-ı nesīm

116

[Ġazel-i Bahāyī]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

1 Nükhet-i zülfüñe bir şeb ola mihmān-ı nesīm
Yeñiden rūḡ bulur kaleb-i bī-cān-ı nesīm

2 Uġrasa güleşene bā-tuḡfe-i ḡāk-i reh-i yār
Hār elinden ola şad-çāk girībān-ı nesīm

116. Uludaġ, Erdoġan (1992), *Şeyhülislām Bahayî Divanı (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum. **G.28**

116. 1a, zülfüñe: zülfi ki **D.**

2a, bā- tuḡfe: bī-tuḡfe **D.**

3 Var ise hāk-i der-i yāre cebīn-sāy olmuş
Müşg-rīz oldu yine zūlf-i perīşān-ı [nesīm]

4 Güzer itdükçe senüñ turra-i pür-çīnūñden
Pür olur nāfe-i tātār ile dāmān-ı nesīm

5 Ey Bahāyī dil-i bülbülde kōmışdur sūzın
Gülşene tāb viren āteş-i pinhān-ı nesīm

117

[Ġazel-i 'İsmetī]

[fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün]

1 Eyledi kilik-i şenākārını ihsān-ı nesīm
Naķşını mühr-i gülüñ bende-i fermān-ı nesīm

2 Kıldı hem hāşiyet-i zıll-i hümā feyz-i bahār
Tācdār itdi güli sāye-i dāmān-ı nesīm

3 Viridi ehl-i çemene ruḥşat-ı 'ayş-ı Cemşīd
Nāfe-i gönca ile peyk-i şitābān-ı nesīm

4 Niçe ser-beste kılur rāz-ı derūn-ı gönca
Büyını gülşene neşr itmek iken şān-ı [nesīm]

3a, der: reh D.

117: İsmetī Divānı G. 55

5 'İsmetī dīde-i 'āşık gibi cūy-ı çemeni

Dem gelür pür gül ider dest-i gül-efşān-ı nesīm

118

[Ġazel-i]

[fe'ılātün/ fe'ılātün/ fe'ılātün/ fe'ilün]

1 Lāleyi yaqdı yine āteş-i pinhān-ı nesīm

Gezdi ʔarf-ı çemeni micmere gerdān-ı nesīm

2 Şekl-i zencīre ʔodı cūyları gülşende

Çekdi erbāb-ı dili silsile-i cünbān-ı [nesīm]

3 Kendüyi āba urur sūz-ı dil-i bülbül den

Yandı var ise meger küşe-i dāmān-ı [nesīm]

4 Lü'lü-yi sünbüle ʔıqdı şadefveş gonca

Mevc-hīz oldı yine cūşış-ı 'ummān-ı [nesīm]

[32a]

119

[Ġazel-i Şabrī]

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Hı'ān-ı belā dilerdüm eger ni'met istesem

Cāh-ı maḥabbet ister idüm devlet istesem

117. 5. Beyit [32a]'da yazılıdır.

118: nātamām veya eksik gazel.

- 2 Devrān zükām-ı ğamla beni bī-dimāġ ider
Bāġ-ı cihānda bŷy-ı gŷl-i 'işret istesem
- 3 Virmez havāle-i nigehi hīç emān-ı zamān
Cān naçdini edāya eger mŷhlet istesem
- 4 Biñ kere āb-ı rŷyum ile itdŷrŷr vuzŷ'
Bir secde-i niyāza eger ruşsat istesem
- 5 Fŷlk-i recāya lenger olur kŷh kŷh-ı ye's
Bād-ı kerem muřālif eser furşat istesem
- 6 řabrī zamāne çeřmŷmi elmās-ı rīz ider
Ger zaşm-ı sīneme nemek-i rāřat istesem

120

[Ġazel-i Riyāzi]

[mef'ŷlŷ/fā'ilātŷ/mefā'ilŷ/fā'ilŷn]

- 1 Hŷn-āb dīdedŷr gŷrinen 'işret istesem
Āmāde seng-i tefriķa cem'iyet istesem
- 2 Kŷr řālī'im ki cāzibe-i başt-ı dŷn ile
Çaķ zīr-i hāke dek giderŷm rif'at istesem

[32b]

3 Ser-geşte hāl ider yine dūlāb-ı çarh-ı dūn

Bir künce cūy-veş çekilüp rāhat istesem

4 Hūn-āb-ı ğam-ı zehr-i sitem ‘arz ider felek

Bezm-i şafāda neşve-i keyfiyyet istesem

5 Kārı Riyāzī feyz-i talebdür ider yine

Bīrān-ı deyrden nażar-ı himmet istesem

121

[Ġazel-i Cevrī]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

1 Dile fikr-i lebūñi nāire-i hūn idelüm

Ġamze-i mestüñe anı mey-i gül-gūn idelüm

2 Sihr-i çeşmüñden emīn olmağa yok bir çāre

Bāri ta‘vīz-i haṭuñla aña efsūn idelüm

3 Nıgehüñ hūsn-i edāyı bize ta‘līm itsün

Şīve-i nüktemüze dilleri meftūn idelüm

4 Cezbe-i hūsnüñ ile şevķümüz eyleye füzūn

‘Aklı ol şevķ ile reşk-āver-i Mecnūn idelüm

121: Cevrī Divānı G. 174

121. 1a, nāire-i: madde-i D.

5 Gevher itmiş sözüni vaşf-ı lebûñle Cevrî

Biz de ol gevherüñ adın dürr-i meknûn [idelüm]

122

[Ġazel-i Fā'izî]

[fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün]

1 Āh-ı şeb-gerd ile düşmenleri maḥzûn idelüm

Ya'ni serdār-ı ğamuz ḥaşmuma şeb-ḥûn idelüm

[33a]

2 Cān u dilden virelüm ḥükmini nā-kāmlığuñ

Kām-baḥş olalum a'dāyı da memnûn idelüm

3 Bir dem ayrılmasun ey dil yanımızdan artık

Şöyle vaz' eyleyelüm kim ğamı meftûn idelüm

4 Dili şād eyleyelüm bāri ḥoş-āmedle biraz

Derd-mendi niçe bir ye's ile maḥzûn idelüm

5 Niçe bir Fā'iziyā ma'ni-i meşhûr-ı firāk

Ḥālet-i vaşlı da bir tāzece mazmûn idelüm

5b, Biz de ol gevherüñ adın: Vaşf-ı dendānuñı biz de **D**.

122: Fā'izî Divānı **G. 95**

122. 1a, maḥzûn: dil-ḥûn **D**.

3a, ey dil yanımızdan: ülfet aramızdan **D**.

[Ġazel-i Cevrī]

[fe'ılātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

1 Bezm-i ŧevke erāğdur göñlüm

Sīne-i 'aşka dāğdur göñlüm

2 Neşr-i keyfiyyet-i maħabbet ile

Zevk-baħş-ı dimāğdur göñlüm

3 'Aşka kārın sipāriş eyleyeli

Kūşe-gīr-i ferāğdur göñlüm

4 Hep 'alev-i berğdür ŧükufte dile

Turfā- zībende-i bāğdur göñlüm

5 'Aşkı pervāne itmiş ey Cevrī

Bir furūzān erāğdur göñlüm

[33b]

[Ġazel-i Fā'izī]

[fe'ılātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

1 Ye's ile dāğ dāğdur göñlüm

Dūdmān-ı ferāğdur göñlüm

123: Cevrī Divānı G. 178

4a, dile: güli D.

124: Fā'izī Divānı G. 94

2 Gül-i nev-ḥīz-i ārzū ile pür
Ġibṭa-engīz-i bāğdur göñlüm

3 Getür ol mağz-ı cānı ey sākī
Ḥayliden bī-dimāğdur göñlüm

4 Māhi-i tīguñ itdi şad-pāre
Lücce-i ğamda ağdur göñlüm

5 Eger olmazsa Fā'izī ruḥ-ı yār
Külbe-i bī-çerāğdur göñlüm

125⁹⁰

[Ġazel-i Fehīm]

[fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

1 Murğ-ı gülzār-ı dāğdur göñlüm
Nağme-senc-i ferāğdur göñlüm

2 Gūş kılmaz kelām-ı 'aşkı bile
Ol kadar bī-dimāğdur göñlüm

3 Meclis-i şāh-ı ğamda devr eyler
La'lden bir ayāğdur göñlüm

4 Olmağa ‘andelībe hem-nāle
Mā’il-i şahñ-ı bāğdur göñlüm

5 Daħılur çevresinde pervāne
Şan Fehīmā çerāğdur göñlüm

[34a]

126

[Ġazel-i Kelīm]

[fe‘ilātün/ mefā‘ilün/ fe‘ilün]

1 Ser-be-ser dāğ dāğdur göñlüm
Nükte-i pür çerāğdur göñlüm

2 Evc-i gerdün iner hevāda döner¹²⁶
Mihri-i çarħ-ı ferāğdur göñlüm

3 Cām-ı vuşlatla şimdi şādānum
Bezm-i ğamdan ırağdur göñlüm

4 Vaşl-ı dilber de olsa meyl itmez
Ol kadar bī-dimāğdur göñlüm

125. 5a, daħılur: dāğlar D.

126. Çelen, Ahmet (1994), *Kelīm, Hayatı, Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. G. 175

126. 2a, Evc-i gerdün iner hevāda: Evc-i gerdün-ı inzivāda D.

3, divanda yazılmayan beyit:

Cām-ı vuşlatla şimdi şādānum/Bezm-i ğamdan ırağdur göñlüm

5 Baḥş deşme Kelīm ḥaste dilüm
Ser-be-ser dāğ dāğdur gönüm

127

[Ġazel-i Vecdī]

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

1 Dil virdüm anuñ zülfine tül-i emel aldum
Āzāde iken zevki değışdüm kesel aldum

2 Ser-bāzlığum şāhididür zülfi başumda
Ben ma'reke-i 'aşk-ı cevānānda tel aldum

3 Sāķinüñ elin öpdüm olup mest-i ḥarābāt
Eller ayağın öpdigi ādemden el aldum

4 Ey tīrini sīnemde görüp reşk iden aḥbāb
Çok görmeñ anı baña ki cāna bedel aldum

[34b]

5 El dügmelerin çözdü vü ben sīnesin öpdüm
Kān açdı 'adū gerçi ki ben mā-ḥaşal [aldum]

6 Virdüm yolına naķd-i dil ü cān-ı 'azīzi
Yūsuf gibi bir milşi bulunmaz güzel aldum

5a, Baḥş deşme: Baḥt-ı düşmen D.

127: Vecdī Divānı G. 43

127. 5a, ben sīnesin öpdüm: öpdüm leb-i la'lin D.

7 Teslīm idüp erbāb-ı sūḥan ŧi'rūme Vecdī
Meydān-ı ma'ānīyi bugün bī-cedel aldum

128

[Ġazel-i Nā'ilī]

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Naḳd-i dili dildāra virüp mā-ḥaḣal aldum
Bāzār-ı maḥabbetde ğam-ı bī-kesel aldum

2 Ḳurbānı müjeñ oḳlarınıñ sīnede cāndur
Her birini bir tīr-i ḳazāya bedel aldum

3 Bir vechile ta'bīr idemem zevḳ-i ḥayālin
Āġūḣa bu ŧeb ḥ'ābda bir ince bel [aldum]

4 ŧayd itdi hümā-yı dili ol ṫurreler ammā
Ḥālūñ gibi bir dāne-i dām-ı ḥıyel aldum

5 Fetḫ oldı kilīd-i der-i gencīne-i baḥtum
Zülf-i siyehüñden yine bir iki tel aldum

6 Öpdüm ayaġın meygedede pīr-i muġānuñ
Beytü'l-Ḥarem-i Ka'be-i 'irfāndan el aldum

128: Nā'ilī Divānı G. 240

128. 2a, sīnede: tendeki D.

6b, Beytü'l: ŧeyḫü'l D.

7 Vecdî'nüñ imiş Nā'ilīyā nükte-verāndan

Ta'bīri hoş-āyende bir a'lā gazel aldum

[35a]

129

Şāhib-i Zemīn Fehīm-i Nā-murād

[fe'ilātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

1 Şu'leyem tāb neydügin bilmem

Lücceyem āb neydügin bilmem

2 Tā ki āyīne-i heyūlāyam

Şūret-i h'āb neydügin bilmem

3 Sürme-i çeşm-i bahtum olalı h'āb

Nūr-ı mehtāb neydügin bilmem

4 Rind-i dīvāneyem ne küfr ü ne dīn

Selb [ü] ĩcāb neydügin bilmem

5 Nāḥudā-yı yem-i belā mevcem

Bīm-i girdāb neydügin bilmem

6 Feyz-düşmen nihāl-i şu'le-i berem

Berg-i sīr-āb neydügin bilmem

- 7 Mest-i 'aşkām Fehīm-i küstāham
Resm [ü] ādāb neydügin bilmem

130

Naẓīre-i Seyyid Şabrī

[fe'īlātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

- 1 'Aşıkām h'āb neydügin bilmem
Hasteyem tāb neydügin bilmem

- 2 Pīrehen-pūş-ı şu'le-i 'aşkām
Kār-ı mehtāb neydügin bilmem

- 3 'Andelīb-i kafes-nişīn-i ğamem
Gül-i sīr-āb neydügin bilmem

- 4 Ne şafāda ne ğamdayam hergiz
Āteş ü āb neydügin bilmem

- 5 Mest-i nüh-şīşe-i ğam-ı yārem
Bāde-i nāb neydügin bilmem

- 6 Leb-i baħr-i şafāda raqş iderüm
Daħı girdāb neydügin bilmem

7 Zühd ile ülfet itmedüm Şabrī
Künc-i mihrāb neydügin bilmem

131

Naẓīre-i Rızāyī

[fe‘ilātün/ mefā‘ilün/ fe‘ilün]

- 1 ‘Aşıkam tāb neydügin bilmem
Āteşem āb neydügin bilmem
- 2 Evvelīn mevc-i ğamla bī-hüşem
Bīm-i girdāb neydügin bilmem
- 3 Neş’e-i ‘aşqda humār olmaz
Bāde-i nāb neydügin bilmem
- 4 ‘Ālem-i dilde nev-bahār olmaz
Gül-i sīr-āb neydügin bilmem
- 5 Dildedür tāze zaḥm-ı Rüstem-i ‘aşq
Zaḥm-ı sīr-āb neydügin bilmem

131: Rızāyī Divānı **G. 136**

131'de yazılmayan beyitler:

Şevküm ammā ki lā-tenāhīdür/Şevk-i mehtāb neydügin bilmem

Ḥırka ber-düş u yek-küleḥ-püşam/Tācdār āb neydügin bilmem

İdüp ammā ki ‘aşıqāne niyāz/Künc-i mihrāb neydügin bilmem **D.**

131. 5b, sīr-āb: Sührāb **D.**

- 6 Ğamum ammā ğam-ı ilāhīdür
Ğam-ı aḥbāb neydügin bilmem
- 7 Nūr-ı hūr iledür benüm baḥtum
Şevḳ-i mehtāb neydügin bilmem
- 8 Baña besdür müsebbibü'l-esbāb
Hele esbāb neydügin bilmem
- 9 Sā'il-i bārgāh-ı Mevlā'yam
Devr-i ebvāb neydügin bilmem
- 10 Şamed-i lā-niyām ḥavfindan
Giceler ḥ'āb neydügin bilmem
- 11 Ey Rızāyī rızādan özge daḥı
Kām-ı kem-yāb neydügin bilmem

132

Naẓīre-i Cemī

[fe'ılātün/ mefā'ilün/ fe'ilün]

- 1 Teşneyem āb neydügin bilmem
Hasteyem ḥ'āb neydügin bilmem

7a, baḥtum: bahşum **D**.

7b, Şevḳ-i mehtāb: ḳirm-i şeb-tāb **D**.

132: Cemī Divānı **G. 88**

2 Mest-i rüsvā-yı ‘ālemem ammā

Bāde-i nāb neydügin bilmem

3 Cünbiş-i ğamzeñ ile nālānam

Çeng ü mızrāb neydügin bilmem

4 Zerre-i āfitāb-ı ‘aşkam ben

Şem‘ [ü] mehtāb neydügin bilmem

5 Ğarqa-i hūn-ı eşküm ey Cem‘ī

Cūy-ı sürh-āb neydügin bilmem

133⁰⁷

Nazīre-i Zuhūrī

[fe‘ilātün/ mefā‘ilün/ fe‘ilün]

1 Şubha dek hū‘āb neydügin bilmem

Teşneyem āb neydügin bilmem

2 Şeb-i deycūr-ı ğamda geşt iderüm

Tāb-ı mehtāb neydügin bilmem

3 Şeb-çerāĝ-ı meh ile der-kāram

Germ-i şeb-tāb neydügin bilmem

4 Lücce-i nūş-ı şināver-i ‘aşkam
Bīm-i girdāb neydügin bilmem

5 Taraf-ı Haqq’adur Zuhūrī hemān
Meyl-i esbāb neydügin bilmem

[35b]-BOŞ SAYFA

[36a]

134

Şāhib-i Zemīn Yahyā Efendi

[mef’ülü/fā’ilātü/mefā’ilü/fā’ilün]

1 Mümkin mi mest-i ğamze-i cānāne olmayam
Mest olanı sevem yine mestāne olmayam

2 Hep rüy-ı luṭfdur görinen ehl-i meclise
Ben şem’-i ḥüsnüñe nice pervāne olmayam

3 Kaşdum bu āşinālıĝ idem ehl-i zevk ile
Erbāb-ı şevkden yine bīĝāne olmayam

4 Dā’im bu bend-i zülfe çekerse göñül beni
Uymayam aña ben daḥı dīvāne olmayam

133. 5a, hemān: penāh D.

134: Yahyā Divānı G. 238

134. 4a, Dā’im: Re’yüm D.

- 5 Kendüm bilelden olam esîri güzellerüñ
Yaḥyâ olur mı ol şeh-i ḥübâne olmayam

135

Naẓîre-i Kâf-zâde

[mef'ülü/fâ'ilâtü/mefâ'ilü/fâ'ilün]

- 1 Mümkün mi mâ'il-i leb-i cānâne olmayam
Sākî ola şarāb ola mestâne olmayam

- 2 'Āşık olam revā mı ḥarābāta düşmeyem
Mecnūn olam da sâkin-i mey-ḥâne [olmayam]

- 3 'Ahd eyledüm ki bir daḥı bir faşl-ı bahārda
'Uzlet-güzîñ-i kûşe-i ğam-ḥâne olmayam

- 4 Şol dil-rübā ki kendüye cezb itmeye dili
Ḥūrşîd olursa da [şem'ine] pervâne olmayam

- 5 Taşvîr olursa Fâ'iziyâ itmeyem naẓar
Hergiz esîr-i şâhid-i kâşâne olmayam

Naẓīre-i Seyyid Şabrī

[mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Mümkün mi cām-ı 'aşk ile mestāne olmayam
 Kıabil midür görem seni dīvāne olmayam

2 Lāyık mı devr-i gül ola mey içmeyem müdām
 'Āşık olam da sākin-i mey-ḥāne olmayam

3 'Aşk ile āşinālıđı terk itmek isterüm
 Yanup yakılmayam aña pervāne olmayam

4 Mecnūn-ı 'aşk isek o kadar yok mı 'aqlımız
 'Āşık olam da sen şeh-i ḥübāna olmayam

5 Şabrī gibi revā mı geçem nūş-ı bādeden
 Şā'ir olam da nāzik-verendāne [olmayam]

Naẓīre-i Riyāzī

[mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Bir şem' var mı ben aña pervāne olmayam
 Ya bir perī mi var aña dīvāne olmayam

2 Cān geldi ağızuma lebinî şunmasa dağı
İnşāf olur yār ile cān cāna olmayam

3 Biñ gelse rüyuma luṭfin bilüp muḥāl
Ümmīdvār-ı vuşlat-ı cānāne olmayam

4 Seyr-i cemāl-i yār eylemem dile bağlanur
‘Azmüm bu bir dağı ḳatı mestāne olmayam

5 Dīvānesi olam nice bir her perī ruḥuñ
Tā key Riyāzī ‘āḳil-i ferzāne olmayam

[36b]-BOŞ SAYFA

[37a]

138

[Ġazel-i Nefī]

[fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün]

1 Gösterürken lebleri luṭf-ı tebessüm neydügin
Çeşmi ḳaşd-ı cān ider bilmez teraḥḥum neydügin

2 Hem ‘itāb-ı zehr-nāk eyler cihāna ğamzesi
Gösterür hem la‘line zevḳ-i tekellüm neydügin

3 Çeşmi merdümlük iderken öldürür ‘āşıḳların
Ġamzesi bilmez ğünāh-ı ḳatl-i merdüm neydügin

- 4 'Āşık-ı giryān u ser-gerdāna şor bilmez ḥakīm
Ḥikmet-i devrān-ı çarḥ-ı seyr-i encüm neydügin
- 5 Diñlesin gelsin şarīr-i ḥāmeñi Nefī senüñ
Añlayan neyde mezāyā-yı terennüm neydügin

139

Şabrī

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 Ğoncaya ḥandān olup göster tebessüm neydügin
Bülbüle şehnāz idüp bildür terennüm neydügin
- 2 Āsiyāb-ı 'aşka düşdüm dāne-i ḥālūñ görüp
Şöyle maḥv oldum ki bilmem şimdi gendüm neydügin
- 3 Bir dem içre ḫanına girmezdi yüz biñ ḥastenüñ
Ğamze-i 'āşık-keşi bilse teraḥḥum neydügin
- 4 'Āşık iseñ yārdan āḥ itme gör pervāneyi
Yana yana cān virür bilmez tazallüm neydügin
- 5 Tūṭi-i ḥoş-lehce-i ṭab'umdur ey Şabrī benüm
Öğreden şā'irlere ṭarz-ı tekellüm neydügin

[Ġazel-i Bākī]

[mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 Nām u nişāne almadı faşl-ı bahārdan
Düşdi çemende berg-i dirahıt i'tibārdan
- 2 Eşcār-ı bāğ hıra-i tecrīde girdiler
Bād-ı hazān el aldı çemende çenārdan
- 3 Her yāneden ayağına altun aup gelür
Eşcār-ı bāğ himmet umar cūybārdan
- 4 Şahñ-ı çemende durma şalinsun şabā ile
Āzādedür nihāl-i bīd berg ü bārdan²¹⁵
- 5 Bākī çemende hayli perīşān imiş varaq
Beñzer ki bir şikāyeti var rūzgārdan

[Ġazel-i Bākī].....

[mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 Rūşen gerekse hāne-i dil 'aks-i yārdan
Āyīne gibi sīneñi şāf it gubārdan

140: Bākī Divānı G. 371

140. 2b, el aldı çemende: çemende el aldı D.

4b, nihāl-i bīd: nihāl bugün D.

141: Bākī Divānı G. 377

2 Devr-i piyāle devlet-i Cem'den haber virür

Her bir habābı remz ile bir tãcdãrdan

3 'Ayş [u] şafā-yı 'ahd-i Cem [ü] devr-i cāmı gör

Bahş itme remz-i Rüstem [ü] İsfendiyār'dan

4 Şol hoş haber ki andan ire bũy-ı vaşl-ı yār

Yegdür dimāğ-ı 'āşığa bād-ı bahãrdan

[38a]

5 Bākī yetişdi gözlerũn aydın nesīm-i şubh

Hāk-i cenāb-ı sāye-i Pervedigār'dan

142¹⁷

'Azmi-zāde

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Dil çıkmak istedikçe yem-i 'aşk-ı yãrdan

Oldı havāle seng-i belā her kenãrdan

2 İtmezdi 'andelīb-i çemen āh-ı āteşin

Çurtarsa dāmen-i gül-i gülzārı hãrdan

142. Kaya, Bayram Ali (1996), *Azmi-Zāde Hāletī, Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni*, Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne. **G. 585**

142'de yazılmayan beyitler:

Dilber çıkarsa cāme vü destārını disek/Āzādedür nihāl bugün berg ü bãrdān

'Āşıkların şayarken eger ańsa düşmeni/Müşkil gelür o gün bańa rüz-ı şumãrdan **D.**

3 Geçmez kumaş-ı şabr alınmaz metâ'-ı vaşl

Bâzâr-ı 'aşk h'âceleri kaldı kârdan

4 Hâk-i rehin getürmese bād olma bî-ḥuzūr

Kim kām alur ki sen alasın rûzgârdan

5 Kuḥl-i gubâr-ı rāhını gözden siler diyü

Düşmekdedür yaşum naẓar-ı i'tibârdan

6 Hâk oluğum kayırmaz idi Hâletî eger

İkbâl olaydı sāye-i Perverdigâr'dan

143¹⁸

[Ġazel-i Bahāyî].....

[müfte'ilün/mefâ'ilün/ müfte'ilün/mefâ'ilün]

1 Gelse nesîm-i şubḥ ile müjde şeh-i bahârdan

İtse ḥalâş bülbüli miḥnet-i intizârdan

2 Qomazdı destmâlini alsa ele 'arūs-ı gül

Silmeye eşk-i bülbüli zaḥm-ı cefâ-yı ḥârdan

3 İrdi kemâle sâkiyâ cüş-ı mey-i ḥum-ı murâd

Qurtulmaz mı dil daḥı keşmekeş-i ḥumârdan

[38b]

143: Bahāyî Divânı G. 31

143. 2a, Qomazdı: Qırmızı D.

4 Hürmen-i hüsnî eyleme mâye-i cevr-i bî-dilân

Ey gül-i ter şakın şakın sūz-ı dil-i hezârdan

5 Yâr ber-âverde-i haḫdur deyu çekme ıztırâb

Belki ola güşâyişüñ çîn-i haḫ-ı 'izârdan

6 Merhem-i luḫfin itmesün yâr Bahâiyâ dirîĝ

Geçmeye tâ ki riş-i gam câna dil-i figârdan

144

[Ġazel-i Cevrî]

[fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün]

1 Rind olup el çekme zâhid sâĝar-ı pür-bâdeden

Maḫv olunca naḫş-ı ḫandîl-i tehî seccâdeden

2 Feyz-i cām-ı şâf ile âyîne eyle ḫalbüñi

ḫıl temâşâ şüret-i ma'nâ-yı levḫ-i sâdeden

3 'Arif ol şüfî ele peymâne al ḫo sübhayı

Nükte fehmi demek dilerseñ sırr-ı ḫarḫ-ı âdeden

4 Ḥâmil-i râz-ı ḫazâ eyler dil-i rindân-ı mey

Havfa düşmezler anuñ çün fitne-i nâ-zâdeden

144: Cevrî Divânı G. 191

144. 1a, zâhid: sâḫî D.

5 ‘Ālem-i iṭlākda āsūde ol Cevrī gibi

Düşme kayda güft ü güy-ı bende [vü] āzādeden

145

[Ġazel-i Fehīm]

[fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün]

1 Rehne vir āsyābı zāhid geçme cām-ı bādeden

Ol sebeble hem ḥalāş ol şıķlet-i seccādeden

[39a]

2 Sāde ḳalb ol kim yine bī-reng-i naķş-ı feyz ider

Her şikeste pāre-i mir’āt-ı ḳalb-i sādeden

3 Ārzū-yı Kevşer eyle geçme meyden zāhidā

‘Ārif iseñ geç ümīd-i baḥşış-i nā-dādeden

4 Ḳayd-ı teşvīş-i deryā vü ḥırķadan bulup rehā

Himmet-āmūz-ı ferāğ ol bir dil-i āzādeden

5 İstimā‘ it neydügin sāmān-ı rindi şūfiyā

Gel Fehīm-i mest-i ‘aşķ [u] bī-i dil [ü] üftādeden

145: Fehīm Divānı G. CCXXXIV

145. 1a, Rehne vir āsyābı zāhid geçme cām-ı bādeden: Rehne vir esbābı rind ol geçme zāhid bādeden **D.**

2a, bī-reng-i naķş-ı feyz: bī-reng ü naķş-ı feyz **D.**

2b, her: ser **D.**

3b, nā-dādeden: nādāneden **D.**

4a, deryā vü ḥırķadan: ridā vü şubḥadan **D.**

[Ġazel-i 'İřmetī]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 Dirsen ey dil çeşm-i baħtuñ derd-i hicrān [görmesün]
 anlı yaşı dīde seyl itdükçe cānān görmesün
- 2 Tār u mār eyler hemān evrāk-ı 'ayş-ı rüzgār
 Bir ser-āmed ğoncayı bir laħza ħandān görmesün
- 3 Eyleme zūlfüñ perīřān tā-be-sāmān dilleri
 Çeřm-i bed-bīn-i 'adū ħāk ile yeksān görmesün
- 4 addüñi yād eyleyüp bī-ħūř olur āřüfte dil
 Bāğda bīçāre bir serv-i ħırāmān görmesün
- 5 Sūz-ı dilden opmadur bu ři'r-i rengīn 'İřmetī
 'Arz idersen ehline ārz eyle nādān görmesün

146: İřmetī Divānı G. 63

146. 1b, yaşı dīde seyl: yařuñ sil nigāh D.

4a, addüñi yād eyleyüp: Yād idüp zūlfüñ hemān D.

[Ġazel-i Vecihî]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 İsterüm zülfüñ nesim-i 'anber-efşân görmesün
Hâtır-ı mecmû'umuz gerdün-perişân görmesün
- 2 Eyleme ol gamzenüñ luṭf-ı nihânın âşikâr
Şakla zaḥm-ı sîneñi meclisde yârân [görmesün]
- 3 Ma'den-i elmâs ider anı ṭabîb-i rûzgâr
Kümsenüñ cisminde hergiz dâğ-ı hicrân görmesün
- 4 Ebr-i gamdan sînesin elbette şebnem-rîz ider
Dehr-i dūn hiç kimseyi gül gibi ḥandân görmesün
- 5 Ḥâlüñi eyler teğâfüller daḥı bed-ter ḥarâb
Ḥayret-âlûde nigâhuñ çeşm-i cānân görmesün
- 6 Ey Vecihî oldı nazmum şî'r-i üstâda cevâb
Anı yârân nâzm-ı Ḥasân ile yeksân görmesün

147: Vecihî Divânı G. 172

147'de yazılmayan beyit:

Uğrama kūyuna yârüñ eşk-i ḥün-âlûdle/Ḳıl ḥıdır kimse anı âlûde-dāmân görmesün D.

147. 4a, sînesin: dîdesin D.

[Ġazel-i Vecdī]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 Gülmesün düşmen baña raḥm eyle giryān görmesün
Çeşm-i ḥūn-ālūde rūyı ḥaşm-ı ḥandān görmesün
- 2 Cān-ı 'āşık gibi Rūḥu'l-Ḳuds'i de pā-māl ider
Çeşm-i mesti cilvegāhında hemān cān görmesün
- 3 Gice gördüm ḥāke şalmış dilleri zülfün çözüp
Kimse yā Rab böyle bir ḥ'āb-ı perīşān görmesün
- 4 Ḥil'at-i ĩmānı da ol ğamzeler çāk itdürür
Kimse de ol bī-emān dest ü girībān görmesün
- 5 Eyledüm müjgānuma taşvīr-i 'aks-i rūyını
Kim ruḥundan ğayrı çeşmüm mihr-i raḥşān [görmesün]
- 6 Zīb-i ğuş-ı cān ider Vecdī sözüm erbāb-ı dil
Gevher-i hem-seng-i nazm-ı ḥod-fürüşān görmesün

148: Vecdī Divānı **G. 46**

148'de yazılmayan beyitler:

Nüşa-i zünnār-ı zünnārī kemend-i cān ider/Naş-ı ḥüsnin ol tebün kāfir müselmān görmesün
Rūḥ-ı şānī-i cihān u nūr-ı çeşm-i ins ü cān/Dīde-i eyyām-ı ansız şadı bürrān görmesün
Ḥāk-i pāy-i kuḥl-ı çeşm-i āfitāb olsun daḥı/Dīde-i bed-ḥ'āhını derd-i reşke dermān görmesün **D.**

7 'Arz idersen ehline 'arz eyle adriñ ol bilür

Bu dür-i yektâyı cevher-nâ-şinâsân görmesün

149

Nâ'ilî

[fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün]

1 Ol zekân âzâr-ı dest-i zülf-i pîçân görmesün

Güy-yı mihr-i al'atüñ âsîb-i çevgân görmesün

2 Olmasun nabz-âşinâ-yı renc-i hicrânuñ Mesîh

Derdüñ âzâr-ı müdâvâ-yı abîbân görmesün

3 'Aşîka duz-dîde gamzeñ çeşm-i nâ-maḥrem degül

Merdüm-i bînâ-yı heftüm perde-i cân görmesün

[40a]

4 İhtirâz it çeşm-i zaḥm-ı rûzgâr-ı fitneden

Her ḥam-ı zülfüñde bir cem'-i perîşân görmesün

5 Ser-girân olsun o çeşmüñ udsiyân-ı 'arşa tâ

Her müjeñ destinde bir şemşîr-i bürrân görmesün

6 Olma rû-püş-ı zekân ey urra çeşm-i kâinât

Âfitâbı ser-be-ceyb ü pâ be-dâmân görmesün

148. 7a, 'Arz idersen ehline 'arz eyle: Hazret-i üstâda 'arz eyle D.

149: Nâ'ilî Divânı G. 251

7 'İllet-i āzārı ancak renc-i istiğnā ise
Nā'ilī bīmāri-i çeşmüñde noqşān görmesün

150

[Ġazel-i Nā'ilī]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

1 Kıl hāzer ey dil seni ol gāme giryān [görmesün]
Bir siyeh-mest āfet-i hūn-rīzdür şan görmesün

2 Hindū-yı hālūñ gibi āteş-perestān-ı ruḥuñ
Zahm-ı çeşm ü cünbiş-i dāmān-ı müjgān görmesün

3 Hem yaqar pervānesin hem küşte eyler her nefes
Tünd-bād-ı dehr bir şem'-i fūrūzān görmesün

4 Ğonceye dil-tenglük bir perdedür āfātdan
Anı çeşm-i rūzgār-ı tāb-sāmān görmesün

5 Nā'ilī naşmuñ senüñ germ-āşinā-yı ehldür
Sūz-ı dilden bi-ḥaber efsürde şab'ān görmesün

150: Nā'ilī Divānı G. 252

150. 5a, Nā'ilī naşmuñ senüñ: Naşm-ı pāküñ Nā'ilī D.

[Ġazel-i 'Ārif]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 'Aşık-ı vaşl-ārzū āsīb-i hicrān görmesün
Sīne-rīşān-ı heves dārū-yı dermān görmesün

[40b]

- 2 El-ḥazer ey bād-ı şubḥ üftādegān-ı nā-şekīb
Kākül-i ḥam-der-ḥam-ı yāri perīşān görmesün

- 3 Eyleme izḥār sūz-ı 'aşkı senden kimseler
Āh u efgān duymasun çāk-ı girībān görmesün

- 4 Āb-rū cūy-ı melāle tābiş-i rüyuñ yeter
Revzen-i gam-ḥānesin ḥürşīd-i raşşān görmesün

- 5 Bā'is-i nā-sūz-ı zaḥm-ı reşk olur 'Ārif şaķın
Nīre-i ser-tīz-i ṭab'uñ nükte-sencān görmesün

[Ġazel-i Vecdī]

[fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün]

- 1 Şaķla sīneñde gönül nāvek-i müjgānı ucın
İtme pür-jeng nem-i eşk ile dāmānı ucın

151. *Divān-ı Ārif*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, O/263 Nolu Yazma Eser. Eser tıpkıbasım olduğu için gazel numarası yoktur.

151. 5b, Nīre-i ser-tīz-i: Tīz-i şemşīr-i D.

152: 51 D.

2 'Uḡde-i derdümi ḡall itmedi dest-i keremi
Çok görür bendesine nāḡün-ı iḡsānı ucın

3 Berzede dāmen-i nāz olmuş ol āfet 'acabā
Ser-i mūya nice bend eyledi dāmānı ucın

4 Doḡunurdu saña ey sīne-i sūzān ammā
Nār-ı dilden şaḡınur ḡançer-i bürrānı ucın

5 Dest-i ḡayretle ulaşdırsa n'ola dīvāna²³⁸
Kūşe-i dāmenine çāk-ı girībānı ucın

[41a]

6 Kimsenüñ destine ser-rişte-i şekvā mı girer
Kime gösterdi daḡı zülf-i perīşānı ucın

7 Nüşḡa-bendān-ı ma'ārif bulamaz Vecdī'nüñ
Tār-ı şīrāze-i mecmū'a-i 'irfānı ucın

153

Nā'ilī

[fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün]

1 Fitne-ḡīz itdi şabā kākül-i fettān-ı ucın
Kıldı peyveste ser-i kāküle dāmānı ucın

152. 1b, dāmānı: peykānı D.

5a, ulaşdırsa n'ola: ulaşdırdı dil-i D.

6b, daḡı: ruḡı D.

153: Nā'ilī Divānı G. 256

- 2 İder idmān-ı ğam-āyīne ğüzār-ı eflāk
‘Āşıkuñ nāvek-i āh-ı dil-i nālānı ucın
- 3 Hüsnuñ ol şāhid-i ‘işmet-şiken-i Yūsuf dur
Ki Züleyhā göremez h̄‘ābda dāmānı ucın
- 4 Halkı leb-teşne kılan āb-ı recāya felegüñ
Degmemiş lüle-i ser-çeşme-i ihsānı ucın
- 5 Güy-ı hürşid-i cemālūñ ki der-āğuş eyler
Gösterür tırrası mäh-ı neve çevgānı ucın²⁴¹
- 6 Gözedüp hātır-ı mecrūh-ı dil-i zārı o şūh
Dest-i luţfuyla tıtar zülf-i perişānı ucın
- 7 Nā’ilī buldı kütüb-hāne-i fazl u hünerüñ
Tār-ı şirāze-i mecmū‘a-i ‘irfānı ucın

154

[Ġazel-i Nā’ilī]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

- 1 Görse Behrām eger āyīnede müjgānı ucın
Üstüh‘ānında bulur hañçer-i bürrānı ucın

153. 5b, çevgānı: tırrası D.

7a, hünerüñ: edebüñ D.

154: Nā’ilī Divānı G. 257

[41b]

- 2 Nāvek-i bī-eşer-i āh-ı dilüñ şu'le degül
Çarḥ ālüde-i ḥün eyledi peykānı ucın
- 3 Āşinā bulmadı ḥarf-i elem-i vuşlata dil
Açmadı kimseye ser-māye-i hicrānı ucın
- 4 İtse çeşmi ğazab-ı zehre şikāf-ı der-kār
Dil-i Mirriḥ'e ṭayar ḥançer-i müjgānı ucın
- 5 Zülfinüñ bād-ı şabā Nā'ilī her tārında
Gösterür rişte-i aḥvāl-i perişānı ucın

155

Riyāzī

[fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün]

- 1 Dest-i aġyāre virür zülf-i perişānı ucın
Ḥāk olursaḳ da degirmez bize dāmānı ucın
- 2 Gönderür şem'-i şeb-efrūza maḥabbet-nāme
Yaḳsa pervāne 'aceb mi per-i sūzānı ucın
- 3 Cām-ı zehr ile durur üstümüze sākī çarḥ
Muttaşıl cāna ṭayar ḥançer-i bürrānı ucın

4 udret-i Őāni‘i g3r bilmediler gonceleriñ

Nerde gizledi destār-ı perīŐānı ucın

5 Ey Riyāzī demidür Şem‘-i g3li yakmağ iun

Her benefşe yaa kibrīt-i f3r3zānı ucın

[42a]

156

[azel-i ‘iŐmetī]

[fe‘ilāt3n/ fe‘ilāt3n/ fe‘ilāt3n/ fe‘il3n]

1 Vaz‘-ı nā-sāzını dehr3ñ g3ren ādem ne dis3n

Bilin3r nesne deg3l meşreb-i ‘ālem ne dis3n

2 G3le hem-h‘ābe-i hār olma demek m3mkin mi

B3lb3l olmış t3tulum bezmine maħrem ne dis3n

3 Bī-vefāsın dimeden geri Őaınmaz o perī

Basa ādem yine her hāli m3sellem ne dis3n

4 Sende inŐāf ide [ey] muğbee g3rd3kde seni

Ha cānum dimes3n bu dil-i p3r-đam ne dis3n

5 ‘iŐmetī s3z-ı dilin dirdi o Ő3lha ammā

Şimdi f3ratde đam-ı hecr ile hem-dem ne dis3n

156: İŐmetī Divānı G. 65

156. 3a, Őaınmaz: Őıılmaz D.

[Ġazel-i Vecdī]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

- 1 Nice vaşf itsün o şūḡ-ı dil-i ḡurrem ne disün
Mişli yok beñzedecek ḡüsni müselleme ne disün
- 2 Ne niyāze müteḡammil ne recādan maḡzūz
O perīye nice söz söylesün ādem ne disün
- 3 Her kişi dilberinüñ luḡfını vaşf itdükte
Ey cefā-cū dil-i bī-çāre-i pür-ḡam ne disün
- 4 Nāmına mürde iken virdi ḡayāt-ı ebedi
Āb-ı ḡayvān dimeşün bādesine Cem ne disün
- 5 Ḳomaduñ söz yeri i‘cāz-ı sūḡanda Vecdī
Böyle mu‘ciz-nefese ‘İsī-i Meryem ne disün

[42b]

[Ġazel-i Nā‘ilī]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

- 1 Ehl-i bīniş göremez bir dil-i ḡurrem ne disün
‘Ālem olmış ḡatalum mişḡaba-ı Cem ne disün

157: Vecdī Divānı G. 50

158: Nā‘ilī Divānı G. 274

2 Günde biñ kerre helāk-ı ğam-ı dilber dimesün

Bu nüh eflāke toķuz kāse-i pür-sem ne disün

3 Görmeyen müddet-i ‘ömründe şafā-yı hūṭır

Bezm-i ‘ıyş olsa da başdan başa ‘ālem [ne disün]

4 Dile kim müzdaħim-ābād-ı sitemdür şādī

Bulur āmed-şuda biñ māni‘-i muħkem ne disün

5 Nā’ilī rāst-‘ayār-ı meħek-i tecribeyüz

Naķd-i teslīmimize şayrafī-i Cem ne disün

159⁴⁹

[Ġazel-i Nā’ilī]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

1 Femine ğonca didükçe olur ebkem ne disün

Yoķdur ol ğonca-i nev-ħastede fem ne disün

2 Cünbiş-i ķāmetine cilve-i reftārına dil

Dimesün āfet-i āsāyiş-i ‘ālem ne disün

3 Sīne-rīşān-ı teġāfül senüñ ey ğonca-dehen

Dimesün zaħmuña dāĝ-ı dil merhem ne disün

158. 4a, sitemdür: elemdür D.

159: Nā’ilī Divānı G. 275

159. 1b, fem: ħam D.

3a, ğonca-dehen: tiĝ-ı niĝeh D.

4 Giryē-kārān-ı ciger-sūhte gördükçe seni
Mācerā-düşmen olur eşk-i dem-ā-dem ne disün

5 Nā'ilī'nün işidüp zemezeme-i güftārın
Bülbülümdür dimesün ol gül-i hurrem ne disün

[43a]

160

[Ġazel-i 'İşmetī]

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Geldikde haṭuñ 'āşıkuna nāz idemezsün
Mānend-i hümā evcde pervāz idemezsün

2 Gāhī egilüp gūşına dir ol haṭ-ı nev-ḥīz
Şimden gerü sen şīveye āgāz idemezsün

3 Bu ṭarz-ı bed-āheng-i dil-āzār ile ey gül
Bu bāgda bir bülbüli dem-sāz idemezsün

4 Kendüñ yeñemezsün bilürüm meşrebiñ ey dil
Nūş-ı meye āgāz idicek az idemezsün

5 Şad rıṭl-ı girān olsa çeker 'İşmeti-i zār
Sākī sen anı mest-i ser-endāz idemezsün

160: İşmetī Divānı G. 62

160. 3a, gül: dil D.

Nā'ilī

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Erbāb-ı dili müttehem-i āz idemezsun
Ey çarḥ-ı siyeh-kāse bize nāz idemezsun

2 Gencīne-i esrāra emīn añlama kendüñ
Ey ḥ'āce ḥazer kıl anı iḥrāz idemezsun

3 Olsañ da bu naḥvetle serīründe Süleymān
Bir mūr-ı za'īfi siper-endāz idemezsun

4 Zāhid şaḥın evgārılığundan mey-i 'aşkuñ
Keyfiyyetin idrāk idicek āz idemezsun

[43b]

5 Kem ḥavşalasun Nā'liliyā kendüñi bī-bāk
Pervāne-i şem'-i ḥarem-i rāz idemezsun

'Ārif Efendi, Sellemeḥüllah

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Dil-dāra gönül kendüñi hem-rāz idemezsun
Bī-çāresün ol rütbe-i aḥrāz idemezsun

- 2 Ğam-hāneñe teşrīfini h̄vāhiş güzel ammā
Ol dil-i siyeh naḥvete i'zāz idemezsun
- 3 Keyfiyyetüñ ey sāğar-ı Cem olsa da bālā
Mestān-ı mey-i 'aşkı ser-endāz idemezsun
- 4 Gūş eyeleyeni nāle-i 'uşşāk gibi bülbül
Dil-sūhte-i şu'le-i āvāz idemezsun
- 5 Mir'āt-ı ruḥuñ olmaz ise 'Ārif'e der-piş
Ol tūti-i hoş-gūyı sūḥan-sāz idemezsun

163⁵⁷

[Ğazel-i Vecdī]

[mef'ülü/mefā'īlü/mefā'īlü/fe'ülün]

- 1 Aç tırra-i ḥam-der-ḥamuñı gūş görünsün
Her ḥalka-i dīde aña mengūş görünsün
- 2 Bağ āyine-i ḳalbüme kim ḥāl-i ḥayālūñ
Çeşm-i dil-i zār ile hem-āgūş görünsün
- 3 Dīvāneliği tarz-ı nev-i ḥāş ile göster
Mecnūn'a cūnūn şandığı hep hūş görünsün

162. 3a, da: dü D.

4a, 'uşşāk: 'aşık D.

163: Vecdī Divānı G. 49

163. 1b, her: biñ D.

[44a]

4 Mīnādan aqıt bāde-i sūrḥi yine sākī
Ol ũu'le-i seyyāleye yeḥ-pūş görünsün

5 Vecdī meḥekk-i 'arza ur iklīl-i kelāmuñ
Ḥāliş zer ile nekre-i mağşūş görünsün

164

Nā'ilī

[mef'ülü/mefā'īlü/mefā'īlü/fe'ülün]

1 Mürşid talebān-ı 'aşk ile medhūş görünsün
Cūyā-yı Felāṭūn ise ḥāmūş görünsün

2 Şāf ol o kadar 'aşk ile ey dil ki ḥayādan
Āyīnesi İskender'e rü-pūş görünsün

3 Cām-ı meyi bir dīde-i ḥūn-āba değış kim
Destinde kadeḥ taşt-ı Siyāğūş [görünsün]

4 Bīnā-dil ol ey ḥvāce ki saña zer-i ḥūrşīd
Seng-i meḥek-i māhda mağşūş görünsün

4b, yeḥ-pūş: mey-nūş D.

5a, iklīl: ibrīz D.

164: Nā'ilī Divānı G. 269

164. 3a, ḥūn-āba: ḥūn-bāra D.

3b, Siyāğūş: Sivāvūş D.

5 Vir Nā'iliyā yaş ile āyīneñe pür-tāb
Şad merħale ümmīd ferāmūş görünsün

165

'Azmi-zāde

[fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün]

1 Şorma erbāb-ı gamuñ āteş-i pinhānından
Bil hemān hūblaruñ cünbiş-i dāmānından

2 Nice kan ağlamayın kim cigerüm hūn oldu
Bir Mesīhā-nefesūñ süzen-i müjgānından

[44b]

3 Bilmek istersen eger ma'deni sīmin nic'olur
Cismine eyle nazār gūy-ı girībānından

4 Şaħn-ı gülzār-ı gamuñ şöyle gerek bülbüli kim
Güllere āb vire dīde-i giryānından

5 Zülf-i yār ile idüp Hāletiyā ta'bīrin
Zevk alır ehl-i cünün h'āb-ı perīşānından

5a, yaş: ye's D.

165: Hāletī Divānı G. 593

165. 3b, gūy: çāk D.

Ḳāf-zāde Fā'izī Çelebi

[fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün]

- 1 Ḳaçmayup ehl-i dilüñ āteş-i sūzānından
Şīr-i ğam ıurma hücüm itmede her yanından
- 2 Ḳılma ḥākister-i erbāb-ı fenāyı berbād
Şaḳın ey şūḥ-ı cihān āteş-i pinhānından
- 3 Şorma āvāreligüm 'aşḳ ile mānend-i ğubār
Bil hemān ḥūblaruñ cünbiş-i dāmānından
- 4 Rehzen-i derd-i belā gör nice şoymuş Ḳays'ı
Rāh-ı 'aşḳuñ ḥazer it deşt-i beyābānından
- 5 Ḥaṭṭ-ı lebden bilirüz rütbe-i ḥüsn-i yāri
Añlaruz Fā'iziyā nāmeyi 'unvānından

Nā'ilī

[fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün]

- 1 Çāk ider sīne-i meh sīne-i 'uryānından
Mihr olur dāğ-be-dil ğüy-ı girībānından

166: Fā'izī Divānı G. 99

167: Nā'ilī Divānı G. 249

167. 1a, ider: olur D.

2 Nā-murādāne düşürdük dili bir āfete kim
Feyz alur kām-ı dü-‘ālem ğam-ı hicrānından

[45a]

3 Her biri şūret-i bī-cāna döner ‘uṣṣākuñ
O büt-i deyr-i melāḥat ki geçer yanından

4 Ḥased ol küşteye kim ḥaşre dek olmaz zāil
Lezzet-i tīġ-i ğamuñ zāiḳa-i cānından

5 ‘Āṣıkuñ pençe-i bī-dād-ı maḥabbet gitmez
Dest-i cellād-ı nigāhuñ gibi dāmānından

6 Nāvek-i āha ki peyveste olur yād-ı ruḥuñ
Ṭutuşur bām-ı felek şu‘le-i peykānından

7 Teşne-leb hecr-i leb-i yār ile ölmek yegdür
Ḥızr’uñ āmed-şud-ı ser-çeşme-i ḥayvānından

8 Nā’ilī sāġar-ı leb-rīz-i ḥayātuñ efsūs
Ḥişşedār olmadı kim neşve-i iḥsānından

[Ġazel-i Fehīm]

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

1 ‘Aqluma itdi ŧebīḡün yine sevdā-yı cünün

Tutdı mülk-i ḡiredi ŧūriŧ-i ġavgā-yı cünün

2 Geleyüm maḡşere Leylī diyerek der-zencīr

Eyleyüm Ḡays-ı dil-i āŧüftemi rüsvā-yı cünün

3 İtme pāymāl ki Ḡays’uñ dil-i pür-dāġıdur

Ġonca-i lāle-i pejmürde-i ŧaḡrā-yı cünün

[45b]

4 Bīd-i Mecnūn’dan idüñ taḡta-i tābūtumu kim

Beni öldürdi ġam-ı silsile-i cünbān-ı cünün

5 Zülf ü ebrūñı idüp cim ile nūna teŧbīḡ

Yaza ser-levḡ-i dile menḡabe-pīrā-yı cünün

6 Dil degül keŧret-i sevdāñ ile Mecnūn’uñ olam

Beste-i silsile-i zülfüñ olur pā-yı [cünün]

168: Fehīm Divānı **G. CCXLIII**

168. 4b, ġam-ı silsile-i cünbān-ı cünün: ġam-ı zülf ü temennā-yı cünün **D.**

5b, yaza: yazdı **D.**

7 Gördüğüm silsile-i zād-ḥarem-i ṭurrañdur

Oldı biñ cān ile dil-i ‘āşık sevdā-yı cünün

8 Böyle ḳalursa dimāguñ dil-i āşüfte Fehīm

Ne ḡam-ı ‘aşḳ ḳalur sende ne pervā-yı cünün

169

Nā’ilī

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

1 Olalı zülfüñe hem-silsile sevdā-yı cünün

Oldı reşk-āver-i zincīr-i ḥired pā-yı cünün

2 Oldı zülfüñle ḥired ḥire-dimāḡ-ı ülfet

Ḳıldı āşüfte Felāṭün-ı mezāyā-yı cünün

3 Dilde āşüfteḡi-i zülfüñ olursa der-kār

Vaḳf olur bādiye-i maḥşere sevdā-yı cünün

4 ‘Āşıkuñ ruḥşat-ı kem-nefḥa-i āhından olur

Ebr-i ṭūfān-ı ḥired mevce-i deryā-yı cünün

5 Nā’ilī nokṭasıdur dāḡ-ı süveydā-yı dilüñ

Levḥ-i ḥāṭırda olan ḥāşılı ma’nā-yı cünün

7a, gördüğüm: göri kim **D**.

7b, sevdā: şeydā **D**.

8a, dil-i: eger **D**.

169: Nā’ilī Divānı **G. 253**

[Ġazel-i Şabri]

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Dil eylerdi Őikāyet zūlf-i yār-i nāzenīninden
ĤalāŐ itse serin bend-i kemend-i ċīn-i ċīninden
- 2 Ĥadeng-i cevri āĥir saña ħaldı dilberüñ ey dil
Benüm kārüm tamām oldı nigāh-ı evvelīninden
- 3 O meydan-gīr-i 'işret ħandedür sākī ki deyü ğam
ĤalāŐ olmazdı ğār-ı dilde tīĝ-i āteŐīninden
- 4 Gül-āb-ı feyz-i luĥfundan tehīdür ŐiŐemüz ċünkim
Ne ĥaŐıl ğülsitān-ı devletüñ ezhār-ı ċīninden
- 5 Niyāza idemez cür'et ċemende ğāh olur Şabri
Hezār nā-tüvān Őāh-ı ğülüñ ċīn-i cebīninden

Ķāf-zāde Fā'izī Ćelebi

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Teĝāfūl eyleme kūy-ı fenā 'uzlet-güzīninden
Bu rāh-ı fitne-engīzüñ Őaĥın Őāhum kemīninden

- 2 Gülistān meclis-i erbāb-ı dildür anda gül şanma
Çıkardı gonca-i ra'nā kitābın āstīninden
- 3 Ne mihrūñ isterüz çarhuñ ne encümden recāmuz var
Ferāğ itdük bu gülzāruñ gülünden yāsemīninden
- 4 'Acebdür 'ādeti dihķān-ı ħarmen-geh-i dünyānuñ
Çeker alur ne cem' eylerse dest-i ħuşe çīninden

[46b]

- 5 Göñül pervānesidür Fā'izī bir şem'-i ħüsnüñ kim
Küsüf irer sipihruñ mihrine māh-ı cebīninden

172

'İşmetī Efendi

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Ħaberdār olmadı gitdi dilüñ āh u enīninden
Şikāyet şehr-i ħüsnüñ ol cevān-ı nāzenīninden
- 2 Nigāh-ı iltifātından 'adūlar behre-yāb ammā
O meh-rūnuñ cefādur vāyemüz çīn-i cebīninden
- 3 Ħarīf-i bezm-i kām ol perde-pūş-ı 'izz ü nāz olma
Ħazer kıll bülbülüñ ey gonca āh-ı āteşīninden

- 4 Hümāruñ def'e ey cān-ı belā-keş çāre bulmazsın
İçersin sākī dehrüñ mey-i derd-āferīninden
- 5 Münāsibdür kümeyt-i kilik-i ṭab'um cilvegāh itse
Bu ūi'rüñ 'İşmetī ḥazḗ eyledüm gāyet zemīninden

173

Neşātī

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Gider mi 'āşıkuñ ğam ḥāṭır-ı endūh-gīninden
Huşūşan cevre mu'tād ola yār-i nāzenīninden
- 2 Nihān her kūşe-i çeşminde biñ āşūb ile fitne
Ḥazer ol ğamze-i şūḥuñ ḥazer ey dil kemīninden
- 3 Dil ol pervāne-i germ-ūlfet-i şūr-ı maḥabbetdür
Olur, biñ ūem' peydā gāhi āh-ı āteşīninden
- 4 Nice mestāne feryād itmesün gülşende bülbüller
Çıkarılmış yine her bir ğonca bir cām āstīninden
- [47a]
- 5 Şafā-yı dehri gördük seyr-i bāğ itdük Neşātī-veş
Dil-i pür dāğ-ı lāleyle gülüñ çīn-i cebīninden

[Ġazel-i Cevrī]

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

- 1 Hürşîd yanar şu'le-i āh-ı seherümden
Dūzah sögünür mevc-i yem-i eşk-i terümden
- 2 Vîrān ideli hātırımı genc-i temennā
Hep gevher-i ḥasret dökilür dīdelerümden
- 3 Hātırda olur cilve-nümā şāhid-i maḫşūd
Ruḫsārını pinhān ider ammā nazarumdan
- 4 Sākī baña luḫf eyle şun ol rıḫl-ı girānı
Kim def' ide bār-ı ğam-ı dehri üzerümden
- 5 Ġavġā-yı kıyāmetle ḫolar 'ālem-i ervāḫ
Cevrī dem-i firḫatde olan nālelerümden

Nā'ilī

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Yağdum dili āteşlere táb-ı nazarumdan
Berg-i gül-i ruhsāruña dāğum eşerümden

2 Kıl āb-ı ruḥı 'işmet olan eşküme rağbet
'Ar eyleme ālāyiş-i dāmān-ı terümden

3 Pür-şekve-i āhum beni söyletme ğamum var
Āyīnesin olma müteessir kederümden

[47b]-BOŞ SAYFA

[48a]

176

Ḥazret-i Nābī

[fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilün]

1 Yāri açdum açıl ey ğonca-dehānum diyerek
Bezme geldi gel e şūḥ-ı cihānum diyerek

2 Pāyine bāri bu taḳrīb ile düşsem yārüñ
Ḳalmadı āh meded táb u tüvānum diyerek

175: Nā'ilī Divānı G. 248

175'te yazılmayan beyitler:

Efsūs ki āzurdesin ey naḥl-i bihiştī/Tāb u teb-i āh-ı dil-i dūzaḥ-şererümden

Mihrinden alup Nāilīyā dīdelerüm feyz/Yāḳūta döner her biri ḥün-ı cigerümden **D.****176: Nābī Divānı G. 445**

3 Āh bir kerre miyānımı alup āgūşa
Sīneye çeksem o sīmīn-teni cānum diyerek

4 Hıa-ı ber-āverde olan tāze dem-i vuşlatda
Başka bir zevk virür geçdi zamānum [diyerek]

5 Yār söyletdi baña bu ğazeli ey Nābī
Söyleye söyleye ey tāze-zebānum [diyerek]

177

Nahīfī

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

1 ‘Arz-ı hāl eyledüm ol āfete cānum diyerek
Bağ benüm hālūme ey şūh-ı cihānum diyerek

2 addümi reh-güzer-i yāre varup dāl itdüm
Beni pīr eyledüñ ey tāze cevānum diyerek

3 Bāğdan bāğa güzer itmedeyüm hāset ile
andedür andedür ol serv-i revānum [diyerek]

4 Sīnemi nāvek-i müjgānına ttdum yārüñ
Ben de mecrūhunam ey ası kemānum diyerek

177. Aypay, A. İrfan (1992), *Nahīfī Süleyman Efendi, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. **G. 286**

5 Eyledüm yāre Naḥīfī nice biñ ‘arz u niyāz
Beni n’eyler göresin āh u fiğānum diyerek

178

Ṭālib-i Bursevī

[fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün]

1 Alup āğūşa belüñ mūy-ı miyānum diyerek
Būs ideydüm leb-i şīrīnüñi cānum diyerek

2 ‘Āķibet sīneye çekdüm o nihāl-i nāzı
Tīrūñe cān hedef ey kaşı kemānum diyerek

3 Gösterüp yāre ruḥ-ı zerdümi raḥm itdürdüm
Dökme şāhum hele nā-ḥaķķ yere kanum diyerek

4 Merhem-i luṭf niyāz eylesem olmaz mı ‘aceb
Tīğ-i bī-dād-ı ğamuñ kesdi emānum diyerek

5 Dehenin ağızuña teslīm ide dilber Ṭālib
Duymasun kimse meded rāz-ı nihānum diyerek

[48b]-BOŞ SAFYA

[49a]-BOŞ SAYFA

[Ġazel-i Yahyā]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 Sīne bir vīrānedür genc-i nihānīdür göñül
Gevher-i 'aşk isteyen bilsün ki kânīdür göñül
- 2 Mihrüñe maḥv-ı vücūd itmekle irişmez zevāl
Dilde bākīdür maḥabbet gerçi fānīdür [göñül]
- 3 Dil-rübālardan şikāyet itmege kâdir midür
Derd-i 'aşkuñ bir belā-keş nātüvānıdır [göñül]
- 4 Zıll-ı re'fetdür duḥān-ı āh-ı dil 'aşıklara
Ḥüsrev-i 'aşkuñ kadīmī dūd-mānıdır [göñül]
- 5 Dīde-i cāna çeker sevdā-yı ḥālūñ²⁸³ kuḥlini
'Aşkuñ bir āb-gīne sürme-dānıdır [göñül]
- 6 Eylemez Yahyā siḥām-ı ğamzesinden bī-naşīb
Ol kaşı yānuñ meger ḥātır-nişānıdır [göñül]

179: Yahyā Divānı G. 223

179'da yazılmayan beyit:

Güşeler kim çeşmün eyler ol anı evvel tuyar/Hak bu kim yārān-ı aşkun nüktedānıdır gönül D.

179. 5a, ḥālūñ: ḥaṭṭun D.

[Ġazel-i Fā'izī]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 Bir güher-i 'aşk-ı baħr-i bī-kerānīdür gönül
Bir gül-i terdür maħabbet bāğ-bānıdur gönül
- 2 Her ne yanına nazār kılsañ görünür naķş-ı dost
Ya Züleyhā kaşrı yāħūd deyr-i Mānī' dür gönül
- 3 Güş-ı cāna dāyim andan nāle vü zārī gelür
Bāz-ı 'aşk-ı dil-şikāruñ āşiyānıdur [gönül]
- 4 İhtilāt-ı ħalk-ı 'ālemden kesilse vechi var
Şāh-ı 'aşkuñ maħrem-i rāz-ı nihānıdur [gönül]
- 5 Sūziş-i dilden olur gāhī 'alevler āşikār
Hīç degül gencīne-i 'aşkuñ mekānıdur [gönül]
- 6 Kūyüñe āteş kıya āh ile bir gün kim bilür
Kūçe-i 'aşkuñ ki bī-nām u nişānıdur [gönül]
- 7 Tekye-i ğamda n'ola her dem olursa pür-ğubār
Fā'izī abdāl-ı 'aşkuñ cür'adānıdur [gönül]

180: Fā'izī Divānı G. 87

180'de yazılmayan beyit:

Ĥün-ı Yaħyā gibi ol cüş u ħurüş itmekdedür/Nola diñmezse şehīd-i 'ışk kānıdur gönül D.

180. 1a. güher-i: güherdür D.

[Ġazel-i Riyāzī]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

1 'Aşkuñ dünyāda yār-i mihrībānıdır göñül

Maḥrem-i sırr-ı nihānı yār-i cānıdır göñül

2 Nār-ı sūzān-ı maḥabbetle kebāb oldı ciger

Āteş üzre tamlayan bir çatre ıanıdır [göñül]

3 Hep hevā-yı 'aşk ile gögin geçürmedür işi

Keşti-i bād-ı belānuñ bād-bānıdır göñül

4 Yüz niyāzı olmağa ruḥ-ı mücerred cān virür

Tekye-i tecrīdde bir pīr-i fānīdür göñül

5 Ey Riyāzī menzil-i maḥsūda eyler 'aşığı

Kimse bilmez anı bir rāz-ı nihānīdür göñül

[Ġazel-i Cem'ī]

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

1 Mülk-i 'aşkuñ şāh-ı Rüstem dāstānıdır göñül

Āh ile şāhib-direfş-i Gāviyānıdır göñül

- 2 Geh figān eyler gehī cūy-ı sirişkin aqıdur
Bāğ-ı ‘aşkuñ bülbüli yā bāğbānıdur göñül
- 3 Anda resm-i hāmedür fikr-i müjeñle dūd-ı āh
Haṭ-nüvīs-i defter-i gam hāmedānıdur [göñül]
- 4 Yırlere qonmaz sipihri hergiz itmez āşiyān
Evc-i ‘aşkuñ bir hümā-yı lā-mekānıdur göñül
- 5 Āteşin dāğ-ı gül-i terdür duḥānī lāledür
Cem‘iyā vādī-i ‘aşkuñ gül-sitānıdur [göñül]

[50a]-BOŞ SAYFA

[50b]

183

Şāhib-i Zemīn Nābī Efendi

[mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

- 1 Düşnām iderse qaşdı o şūḥuñ cefā degül
Ta‘rīzdür raqıbe göñül söz saña degül
- 2 Yārüñ niyāza meyli var ammā ne fā’ide
Harf-i recā zebānum ile āşinā degül
- 3 Kālā-yı vaşla naqd-i niyāzı begenmedüñ
Ey ḥod-fürüş vidügümüz kem bahā degül

- 4 İnşâf olunsa zâhid-i huşküñ riyâları
Rindân ile mu'âmesinden fenâ degül
- 5 Hÿâhişger-i vişâl nice cür'et eylesün
Çîn-i cebîn 'alâmet-i hüsn-i rızâ [degül]
- 6 Çok şunduñ ey gürisne nazâr hÿân-ı devlete
Ferdâda gör hisâbımı bād-ı hevâ degül
- 7 Ol mehveşüñ ümîd-i vişâl ile Nâbiyâ
Harf-i niyâz her ne dinürse riyâ degül

184

Nazîre-i Râğıb Efendi

[mef'ülü/fâ'ilâtü/mefâ'ilü/fâ'ilün]

- 1 Seyr-i ruhuñla 'adū rüşenâ degül
Huffâş-ı tîre-dîde ziyâ âşinâ degül
- 2 Şâyeste görmedük biz pâ-mâlüñ olmağa
Ey şehsüvâr-ı mülk-i melâhat revâ degül
- 3 Âhumdan itdi mevce-i çîn-i cebîn zuhūr
Bādî-i telâţum yem-i hüsn-e şabâ degül

4 Neng olsa 'ayşumuz n'ola her nefes seniñ
Dilden hayāl-i fikr-i dehānuñ cüdā degül

5 Zāhid 'aceb mi gözimüz ise cām-ı bāde
Nā-maḥremāne duḡter-i rez rü-nümā degül

6 Ağyāra urma itme telef zaḡm-ı tıḡuñı
Ol ḡāk-i şūra ḡābil-i neşv ü nemā degül

7 Ḳandı benāna la'limüz teşbīh Rāḡıbā
Ḥābīde bir süḡandür o şīrīn edā degül

185⁸³

Nazīre-i Ṭalib-i Bursevī

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Cevr-i raḡībe şabr idemem dil-rübā degül
Bīgāne nāzını çekemem āşinā degül

2 Biz ḡadd-i 'aşkumuz bilürüz ḡā'ilüz hemān
Şāyeste-i cefā olabilesek vefā degül

3 Bir āşinā nigāhı ile kār olur tamām
Ümmīd-i digər ol gül-i terden revā [degül]

- 4 Şükr-i Hüdāya hātıra gelmez neşāt hīç
Ġam sīneden çü dāğ vü miḥnet cüdā [degül]
- 5 Maḥrūm-ı zaḥm ider beni ğayrı ider helāk
Vardur vefāsı ol şehüñ ammā be-cā [degül]
- 6 Bir luṭf var mı kim sitemi der-pey olmağa
Bir neşve yoğ ki derd-i seri der-ḳafa [degül]
- 7 Ṭālib ruḥ-ı niyāzı hemān eyle cā-yı ḥāk
Farṭ-ı günāh māni'-i 'afv-ı Hüdā degül

[51a]-BOŞ SAYFA

[51b]-BOŞ SAYFA

[52a]-BOŞ SAYFA

[52b]-BOŞ SAYFA

[53a]-BOŞ SAYFA

[53b]-BOŞ SAYFA

Sırrı Efendi

[fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilātün/ fā'ilün]

- 1 Eyleyüp selb-i hıred mest-i mey-i merd-i efgem ol
Sā'ī-i selb-i hıred olmağda mehmā-emken ol
- 2 Gāh şem'-i encümen geh gāh verd-i gülşen ol
Çande olursan ol ey şem'-i cihānum gül şen ol
- 3 Tīr-i miḥnet cismüni sūrāḥ sūrāḥ eylesün
Ba'd-ezān sehm-i kazā-yı dehr-i dūna cevşen ol
- 4 Cilveger olsun derūnuñda vücūd-ı kâināt
Ğill u ğışdan şāf olup āyīne-āsā rüşen [ol]
- 5 Gösterür āyīne-i vaḥdet cilā saña seni
Bir kez ol mir'āta bağ n'eylerseñ eyle sen sen ol

186: Sırrı Divānı G. 65**186'**da yazılmayan beyitler:

Cürm-i dest-i ğadr olur lā-büdd nümāyānsın hemān/Rāst-ğüyā çün dehān-ı çāk-i ṭarf-ı dāmen ol
 Āh-ı Mūsī-yi taḥayyür "Len terānī" sūzdur/Çeşm-i ümmīde sen isterseñ de vādī Eymen ol
 Dāne-i kiş-ti ta'alluğdan ḥalāş eyle dilin/Gel ey nūr-ı yaqīn-i 'ışık berk-i ḥırmem ol
 Saḥt-ter olma mülāyim ol ki çeşm-i süzene/Tār-ı ibrişim-i nermīn gibi nevk-i süzen ol
 Rāh-ı vādī-i maḥabbetde alursa varıñı/Sen yine ey kem-bizā'a şerm-sār-ı reh-zen ol
 Neşve-yāb-ı cām-ı taḥkīk ol tekellüf ber-ṭaraf/Ben dimem saña ki şahbā-nüş-ı rıṭl-ı deh men ol
 Eylesün çeşm-i meşām-ı ḥ'āhişüñ Ya'ḳüb-vār/Yūsuf-ı maḳşüddan Nühket-resā pīrāhen ol **D.**

186. 3a, eylesün: eylemiş **D.**

6 Cāyuñ eyler kūy-ı cennet-sā-yı yāri berg-i gül

Sen hemān āvīze-i dāmān-ı bād-ı gülşen ol

7 Cezb-i mıknaṭīs-ı ‘aşk-ı dilden olmazsun ḫalāş

Bir telāfī ara da besdür gerekse āhen ol

8 Dest-i dāver ü maḫabbet nerm ider āḫir seni

Ṭotalum sen küre-i saḫtīde peydā āhen ol

9 Ḥāl-i zārından teşekkī itmesün mi ‘āleme

N’eylesün hem-ḫāl yok Sırrī efendi bir sen [ol]

187⁹²

Naẓīre-i Es‘ad-zāde Kāşif

[fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün]

1 Rūy-ı dil göstermede ḫaclet-dih-i her gülşen ol

Bez̄l ü iḫsān itmede dāğ-ı derūn-ı ḫırmen ol

2 Dāgdār it sīnem ey üstād-ı mülk-ārā-yı ḫüsn

Per-niyān-ı çār-sū-yı ḫasrete ṭamğa-zen ol

3 Hāle-veş bīçāre ol māhī der-āgūş eyleyüp

Hem-çü mehtāb āteş-efşān-ı dil-i pīrāhen [ol]

187: Kāşif Divānı G. 41

187’de yazılmayan beyitler:

Sīne germünde ‘adūya ḫ‘ār-ı çeşm-i cevşen ol/Olmada ‘ālī-naẓīr ḫayret-dihi her revzen ol
Rüstem-i ‘ālem-güşā-yı heft-ḫ‘ān-ı cūd olup/Dest-gīr-i her fütāde yāver-i şad-pey-zen ol D.

4 Ser-te-ser cismüñ gül-i dāğ ile tezyīn eyleyüp
‘Andelīb-i gül-sitān pīrān-ı ‘aşka mesken [ol]

5 Dāne-rīz-i eşk olup dūd-ı dil-i pūr-tāb ile
Her seher murğān-ı feyze Kāşifā dam [efken ol]

188

Naẓīre-i Na‘īm

[fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün]

1 Şem‘-i bezm-i encümen yā hār-ı berg-i gülşen ol
Dost düşmen ğayretin bilmekde çeşm-i düşmen ol

2 Nār-ı hasret büte-i miḥnetle süm eyler seni
Şoḥbet-i ağyāre şabr itmekde ister āhen ol

3 Pūr-bütān-ı ḥ‘āhiş itmekde pāy-ı endāz-ı kām
Resm-i na‘l-i bāz-gün-ı ‘aşk ile tamğa-zen [ol]

4 Reg-nümün itdürme nā-fehmāne la‘l-i kāmıñı
Pīşe-kār vādī-i reg-ḥürde-i kân-ı gerden [ol]

5 Zū-fünün-ı ḥüküm ile ḥāşıl olımaz feyz-i ‘aşk
Dil-pesend-i feyziyābān yek-fen ol

6 Fikr-i vuşlat olmasun dehşetnümā-yı rāhatuñ
Hāne-i dil cilvegāhdur sen ey dil [ol]

7 Bulundur feyz-i haķīkat pāy-u ħumda ey Naīm
Dāmen-i pīr-i muġānı ħoma elden sen sen ol

[54b]

189

Şāhib-i Zemīn Ĥazret-i Bahāyī Efendi

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Hirāsān olmasa gülden dil-i nā-şāduñ ey bülbül
Neler eylerdi ħāra āh-ı āteş-zāruñ ey bülbül
- 2 Dil-i dildārı nerm itmiş işitdüm nāle vü zāruñ
'Aceb kim taşā te'sīr eylemiş feryaduñ [ey bülbül]
- 3 Ne teşhīr itdi gülzārı ne urdı āteşe ħārı
Yine ħuramaz oķursun rüz [ū] şeb evrāduñ [ey bülbül]
- 4 Güle olur n'olursa yoħsa āħir gerdiş-i gerdün
Gelür bir dem ki alur ħār elinden dāduñ [ey bülbül]
- 5 Çekil sen daħı kūy-ı derde gülzār-ı selāmetden
Bahāyī-veş çekildi 'aşķ ile çün aduñ ey bülbül

189: Bahāyī Divānı G. 24

189. 1b, āteş-zāruñ: āteş-zāduñ D.

[Ġazel-i Vecihî]

[mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 Mü'essir mi degül bilmem güle feryāduñ ey bülbül
Nedür bu dāğ-ı derd ü āh-ı āteş-zāduñ ey bülbül
- 2 Küşāde olmaduğ bir 'uğde-i ğam kalmadı hergiz
Neden bilmem açılmaz hātır-ı nā-şāduñ ey bülbül
- 3 Kālur mı derd ü zaħmı hār-ı bī-rahmuñ derūnuñda
İrişmez mi 'aceb gūş-ı güle feryāduñ [ey bülbül]
- 4 Ruħı şevkiyle yārūñ başladum ben daħı feryāda
İrişdür sen de luğf it nāleme imdāduñ [ey bülbül]
- 5 Vecihî nālesin sem'-i kabül-i cān ile gūş it
Dilerseñ açıla kalb-i cefā-mu'tāduñ ey bülbül

Nazire-i Derviş Faşih

[mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 Tenüñ hākister itmiş āh-ı āteş-zāduñ ey bülbül
'Acebdür hārı sūzān itmemek feryāduñ ey bülbül

190: Vecihî Divānı G. 123

190. 5b, cefā: şafā D

191: Faşih Divānı G. 277

- 2 Görürken ğonca-i şād-ābı efgān itmedür kārūñ
N'olur faşl-ı hazān hāl-i dil-i nā-şāduñ [ey bülbül]
- 3 Şehen-şāh-ı bahār olmuş ser-ā-pā gūş-ı güllerle
Pesend itmiş nevā-yı naqş-ı nev-īcāduñ [ey bülbül]
- 4 Bu gülzārı fenānuñ 'aks-i h̄vāhiş olmasa kārı
Seni itmezdi maḥbūs-ı kafes feryāduñ [ey bülbül]
- 5 Süḥan-sāzı idünce tūṭī-i ṭab'-ı Faşīḥ-i zār
Süküt idüp ferāmūş eyledüñ evrāduñ [ey bülbül]

192⁹⁹

Ṭālib-i Bursevī

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Nedendür ḥār elinden şevke-i bī-dāduñ ey bülbül
Ṭutuşdurmaz mı yoḥsa āh-ı āteş-zāduñ ey bülbül
- 2 Lisān-ı 'aşkı bilmezsüñ o bir müşkil mu'ammādur
Hemān bu gülşen-i 'ālemde çıkmış aduñ ey bülbül
- 3 Seni bī-āh u nāle ğoncayı bī-būy naqş itmiş
Ne dirsüñ kār-ı nāzīkīnine Bihzād'uñ [ey bülbül]

4 Ne bildüñ bāb-ı ders-i ‘aşkı ki [pür lâfız-ı dāim]
Debistan-ı belāda kimdürür üstāduñ ey bülbül

5 Cüdā mı kıldı göncañdan seni de rüzgār āyā
Dil-i Tālīb gibi dāim neden feryāduñ ey bülbül

193

Nazīre-i Sāmi‘ī Merhūm

[mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün]

1 Uçurdu h‘āb-ı nāz-ı göncaı feryāduñ ey bülbül
Ne derdüñ var ‘aceb āña mıdur bī-dāduñ ey bülbül

2 Dem-i vuşlat-firīb olduça feryāduñ olur efzūn
Dil-i dīvāne-i ‘āşık mıdur üstādun ey bülbül

3 Açıldı tāze güller göncaıar faşl-ı bahār oldu
Fiğān idüp kıparmışsın yine feryāduñ [ey bülbül]

4 Gidersin gülşen-i hālī kıoyup faşl-ı hāzān olsa
Bu mıdur muķtezā-yı ‘aşk-ı nādir-zāduñ [ey bülbül]

5 Dem-ā-dem Sāmi‘ī-veş āh-ı efğān itmedür karuñ
Duyulmadı dağı ammā nedür feryāduñ [ey bülbül]

[55a]-BOŞ SAYFA

[.....]

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Günüm toğsun buyur ey āftāb efserli sulṭānum
Tamām ārāyiş-i meclis zer ü zīverli sulṭānum
- 2 Müheyyā nūş-ı dārūlar devā'ul-misk o lü'lüler
Mülūki ḥubb-ı tenzūlar hep üsti zerli sulṭānum
- 3 Mümessek ḳahve bu yā gūş-ı ibrīk ile berrāk
Muraşşa' çār güller zarflar cevherli sulṭānum
- 4 Müferriḥ gül-şeker berş-i Raḥīkī rāygān ṭas ṭas
Tütünler lüle lüle 'ūdli 'anberli sulṭānum
- 5 Cigerler tāze 'ayn-ı ḥayāt āmāde şerbetler
Mücevher kāseli şandallı nīlūferli sulṭānum
- 6 Görülsün şīşe şīşe duḥter-i rez maḥrem istersün
Ḳız oğlan kız nümāyişli perī peykerli sulṭānum
- 7 Süḥan-ver nūkte-perver şūḥ-ı nāzik tāze sākīler
Cevāhirden görünmez zer-nişān sāğarlı sulṭānum

8 Ne sākī her biri bir nev-zuhūr eşkūfe ser-sihrūñ
Çiçek ammā ki hem tūrfandadur hem yerli sulṭānum

9 Şeker-leb ṭatlu dilli şūḥlar pīrāye-i meclis
Faşillar peste bādām ekserī şekkerli sulṭānum

10 İnanmazsañ elüñde işte da'vet-nāme-i cāzum
Bisāṭ-ı bezm-i ḥāşşu'l-ḥāşsumuz defterli sulṭānum

[56a]-BOŞ SAYFA

[56b]

195⁴⁰

Ḳāf-zāde Fā'izī Çelebi

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

1 Olmuş ṭotalum mīve-i ümmīd resīde
Mürgān-ı belā ḳor mı anı itmege çīde

2 Ol naḥl-i belāyuz ki daḥı bārdan evvel
Berg-i ğam ile ḳāmetimüz oldı ḥamīde

3 Dil-i ṭıflı ki āvāreligüñ lezzetin aldı
Ḥayr itmez o bir daḥı debistān-ı ümīde

4 Çokdur aña derc olınacak ḳışsa-ı hicrān
Ḳātib ḥaṭ-ı nāmemde şaḳın çekme keşīde

5 Lāzım mı idi kūha çıkup naleler itmek
Mecnūn sebep olmak bu kadar güft ü ŧenīde

6 Bir kūŧe mi var Fā'iziyā deyr-i fenāda
Mürĝ-1 dilimüz itmeyeler anda remīde

196

Cevrī

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

1 Gāhī ki ider turrası dāmānını çīde
Biñ dil ŧalınur her ħam-1 küllāb-1 ümīde¹⁹⁵

[57a]

2 Bir nāfe-i pür-müşĝ ola her ħatre-i eşküm
Olsa heves-i zülfi ile ħāke çekīde

3 Söyletdi dili ĝamzesi rāzum işidildi
Oldı iki mestāne sebep güft ü ŧenīde

4 Levħ-i dile ebrūlarınuñ naħŧı çekildi
Ol dem [ki] ħalem besmeleye virdi keŧīde

5 Cevrī gibi vaŧf-1 lebüñe eylesem āĝāz
Olur süħanüm ĝüş-1 Mesīħā'ya remīde

195. 4b, ŧaħın: benüm D.

196: Cevrī Divānı G. 231

196. 1b, ŧalınur: ŧarılur D.

Fehīm

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

- 1 Çeşmüñ ki ide hañçer-i müjegānı keşīde
Eyler nıgehüñ zühre-i şad 'ömri derīde
- 2 Gāhī ki müjeñ nāvekini eyleye pür-tāb
Bāl ü per-i mürğ açıla ola ħalīde
- 3 Ğamzeñ ki ide sīne-şikāf-ı dil-i ħübān
Ĥavfından olur dāmen-i tīguñda ħarīde
- 4 Biñ nāz ile güftāra lebüñ eyleye āğāz
Zevķinden olur kañre-veş elfāz çekīde
- 5 Ger ħasret-i ğamzeñle Fehīm olsa helākuñ
Ĥākından ola hañçer-i ser-tīz demīde

196. 5b, remīde: resīde **D.**

197: Fehīm Divānı **G. CCLVIII**

197. 1b, zühre: ğamze **D.**

2a, pür-tāb: per-tāb **D.**

2b, mürğ açıla: mürğ-ı ecele **D.**

3a, ide: dile **D.**

3b, dāmen-i tīguñda: dāmeni tīgün de **D.**

4a, eyleye: eylese **D.**

4b, olur: ola **D.**

MıŖrā'-ı Fā'izī Rüşdī Be-Tazmīn

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

- 1 Ol nāvek-i müjgān [u] ol ebrū-yı keŖīde
Mānend-i kemān kāmetimi itdi hāmīde
[59b]
- 2 Zevk olmayıcağ n'eyleyeyüm bāğ-ı cihānı
Olmuş tütalum mīve-i ümmīd-i resīde
- 3 Āzāde odur hār-ı ğam-ı kayd-i cihāndan
Mānend-i serv dāmenini eyleye çīde
- 4 Mağrūr ola bu eŖk bu hūn-ābe-i haŖret
'AŖkuñda budur nağd-i dil ü hāŖıl-ı dīde
- 5 Gird-i leb-i la'linde olan [nev] haţtı yārūñ
Bir sebzdür ol āb-ı hayāt ile demīde
- 6 Rām oldu Ŗanasın eylerdüm Ŗālī'i gör kim
Ol āhū-yı vaᖫŖī giderek oldu remīde

198: Rüşdī Divānı **G. 157**

198 nolu gazelin ilk beyti dıŖındaki beyitler [59b]'de yazılıdır.

198'de yazılmayan beyit:

Bir kerre bizi eylemedi maᖫrem-i vaŖlı/Çaldı nazarım hāŖılı ol serv-i sehīde **D.**

198. 2a, olmayıcağ: olıcak **D.**

7 an dökmez idi dīdelerüm böyle dem-ā-dem

Çengāl-i amuñ olmasa göñlümde alīde

8 Rūşdı hele inşāf bu kim görmedüñ el-a

Mecmū'a-ı Ői'rüñ gibi nādīde cerīde

[57b]

Zāhid ne-kuned güneh ki ahhār-ı to

[58a]-BOŞ SAYFA

[58b]

199

[azel-i Fehīm]

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 Olmasun mı cān-ı 'āŐı dā-ı ārzū

Bü'l-heves pervāneyüz biñ var çerā-ı ārzū

2 Kām dūŐmen bülbül-i āŐüfte-mazam ye's dost

Olmadum bā-ı cihānda oŐ-dimā-ı ārzū

3 Ye'sden de cān-ı asret-perverüm me'yūsdur

Tā ki oldum ārzū-senc-i ferā-ı ārzū

[57b]'de yazılı olan Farsa ibare muhtemelen sonradan eklenmiŐ bir derkenardır.

199: Fehīm Divānı G. CCXLVIII

199. 4a, nev: dil D.

4 Şad bahār olmuş velī bir nev-şükufte gonca yok
Bülbülāna eyledüm gül-geşt-i bāğ-ı ārzū

5 Vaşl-ı yār ise murāduñ rü-be-rāh-ı fūrkat ol
Vājgün imiş Fehīmā çün sürāğ-ı ārzū

200

[Ġazel-i Maḥvī]

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 İtse şebnem ney gibi ğam dāğ dāğ-ı ārzū
Gelmese bād-ı dile zevk-i dimāğ-ı ārzū

2 Hāne-i ümmīdüm olmaz bir nefes Rūşen benüm
Olsa her mūlar tenümde bir çerāğ-ı ārzū

3 Gülsitān-ı ye's iderse dāğ-ı ḥasret sīnemi
Yine gelmez ḥāṭıra naqş-ı ferāğ-ı ārzū

4 Şu'le-i berq-i nigāhı āfet-i dil kāmety
Naḥl-i āteş-bār-ı zīb-i şaḥn-ı bāğ-ı ārzū

5 Maḥz-ı vuşlat olsa dil bulmaz tesellīsın yine
Neşve-dār itmiş anı Maḥvī ayāğ-ı ārzū

[59a]- BOŞ SAYFA

Güftî-i Edirnevî

[mef'ülü/mefâ'ilü/mefâ'ilü/fe'ülün]

- 1 Gāhî ki ide ğamzelerüñ tiĝ-i keşîde
Bir çāşni-i tâze virür kām-ı şehîde
- 2 Bir āhū-yı vahşîdür o çeşm-i siyehüñ kim
Hem-vāre olur sāyesini görse remîde
- 3 Beñzer leb-i deryāda olan serve femüñ kim
Olsa o mehüñ cilve gibi dîde
- 4 'Ālem n'ola pür-fitne-i āşüb ise yārüñ
Olmuş haçı çün sebze-i gülzār-ı demîde
- 5 Şebnem şerer-i gülleri āteş ol Güftî
Ger sūz-ı dilüñ olsa gülistāna resîde

Şabrî

[mef'ülü/mefâ'ilü/mefâ'ilü/fe'ülün]

- 1 O seng-i dile sūz-ı dilümden haber eyle
Ey āh-ı hazînüm eşer eyle eşer eyle

2 Der-ḥ'āb mı bīdār mısun nāzı kuvā-yı baht
Ya kem-nigeh ol baña ya ḥüsn-i nazār eyle

[60a]

3 Toḥm-ı emelüm şüre-sitān-ı gama düşdi
Yā Rab nem-i luṭfuñla anı sebz-i ter eyle

4 Bir başka şafā vir yine kaşr-ı gama ey 'aşk
Her dīdemi fevvāre-i ḥün-ı ciger eyle

5 Görsün nice olur çāşni-i cām-ı maḥabbet
Bu 'aql-ı ḥod-ārāyı da benden beter eyle

6 Şehnāme-i 'ayş-ı Cem'e evrāk-ı şomār ol
Sākī-i ser-engöşt-ı şürāḥī-i ter eyle

7 Sen gevher-i kām-ı dil ü ben baḥr-i temennā
Gel ğayra kenār olma derūnumda yer eyle

8 Endīşe-i kufl-i der-ümmīdi қо Şabrī
Miftāḥını vā-beste-i āh-ı seḥer eyle

Cevrī

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

1 Sevdā-yı ser-i zülfüne başında yer eyle

Āşüfte dimāğ ol dili āzāde ser eyle

2 Yağ sūz-ı derūnuñla çerāğ-ı dil-i 'aşkı

'Uşşāk-pesend olmağa lāyık eser eyle

3 Āh itmez ol āhen-i dile te'sīr gerek

Āmīhte-i şu'le-i dāğ-ı ciğer eyle

4 Çek sürme-i 'aşk-ı talebi dīde-i cāna

Gör hāşşiyetin bir dil-i pāke nazar eyle

[60b]

5 Cevrī gibi itdüñ[se] dili dilbere vāşıl

Ver 'aşk ile giryān olana hāndeler eyle

Fehīm

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

1 Ey bād-ı şabā zülfine yārüñ güzer eyle

Gāhī dil-i 'uşşāka belādan haber eyle

203: Cevrī Divānı G. 233

204: Fehīm Divānı G. CCLXVII

- 2 Pervāne iseñ şu'le-i ruhsārına yarüñ
Hürşīd ü mehüñ şa'sa'asın bāl ü per [eyle]
- 3 Tīğ-i nigeñden serini kırtaramazsun
Ey fitne-gerüñ dest-i belā-yı seyr eyle
- 4 Ey cādū-yı hūn-rīz yeter sīne-i cāna
Müjgānuñı geh nāvek ü geh nīşter eyle
- 5 Şāyeste-i şemşīr-i tegāfūl mi hele gör
'Uşşāk-ı melāmet-zedeye bir nażar eyle
- 6 Ğamzeñ yine sevdā-ger-i bāzār-ı dil olsun³¹⁷
Ārāyiş-i dükkān-ı każā vü kader eyle
- 7 Āsār-ı tebessümle virüp her sözüñe cān
Feyz-i dem-i Rūhu'l-Ḳuds'e hāndeler eyle
- 8 Hūy-gerde lebin resm idüp āteşle Fehīmā
Ser-şafha-i cān üstine naķş-ı şerer eyle

204. 6a, bāzār: kālā D.

204'te yazılmayan beyit:

Çeşmüñ ki ider ğamzeñi de havf ile lertzān/Āyīneye baķma hāzer eyle hāzer eyle D.

Mezākī

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

- 1 Ey murğ-ı seher şahın-ı çemenden güzer eyle
Eyyām-ı bahār oldı diyü müjdeler eyle
- 2 Ey bād-ı şabā çehre-fürüz-ı gül-i bāğ ol
Bülbülleri pervāne-i şem'-i seher eyle
- 3 Ey sākī-i gül-çehre getir la'l-i mezābı¹¹⁴
Nergis gibi zerrīn kadehün cām-ı zer eyle
- 4 Şun sāğar-ı gül-rengi baña bezm-i şafāda
Dest-i emeli şahçe-i verd-i ter eyle
- 5 Bu gonca-i nev-gülbīn-i ma'nā-yı Mezākī
Zīb-i ser-i endīşe-i ehl-i hüner eyle

[61a]

Fehīm

[mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ülü/fā'ilün]

- 1 Bir dil ki şem'-i hüsünüñ ura şu'le dāğına
Pervāne eylemez meh ü mihri çerāğına

205: Mezākī Divānı G. 402

205. 3a, mezābı: mezākı D.

206: CCLII D.

2 Sākī lebūñ hayāline bir cām şundi kim
Gelmez o bādenūñ mey-i Kevser ayāğına

3 Zīr ü bām ile eyledi tebşīr maqdemūñ
'Udiñ yapışdı kāsīd-i muṭrib kulağına

4 Bir zaḥm-ı ğamze itdüm o hūn-rīzden recā
Geh hañçerine şundi elin geh bıçağına

5 Olduğ Fehīm hem-nefes-i zāğ-ı bed-nevā
Dehrūñ ne tīre-baḥt ile geldük ki bāğına

207¹⁶

Kelīm-i Eyyübī

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Zaḥm urdı yār sīnemüzüñ tāze dāğına
Koydı fitil kendi eliyle çerāğına

2 Şanma ki buldı tāb-ı hevāsıyla in'idām
Verdüñ şu koydı girye-i bülbül ocağına

3 İşitmez oldı bülbül-i şeydāyı güllerüñ
Beñzer şu kaçdı jāle-i terden kulağına

207: Kelīm Divānı G. 222

207. 1a, Zaḥm: Dāğ D.

2a, ki buldı: akıtdı D.

2b, koydı: virdi D.

4 Murğa yer oldı şanma sürâg-ı dâg-ı Qays
Pervâne uşdı derd-i maḥabbet çerâgına

5 Dilber gelürse bezme ḥicāb eyleme Kelīm
Ḥāl-i derūnuñ ‘arz idegör düş ayağına

[61b]

208

Nābī Efendi Sellemehüllāh

[mef’ülü/fā’ilātü/mefā’ilü/fā’ilün]

1 İtdi fetīl deyr-i muğānuñ çerâgına
Mīnā o penbeyi kim ḳomişdı ḳulağına

2 Sāḳī eger ben añladıgum dil-firīb ise
Yokdur nişāre tevbeden a’lā ayağına

3 Olmaz ‘ayāruñ ey zer-i nāḳış [senün] tamām
Tā düşmeyince zereger-i ‘aşḳuñ ocağına

4 Virdiyye şerḫi dersin oḳurlar hezārdan
Etḫāl-i gonca nüshāsın açmış ḳucağına

3b, kaçdı: saçdı **D.**

4a, sürâg-ı dâg-ı Qays: ser-i dâg dâg-ı Qays **D.**

208: Nābī Divānı **G. 742**

208'de yazılmayan beyit:

Sürdükdē yār şüret-i bāline rū didüm/‘Acizlerüñ naşibi gelürmiş ayağına **D.**

5 Bir kez açılmasun ser-i ħum yoksa kim bakar

Fermān-ı ‘aşka şıhne-i şabruñ yasağına

6 Biñ kez tutar kāse-i deryūzesin hilāl

Çarĥ-ı denī bir aķçe bıraķmaz çanağına

7 Olmaz çemende nāleye ruĥşat zamānenüñ

Bülbülleri mürāca‘at itmezse zāđına

8 Āvāredür şemīm-i zülfi meded ey şabā

Şayd it çemen götürmeden evvel ķonađına

9 Nābī bakar mı türş-cebīnān-ı ‘āleme

Şīrīni-i ferāđ çalınmış dimāđına

[62a]

209

Nefī Efendi

[mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün]

1 Ķalmazsa ger ol kūşe-i dāmān elimüzde

Elden ne gelür çāk-i girībān elimüzde

2 Zāhid bize peymāne yeter şanma teĥī dest

Lāzım mı hemān sübĥa-i mercān elimüzde

3 Biz nice oyınca analum cām-ı ümīde

Bir laħza omaz sāki-i devrān elimüzde

4 Dil-teşne beden ‘aşğ ile bir mertebe pür-tāb

Yağ-pāre olur āteş-i sūzān elimüzde

5 Ruħsār-ı ‘arağ-rīzi yeter yağmağa yārūñ

N’eyler reşehāt ile gülistān elimüzde

6 Hağ gelse ruħ-ı yāre yeter kākül ü zülfi

Gül gitse n’ola sünbül [ü] reyħān elimüzde

7 Bir sünbüle beñzer ki ola şebnemi vāfir

Nefī yine bu kilik-i dūr-efşān elimüzde

210

‘Azmi-zāde Hāletī Efendi

[mef’ülü/mefā’ilü/mefā’ilü/fe’ülün]

1 Hem ğabğab [ü] hem zülf-i perīşān elimüzde

Sultān-ı ğamuz gūy ile evgān elimüzde

209. 3a, ümīde: murāda D.

4b, āteş: ahker D.

210: Hāletī Divānı G. 732

210’da yazılmayan beyitler:

Öldürmegimiş kendümüzi firğate dermān/Neylerdük eger olmasa dermān elümüzde

Gāhī gözümüzden silerüz eşk-i revān-ı/Oldur görünen sīm-i firāvān elümüzde D.

210. 1b, gūy: kūy D.

210

2 İskender'e yol gösterürüz zülmet-i gamda
Var bâde gibi şem'-i fūrūzān elimüzde

3 Pīrān-ı gamuz olamazuz hergiz 'aşāsuz
Tutsağ 'aceb olmaz meyi her an elimüzde

[62b]

4 Varduğda İrem bāğına havrāya şunarduğ
Olsaydı eger sünbül-i cānān elimüzde

5 Yanında anuñ Hāletiyā hār kıomazduğ
Olsaydı eger o gül-i handān elimüzde

211

Luṭfī Efendi

[mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün]

1 Tuğrā-yı ser-zülf-i perīşān elimüzde
İklīm-i gamuñ zabtına fermān elimüzde

2 Nezzāreye tağsa niçe mümkin ruḥ-ı yār
Olmuş tatalum ruḥşat-ı seyrān [elimüzde]

3 Ya'kūb-şıfat itmez idük çāk-ı girībān
Olmasaydı eger Yūsuf-ı Ken'an elimüzde

4 Ta'cīl idelüm pāyine yüz sürmege zīrā
Kalmaz idi furşat-ı devrān elimüzde

5 Bu hüsni-cihān-süz ile minkirleri Luṭfī
İlzām iderüz hücçet-i bürhān elimüzde

212

Ḳāfzāde Fā'izī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 Zerre isek āşinā-yı mihr-i raḥşānuz hele
Ḥāk isek de ḥāk-i rāh-ı kūy-ı cānānuz hele

2 Biz bu bāguñ gerçi kim kemter giyāhiyuz velī
Behre-dār-ı reşḥa-i bārān-ı iḥsānuz hele

[63a]

3 Cām-ı lebrīz-i murād olmazsa da gelmez kesel
Cür'a-nūş-ı meclis-i erbāb-ı 'irfānuz hele

4 Bir murādın virmede biñ nāz iderken dehr-i dūn
Yine pür-āmāl olan nādāna ḥayrānuz hele

5 İltifāt-ı dilbere neydi gurūruñ Fā'izī
İtdüğün evzā'dan ḥayli perīşānuz hele

212: Fā'izī Divānı G. 129

212. 5b, ḥayli: gāyet D.

Riyāzī

[fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlün]

- 1 Zerre isek de ğubār-ı kŭy-ı cānānuz hele
Hāk isek de hāk-i pāk-i Ka'be-i cānuz hele
- 2 Kem şerār isek şerār-ı āteş-i 'aşkuz yine
Çatre isek çatre-i bārān-ı benānuz [hele]
- 3 Bende isek özge şāhuñ bende-i fermānıyuz
Mŭr isek de ğam degŭl mŭr-ı Sŭleymān'uz hele
- 4 Tab'ımız ta'yīn-i Eflāṭŭn'a hācet olmadı
Bir hŭsn-i nāçiz isek çok derde dermānuz hele
- 5 Ey Riyāzī bī-mecāl-i 'aşk bir bī-bāk isek
Kuvvet-i kalb-i maḥabbet rūḥ-ı 'irfānuz hele

'İşmetī Efendi Merhŭm

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Bahār-ı hŭsninüñ bil kadrin ey meh cāvidān şanma
O gevher degme bir kānda bulunmaz rāyegān şanma

[65b]

2 Miyānuñ naqşı çıkmaz her dem āgūş-ı hayālümden

Beni ey [bī]-vefā kendüñ gibi nā-mihribān şanma

3 İrağdan eyle pervāz ey tezerv-i bāğ-ı āzādum

Göñül ser-pençe-i şāhin-i ğamdur āşiyān [şanma]

4 Düşer fırsat nigāha ğamzesi ser-mest iken yārüñ

O tīri her zamān ey cān-ı şeydā der-kemān [şanma]

5 Mey-i düşīne virmiş yāre dārū-yı ferāmūşı

Gice mestāne nāleñ 'İşmetī hātır-nişān şanma

[63b]-BOŞ SAYFA

[64a]-BOŞ SAYFA

[64b]

215

[Ġazel-i Rüşdī]

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 Mey ile pür olmayıcağ zīver-i meclis olmaz

Olsa yek-pāre eger dürr-i 'Aden peymāne

2 Şol kadar birbirine virmede āb u tābı

Rāhdur rūḥ-ı revān şanki beden peymāne

214 nolu gazelin ilk beyti dışındaki beyitler [65b]'de yazılıdır.

215: Rüşdī Divānı G. 143

Mecmuada 351 nolu şiir olarak yazılan beyitler Rüşdī'nin gazelinin ilk iki beytidir:

Şuna çün nāz ile ol ğonca-dehen peymāne/Ger Naşūḥ olsa olur tevbe-şiken peymāne

N'eyleyin cām-ı Cem'i sāğar-ı mihr-i feleği/Hūn-ı dildür baña mey dāğ-ı kühen peymāne

- 3 Rüşdiyā bülbül ider neşvesi erbāb-ı dili
Gül gibi olsa n'ola zīb-i çemen peymāne

[65a]

216

Nābī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Müşg-bār itdi dimāğ-ı cānı gīsūlar yine
Nāfe-rīz oldı o sevdālarla āhūlar yine
- 2 H'āhiş-i vuşlat mı hiss itdi telāşumdan 'aceb
Mevc-ḥīz-i çīn-i nāz olmağda ebrūlar yine
- 3 Ğamze ḥāmūş-ı teğāfūl dīde lebrīz-i ğažab
Furşat-ı güftār bulmuş gibi bed-gūlar yine
- 4 Yār meclisde gül-i cām elde bülbül nālede
Vaḳtidür mestāne reftār eylesün cūlar [yine]
- 5 Ferş-i rāh olmağ gibi bir nev-nihāle niyyetūñ
Nābiyā ḥālī degüldür nev tekāpūlar yine

215. 3a, Rüşdiyā bülbül ider neşvesi erbāb-ı dili: Neş'esi bülbül eder zümre-i erbāb-ı dili **D.**

216: Nābī Divānı **G. 776**

216'da yazılmayan beyitler:

O gül-i ter ğālibā gül-geşte çıkmış ḥāneden/Bülbülüñ feryādını başdurdı hū hūlar yine

Ḥalka-i çeşminde merdüm şanma olmuş lāne-sāz/Zīr-i ṭāğ-ı ebruvānunda perestūlar yine **D.**

216. 1a, Müşg-bār: Müşg-sāy **D.**

1b, o: bu **D.**

5b, nev: bu **D.**

[Ġazel-i Na'īm]

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 'Anber-efşān-ı nesīm olmuş ol ġisūlar yine
Pīçiş-i nāf ile kayda düşdi āhūlar yine
- 2 Āfitābistān-ı feyz oldu fezā-yı ġülsitān
Cā-be-cā seyr-i kenāra çıkdı mehrūlar yine
- 3 Baħr-i ħüsni mevc-ħız olmuş nesīm-i nāzdan
Sāhil-ārā-yı niyāz olmakda ebrūlar yine
- 4 Destine almış kemān u tīr o şūħ-ı dil-pesend
Reşk-fermā-yı kazā olmuş o bāzūlar yine
- 5 Tāze ġül virmiş Na'īmā buħl-ı ħāmuñ ġālibā
Bāġ-ı ma'nāya revān olmakdadur cūlar yine

[65b]

Nā'ilī

[mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün/mefā'ilün]

- 1 Niġāhın eyleyen cān-sūz-ı tāb-ı ebruvān [şanma]
O tīr-i şā'ika-peykānı muhtāc-ı kemān şanma

- 2 İden Mirriḥ'i dil-nerm ol ḥırām-ı pür-tevāzu'dur
Niḡāh-ı bī-terahḥum ḡamze-i nā-mihribān şanma
- 3 Niḡāh-ı şūḥın ey cān maḥrem-i rāz-ı derūn itme
O fettān-ı cihān cāsūs-ı dildür mihīmān şanma
- 4 Maḥabbet dil-nişīn-i ḥāme-kārān-ı riyā olmaz
O mey her ḥumda cūş itmez o feyzi rāyegān [şanma]
- 5 Zamān-ı furşatı fevt itme furşat nehr-i sâ'ildür
Maḥall-i feyż-i cūşiş ḡāh gehdür her zamān şanma
- 6 Tūranlar cān-be-leb bismilgehüñde Nā'īlī-āsā
Şaf kerrūbiyān-ı 'arşdur ḡurbāniyān şanma

219

Mezākī

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Fūrūḡ-ı rüz-ı yāri nūr-ı māh-ı āsumān şanma
Münevver şeb-çerāḡ-ı ḥüsni şem'-i nīm cān şanma

218. 4a, ḥāme: cāme D.

219: Mezākī Divānı G. 398

219'da yazılmayan beyitler:

Ne deñlü āh-ı serd itsem göñül ser-germ-i vuşlatdur/Gül-i dāḡum şaḡın pejmürde-i bād-ı ḥazān şanma
Siyāvūş-ı zamān olsañ atılma āteş-i 'ışḡa/O nār-ı düzaḡ-efrūzı behiştı cāvidān şanma D.

219. 1a, rüz-ı: rüy-ı D.

- 2 Müje müstağnī-i seng-i sitemdür atlı-i ‘uāa
O emīr-i azā te’sīri mutāc-ı fesān anma
- 3 O bir bar-i muı-i rub’-ı meskūn-ı maabbetdr
Sirik-i dīde-i am dīdeyi cy-ı revān anma
- 4 Ne dem ebden ırāz olsa ciger-perdāz olur nālem
Benm feryādumı blbl gibi mek-i fiān anma
- 5 Gnl ad-pāre emīr-i āte-tāb-ı ayretdr
ehīd-i tī-i ‘aı kte-i tīr  kemān [anma]
- 6 O pīr-i ehre-sāy-ı dergeh-i mihr  maabbetdr
Dil-i zārı meded fersde-i her āiyān [anma]
- 7 Mezāī āfil olma rīze-i elmās ile prdr
Bisā-ı cilve-āh-ı fer-i ‘aum perniyān anma

4a, ebden: īven **D**.

5a, ayretdr: asretdr **D**.

5b, kemān: sinān **D**.

6b, āiyān: āsitān **D**.

7b, ‘aum: ‘iı **D**.

'Ārif Efendi

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Dil-i bülbül-i sürüdüme nağme-senc-i gülsitān şanma
Nevā-perdāz-ı bāğ-ı 'aşkdur bī-hānümān şanma
- 2 Sırışk-i dīde-i 'uşşākdan ey cān serv-i āzādum
Hazer kıl āteş-i seyyāledür cūy-ı revān [şanma]
- 3 Şağın ey gönca sūzān itme cān-ı 'andelībānuñ
Bahār-ı gülşen-i hüsn ü cemāli bī-hazān [şanma]
- 4 Firīb-i zülfine aldanma ey murğ-ı sebük-pervāz
O bir dām-ı belā-yı fitne-cūdur āşiyān [şanma]
- 5 Dil-i Mecnūn görince yāri izhār-ı sürür itme
Kemāl-i hıdmetindendür anı sen şād-mān [şanma]
- 6 Bırakma gül gibi peymāne-i leb-rīzi destüñden
Neşāt-ı bezm-i gülzārumı sākī cāvidān [şanma]
- 7 O mihr-i behcetüñ haytu's-şu'ā'-ı rüyıdur 'Ārif
'İzārında şikenc-i tırta-ı nā-mihribān şanma

220. 6b, gülzārumı sākī: gülzār-ı cihānı D.

Yümnî

[mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 Görüp ârâyiş-i gülzâr-ı hüsniñ cāvidān şanma
Fiğān-ı bülbülān-ı 'aşkı ey gül her zamān şanma
- 2 Nigeh olmak kadem-i elbette muğarrerdür
..... yārūñ cūy-ı hüsniñ ol ebruvān şanma
- 3 O hırmen-süz-ı cān-ı 'āşıkān bir berķ-i hāñfidür
O mest-i nahvetüñ destinde tīg-ı hūn-çekān şanma
- 4 İder küşte hezārān 'āşık-ı ğam-h'ārı bir demde
Görüp bīmāri-i çeşm-i siyāhın nā-tuvān şanma
- 5 Şafaķ rengīn-i mihr olsa zerrīn-tāc-ı dil virme
Şaķın Zāl-i sipihri bir 'arūs-ı dāstān şanma
- 6 İder hezārān cevri tā hemvār ile taşra
Bu mihmān-hānede gerdūn-ı dūnı bī-zebān şanma
- 7 Derūn-ı 'āşık-ı nā-çāre kār itmekde ey Yümnî
Hadeng-i ğamze-i ser-tizi muhtāc-ı kemān şanma

Nā'ilī

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Şarābı görmezüz dilden şafā dūr oldu gitdükçe
Mişāl-i raht-ı zer peymāne mestūr oldu gitdükçe
- 2 Hücüm-ı reşk reşk-i tīg-ı elmās-ı müjeñden dil
Ser-ā-pā zaḥm olup nāsūr nāsūr oldu gitdükçe
- 3 Olup ḥançer-keş-i maḥfel-i nişīnān-ı [kazā] ğamzeñ
Tenük-zarfān-ı meclis gibi pūr şūr oldu gitdükçe
- 4 Sirişk-āb-ı riyādan devlet-i şādī-i rindāndan
Yıkıldı ḥānkaḥ meyhāne ma'mūr oldu gitdükçe
- 5 Yayıldı Nā'ilī bŷy-ı ḥaṭ-ı müşkīn-i eş'arum
Sevād-ı Rŷm bender-gāh-ı Lāhūr oldu gitdükçe

[Ġazel-i 'Arif]

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Şarāb-ı ḥŷn-ı dilden ğamze pūr-şūr oldu gitdükçe
O çeşm-i fitne-cŷdur ḥāb u maḥmūr oldu [gitdükçe]

222: Nā'ilī Divānı G. 320

223. 1a, Şarāb-ı ḥŷn-ı dilden ğamze pūr-şūr oldu gitdükçe: Mey-i ḥŷn-āb-ı dilden ğamze pūr-ḥŷr oldu gitdükçe D.

- 2 Ser-i kūyında gördüm ol perī aġyār ile hem-rāh
Dil-i ŧūrīde-i ġam-dīdeden dūr oldu [gitdükçe]
- 3 Fiġān itmekdedür peyveste-nāhūn kāri-i ġamla
Derūn-ı sīne ħalvet-ġāh-ı ŧanbūr oldu [gitdükçe]
- 4 Vücūd-ı dāġ dāġa sūde-i elmās lāzımdur
Nemek-perverdelükden zaġmı nāsūr oldu [gitdükçe]
- 5 Fürüzān oldu tāb-ı meyle ruġsār-ı dil-efrūzuñ
ŧebistān-ı ħarīm-i sīne pūr-nūr oldu [gitdükçe]
- 6 Eger bünyād-ı semt-i ŧi'r-i üstād eyledüñ 'Ārif
Sūġan-sencī-i ŧab'ıñ reŧk-i cumhūr oldu [gitdükçe]
- 7 Cenāb-ı Nā'ilī-i ħoŧ-sūġan kim kiŧver-i ma'nā
Zamān-ı devlet-i ŧab'unda ma'mūr oldu [gitdükçe]

3a, peyveste-nāhūn kāri-i ġamla: hemvāra nāhūn kāvī-i ġamla D.

5b, ŧebistān-ı: fürūġundan D.

6a, ŧi'r: seyr D.

Neşâtî

[mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 Göñül kim meclis-i cānāneden dūr oldu gitdükçe
Mişāl-i cür'a-ı mey pest ü mehcūr oldu gitdükçe
- 2 Çeker geh tīg-ı bī-dādın diler geh hañçer-i nāzın
Nigāh-ı fitne-cūyı pūr şer ü şūr oldu gitdükçe
- 3 Şikest eyler nigāh-ı mesti bulsa sāğar-ı mihri
O şūh-ı fitne-cū hūsn ile mağrūr oldu gitdükçe
- 4 Göñül kim çāk çāk-ı tīg-ı āteş-tāb-ı haşretdür
Hadeng-i cevr ile pūr-zaḥm-ı nāsūr oldu gitdükçe

[66b]

Tıflî

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Bade kim sermāye-i endişedür her kaṭresi
Dāğ dāğ-ı reşk-i cām u şişedür her kaṭresi

224: Neşâtî Divānı G. 115

224'te yazılmayan beyit:

Kenār ümmīdin itdükçe Neşâtî lücce-i gamdan/Mişāl-i mevc-i vāpes cū yine dūr oldu gitdükçe D.

224. 1, Göñül kim meclis-i cānāneden dūr oldu gitdükçe/Mişāl-i cür'a-ı mey pest ü mehcūr oldu gitdükçe

O şeh kim hūsn ile 'ālemde mezkūr oldu gitdükçe/Meh-i Ken'ān gibi mümtāz u meşhūr oldu gitdükçe D.

- 2 Eylemiş ol şîr kim feryâdı Şîrîn âşinâ
Âb-rûy-ı nevûñ tîr-i tîşedür her ıatresi
- 3 Ben o sâhîr-keş-i üstâdum midâd-ı kilkimûñ
Hâl-i rûy-ı nazm-ı mu'ciz-pîşedür her ıatresi
- 4 Baħr-i envâr-ı tecellî-i cemâl-i vaħdetûñ
Gûş-vâr-ı mihr-i zerrîn-rîşedür her ıatresi
- 5 Tab'um ol âb-ı hayât-ı feyzdür Tıflî anuñ
Âfitâb-ı 'âlem-i endîşedür her ıatresi

226³⁶

Mezâkî

[fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün]

- 1 Bâde kim pertev-nümâ-yı şîşedür her ıatresi
Şeb-çerâğ-ı zulmet-i endîşedür her ıatresi
- 2 Taşa kâr itse n'ola ħûn-ı sirişk-i Kûh-ken
Şu'le-i berceste-i ser-tîşedür her ıatresi
- 3 Dökme ħûn-ı 'âşıkı nâ-ħağ yire ey serv-i nâz
Bîħ-i ser naħl-i ħikem bir rîşedür her ıatresi

226: Mezâkî Divânı G. 435

226. 3b, Bîħ-i ser naħl-i ħikem bir: Bîħ-i süz-ı naħl-i muħkem D.

4 El-ḥazer ey seyr-i dil bu eşk-i āteş-nākden
Berķ-i āsīb-i hezārān bīşedür her ķaṭresi

5 Cebhe-i ṭab'-ı Mezākī pür 'araķ olsa n'ola
Āb u tāb-ı gülde mu'ciz-pīşedür her ķaṭresi

227

Sāmī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 Bāde kim ziynet-nümā-yı şīşedür her ķaṭresi
Āb-rūy-ı çeşme-i endīşedür her ķaṭresi

2 Bī-sütün-ı hecr-i dil bir eşk ile maḥv itdi kim
Dāğ dāğ-endāz-ı kār-ı tīşedür her ķaṭresi

3 Eşk-i ḥün-ālūde kim saḥt-ı cigerden cūş ider
Çeşme-i ḥūrşīd-i aḥker pīşedür her ķaṭresi

4 Olma ey sākī-i meclis cür'a-rīz-i cām-ı mey
Mey degül bir mihr-i gevher rīşedür her ķaṭresi

5 Sāmī-i gül-ruḥ o meyden kim şunar cürmi baña
Māye-i sermāye-i endīşedür her ķaṭresi

226. 5b, gülde: kilik-i D.

Ḥalīm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Mey ki iksīr-i şafā-endīşedür her kaçresi
'Arız-ı yāre çarāvet-pīşedür her kaçresi
- 2 Bāde kim pertev-nümā-yı şīşedür her kaçresi
Şeb-çerāğ-ı zulmet-i endīşedür her [kaçresi]
- 3 Bī-sütün'da cūşīş-i hūn-ābe-i Ferhād'ı gör
Cevher-i ḥasret-nümā-yı bīşedür her kaçresi
- 4 Bezm-i fürkatde lebūñ yādıyla mey nūş eylesem
Reşk ile dāğ-ı derūn-ı şīşedür her kaçresi
- 5 Sīneden eyler perīşān şayd-ı efkār-ı gamı
Bāde kim şīr-i şecā'at-tīşedür her kaçresi
- 6 Gülbün-i çab'um Ḥalīm ol girye şād-āb itdi kim
Feyz-i cāvid-i ḥayāt-endīşedür her kaçresi

Neşâtî

[fâ'ilātün/fâ'ilātün/fâ'ilātün/fâ'ilün]

- 1 Giryе kim mestî-i dih endîşedür her kaçresі
Meyle pür reşk-âver-i şad-şîşedür her [kaçresі]
- 2 Bîsütün-ı hecri ben bir eşk ile itdüm tebâh
Bâ'is-i şermendegî-i tîşedür her kaçresі
- 3 Vaşf-ı hâlûñ kim yazar levh-i beyâna kıl-k-i ter
Dâğ-ı şad-üstâd-ı sâhir pîşedür [her kaçresі]
- 4 Hâmем ol mîzâb-ı gülzâr-ı sühandür kim hüner
Âb-yâr-ı nahl-i hikmet rîşedür [her kaçresі]
- 5 Bâde-i nazm-ı Neşâtî kim şarâb-ı feyzdür
Âb-rüy-ı şâhid-i endîşedür [her kaçresі]

[67a]

Şâhib-i Zemîn Merhûm Bâkî Efendi

[mefâ'ilün/mefâ'ilün/mefâ'ilün/mefâ'ilün]

- 1 Ayaklarda çalır sünbül o [zülf]-i nîm-tâb-âsâ
Şaçunla bahş iderse başa çıkmaz müşg-i nâb-âsâ

229: Neşâtî Divânı G. 127

229. 4a, hüner: benüm D.

230: 2 D. Bu gazel 006 ile mükerrerdır.

- 2 Hevāñ içre ezel bir şadme urdı şarşar-ı āhum
Döner dülāb-ı çarḥ ol dem bu demdür āsiyāb-[āsā]
- 3 Kemānçe şekline girdüm elinde muṭrib-i ‘aşkuñ
Küşāyişden ḥalāş olmaz daḥı sīnem rebāb-[āsā]
- 4 Zer-efşān ol kef-i iḥsān ile seyr eyle ‘ālemde
Cihān-gerd ü cevān-merd-i cihād ol āfitāb-[āsā]
- 5 Yüzüm üzre ḳadem başmaz cefā vü cevrden geçmez
Yolında ḳılduğumdan n’oldı ben cismüm türāb-[āsā]
- 6 Tutar ken cām-ı nāşī gelse tāc u günbed altında
Mey-i gül-rengi pinhān eyle ey şūfī ḥabāb-[āsā]
- 7 Ḥasūduñ düzd-i derdin çekme ey Bāḳī bu bezm içre
Nedīmüñ yār-ı ḥoş-meşreb gerek cām-ı şarāb-[āsā]

231

[Ġazel-i Şināsī]

[mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün]

- 1 Göñül olma hevā-dār-ı sehī gerd-i ḥabāb-āsā
Var ol şābit ḳadem kūy-ı tevekkülde ḳıbāb-āsā

231: Bākī Divānı G. 3 Bu gazel 007 ile mükerrerdır.

- 2 İdüp def-i keder bir neş'e peydā eyler elbette
Varup bir küşede tenhā-nişin olan şarāb-[āsā]
- 3 Bülend ü pesti maḥrūm itmesün ta'mīm-i feyzinden
O kim 'ālī-cenāb-ı dehr olam dir āfitāb-[āsā]
- 4 Ƙatı [ey] seng-dil ben ḥāk-i reh-i pāy-māl itme
Seni de devr ider ser-geşte āḥir āsiyāb-[āsā]
- 5 Siyeh kāse sipihre ittiḳā cehl-i mürekkebdür
Şināsī geçmede rūzı ḥayāl-i leyl-i ḥ'āb-āsā

232

[Nazīre-i Riyāzī]

[mefā'īlün/ mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 İşin başa iletmez bezm-i vuşlatda şarāb-[āsā]
Mey-i gülgün ile baş Ƙoşmayan 'āşık ḥabāb-[āsā]
- 2 Nevā-yı 'aşƘdan dem urmağ olsun dāimā [kārīñ]
Sözün diñletmek isterseñ eger çeng ü rebāb-[āsā]
- 3 Ƙarār u şabri yok pervāne-i bīçārenüñ hergiz
Döner durmaz maḥabbet nārına Ƙarışur kebāb-[āsā]

4 Ser-i gerd-i nigāra varduğunçün germ olup āhum

‘Adū-yı dīv-sīret üzre atladı şihāb-[āsā]

5 Egilmezseñ cihānda eylemezseñ zerre-perverlik

Elüñ altına alsañ da cihāmı āfitāb-āsā

6 Nazar erbābına rūy-ı haḳīkatde görün ey dil

Hemān bir gösterişle ḳalmada ‘ālem serāb-āsā

7 Riyāzī’den ta‘alluḳ riştesin ḳaṭ‘ eyledi dilber

Dökülse ḳaṭre-i eşki n’ola dürr-i hoş-āb-āsā

[67b]

233

[Ġazel-i Nişārī]

[fe‘ilātün/mefā‘ilün/fe‘ilün]

1 Ḳalemüm şāḥsār-ı ma‘nīdür

Sūḥanüm tāze bār-ı ma‘nīdür

2 Taḥt-ı dānişde şahid-i ṭab‘um

Tā cevr-i şehriyār-i ma‘nīdür

3 Āşiyān-sāz-ı gülbün-i nuṭḳum

‘Andelīb-i bahār-ı ma‘nīdür

233: Nişārī Divānı’nda bulunamadı.

4 Nāfe-i nūn-ı nazm-ı renginüm

Ham-ı zülf-i nigār-ı ma'nidür

5 Nokta-i sürh-i âteşin-lafzum

Şerer-i şu'le-zâr-ı ma'nidür

6 Gül-i şad-berg-i gülşen-i fikrüm

Âşiyân-ı hezâr-ı ma'nidür

7 Meşreb-i şî'rüme viren neşve

Bâde-i hoş-güvâr-ı ma'nidür

8 Bâğ-ı nuḡkum Nişârî hürrem iden

Feyz-i bâr-ı bahâr-ı ma'nidür

234

[Ġazel-i Cevrî]

[fe'ilâtün/mefâ'ilün/fe'ilün]

1 Haṭ-ı şî'rüm bahâr-ı ma'nidür

Sühânüm cüy-bâr-ı ma'nidür

2 Nokta-i kilik-i nükte-perdâzum

Çarḥ-ı hikmet-medâr-ı ma'nidür

234: Cevrî Divânı G. 91

234'te yazılmayan beyit:

Ṭab'-ı şâfî-nihâd-ı pāküm/Baḥr-ı gevher-nişâr-ı ma'nidür D.

3 Şarf-ı güftâr-ı ma'rifet-sencüm

Manţık-ı rāz-dār-ı ma'nîdür

4 Hüsni ta'bîr-i lafz-ı rengînüm

Yûsuf-ı gül-'izâr-ı ma'nîdür

5 Her sülhan kim çıkar zebânımdan

Kevser-i çeşme-sâr-ı ma'nîdür

6 Dil-i Cevrî cihân-ı dânişde

Şehr-i dârü'l-ķarâr-ı ma'nîdür

235

[Ġazel-i Yümnî]

[fe'ilâtün/mefâ'ilün/fe'ilün]

1 Sühanüm nev-bahâr-ı ma'nîdür

Kilk-i şühüm hezâr-ı ma'nîdür

2 Ziyet-i düş-ı naħl-i eş'arum

Mîve-i âb-dâr-ı ma'nîdür

3 Nokta-i ħarf-i şî'r-i rengînüm

Şanki ħâl-i 'izâr-ı ma'nîdür

4 Merd-i endişedür silaḥdārı
Ṭab‘um ol ŧehr-i yār-i ma‘nīdür

5 Nükte-i ḥaṭ-ı yār ile ṭab‘um
Gülşen-i sebze-zār-ı ma‘nīdür

6 Menba‘-ı āb-ı řāf-ı ḥikmetdür
Ḳalemüm çeşme-sār-ı ma‘nīdür

7 Nokṫa-i kil-k-i dil-keş-i Yümnī
Ḳuṭb-ı ḥikmet-medār-ı ma‘nīdür

236⁶⁶

[Ġazel-i Kāřif]

[fe‘ilātün/mefā‘ilün/fe‘ilün]

1 Ḳalemüm naġme-kār-ı ma‘nīdür
Bülbül-i sebze-zār-ı ma‘nīdür

2 Dest-peymā-yı ḥāme-i sürūdum
Ejder-i küh-sār-ı ma‘nīdür

3 Fevc fevc süṫür-ı eş‘ārum
Cümle-i ebr-i bahār-ı ma‘nīdür

236: Kāřif Divānı G. 11

236. 2a, Dest: Deşt D.

2a, sürūdum: dü-serüm D.

4 Düşmenüm şerha-nāk-i haclet iden

Hañçer-i ābdār-ı ma'nīdür

5 Dil ki zülfin hayāl ider Kāşif

Murğ-ı ejder-şikār-ı ma'nīdür

237

[Ġazel-i Cezmī]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Recā-yı vaşla bizüm iktidārumuz yoğdur

Şarāb-ı hecr ile mestüz humārumuz yoğdur

2 Şikest itdük ise şīşe pāre [gibi] olmaz

Bizüm gönülde saña inkisārumuz yoğdur

3 Biz ol nesīm-i ğam-ı ye's āşināyuz kim

Kenār-ı bāğ-ı ümīde güzārumuz yoğdur

4 Bizüz o şifte-dil-i pūye-gere vādi-i ğam

Cünün-ı perver-i 'aşkuz qarārumuz yoğdur

5 Bu 'aşğāhda hīç senden özge ey şūhum

Hüdā bilür ki bizüm ğayrı yārumuz yoğdur

6 Hezār-ı bāğ-ı hazānuz hemīşe ey Cezmī
Neşāt-perver olur nev-bahārumuz yoğdur

238

[Ėazel-i Zuhūrī]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Şarāb-ı 'aşğ ile mestüz ĥumārumuz yoğdur
Hezār-ı bāğ-ı ġamuz bīm-i ĥārumuz yoğdur

2 Ne zaĥm ura ġöresin şīşe-pāre-i [dilümüz]
Ĥaşūd şanma bizüm inkisārumuz yoğdur

3 Bize bu bāğda yoğdur naşīb-i ĥandānī
O ġoncauz ki dem-i nev-bahārumuz yoğdur

4 Biz ol nesīm-i bahāruz ki ĥāra hem-bezmüz
Kenār-ı ġülşen-i dehre ġüzārumuz yoğdur

5 Zuhūrī āteş-i pinhān-ı 'aşğ var dilde
O ĥāk-i suĥteyüz kim şerārumuz yoğdur

‘Ārif

[mef’ülü/fā’ilätü/mefā’ilü/fā’ilün]

- 1 Elden koma piyāleyi zībā reviş budur
Āyīn-i rind-i bāde-keş-i Cem-meniş budur
- 2 Sākī gedā-yı meclisi kıl pādişāh-ı vaqt
Kim muḳtezā-yı himmet dād u dihiş budur
- 3 Ol nūr siyehde māhı didüm gördigüm gibi
Āşüb-ı dehr olur giderek gösteriş budur
- 4 Mānend-i lāle dāğ-ı bedeldür şükūfesi
Āyīne-i ğamda resm ü perveriş budur
- 5 Ağyāre ḳaşd-ı luṭf ile cevri itme ‘Ārif’e
Ṭāḳat-güdāz-ı ‘āşık olan serzeniş budur

‘Āzim

[mef’ülü/fā’ilätü/mefā’ilü/fā’ilün]

- 1 Germ-iḥtilāṭ-ı nīk ü bed ol perveriş budur
Rūşen-nihād-ı āyine-ṭab’ ol ki iş budur

239. 4b, Āyīne-i: Nisyān-ı D.

240. Dönmez, Abuzer (1999), *Āzim Divānı(İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya. **G. bulunamadı.**

2 Sermest-i nār u rişte-be-kef kaşdı cān gibi

Ġāfiley dil-i şeydā geliş budur

3girift olursa da olsun ço pā-yı dil

Sen pūye-düzd-i vādi-i kām ol ki iş budur

4 Mir'āt-ı baht bir gün olur rū-nümā-yı kām

İşteste-i ğam olma göñül gösteriş budur

5 Dīvāna var 'Āzim semt-i tecerrüd ol

Ey hūş-mend-i şīve-i dānā-meniş budur

[68a]

241

[Ġazel-i Zuhūrī]

[fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Kalemüm çeşme-sār-ı ma'nīdür

Cedvel-i cūy-bār-ı ma'nīdür

2 Diller āşüftedür şarīrinden

Şanki mızrab-ı tār-ı ma'nīdür

3 Fevc fevc gürūh-ı endīšem

Kārbān-ı diyār-ı ma'nīdür

- 4 Kārbān kārbān gelür fikrüm
Hep reh-āverd-i bār-ı ma'nīdür
- 5 Pertev-i mihr-i feyz ile sūhanüm
Güher-i tāb-dār-ı ma'nīdür
- 6 Perde-i müşg-fām-ı lafzumda
Büt-i Yūsuf-ı'ızār-ı ma'nīdür
- 7 Saṭr-ı nazmum Zuhūrī mevc-engīz
Ber-şükufte bahār-ı ma'nīdür

242⁷²

[Ġazel-i Fehīm]

[fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

- 1 Ṭab'um āyine-dār-ı ma'nīdür
Kalemüm büt-nigār-ı ma'nīdür
- 2 Dil-i endişemi iden meftün
Şāhid-i şīve-kār-ı ma'nīdür
- 3 Āşiyān-sāz-ı gülbün-i lafzum
'Andelīb-i bahār-ı ma'nīdür

242: Fehīm Divānı G. XCVII

242. 6b, bār: yār D.

7a, ṭab'um: 'ālem D.

4 Her noḡta glŒen-i sevādumda

Œebnem-i lālezār-ı ma'nıdr

5 Perniyān-ı nikāt-ı elfāzum

Cāme-h'āb-ı niġār-ı ma'nıdr

6 ĀteŒın dd-ı Œu'le-i fikrm

Ebr-i ġurŒıd-ı bār-ı ma'nıdr

7 N'ola memdġ-ı Œab'um olsa Fehım

Œehriyār-ı diyār-ı ma'nıdr

243⁷³

[Ġazel-i Fehım]

[mef'l/mefā'ıl/mefā'ıl/fe'ln]

1 Gl-ġande de glden yine me'ys degldr

Dil blbl-i destān zen-i efss degldr

2 Blbl-Œıfata dāġ yeter aġlas-ı gl-rıġ

Ālde-i ten kisvet-i Œāvs degldr

243: Fehım Divānı **G. CII**

243. 1a, gl-ġande: klġanda **D.**

243'te yazılmayan beyitler:

Ser ver ki serin verdigiġın Œem'-i kleh-dār/Maġbs-ı ser-ā-perde-i fāns degldr

Oldı ġam-ı Ysuf'la felek baŒına zindān/Œanmañ ki Zleyġā daġı maġbs degldr **D.**

- 3 Rağş itdiren ehl-i dile deyr ire şanemdür
Hüşn-i řanem [ü] nağme-i nā-ķūs degüldür
- 4 ‘Aşķ ehli nezāketle ider ol büte secde
Maķşüđları yoħsa zemīni būs degüldür
- 5 Ŧa’n itme Fehīm itse vuzū‘ meyle faķīħā
Dīvānedür ol zāhid-i sālūs degüldür

244

[Ġazel-i Şehrī]

[mef’ülü/mefā’īlü/mefā’īlü/fe’ülün]

- 1 Dil şāhid-i maħcüb ile me’nūs degüldür
Büy ārzü-yı ğonca-i nāmūs degüldür
- 2 Müjġānuñ ile söyleşürüz ħarf-i vefāyı
Ol düzd-nigāhuñ gibi cāsūs degüldür
- 3 Ber-dāri-i Mañşūr’da yoķdur ğüneh-i ‘aşķ
Kim şem’a-i ħūr ķābil-i fānūs degüldür
- 4 Dil germ-i temāşā dü-cihān-tāb ile ey dost
Ķıl cilve ki ol Mūsī-i me’yūs degüldür

- 5 Çokdur bu kadar berhemenā Şehrī'yi ta'zīm
Ol ben kadar āşüfte-i nākūs degüldür

245

[Ġazel-i Yümni]

[mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün]

- 1 'Āşıklar ile gerçi ki me'nūs degüldür
'Uşşākı yine vuşlata me'nūs degüldür
- 2 Evşāf-ı dehānına nice düm ura dil kim
Ol nükte-i ser-beste ki maḥbūs degüldür
- 3 Geşt itmededür bülbül-i dil gülşen-i dehri
Şimdi kafes-i tende o maḥbūs degüldür
- 4 Mecnūnveş ol āfetüñ 'uşşākı pür
Şad-cāme-i dībā ile melbūs degüldür
- 5 Cāy itse ḥarābāt-ı me'ānī n'ola Yümni
Mey-nüşdur ol zāhid-i sālūs degüldür

Nā'ilī

[mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 Gül-hāre düşdi sīne-figār oldı 'andelīb
Bir hāre baqdı bir güle zār oldı 'andelīb
- 2 Şehnāme-h'ānlık eyledi Keyhüsrev-i güle
Destān-serāy-ı sebz [ü] bahār oldı 'andelīb
- 3 Feryāda başladı her perri yine hārdan
Dīvān-serāy-ı gülde hezār oldı 'andelīb
- 4 Gül gördi pāre pāre ciger gönca ğarq-ı hūn
Memnūn-ı zaḥm-ı ḥançer-i ḥār oldı 'andelīb
- 5 Ey Nā'ilī vedā'-ı gül-i bāğ u rāğ idüp
Mehcūr-ı [yār] u dār-ı diyār oldı 'andelīb

Sābit

[mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 Gül-i naḥl-i nā-tüvāna süvār oldı 'andelīb
Cism-i laṭīf-i ḡoncaya yār oldı 'andelīb
- 2 Kūş gibi geldi gitdi çerāḡāh-ı gülşene
Eşheb-süvār-ı bād-ı bahār oldı 'andelīb
- 3 Hıket nedür ki nāmiye-i nev-bahār ile
Güller semirdükçe nizār oldı 'andelīb
- 4 Naḡd-i revānını güle teslīm idüp bugün
Kuşluk zamānı cān-sipār oldı 'andelīb
- 5 Gül ṭaş-ı la'l-gūnın dutmaḡla ḡūnına
Memnūn-ı zaḡm-ı neşter-i ḡār oldı 'andelīb
- 6 O tār-ı sāza kendüni āvīze eyleyüp
Manşūr gibi zūlfine ber-dār oldı 'andelīb

247. *Divān-ı Sābit*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, K/126 Nolu Yazma Eser.

Tıpkıbasım eserde gazel numarası yok.

247'de yazılmayan beyit:

Gülbündeki remād degül ḡāk-bīz için/Ressām-ı gül-i nigāra ḡubār oldı 'andelīb **D.**

7 Sābit maḥabbet-i gül-i şad-berge mübtelā

Evvel bir idi şimdi hezār oldı ‘andelīb

[69a]

248

Nābī

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

1 Va‘de-i ḥāṭır-firībūñ düzd-i ḥ‘āb itdüñ bu şeb

Tār u pūd-ı cāme-ḥ‘ābum sūz u tāb itdüñ bu şeb

2 Ḥüsnüñe şāyeste i‘zāz itmege taqşır ider

Ben günāh eylerdüm ammā sen sevāb itdüñ [bu şeb]

3 Ben esīr-i derd-i ser ammā ruḥuñ ‘aksiyle sen

Dīde-i aḡyāri mīnā-yı gülāb itdüñ bu şeb

4 Nāz u istiḡnā degüldür māni‘-i teşrīf-i bezm

Nāzenīnüm ḡālibā bizden ḥicāb itdüñ bu şeb

5 Ben ḥayālūñle şabāḥ olunca itdüm güft ü gū

Sen kimi şāyeste-i luṭf u ḥiṭāb itdüñ [bu şeb]

248: Nābī Divānı G. 15

248’de yazılmayan beyit:

Oldı ṭarīḳ-i şeb āhumla ḳat ḳat līk sen/Ṭal‘atūñle ḳanḡı bezmi māh-tāb itdüñ bu şeb D.

248. 2a, Ḥüsnüñe şāyeste i‘zāz itmege taqşır ider: Belki eylerdüm saña şāyeste ḥıdmetde ḳuşūr D.

4b, Nāzenīnüm ḡālibā: Ḡālibā ey māh-rū D.

- 6 Tā be-gerden ğarka-i ešk oldı táb-ı hicr ile
Nābī'yi hem-ḥālet-i rüz-ı hisāb itdüñ [bu şeb]

249

Dervīş Faşīḥ

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Sāġar u şahbāyı reşk-i āfitāb itdüñ bu şeb
Şu'le-i badeyle bezmi māh-tāb itdüñ bu şeb
- 2 Sāḳiyā bī-minnet-i peymāne-i pür-süzümü
Ehl-i bezmi bir niġāh ile ḥarāb itdüñ bu şeb
- 3 Perde-i 'arz-ı merāmı eyleyüp ey dil küşād
Neşve-i meyle hele def'-i ḥicāb itdüñ bu şeb
- 4 Eyleyüp tıfl-ı niyāzum zīb-i āġuş-ı kabūl
Nāzenīnüm vuşlatuñla kām-yāb itdüñ bu şeb
- 5 Ğayrılarla ṭarḥ-ı bezm idüp Faşīḥī dostum
Āteş-i pür-süz-ı ğayretle kebāb itdüñ bu şeb

249: Fasīḥ Divānı G. 24

249. 1a, reşk-i: sāḳī D.

Rüşdî

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Bilmezem āyā ne fikr-i nā-şavāb itdüñ bu şeb
Bī-sebeb tā böyle bizden ictināb itdüñ bu şeb
- 2 Çeşm-i mestüñden biraz āsüde kılduñ dilleri
Tīg-i ğamzeñ der-niyām-ı nīm-i h'āb itdüñ bu şeb
- 3 Gāh idüp pür bāde gāhī pür 'araķ sākī yine
Cām-ı reşk-i āfitāb u māh-tāb itdüñ bu şeb
- 4 Zülf-i pür-çinüñ kemend-gerden aġyār idüp
Āteş-i ğayretle kārüm pīç ü tāb itdüñ bu şeb
- 5 Virme ruşşat luţf idüp hūn-rīz-i çeşm-i mestüñe
Dilleri ğamzeñle sākī sen ħarāb itdüñ [bu şeb]
- 6 Şerḥ idüp esrār-ı ħaţḥ-ı 'arız-ı gül-günını
Vaşf-ı hūsn-i yāri Rüşdī bir kitāb itdüñ [bu şeb]

250: Rüşdî Divanı G. 12

250'de yazılmayan beyit:

Sākī şevķiñ müdām ü 'işretiñ olsun ferīd/Kim bizi cām-ı lebiñle zevķ-yāb itdüñ bu şeb D.

250. 2b, nīm-i h'āb: hem-cevāb D.

‘İşmetī Efendi

[mef‘ülü/fā‘ilätü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

- 1 Hün-āb-ı dil ki dīde-i giryāna çıkdı hep
Emvāc-ı derd sāhil-i dermāna çıkdı hep
- 2 Zīr-i zemīn-i sīnede ki rīze-seng-i gam
Seyl-āb-ı reşk-i çeşm ile meydāna [çıkdı hep]
- 3 Bir kār-vān ki eyledüm andan ümīd-i feyz
Peymāne-i gurūr ile mestāne çıkdı [hep]
- 4 Hün-ı cigerle besledüm ol naḥl-i nāzı ḥayf
Bār-ı vişāli bir iki nā-dāne çıkdı [hep]
- 5 Ṭümār-ı gamda ‘İşmetiyā ḥātem-i dilüñ
Naḫş-ı ḥıred-firīb-i ğarībāne [çıkdı hep]

Cemī

[mef‘ülü/fā‘ilätü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

- 1 Ordu-yı şāḥ-ı gül çemenistāna çıkdı hep
Yārān kümeyt-i cām ile seyrāna çıkdı hep

251: İsmetī Divānı G. 2

252: Cemī Divānı G. 11

2 Her sālîk olduĝum reh-i ser-kūçe-i dilberüñ

Ĥayfā ki semt-i vādi-i ĥirmāna çıķdı [hep]

3 Etfāl gibi meclis-i 'işretde şîşeler

Zānū-yı pīr-i bāde-perestāna çıķdı [hep]

4 Naṭ'-ı ĝamuñ piyādeleri üft [u] ĥīz ile

Ser-'arşa-i maĥabbet-i ferzāna çıķdı [hep]

5 Cem'ī gelince bezme o ķadd-i kıyāmetüm

Genc-i nihān-ı meygede meydāna çıķdı [hep]

[70a]

253

Ṭāhir

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

1 O şāh-ı mülk-i nāz 'uşşāķını dil-ĥaste eyler hep

Zücāc-ı dillerin seng-i cefā işkeste eyler hep

2 Ne ihyā eyler ol ĥūnı ne bismil mürde-i 'aşķı

Fiĝān-ıçeşmi kārını āheste eyler hep

3 Ne deñlü ser-firāz-ı 'aşķ olursañ yine luṭf itmez

O şūĥ evzā'-ı luṭf bilse anı beste eyler [hep]

252. 2a, dilberüñ: ümīd D.

4 ‘Acebdür ol melek-sîmāya te’sîr eylemez ‘aşık

Bu deñlü yeter āhı āsmān peyveste eyler hep

5 Tebessüm-rîz olup olsa güşāde gonca-i la’lūñ

Nice mu‘ciz-demi Ṭāhir gibi dem-beste eyler hep

254

Nazmî

[mefā’îlün/mefā’îlün/mefā’îlün/mefā’îlün]

1 Dili ye’s iledür hem cism-i zârı hāste eyler hep

Ṭabîbüm hāste-gān-ı ‘aşkıñı işkeste eyler hep

2 Olursa sîne lâyıķ dāğ dāğ şafha-ı eflāk

Nuķūş-ı kîneden ol sāde levḥ-i şüste eyler [hep]

3 İder aġyāre fetḥ-i kufl-i genc-i kām-ı bî-minnet

Serāy-ı vuşlatı ‘aşıklara der-beste eyler hep

4 Ba’îd olmaz ġarîķ-i ni‘met-i hicrān olursa dil

Kerîm-i Bermekî Ḥaķ luṭfını peyveste eyler hep

5 Kelîm ü nazm ṭavr olaldan Nazmiyā ṭab‘um

Nice Mesîḥā-demi i‘cāz ile dem-beste eyler [hep]

254. Doġan, Güler (2010), *Edirneli Nazmî Divanı (Transkripsiyonlu Metin- İceleme) 1. Cilt*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul. **Divanda bulunamadı.**

Ġazel-i Nā'ilī

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Yağar mı nāme-berīn yoğsa yare degmez mi
Niyāz-nāmemüz ol gül-'izāra degmez mi

2 Bizi untdı mı yoğsa peyām-ı vuşlat-ı yār
Bu memleketde ġarībū'd-diyāra degmez mi

3 Bir āşinālıġı ol māh-ı çār-ebrūnuñ
İki cihānda da 'ömr-i dü-bāre degmez mi

4 Bahārı n'eylerüz ol gül-'izār-ı ġonca-femüñ
Gülüp açılması biñ nev-bahāra [degmez mi]

5 Ne deñlü şaklasañ ey köhne-pīr-i nā-bāliġ
Tecemmülün yine mīrās-ı h'āra degmez mi

6 Ķadem Ķadem geçe teşrīfi Nā'ilī o mehüñ
Cihān cihān elem-i intizāra degmez mi

Dervîş Faşîh

[mefâ'ilün/fe'ilâtün/mefâ'ilün/fe'ilün]

1 Nigâh-ı çeşmi 'aceb ben ğubāra degmez mi

Göñül nezzāre-i luṭf-ı nigāra degmez mi

2 Elüñde cām ile teşrîf eyleseñ sākî

Bu intizāra bu deñlü ħumāra degmez mi

3 Cemālüñ āyinesin vaḳf-ı çeşm-i ğayr itdüñ

Bizüm de ħişsemüze bir nezzāre degmez mi

4 Hevāya munḳalib olmaḳda āh-ı mazlümān

Sipîhr-i ħırmenine bir şerāre degmez mi

5 Güşāde olmadı esrār-ı la'l-i gül-nārı

O nükte ḫalli hezārān ħişāra [degmez mi]

6 Faşîh muntazıruz bir cevāb gelmez hîç

Niyāz-nāme-i dil yoḫsa yāre degmez mi

256: Faşîh Divānı G. 433

256'da yazılmayan beyit:

O mest-i nāz degirdükçe ħançerin ğayra/Meger ki ħātır-ı 'uşşāḳ-ı zāra degmez mi D.

Nā'ilī

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

- 1 Bu neşveden saña ey dil kelāl gelmedi mi
Cihāna geldüğüne infi'āl gelmedi mi
- 2 Bu köhne maştabanuñ bāde-i neşātı gönül
Riyāyı ço saña zehr-i melāl gelmedi mi
- 3 Ṭabīb-i müşfikî yok bu ribāṭ-ı hayretde
Mizāc-ı himmetüñe ihtilāl gelmedi mi
- 4 Ne añladuñ bu semā' [u] bu nāydan şūfī
Bu tekyede saña hīç vecd ü hāl [gelmedi mi]
- 5 Varınca bezm-i Felāṭün-ı 'aşka 'aql-ı fuzül
Hezār şerm ü hacāletle lāl gelmedi mi
- 6 Yine neticesi hayret degül mi Nā'iliyā
Bu rüzgāra Naşīr ü Celāl [gelmedi mi]

[72a]-BOŞ SAYFA

[72b]-BOŞ SAYFA

[73a]-BOŞ SAYFA

Seyyid Şabrī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 Zevraḡ-ı şahbāda şanmañ kim şikest oldu ḡabāb

Rūzgāra yelkenin aldırđı keştī-i şarāb

2 Fülk-i ġamla baḡr-i 'aşḡ içre hevānuñ n'eydügin

Ebr-i zülfüñden bilür cān u dil-i pür-ıztırāb

3 Şarılur pīrāheni ol şūḡa ammā 'āşıkuñ

Şu'le-i āhı şeb-i ḡayretde olur māhtāb

4 Germ olup bezm āteşin āyīne-i ruḡsār ile

Dīde-i bī-nūra döndi şīşe-i şahbā-yı nāb

5 Çeşme-i cām-ı muşaffā sāḡiyā Cem ḡayrıdur

Olma māni' andan erbāb-ı maḡabbet içse āb

6 Sāḡiyā maḡmūrluḡ yazmaḡ diler Şabrī getür

Şol devātı kim medād-ı sürḡidür la'l-i mezāb

‘Ālī

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

- 1 Göz ucuyla ‘aşıka geh luṭf ider gāhī ‘itāb
Bir ‘aceb şūḥ-ı cihāndur ol şeh-i ‘ālī-cenāb
- 2 ‘Ārızından seyr idüñ zülf-i siyāhın ol mehüñ
Şanki gül-berg üstine naqş eylemişler müşg-i nāb
- 3 Rūy-ı mehtāb-ı ‘araḫ-nākin nice vaşf eyleyin
Mihir-i ‘ālem-tābda olmaz bu deñlü āb ü tāb
- 4 Gördüm ol şūḥ-ı cihān-ārāyı bir şeb bāğda
Sīne çāk zülf āşufte şüküfte mest-i ḥ‘āb
- 5 Bir dem ey ‘Ālī olur mı ol leb-i ḫandān ile
Şubḫ-dem gülzārda nūş eyleseñ cām-ı şarāb

259. Arıkoğlu, İsmail (1999), *Ālī (Edirneli Hüseyin Efendi) Hayatı, Sanatı, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ. **G. 6**

259. 3a, mehtāb: pür-tāb **D.**

5a, leb-i ḫandān: Meh-i Ken‘ān **D.**

[Ġazel-i Sırrı]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Göñül düşüp ħam-ı gīsū-yı yāre qalmışdur

Netīce ħātırırum ol yādigāra qalmışdur

2 İrişmeyince ħaṭı āşınālık itmez o yār

Anuñ ile şoĥbetimüz tā bahāra qalmışdur

3 Ĥadeng-i şā'ıķa-sür'at iken o āşūbuñ³⁹⁶

Gelince menzil-i cism-i nizāra qalmışdur

4 Ķıyās-ı mihr-i dehr itmekāhumdan

Baķılsa yine bir iki şerāre qalmışdur

5 'Acebdür ol büte cān virmek isterüm Sırrı

Benüm işüm hele Perverdigār'a qalmışdur

260: 13 D.

260. 3a, āşūbuñ: āhūnuñ D.

4, Ķıyās-ı mihr-i dehr itmekāhumdan/Baķılsa yine bir iki şerāre qalmışdur:
Güşāyiş-i der-i genc-i ṭılsım her dü cihān/Niyāz-ı nīm-şeb ü āh u zāra qalmışdur D.

[Ġazel-i Rüşdî]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

- 1 Leṭāfet ancak o nev-ḥaṭṭ-ı 'izāra ḳalmıřdur
Belī řafā-yı gül evvel-bahāra ḳalmıřdur
- 2 Sirişk-i şeşmümi çünkim ḥesāba şaymadı yār
Na çāre çāresi rüz-ı řumāra ḳalmıřdur
- 3 Degül bu ḥaṭṭ-ı siyeh muřḥaf-ı cemālünden
Ḳıyāmet āyetidür kim kenāre ḳalmıřdur
- 4 O mest-i bāde-i nāz ola ben helāk-i niyāz
Anuñ ile řoḥbetimüz bu ḳarāra ḳalmıřdur
- 5 řaḳın řaḳın mey-i naḥvet-be-ser olan ġāfil
Senüñ de derd-i serüñ bir ḥumāra ḳalmıřdur
- 6 Güřāde olmaġa Rüşdî'ye ġonca-i ümīd
Nesīm-i merḥamet Gird-ġār'a ḳalmıřdur

261: Rüşdî Divānı G. 41

261. 3. Beyit divanda yazılmamıştır.

5a, ġāfil: 'āḳil D

[Ġazel-i Cevrī]

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

1 Ġamzesinden ki kaçā kārına imdād ister

Dil-i ‘uṣṣāk nice karşı durup dād ister

2 Nigeh-i mesti n’ola dilleri eylerse ħarāb

N’eylesün memleket-i fitneyi ābād ister

3 Çeşmi imdād-ı Hüdā ile ider kārını hep

Ne bilür kā‘ide-i siħri ne üstād [ister]

4 Dili bī-ķayd-ı ta‘alluķ idegör ‘āşık iseñ

Zülfi bend eylemege ħāṭır-ı āzād ister

5 Düşünüp bilmege ħaṭṭ-ı lebün esrārın

Dil-i Cevrī yine bir keyf-i Hüdā-dād ister

[75a]

263

Şāhib-i Zemīn Yahyā

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

1 Hüsñ kim ġāliye vü ġāzedden imdād ister

İstemez dil anı bir hüsñ-i Hüdā-dād ister

262: Cevrī Divānı G. 43

262. 3a, imdād: ilhām D.

263: 85 D.

- 2 Zülfi kaydında olan bāğ-ı bahārı n'eyler
Seyr-i gülzārda kim hātır-ı āzād ister
- 3 'Aşk dāmānını elden koma kim neyl-i kemāl
Heves-i bī-kesel ü himmet-i üstād ister
- 4 Bilmeyen farkını meyḥāne ile ḥanḳahuñ
'Acabā pīr-i muğāndan niçe irşād ister
- 5 Gerçi kim ğamla da çok ülfet olındı Yaḥyā
Şādmān olmağı da bu dil-i nā-şād ister

264⁰⁴

Naẓīre-i 'İşmetī Efendi

[fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün]

- 1 Rind 'ālemde niçe hātır-ı āzād ister
Güli bī-dād bunuñ bülbüli feryād ister
- 2 Tīşe-i cevr ile tek gönlümi vīrān itme
Senden ey dehr-i denī kim dil-i ābād ister
- 3 Yār cevr irmede te'yīde ne ḥācet ey baḥt
O mıdur ḥüsn ki bir şemmeden imdād ister

4 Çekmege naķş-ı murādı dil seng-i yāre
Sa'y-i Ferhād u sebük-desti-i Bihzād ister

5 Böyle bir sūz-ı sūhan nādir olur 'iřmetiyā
Nuķķ-ı cān-sūz da pür-feyz-i Hūdā-dād ister

265

ķāf-zāde

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 Naķş-ı pāyüm āb-ı eşkümle olar girdāb olur
'Azm-i rāh itsem ser-ā-pā reh-güzēer gird āb olur

2 Vāyesi ħarmān olunca 'āřık-ı āvārenüñ
Yolın almaġa serāb-ı deşt ü der girdāb [olur]

3 Bāġa varsam řevķ-i rūyuñ çeřmüm itse lücce-rīz
Ġülsitān deryā-yı ħün u lāleler girdāb [olur]

4 Eşk-i dīdem kılsa deryā zār-ı miġnet-ġānemi
Ġücrem ey gül-ġonca-i sīrāb-ı ter girdāb [olur]

5 Pīç-ber-pīç olsa zülf-i dil-rübā ey Fā'izī
Baġr-i řūr-ı fitneye girdāb-ber-girdāb [olur]

265: Fā'izī Divānı G. 30

265. 2b, serāb: ser-ā-pā D.

3a, lücce-rīz: rīz-rīz D.

4b, gül: dil D.

Riyāzī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Şevk-i yād-ı ğabġabuñla çeşm-i ter girdāb olur
Belki eşkümlle olup hep deşt ü der girdāb [olur]
- 2 Hānde-i nāz eyleseñ fülk-i dili ġarġ itmege
Rūy-ı deryā-yı melaġat ser-be-ser girdāb [olur]
- 3 Fikr-i vuşlatuñla ġüşāde eylesem āġüşumı
Aġların şol deñli eşkümlle olar girdāb [olur]
- 4 Şayd-ı māhī-i murāda āġ şalsam lücceye
Keşti-i maġşūduma hep reh-ġüzer girdāb [olur]
- 5 Ey Riyāzī bāġa varsam ġalka-i bezm ile cām
Dil-rübāsız çeşmüme girdāb-ber-girdāb [olur]

Fehīm

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Görse ġüsnuñ āfitāb-ı pür-ziyā bītāb olur
Tāb-ı rūy-ı şerm-nākinden ġayā [bī]tāb olur

2 Ğamzeñe t̄akat getürmez baḡmaġa cellād-ı çarḡ
Bīm-i ŧemŧīr-i nigāhuñdan ḡazā bītāb olur

3 Pertevüñden muḡtarib pervānelerdür cān u dil
ŧem´ hem-germiyyetüñden dā´imā bītāb [olur]

4 Tābiŧ-i rūyuñdan ey gül çeŧm-i bīmāruñ gibi
Pister-i āteŧde her bir mübtelā bītāb [olur]

5 Bezm-i germ-ā-germde mestāne gelseñ nükteye
Lāl-i maḡz olup Fehīm-i ḡoŧ-edā bītāb [olur]

[75b]-BOŧ SAYFA

[76a]

268

Nā´ilī

[mef´ülü/fā´ilātü/mefā´ilü/fā´ilün]

- 1 Bir gülde t̄al´atuñdaki tābiŧ görölmedi
Ḥürŧīd [ü] māhda bu nümāyiŧ görölmedi
- 2 Pür-pīç ü t̄āb-ı keŧmekeŧ-i āhdur göñül
Ser-riŧte-i emelde keŧ-ā-keŧ görölmedi
- 3 ‘Uŧŧāḡuñ oldı vāyesi geh nāz u geh ´itāb
Āŧār-ı dil-firīb-i nevāziŧ görölmedi

268: Nā´ilī Divānı G. 375

268. 2b, keŧ-ā-keŧ: ḡüŧāyiŧ D.

4 İmsāk-ı dehr kıldı tehi ceyb-i himmeti
Rūy-ı metā'-ı kişver-i dāniş görölmedi

5 Feyz-i nesīm-i āh ile efsūs Nā'ilī
Ref'-i niķāb-ı çehre-i h'āhiş [görölmedi]

269

Derviş Faşih

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Mir'āt-ı dilde şūret-i h'āhiş görölmedi
Ol zeng-zār-ı ğamda güşāyiş görölmedi

2 Yā Rab ne tīre aķter-i ye's-ülfetüm ki ben
Mihri emelde zerrece tābiş görölmedi

3 Eyler ğarīķ-i hūn-ı ciger dem-be-dem beni
Bir dāğ-ı serde böyle terāviş [görölmedi]

4 İtdi hücüm kāviş-i ğam giryemi füzün
Çeşme-i terümde kaçtrece ğāhiş görölmedi

5 Zeyn itdi cism-i dāğ ile ol hadde kim Faşih
Hengām-ı gülde böyle nümāyiş görölmedi

Şāhib-i Zemīn Vāsık

[mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 Ol şāh-ı hüsne Hüsrev-i devrān gedālanur
Kemter gedāsı mülk-i ğamda pādişālanur
- 2 Zāhid hevā-yı 'aşk ile terk-i zühd idüp
Ol mest-i nāza bende geçüp bī-nevālanur
- 3 Çekmez humār-ı ğuşşa-i mey lāyhār-ı 'aşk
Bezm-i belāda hūn-ı diliyle şafālanur
- 4 Eyler miyān-ı meclise gelmekde hayli nāz
Mestān-ı 'aşka duhter-i rez bi-nevālanur
- 5 Tıfl-ı dili edīb-i ğam-ı yāre kıl esīr
Āzād olunca mekteb-i ğamdan hevālanur
- 6 Vāsık şikāyet eylemez evzā'-ı dehrden
Bī-dād-ı 'aşka şābır olup Pārsālanur

Nazîre-i Vehbî

[mef'ülü/fâ'ilätü/mefâ'ilü/fâ'ilün]

- 1 Yūsuf da görse ʔal'atüñi bî-nevālanur
Erbāb-ı 'aşq şāh da olsa gedālanur
- 2 Deryā-yı gamda fülk-i nişinān-ı 'aşka dil
Ta'līm ü resm ü rāh ider nā-Hüdālanur
- 3 Kendine cezb ider dil-i rindānı kāh-veş
Bu hāşiyetle sāğar-ı mey kehrübālanur
- 4 Taḥrīk-i fitne itmededür ḥāli şimdi lebüñ
Ġālib olursa ceyš-i ḥaṭı iḥtifālanur
- 5 Ol naḥl-i tāzenüñ çekerüz biz gamın müdām
Ammā raḳīb-i mīve-i vaşlın şafālanur
- 6 Naḥçir olunca dām-geh-i zülfüñe senüñ
Āvāre dil mişāl-i kebüter hevālanur

271: Vehbî Divanı G. 52

271. 4. beyit divanda yazılmamış.

6a, Naḥçir olunca dām-geh-i zülfüñe senüñ: Oldukça dīdesi reme-i dilberāna düş D.

7 Deşt-i nazmda Vāsiḳ'a itdükçe peyrevi

Girān-ı ṭab'-ı Vehbī hemān bād-pālanur

[77a]-BOŞ SAYFA

[77b]

272

[Ġazel-i Sāmi'ī]

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Memnūn-ı luṭf-ı bī-ḥad u pāyānuñam senüñ

Şermende-i 'aṭā-yı firāvānuñam senüñ

2 A'dā-yı fitne-cūy ne söylerse söylesün

Ben 'abd-i bī-riyā-yı senā-ḥ'ānuñam [senüñ]

3 Sen pādişāh-ı kişver-i ḥüsn-i bahā vü nāz

Ben bir gedā-yı bī-ser ü sāmānuñam [senüñ]

4 Evzā'-ı nā-pesendüme sen ḳalma dostum

Mağrūr-ı naṭ-ı ṭab'-ı germ-rānuñam senüñ

5 Benden dirīġ merhem-i luṭf itme ey ṭabīb

Mecrūḥ-ı nevk-i nāvek-i müjgānuñam [senüñ]

271. 7. Deşt-i nazmda Vāsiḳ'a itdükçe peyrevi/Girān-ı ṭab'-ı Vehbī hemān bād-pālanur
Deşt-i nazmda kendüne bulduḳça hem-'inān/Vehbī semend-i ṭab' hemān bād-pālanur D.

6 Evvel muķīm-i şahñ-ı gülistāñ-ı vaşl idüm
Şimdi esīr-i kūşe-i hicrānuñam [senüñ]

7 Tā key bu cevr-i beyhūde ey çarḡ-ı kīne-cū
İnşāf eyle yek-şenbe mihmānuñam [senüñ]

8 Dā'im ḡulūş-ı bāl ile pāylikde Sāmi'ī
Şükrāñ-ı senc-i ni'met-i iḡsānuñam [senüñ]

[78a]

273

Şāḡib-i Zemīñ Seyyid Şabri

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Reh-yāb-ı genc-i luḡf-ı firāvānuñam senüñ
Naḡdine senc-i kīse-i iḡsānuñam senüñ

2 Gösterme dest-i berdini bād-ı ḡamuñ baña
Kemter ḡubār-ı kūşe-i dāmānuñam senüñ

3 Sen seyr-i cūy-bār-ı niyāzumdasın benüm
Ben pāy-māl-i serv-i ḡırāmānuñam senüñ

4 Ābād-ı sāz-ı deyr-i muḡāñ-ı maḡabbetüm
Gerçi ḡarāb-ı nergis-i fettānuñam senüñ

- 5 H̄yāb-ı ecelde eyleme beste çeşmümi
Şabrī gibi ki vāle-i hayrānuñam senüñ

274

Naẓīre-i Cem'ī

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 Āşüfte-ḥāl-i ṭurra-i fettānuñam senüñ
Meftün-ı şīve-i leb-i ḥandānuñam senüñ
- 2 Gel mūmiyā-yı luṭf ile bir çāre eyle kim
Üftāde-i nihāl-i ḥurāmānuñam senüñ
- 3 Ey çarḥ-ı bed-mu'āmele āzürde eyleme
Bir iki gün bu tekyede mihmānuñam senüñ
- 4 Maḥfil-nişīn-i cāmi'-i iḥsānuñ olalı
Ey şāh-ı mülk-i 'işve senā-ḥ'ānuñam senüñ
- 5 Cem'ī esīr-i dām-ı girih-gīr-i kakülüñ
Ben sīne çāk çāk-i girībānuñam [senüñ]

Nazîre-i Dervîş Faşîh

[mef'ülü/fâ'ilâtü/mefâ'ilü/fâ'ilün]

- 1 Mecrûh-ı tîğ-ı cevri-i firāvānuñam senüñ
Merhem-gedā-yı kûçe-i ihsānuñam senüñ
- 2 Geh mest-i bāde-i leb-i rengīnūñem gehī
Maħmūr-ı cām-ı nergis-i fettānuñam senüñ
- 3 Nādīde-i tebessüm ü dil-i teng-i ħasretem
Gerçi hezār ğonca-i ħandānuñam senüñ
- 4 Rāh-ı derüñde böyle ğubār olmaĝa sebeb
Müştaş-ı būs-ı kûşe-i dāmānuñam [senüñ]
- 5 İtmem ümīd-i nükhet-i vaşluñ Faşîh-veş
Büy-āşinā-yı miħnet-i hicrānuñam [senüñ]

Nazîre-i Fethî

[mef'ülü/fâ'ilâtü/mefâ'ilü/fâ'ilün]

- 1 Āşüfte ħāl-i 'arız-ı ħandānuñam senüñ
Pervāne-i çerāĝ-ı fūrüzānuñam senüñ

2 Luṭf eyle bir nigāh ile ol ḥayāt-baḥşı
Zīrā helāk-i nergis-i fettānuñam senüñ

3 İtmem hemīşe meyl-i temāşā-yı lālezār
Ben dāğ dāğ-ı āteş-i hicrānuñam senüñ

4 Ser-tāb-pā degül tenümde dāğ-ı āteşin
Cānā hezār çeşm ile ḥayrānuñam senüñ

5 İtmem medīḥ-kārı la'lüñde hīç kuşūr
Fethī-i nükte-senc-i süḥandānuñam senüñ

277¹⁹

Nazīre-i Feyzī

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Dīvāne 'āşık-ı ruḥ-ı tābānuñam senüñ
Āşüfte 'andelīb-i gülistānuñam senüñ

2 Bir dem nigāh-ı luṭfuña rāh-ı ümīdüme
Dest-i taleb be-dāmen-i iḥsānuñam senüñ

3 Hergiz şikār-ı vaşl müyesser degül baña
Bīhüde gird-i vādi-i hicrānuñam senüñ

277: Feyzī Divānı G. 55

277. 2a, ümīdüme: ümmīdde D.

4 Dest-i ḥalāşa yol bulamam pīç ü tābdan
Zaḥm-āşinā-yı nāvek-i müjgānuñam senüñ

5 Hicr-i ruḥuñla dām-geh-i intizārda
Ey şayd-ı dest-i fitne nigeḥ-bānuñam [senüñ]

6 Lebrīz-i āteş-i ğam u ‘aşḳ u maḥabbetem
Ümmīd-vār-ı rüy-ı ḥoy-efşānuñam [senüñ]

7 Güldeste-i niyāzumı luṭf eyle kıl ḳabūl
Ey şāh-ı ḥüsn Feyzi-i nālānuñam [senüñ]

278²⁴

Şāhib-i Zemīn Neşātī

[mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün]

1 Seyr eyle ḥaṭ-ı zerdini ol ‘arız-ı ālüñ
Gör şa‘şā‘asın mihr-i cihān-tāb-ı cemālüñ

2 Dāmında giriftār yatur nice hümālar
Zīr-i ḥam-ı zülfinde olan dane-i ḥālüñ

3 Bihzād-ı ḥired resmini çekmekde ciger-ḥün
Ḥürşīd-i cebīninde olan iki hilālüñ

4a, Dest: Deşt D.

5a, dām-geh-i: dāmeñe D.

7a, niyāzumı: niyāz-mey D.

278: Neşātī Divānı G. 72

4 Çık böyle neden yāre ʔurup gögsüni germek
Var ise yaqındur senüñ ey mihr zevālüñ

5 Ol gün āceb olur mı Neşāʔı diye dilber
Bīçāre nedür ‘aşqumla söyleye ʔālüñ

279

[Ġazel-i Fethī]

[mef’ülü/mefā’ilü/mefā’ilü/fe’ülün]

1 Germiyyet-i mey eyleye gül-gül-i ruḥ-ı ālüñ
Āşüfte olur tāze gül-i bāğ-ı cemālüñ

2 Gördükçe bu ben zārı çü bigāne geçersin
Bir kerre nedür ʔāl diyü yok mı su’ālüñ

3 Sensiz nice şabr eyler idi ‘āşık-ı mehcūr
Ġam-ḥāne-i fūrkatde ger olmasa ḥayālüñ

4 Ne dīdede ḥ’āb ü ne dil-i zārda ʔākat
Gör n’eyledi cānā beni efkār-ı vişālüñ

5 Yok nāleye de tāb ü tüvān za’f ile Fethī
Ol şāha ‘aceb kim vara ‘arz eyleye ʔālüñ

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

- 1 Çün mihr e_şer itdi dile mehtāb-ı cemālūñ
 Āteşlere ya_ğdı tenümi tāb-ı cemālūñ

[78b]

[Ġazel-i 'Atāyī]

[mefā'îlün/fe'îlātün/mefā'îlün/fe'îlün]

- 1 Alınsa hāk-i der-i yārdan türāb-ı sebū
 Konulduğı gibi müskit ola şarāb-ı sebū
- 2 Şarıldı şîşe gibi bir haşīre mey-h^yāre
 Dağı dükenmeden hammār ile hisāb-ı sebū
- 3 Sebū olaydı eger hāk-i cism-i mest-i harāb
 E_şer kılup şuya mey-gūn olurdu āb-ı sebū
- 4 Derūn-ı sāğarı hep dökme zer-i nāb itdi
 Şu dem ki pūteden a_ğdı zer-i müzāb-ı [sebū]
- 5 Sebūda reşha degül sākiyā hicābından
 Erir geçer lebūñe karşı la'l-i nāb-ı sebū

280 nolu gazelin sadece matla beyti yazılmıştır.

281: 'Atāyī Divānı G. 187

6 O kendi yağı ile kavrilup yuvasında
Hezāre neyler idüp ğoncalar kebāb-ı [sebū]

7 N'ola 'Aṭāyi-i ser-mestüñ oynasa yüregi
Düşünce ḥāṭırına geldi ızṭırāb-ı [sebū]

282

[Ġazel-i Fā'izī]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Alınsa kūy-ı ḥarābātdan türāb-ı sebū
Şarāb-ı nāb-ı ğınāsın virürdi āb-ı sebū

2 Tamām-ı ṭıynetine ruḥ-ı mey ḥulūl itmiş
Teraşşuḥ itdi şanurlar şarāb-ı [nāb-ı] sebū

3 Benüm gibi o da nar-ı ğam ile yanmışdur
Ne deñlü içse mey-i nābı var cevāb-ı [sebū]

4 Bu deñlü bişmiş iken kūze-ġāh-ı miḥnetde
'Aceb ki yoḳ yine seng-i cefāya tāb-ı [sebū]

5 Hīç eylemez mi [ki] ol mest-i bāde maḥmūrı
Dükendi ḥūn-ı dilüm ḳalmadı şarāb-ı [sebū]

6 Revādur itse o ser-mest-i nāz gözlerüñe

Hezār-pāre dili Fā'izī kebāb-ı sebū

[79a]-BOŞ SAYFA

[79b]

283

[Ġazel-i Cezmī]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Bahār irişdi yine bāğa yār gelmez mi

Murādum üzre benüm bir bahār gelmez mi

2 Güřāde hātır-ı 'ālem hüceste mevsim-i 'ıyd

Bu bezme bir meh-i mihr-i iftiḥār gelmez mi

3 Güřāyiř-i girih-i gonca-i devrān olacak

Nesīm-i 'āṭıfet-i Kird-gār gelmez mi

4 Çok oldu dīde nigh-bāř-ı 'ālem-i ḥayret

'Aceb göñül ḥaber-i vaşl-ı yār gelmez mi

5 Hemīře beste olup çīn-i zülf-i yāre göñül

Ḳalur gider o ġarībü'd-diyār gelmez mi

6 Firāziř ideli ḥayli dem oldu ey Cezmī

'Aceb yine o büt-i ġam-güsār gelmez mi

[Ġazel-i Faşih]

[mefā'ilün/fe'ilätün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Gider mi halka-i āgūřa yār gelmez mi
Bizüm de dāmımuza bir řikār gelmez mi

2 Bisāt-ı bezmimüz āmāde sākī munşazırız
Gelür mi meclise ol şive-kāre [gelmez mi]

3 'Aceb bu cūřıř-i 'ařka nihāyet olmaz mı
Telāřum-ı yem-i 'aşka karār gelmez mi

4 Ķalur mı ĝonca-i ümmīd böyle ser-beste
Nesīm-i dil-keş-i faşl-ı bahār gelmez mi

5 Raķibe āyine-i ĥüsnini şuta dildār
Faşih ĥāřıra bundan ĝubār gelmez mi

[80a]-BOş SAYFA

284: Fasih Divanı G. 430

284. 3a, 'aşka: eşke D.

5a, şuta: şuna D.

[Ġazel-i 'İşmeti]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

- 1 Ne feyż-i řūĥa ne ser-sebzi-i bahāra dōner
Bu kōhne çarĥı-ı felek bilmezüz ne kāre dōner
- 2 [Hezār] cām řikest itdi rūzgār henüz
Bu nüh piyale daĥı durma bir řarāra dōner
- 3 O meh-veřüñ başamam rüyine ĥicābumdan
Hemān řaĥıfe-i ruĥsarı lālezara [dōner]
- 4 Ne mümkin eylememek rindi nūř-ı mey bī-bāk
Nihān ider sūy-ı ĥammāre āřikāre [dōner]
- 5 O dem ki devr ide meclisde 'İşmeti sākī
Elinde cām ile bir merd-i sūbĥa-dāra [dōner]

[Ġazel-i Faşih]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

- 1 Gehi ĥilāf-ı rızā gāhi sāz-kāre dōner
Bu āsiyāb-ı felek şanma bir řarāra dōner

285: İşmeti Divanı G. 21

285. 2a, cām: bezm D.

286: Faşih Divanı G. 113

2 Ne cānibe ki nigāh-efgen-i teveccüh olam
Mişāl-i kıble-nümā dīde kūy-ı yāre [döner]

3 Bağılmaz ‘arīzuña āteşin bir āyinedür
Taḥammül eyleyemez pertev-i nezzāre döner

4 O şūḥ nergis-i dīdem görince şebnem-rīz
Cemāli tāb-ı gāzabla gül-i bahāra döner

5 Faşīḥ ‘ākil olan karşılaşmaz anuñla
Hemān mişāl-i livā semt-i rüzgāra döner

[81a]

287¹¹⁶

[Ġazel-i Riyāzī]

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

1 Şevk-i yād-ı ğabğabuñla çeşm-i ter girdāb olur
Belki eşkümler toplup hep deşt ü der girdāb olur

2 Ḥande-i nāz eyleseñ fülk-i dili ğarķ itmege
Rūy-ı deryā-yı melaḥat ser-be-ser girdāb [olur]

3 Fikr-i vuşlatuñla güşāde eylesem āĝuşumı
Aĝların şol deñli eşkümler tolar girdāb [olur]

287, 266 ile mükerrerdir.

- 4 Şayd-ı māhī-i murāda ağ şalsam lücceye
Keşti-i maķşūduma hep reh-güzer girdāb [olur]
- 5 Ey Riyāzī bāğa varsam hālka-i bezm ile cām
Dil-rübāsız çeşmüme girdāb-ber-girdāb [olur]

288

[Ġazel-i Fā'izī]

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Naķş-ı pāyüm āb-ı eşkümler tolar girdāb olur
'Azm-i rāh itsem ser-ā-pā reh-güzer gird āb olur
- 2 Vāyesi hārmān olunca 'āşık-ı āvārenüñ
Yolın almağa serāb-ı deşt ü der girdāb [olur]
- 3 Bāğa varsam şevķ-i rūyuñ çeşmüm itse lücce-rīz
Gülsitān deryā-yı hūn u lāleler girdāb [olur]
- 4 Eşk-i dīdem kılsa deryā zār-ı miħnet-hānemi
Hücrem ey gül-gonca-i sīrāb-ı ter girdāb [olur]
- 5 Pīç-ber-pīç olsa zülf-i dil-rübā ey Fā'izī
Hecr-i şūr-ı fitneye girdāb-ber-girdāb [olur]

288: Fā'izī Divānı G. 30
288, 265 ile mükerrerdir.

[Ġazel-i Şabri]

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Ne bezmüñ Şem'isin pervāne-i bī-ṭākatüñ [kimdür]
Ne burcuñ māhısın pertev-perest-i ṭal'atuñ [kimdür]
- 2 Kimüñle leb-be-leb zānū-be-zānūsın Őafālarda
Sebū-veŐ hem-niŐinüñ cām-veŐ hem-Őoḥbetüñ [kimdür]
- 3 Őikār-ı Őaḥne-i hicrānuñ oldum ben hele Şimdi
'Aceb āsūde ser-mest-i ğurūr-ı vuŐlatuñ [kimdür]
- 4 Olurken cāna resm-i dāĝ-ı minnet Őundıĝuñ sāĝar
Senüñ ey çarḥ-ı dūn memnūn-ı cām-ı 'iŐretüñ [kimdür]
- 5 Maḳāmın bilseñ ehl-i Őevḳden kim Şundi Şabri'nüñ
'Aceb Şimdi terennüm-rīz-i bezm-i midḥatüñ kimdür

[Ġazel-i Nā'ilī]

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Kimüñ ḳoynıdasın Şeb-zinde-dār-ı vuŐlatuñ kimdür
'Azīmet-ḥ'ān-ı Bercīs iḳtidār-ı da'vetüñ kimdür

- 2 Kimüñle taze ıarh-endāz-ı vefk-i āşināyisün
Kuhēn taqvīm-i dīrīn-sāl-i resm-i ūlfetüñ kimdür
- 3 Ne deyrüñ büt-nigār-ı āfitāb-efrūzıdur hüsñüñ
Ne burcuñ māhisun pertev-perest-i ıal'atuñ kimdür
- 4 Siyeh-dil mihr-düşmen bī-vefāsun hayf bilmezsün
Çerāğ-efrūz-ı mäh-ı āsmān-ı behcetüñ kimdür
- 5 Dü çeşmüñ Nā'ilī'nüñ şimdi dāmānuñ tutar ammā
Girībān-gīri maşşerde ol iki āfetüñ kimdür

291³⁹

[Ġazel-i Faşih]

[mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün]

- 1 Ne bāğüñ verdisin büy-āşinā-yı ūlfetüñ kimdür
Ne bezmüñ şem'isin süz-āzmā-yı şoşbetüñ kimdür
- 2 Kimüñ gülzār-ı cismüñ cilvegāh itdüñ 'aceb bilmem
Mişāl-i sāye pā-māl-i nihāl-i kāmētüñ kimdür
- 3 Hele biz hayli demdür kaı'-ı ümmīd eyledük şimdi
'Aceb nev-bāde-çīn-i büstān-ı vuşlatuñ kimdür

291: Fasih Divānı G. 119

291. 2a, itdüñ: itseñ D.

4 ‘Aceb teşrîfûne kimlerdür ey meh muntazır her şeb
Henüz encüm-şumâr-ı şâm-ı târ-ı hasretüñ kimdür

5 Faşîh-i zâr olaldan dūr hayli rûzgâr oldı
‘Aceb şimdi ğubâr-ı asitân-ı devletüñ kimdür

[82a]

292

[Ġazel-i Kelîm]

[mefâ‘îlün/mefâ‘îlün/mefâ‘îlün/mefâ‘îlün]

1 Kimüñ cānānısuñ server-hevā-yı miḥnetüñ kimdür
Ṭabībüm söyle gel dil-ḥaste-i bî-ṭākatüñ kimdür

2 Seḥer bülbül gibi kūyuñda kimdür naĝme-perdāzuñ
Gice ṭūṭî-şifat efsāne-ĝüy-ı şoḥbetüñ [kimdür]

3 Kime ḳılsun belā-keşler tazallüm āsitānuñda
Ne mülküñ şāhısın ḥıdmet-ĝüzār-ı devletüñ [kimdür]

4 Hele derd-i ser-i hecr-i ĝüle cānā tamām oldum
‘Aceb kūyuñda ser-mest-i şarāb-ı ülfetüñ [kimdür]

5 Kelîm-i Ṭūr-ı ma‘nā idi evvel ĝeşt iden anı
‘Aceb şimdi ḳadem peymā-yı tîh-i ḥayretüñ kimdür

292: Kelîm Divanı G. 51

292. 1a, server: sırdır D.

3a, ḳılsun: ḳalsun D.

[82b]-BOŞ SAYFA

[83a]-BOŞ SAYFA

[83b]-BOŞ SAYFA

[84a]-BOŞ SAYFA

[84b]-BOŞ SAYFA

[85a]-BOŞ SAYFA

[85b]-BOŞ SAYFA

[86a]

293

[Ġazel-i 'Ārif]

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Kays u Ferhād' uñ ne kūh ne beyābānın bilür
Vādi-i 'aşkuñ göñül bir rāh-ı āsānın bilür
- 2 Ol ṭabīb-i seng-dil olmaz mühim-sāz-ı 'ilāc
Ḥaste-i derd-i ğamuñ ammā ki dermānın bilür
- 3 İhtirāz itse nigāh-ı fitne-sāzından n'ola
Dil ne hūnīdür o şūhuñ çeşm-i fettānın bilür
- 4 Olmada ḥayret-fezā 'uşşāka ḥaṭṭ ol māh-rū
Māye-i sevdā daḥı zūlf-i perīşānın bilür

293'te yazılmayan beyit:

Merd-i 'aşka seng-i rāh olmaz 'adū-yı saḥt-ı cān/Seyl-i ṭūfān-ḥīz eşk-i çeşm-i fettānın bilür **D.**

293. 3a, sâzından: kârından **D.**

5 Her ne deñlü mest-i şahbā-yı hayvān olsa yine

‘Aşık-ı ser-geşte rāh-ı kūy-ı cānānın bilür

6 Bulmasa hem-derd izhār eylemez hāl-i dilin

Rāz-dār-ı ‘aşk olan ‘Ārif zebāndānın bilür

294

[Ġazel-i Feyzī]

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

1 Ğonca ancak dehrden çāk-ı girībānın bilür

Çāk olan dil ne girībānın ne dāmānın bilür

2 Bī-ḡaber çāk-i girībān-ı gül-i şad-ḡārdan

Bülbüli söyletseñ ancak kendi destānın bilür

3 Şad-hezārān āh destinden dil-i dīvānenüñ

Her ne mey bilmezise [de] ‘aşk fermānın bilür

4 Āb-ı rüyın bezl ider gelse ḡayālün dīdeye

Merdüm-i çeşm-i cihān-bīn kadar mihmānın bilür

5 Olamaz Feyzī muḡābil saña hergiz müdde‘ī

‘Aşk meydānında herkes kendi aḡrānın bilür

5a, Her ne deñlü mest-i şahbā-yı hayvān olsa yine: Bī-şu‘ūr olsa ne deñlü mestī-i endüh ile D.
294: Feyzī Divānı’nda bulunamadı.

[86b]-BOŞ SAYFA

[87a]-BOŞ SAYFA

[87b]

295

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Efsūs ki āzürdesin ey naḥl-i behiştī
Tāb u teb-i āh-ı dil-i dūzaḥ-şererümden

2 Mihrinden alup Nā'iliyā dīdelerüm feyz
Yāķūta döner her biri ḥūn-ı cigerümden

296

Yümnī

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'ilü/fe'ülün]

1 Ey şūḥ-ı cihān eyle ḥazer nālelerümden
Feryād-ı şeb ü girye vü āh-ı seḥerümden

2 Fülād-ı dil-i yārümi nerm eylemedüñ ḥayf
Düşdüñ hele ey eşk-i revān sen nazārumdan

3 Ol rāh-ı rev-i Ka'be-i 'aşķam ki ben olmam
.....heves-i reh-güzerümden

295 nolu gazel Naili'nin gazelinin son iki beytidir.

295: Nā'ilī Divānı G. 248

295'te yazılmayan beyitler:

Yaķdum dili āteşlere tāb-ı nazārumdan/Berg-i gül-i ruḥsāruña dāgum eṣerümden
Kıl āb-ı rūḥ-ı 'işmet olan eşküme raġbet/'Ār eyleme ālāyiş-i dāmān-ı terümden
Pür-şekve-i āhum ben söyletme ġamum var/Āyīnesin olma müte'eṣsir kederümden D.

- 4 Reş-āver-i mir'āt-ı 'izāruñ ola şāyed
İtme dili şikeste hāzer kı l kederümden
- 5 Ser-şār-ı gamam sāğarı tōldur yine sākī
Kurtar beni luṭfuñla meded derd-i serümden
- 6 Luṭf eyle meded kūşe-i hicrāne alışduḡ
Ey vaşl-ı hevā-h'āh remīde itme yerümden
- 7 Bülbül gibi feryād ise kārüm n'ola Yümnī
Gelmedi benüm bŷy-ı vefā berg-i terümden

[88a]

297⁵⁰

Yahyā

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Kōmayup tākātüm feryāda nālān olmasun dirsün
Gözüm yaşını alursın da giryān olmasun dirsün
- 2 Cefā taşıyla mir'āt-ı dilüm şad-pāre eylersün
Ne mümkindür yine hāṭır perīşān olmasun dirsün
- 3 Melāḡat mülkini teşhīr idüp şemşīr-i gamzeñle
Güzellik kişverinde ġayrı sulṭān olmasun dirsün

4 Benüm zann itdigüm bu kim gurūr-ı hüsñ ile bir gün
Felek de mihr-i raḥşāñ māh-ı tābāñ olmasun dirsün

5 Niçe kul olmasun Yaḥyā saña ey pādişāh-ı hüsñ
Yolumda senden özge kimsa ḳurbāñ olmasun dirsün

298

Ḳāf-zāde

[mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün]

1 Atarsın seng-i cevri ḳalbe vīrāñ olmasun dirsün
Urursın mülk-i dil ḥāk ile yeksāñ olmasun dirsün

2 Virürsün ḡamze-i mestüñ eline ḥañçer-i 'işve
Arasında yine 'aşḳ ehlinün ḳan olmasun dirsün

3 Çıḳup kürsīye vā'iz men' idersin bādeden ḥalkı
Elinden kimsenüñ cām-ı dıraḥşāñ olmasun [dirsün]

4 Bozarsın sille-i bād ile aḡzın ḡoncanuñ ey çarḫ
Bu ḡülzār-ı fenāda kimse ḥandāñ olmasun dirsün

5 Ḥalāş ümmīd idersin Fā'izī ser-geştelikden sen
Meger bu ḡünbed-i ḡerdūnda ḡerdāñ olmasun dirsün

298: Fā'izī Divānı G. 110

298. 2a, ḥañçer-i 'işve: 'işveden ḥañçer D.

Riyāzī

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Felek devründe hergiz kimse şādān olmasun dirsün
Çemende gülmesün gül gonca ḥandān olmasun dirsün
- 2 İdersin cevr ile dem-beste-i ğam ehl-i 'irfānı
Benümle söyleşür bir merd-i meydān olmasun [dirsün]
- 3 Benüm āvāre göñlüm şöyle eylersin perīşān kim
Yine cem' olmağa bir daḥı imkān olmasun [dirsün]
- 4 Şu deñlü da'vi-yi yektāyī-i ḥüsn eyler olduñ kim
Dil-i 'āşıkda da 'aksüm nümāyān olmasun dirsün
- 5 Gözüñle yirsin ey ḥūrşīd gerdün etmegün hergiz
Hilāl-āsā elinde bir dilim nān olmasun dirsün

[Ġazel-i Şabrī]

[fe'īlātün/fe'īlātün/fe'īlātün/fe'īlün]

- 1 Her zamān pīş-i nigāhumda hüveydāsın sen
Perde-i dīdede taşvīr-i dilārāsın sen

2 'Aşıkum zāhir ü bāṭın saña sensiz olamam
Dīdede nūr-ı başar dilde süveydāsın sen

3 Çıkmasan n'ola süveydā [gibi] hīç göñlümden
Genc-i hāṭırda olan künc-i temennāsın sen

4 Sen beni bilmez isen ben seni zībā bilürüm
Şabr [u] ārām rübā-yı dil-i şeydāsın sen

[89a]

5 İtseñ ihyā ne 'aceb murğ-ı temennā-yı dili
Dīde-i baḥtum açan mu'ciz-i 'İsī'sin sen

6 Şu'le-i ḥüsnüñe hīç şem' muḳābil mi olur
Pençe-i mihr-i bürür ğurre-i ğarrāsın sen

7 Niçe kâdir ola Şabrī saña lāyık medḥe
Heft bāğa gül-i şad-bülbul gūyāsın sen

301

[Ġazel-i Cevrī]

[fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün]

1 Dilden ārām alıcı bir büt-i zībāsın sen
Yine ārām-ı dil-i 'aşıq-ı şeydāsın sen

301: Cevrī Divānı G. 188

301. 1a, bir büt-i zībāsın: dilber-i zībāsın D.

- 2 Zāhid ü rindi oduñ ‘aşkuñla bir şekle
Bü’l-‘aceb şüh-1 dilārā büt-i ra’nāsın sen
- 3 Getürür nuka tebessümle büt-i deyri lebüñ
urfa ‘İsī-nefes-i şüh-1 dilārāsın sen
- 4 Seyr iden hüsñüñi bir laza virür gamzeñe cān
Kimse dīdāruña doymaz ne temāşāsın sen
- 5 Nigehüñ itdi dil-i Cevri’yi āşüb-1 cihān
Gamze-i mest ile şür-efgen-i dünyāsın sen

302⁹⁶

Kelīm-i Eyyübī

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

- 1 ‘Aşıkın öldürücü bir büt-i zībāsın sen
Nāsih-i nüshā-i āyīn-i Mesīhā’sın sen
- 2 Saı-1 ‘ālemde bulunmaz saña mişl ü hem-tā
Bir ‘aceb gevher-i nüh-hoka-i mīnāsın sen

[89b]

- 3 ırdığın hastelere gökde melekler alar
Bā’iş-i şür-1 felek āfet-i dünyāsın sen

302: Kelīm Divānı G. 195

302’de yazılmayan beyit:

Görenüñ ‘aqlın alursın giderüp aatini/Mālik-i hāşiyet-i cevher-i şahbāsın sen D.

302. 2a, mişl ü hem-tā: ey meh sānī D.

4 Saña āşüfte olursa n'ola bađdıķça Kelīm

Māhsın āyine-i nūr-ı tecellāsın sen

303

Riyāzī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 Çekdü̇m el bildü̇m ne māl-i cāh-ı devlet neydü̇gin

İşte görsün çarh-ı dūn perverde-himmet [neydü̇gin]

2 Bir resen maķşüda āsyāb-ı ta'alluğdan ola

Var kıyās it hāl-i tecrīd-i maħabbet neydü̇gin

3 Zevķ-i gūş-ı cān-ı nā-şād-ı Züleyhā'dur yümün

Cāşnī-i ķand-ı zehr-āb-ı melāmet neydü̇gin

4 El alurken iħtiyāruñ dest-i pīr-ı deyredür

Benden ögren semt-i teslīm-ı irādet neydü̇gin

5 Cevher-ı cān olsa da iksīre rağbet eylemez

Añlayan te'sīr-ı feyz-ı hāk-ı zillet neydü̇gin

Nā'ilī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 Bister-i hecrüñde bilmez h'āb-ı rāhat neydügin
Düşde görmez haste-i 'aşkuñ ifākat [neydügin]

2 Çeşme-i mestüñ virmese haq böyle ruḥşat 'işveye
Bilse te'sīr-i nigāh-ı germ-i ḥasret neydügin

[90a]

3 Ser-girān-ı 'aşkuña la'lin şunarduñ mey degül
Bilseñ ey sāķī ḥumār-ı cām-ı fürkat neydügin

4 Neydügin bā'is ne bilsün ruḥşat-ı nezzāreye
Bilmeyen ol ğamze-i ḥün-riz ü āfet neydügin

5 Sīne-i 'uşşāķı görsün bilmeyen ey Nā'ilī
Külhen-i germābe-i şehri maḥabbet neydügin

304: Nā'ilī Divānı G. 281

304'te yazılmayan beyit:

Mest-i ḥün-āb olmamış zehr-āb-ı ğam nüş etmemiş/Bilmemiş Cemşid ü Cem āyīn-i 'işret neydügin D.

304. 2a, haq: çak D.

Yahyā

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Mey midür sākī midür mest-i şarābı iñleden
Sen misün yā 'aşk mı muṭrib rübābı iñleden
- 2 Ağlamazdı sīḥ-i miḥnet deldigünden bağrını
Āteş-i sūzān-ı 'aşkuñdur kebābı iñleden
- 3 Seng-diller döymeye çarḥ-ı sitem-ger cevrine
Ġuşsa-i devrān degül mi āsiyābı iñleden
- 4 Mūrı gör gendümle 'ayş eyler şikāyet eylemez
Ārzū-yı şehd ü şekkerdür zübābı iñleden
- 5 Bir gözi bīmāruñ ey Yahyā teb-i hicrānıdur
Pister-i ğamda dil-i pür-ıztırābı iñleden

Nev'ī-zāde 'Atāyī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Ķayd-ı dünyādur dil-i pür ıztırābı iñleden
Tār-ı beyt-i 'ankebūtdur zübābı iñleden

305: Yahyā Divānı G. 270

305. 1a, mest-i şarābı: mest-i ḥarābı D.

306: 'Atāyī Divānı G. 168

[92b]

- 2 'Aşk-ı gül mi nâle-i dil-süz mı bülbül mi 'aceb
Bâğda giryân idüp dülâb-ı âbı iñleden
- 3 Cism-i zerd ü kıadd-i ham birle mişâl-i çeng ü ney
Hâlet-i 'aşk u hevâdur şeyh u şâbbı iñleden
- 4 Dûd-ı âhumdur benüm çeşm-i nücümü ağladan
Ra'd-ı zârumdur dem-â-dem nüh-ķıbâbı iñleden
- 5 Âhum işitse 'Aţâyî nâle eyler kûhsâr
'Aşkumuñ te'sîridür seng ü tûrâbı iñleden

[90b]

307

Sırrî-i İskenderî

[fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilün]

- 1 Her göñül mesned-i şâh-en-şeh-i 'irfân olmaz
Keştî bād ile gidüp taht-ı Süleymân olmaz

306 nolu gazelin ilk beyti dışındaki beyitler [92b]'de yazılmıştır.

306. 2a, 'Aşk-ı gül mi: 'Aşk degül mi **D**.

4b, zârumdur: nâlemdür **D**.

307: Sırrî Divânı **G. 47**

307'de yazılmayan beyitler:

Maħrem-i cây-ı fyüzât olamaz zâhid-i huşk/Şavma'a bezm-i tarab-güster-i rindân olmaz

Hem rübûde idesin göñlümi hem yakmayasın/İşte bu olmaz eyâ âfet-i devrân olmaz **D**.

2 Kāmil āzürde-i niş-i gam-ı devrān olmaz
Tīğ-i hemvāre zaḥm-ḥürde-i sūhān olmaz

3 Pençe-i nāzı dırāz itmedi Ḳays'a Leylī
Cāme-i 'aşḳda dāmān [u] girībān olmaz

4 Olamaz reng-pezīrā-yı bezm-gāh-ı ḥayā
Leb-i mey ḥayf ki efsürde-i dendān olmaz

5 Nice teşbīh olunur ḥüsnüñe ḥüsn-i Yūsuf
Māh-ı bedr olsa da ḥürşīd-i dırāḥşān olmaz

6 Ta'ne-i düşmene dil niçe taḥammül itsün
Şīşe-i saḥt-meniş āhene sindān olmaz

7 Der-niyām eyledi ḡamze ṭotalum şemşīrūñ
Dem mi vardur ser-i kūyunda ki peyk ḳan olmaz

8 Şadef-i cürmde perverde olur dürr-i 'afüvv
Ḥāşe li'llāh ki ḡüneḥ mūcib-i ḡufrān olmaz

9 Söyleden Sırrī'yi rüy-ı leb-i şīrīnūñdür
Ṭūṭi-i bī-āyine-i ḳand sūḥandān olmaz

307. 6b, Şīşe-i saḥt-meniş: Şīşe bir vech ile D.

8a, olur dürr-i 'afüvv: olursa 'afvūñ D.

Yümnî

[fe‘ilâtün/fe‘ilâtün/fe‘ilâtün/fe‘ilün]

- 1 Dil-i dīvānede bend-i ser ü sāmān olmaz
Dāḥil-i silsile-i zīb-i perīṣān olmaz
- 2 Dil ki bir āfet-i ḥūn-rīze esīr olmuş kim
Küşte-i tīg-i cefā itse peṣīmān olmaz
- 3 Ğayrı ḥūbān o büt-i şūḥa ‘adīl olsun mı
Nūr-ı meh pertev-i ḥūrşīd ile yeksān olmaz
- 4 Şu‘le-i ‘aşk gerek dilde ḥayāl-i dilber
Yoḥsa her küşe-i nāzīkde mihmān olmaz
- 5 Dilde mestūr olamaz ‘aşk ki nūr-ı müṣa‘al
Zīr-i dāmānda bir vech ile pinhān olmaz
- 6 Kevkebi naşb iledür şöhreti yok mağz-ı dilün
Māh-ı pā-māl-i muḥāk olsa nümāyan olmaz
- 7 Biñ bahar olsa yine ğonca diledür ğadr
Gülşen-i ehl-i kemālün güli ḥandān olmaz

8 Böyle pkze v hoş-lehçe gerekdür Yümni
Her shn nazra-i ehl-i dile esbn olmaz

309

Tlib-i Bursev

[fe‘iltn/fe‘iltn/fe‘iltn/fe‘ilün]

- 1 Çeşm-i inf kdr-i km ile mzn olmaz
Kişi nonn bilmek kdar ‘irfn olmaz
- 2 Zlmet-i crmi n’ola nr-ı kerem mav itse
Zlf-i eb perde-i ry-ı meh-i tbn olmaz
- 3 adef-i dest-i tehdr drer-i gufrndan
Ol ki gvvs-ı dil-i klzm-i ‘iyn olmaz
- 4 Kyd-ı zencr-i gm-ı dehrden zd olamaz
Mevc-i dery-yı mey ol meste ki shn [olmaz]
- 5 yle ndim ola kim zhdne zhid dem-i ‘afv
B-riy crm iden ol del pemn olmaz
- 6 Ana ter-dmeni-i girye mestne gerek
Zühd-i huk deme sermye-i gufrn [olmaz]

7 Ğonca-i kām açılmaĝa zamān var ẘālīb

Leb-i ümmīd bu eyyāmda ĥandān olmaz

[91a]-BOŞ SAYFA

[91b]-BOŞ SAYFA

[92a]

310

[Ğazel-i Na‘īm]

[mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

1 Ğāṭır-niṣān-ı yār olalı nām u ṣānımız

Her bir nigāhı olamada ĥāṭır-niṣānımız

2 Ğāhī ki nūṣ-ı ĥand ider ol la‘l-i cān-güdāz

Ol vech ile Şikeste-miyāndur emānımız

3 Miṣvār-ı esb-i himmet-i rindān bellüdü

Bu menzil-i fenāda çekilmez ‘inānımız

4 Ğṣūb-ı zülf-i yār olup zıkr ü fikrümüz

Añlamasa n’ola bu sebebden lisānımız

5 Reṣkīn-sāz-ı cebhe-i ĥūrṣīd olur Na‘īm

Luṭf-ı ḳabūle maḗhar olursa beyānımız

6 Bir cān içinse tā bu ḳadar sūz-ı dil-güdāz

İnṣāf vā‘izā ki bizüm yok mı cānımız

7 Maḳarr-ı ḫayāt-ı cān u dil olmaḳda nāvekūñ

Reşk-i hümāy olsa n'ola üstüñānımız

8 Ruḫaşdur ḫār-ı da'vī-i merdī-i 'aşkı gör

Münḫaṭ ricāle düşdi dirīgā rummānımız

9 Bir ḫarf-i düm-nişīn daḫı düşmedi henüz

Pür oldı naḳş-ı meşk ile levḫ-i zebānımız

[92b]

311

Yahyā

[mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün]

1 Şıma āyīne-i ḳalbüm ḫazer ḳıl inkisārumdan

Beni ḫāk ile yeksān eyleme şaḳın ğubārumdan

2 Yele virdi vücūdum kār u bārın bād-ı āhumla

Fiğān baḫt-ı siyāhumdan şikāyet rüzgārumdan

3 Biri ḫürşīd-i 'ālem-tāb [u] biri māh-ı bedr olmuş

Çıḳup iki şerer eflāke āh-ı pür-şerārumdan

4 'Aceb nice bulupdur ben naḫīfi derd ü ğam bilmem

Nişān ḫod ḳalmamışdur za'f ile ḫāk-i mezārumdan

311: Yahyā Divānı G. 280

311. 4b, ḫāk-i mezārumdan: cism-i nizārumdan D.

- 5 Ricām oldur Hūdā'dan ol kıyāmet kaddi göstersün
Şu dem kim gözlerüm açup duram Yaḥyā mezārumdan

[93a]

312

'Azmī-zāde Hāletī Efendi

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Urursın seng-i cevrin ḥazḥ idersin inkisārumdan
Yıḳarsın ḥāne-i ḳalbüm şaḳınmazsın gubārumdan
- 2 İderler rūy-ı āteş-tābı seyrin yādlar her dem
Benüm dāğ-ı cefādur ḥāşılum ol gül-'izārumdan
- 3 Beni şehr-i belāya şaldı kendi ğayra yār oldı
Umulmazdı bu deñlü bi-vefālīḳ şehriyārumdan
- 4 Ne eyler bād-ı āhum mezra'-ı āmālūmi ḥurrem
Ne ḥod nām u nişān ḳor ḥırmen-i şabr u ḳarārumdan
- 5 Şu deñlü ḳaşdı vardur Hāletī baña 'adūnuñ kim
Eger ölsem nişān-ı tīr ider seng-i mezārumdan

Mantıkî

[mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 'Inānın çeşm-i giryān aldı dest-i ihtiyārumdan
Şavulsun baña seng-i rāh olanlar reh-güzārumdan
 - 2 Derūnunda görürsün lāle-veş bir dāğ-ı ḥasret var
Hevā-yı 'arīzuñla bitse gül ḥāk-i mezārumdan
 - 3 Sürersin üstine ben ḥāksāruñ raḥş-ı bī-dādı
Niçün āyīne-i ḥüsnüñ şaḳınmazsın ğubārumdan
 - 4 Ya dest-āvīz-i miḥnetle gelür ya tuḥfe-i ğamla
Uşandum ḥāşılı āmed-şod-ı leyl ü nehārumdan
 - 5 Çerāğ-ı āteş-i ḳahr-ı İlāhī'dür yaḳar gönlüm
Ḥazer itmek gerek dūd-ı dil-i dūzah-şerārumdan
- [93b]
- 6 Niçün ğayr ola gülçīn-i vişālūñ ḥurrem olmuşken
Gülistān-ı cemālūñ feyz-i çeşm-i eşk-bārumdan
 - 7 Ne ṭālī'dür ki [çeşm-i] ḥ'āb-nāk-i baḥtum açılmaz
Ḳıyāmet fitnessi bī-dār olurken āh u zārumdan

313. Kaya, Bilge (1991), *XVII. Yüzyıl Divan Şairi Mantıkî Ahmet Efendi ve Divançesi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. **G. 21**

8 Eküp tohm-ı maḥabbet bār-ı miḥnet ḥāşıl itmek[dür]

Şorarsın Mantıķı bāğ-ı cihānda kār-ı zārumdan

314

Kelīm-i Eyyübī

[mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün]

1 Yine dūr itdi ben ḥāki ser-i kūy-ı nigārumdan

Şikāyet rüzgārumdan şikāyet rüzgārumdan

2 Uzağdan merḥabā ey āşinālar şimdiden şoñra

Ḥazer deryā-yı eşkümden geçilmez reh-güzārumdan

3 N'ola dönse hilāle cism-i zārüm künc-i fürkatde

Niçe demdür ki dūr oldum o mihr-i tāb-dārumdan

4 Göñül mir'ātini seng-i ğam-ı ḥasret şikest itdi

Görünmez çeşümüme 'ālem kemāl-i inkisārumdan

5 Kelīmā devḥa-i Ṭūr-ı maḥabbetdür ba'īd olmaz

Olursa şu'leler zāhir vücūd-ı tāb-dārumdan

314: Kelīm Divānı G. 204

314. 3a, fürkatde: miḥnetde D.

5b, tāb-dārumdan: dāğ-dārumdan D.

Şerîf

[mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

- 1 Beni dūr itdi devrân ol ser-i zülf-i nigārumdan
Meded baht-ı siyāhumdan şikāyet rüzgārumdan
- 2 Yine ol hūrî bād ile der-kenār olmaz ğam-ı la'li
İnnā'ı Kevser itse rāhum eşk-i intizārumdan
- 3 Hayāl-i mūmiyān-ı kıddüñ itdi hūnî bālā-ter
Mişāl-i ābiş-i fevvāre çeşm-i eşk-bārumdan
- 4 Şu deñlü devha-i hayret beni küstāh-ı şevk itmiş
Ki tār olmuş nigāhum buse çin ol gül-'izārumdan
- 5 Ümīdüm hırmenin maḥv itdi berķ-i sūziş-i ye'süm
Nühüfte dūd anıñçündür bu āh-ı pür-şerārumdan
- 6 Ğam-ı dil-düz-ı ğamzeñle olursam feyz-i eşkümden
Kebābum niş-i zehr-ālūd olur hāk-i mezārumdan
- 7 Şerīfā eylemek ol sīr-i nazma cūr'et-i tanzīr
Cevān-meşreb ṭab'umdandır degüldür ihtiyārumdan

[Ġazel-i Rüşdî]

[mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Ey gönül bahār irişdi řarāb istemez misin

Tīg-1 nigāh-1 çeřmüñe āb istemez misin

2 Hatt-1 'izār-1 yāre nazār eyle ey gönül

Hall-i rumüz-1 'aşka kitāb istemez misin

3 Fikr it bu kārghāha nedür gelmeden ġarāz

Naqd-i metā'-1 'ömre řesāb istemez misin

4 Yansun yağılsun āteř-i 'aşk ile cān u dil

Bezm-i řarāb-1 nāza kebāb istemez misin

5 'Arz eyle derd-i āh-1 dilüñ sen de Rüşdiyā

Mektüb-1 hatt-1 yāre cevāb istemez misin

316: Rüşdî Divānı G. 126

316'da yazılmayan beyitler:

Bir lahza tīg-1 ġamzeñ edip/Çeşm-i siyāh-1 mestiñe hāb istemez misin

Çıkma řarīk-i 'aşk-1 maħabbetden ey gönül/Rāh-1 Hattā'ya gitme sevāb istemez misin D.

[Ġazel-i Nazīm]

[mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 İç kânımızu göziñle şarāb istemez misin
Yağ bağrumı ġamuñla kebāb istemez misin
- 2 Bağ cūy-ı eşke sīneme gel ey nihāl-i nāz
Zevk-i kenār-ı 'ālem-i āb istemez misin
- 3 Almaz mısuñ kitāba ḡesābın gedālaruñ
'Uşşāka hīç ḡesāb u kitāb istemez misin
- 4 Gör kāmēt-i ḡamīdemi ġuş eyle nālemi
Bezm-i ġamuñda çeng ü rebāb istemez misin
- 5 Hecr-i kesden evvel eyledüñ ümīd-i vuşlatın
Dilberden ey Nazīm 'itāb istemez misin

[Ġazel-i Rāmī]

[mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 Bezm-i çemende bāde-i nāb istemez misin
Ġül gibi elde cām-ı şarāb istemez misin

317. Gümüş, Nevin (1992), *Yahya Nazīm Divanı I (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri. **Divanda bulunamadı.**

318: Rāmī Divānı'nda bulunamadı.

2 Büt-ḥāne-i leb-i nemekīn bütāne baḡ
Cūy-ı melāḥat üzre ḥabāb istemez misin

3 Gāhī nevāziş eyle lebin gāh ḥaṭṭını
Geh elde bāde gāhī kitāb istemez misin

4 Āzürde-i nezzāre iseñ çek 'izāruña
Gīsū-yı 'anberīn-niḡāb istemez misin

5 Mestāne bir nigāh ile ḥāli tamām olur
Rāmī-i zārı sākī ḥarāb istemez misin

319

[Ġazel-i Fennī]

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Nev-rüz irişdi bāğa şarāb istemez misin
Sākī bu cānı mest-i ḥarāb istemez misin

2 Şad-pāre eyle sīnemi ḥūn eyle baḡrumı
Bezm-i şarāba ḡanlu kebāb istemez misin

3 Cān virmedür 'ilācı anuñ ey ṭabīb-i dil
Bīmār-ı la'l-i yāre cevāb istemez misin

- 4 Vir naqd-i cānı la'lini al yok bahāsına
Derc-i seherde dürr-i hoş-āb istemez misin
- 5 Çıkış beyāza nüshā-i hüsn-i kenār ile
'Anber haṭ ile Fennī kitāb istemez misin

[94b]-BOŞ SAYFA

[95a]

320

[Gazel-i Cem'ī]

[fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün]

- 1 Bezl ider vāye-i der-desti şabā-himmet olan
Şıgamaz gönca-şıfat kendüne nev-devlet olan
- 2 Yok bahāya şatılır çār-sū-yı 'ālemde
Gönca-āsā güle efrāhte-i naḥvet olan
- 3 Getürür ayağına niçe şeh-i Cem-meniş
Hum-ı pür-bade gibi mu'tekif-i 'uzlet olan
- 4 Sāki-i şūḥ ile rindān-ı kadeḥ peymāya
Gice rez-duḥteridür vāsıta-ı şoḥbet olan
- 5 Beni mestāne kılan cām-ı lebüñdür ammā
Dile esrār-ı haṭuñdur sebab-i ḥayret olan

- 6 Rūzgār ile göz açdırmasa cā'iz felege
Cem'iyā hāk-i der-i dāver-i [zī]-şevket olan
- 7 Şadr-ı gül hāzret-i 'allāme-i a'zam ki odur
Ni'am-ı luṭf ile dünyāya velī-ni'met olan

321

[Ġazel-i Şeyhī]

[fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün]

- 1 Pehn ider sofrā-i in'āmı 'alī-himmet olan
Būs ider dā'iresin halkā velī-ni'met olan
- 2 Mübtelālar niçe qor sāgar-ı 'āşkı elden
Ülfet-i bezm-i belādur sebeb-i şoḥbet olan
- 3 'Ālemi cezbe-i zülfidür iden hep meczūb
Haste-i çeşm-i ezel derd-i dile 'illet olan
- 4 Bunda ferdāya şalarsa buluşur ferdāda
İrişür yārine vaḳti gelicek ḥasret olan
- 5 Āfetin alma hezāruñ qoparup tāze gülin
Bāğbān-ı murğ olur āfet ile āfet olan

321. Dönmez Parlak, Betül (2006), *Eğirdirli Şeyhi Mehmed Efendinin Divanı'nun İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziosmanpaşa. **Divanda bulunamadı.**

6 Rūh-ı reyḥān-ı berīn ḥuldi bilür rūḥa ‘azāb
Sāye-i sidre-i luṭfuñda şehā raḥmet olan

7 Elinüñ şaffına eliyle girür mi Şeyḥī
Şıdḳ-ı niyyetle İmām-ı Rusul’e ümmet olan

322

[Ġazel-i ‘İzzetī]

[mef’ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

1 Muğber göñül cihānda şafā-ülfet olmasun
Tek rüzgāra zerre ḳadar minnet olmasun

2 Hīç olmazuz firīfte va‘d-i ḳudümüñe
Biz ḥāk-pāye yüz sürerüz zaḥmet olmasun

3 Hergiz yapılmasun dil-i vīrān-ı ehl-i derd
Yā Rabb eski şehre yeñi ‘ādet olmasun

4 Yokdur rızā cenāb-ı dilārāda şekveye
Kimse cihānda ‘aşıḳ-ı bī-ṭāḳat [olmasun]

5 Lā-büd sitemle ‘ayşini telḥ eyler ‘İzzetī
Kimse bu dehr-i dūn ile hem-şoḥbet [olmasun]

322. Çağlı, Adnan (1990), *Vişne-zade İzzetī (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni)*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. **G. 84**

[Ġazel-i Nedīm-i Ķadīm]

[mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün]

1 Derdüñ nedür gönül saña bir hālet olmasun

Şadd el-ħazer ki sevdigüñ ol āfet olmasun

2 Dünyāya oldı velvele-endāz-ı rüste-ħiz

Gülzāra 'azm iden o sehī ķāmet olmasun

3 Bīgāne meşrebān bize tā key tegāfülüñ

Bir āşinā nigāha da mı ruḫşat olmasun

4 Gāhī nigāh-ı nāza da vir ruḫşat-ı niyāz

Nāz eylemek niyāza da bir 'ādet olmasun

5 Merhem-pezīr olmadı zaḫmum benüm hīç

İtme telef 'ilācını gel zaḫmet olmasun

6 Ey 'andelīb nāle-i āteş-feşānı ķo

Terdür mizāc-ı nāzik-i gül sıķlet olmasun

7 Gelmez o şūḫ meclise āgyār gelmese

İster ki 'arz-ı hāle daḫı ruḫşat olmasun

323. Horata, Osman (1987), *Nedīm-i Kadīm Dīvançesi*, KTB Yayınları, Ankara. G. 43

8 Gāhī kirişme gāhī tegāfūl gehī ‘itāb
Ol mest-i nāz mest-i mey-i naḥvet olmasun

9 Şāyed eşer ide nefes-i āteşini ḥayf
Söyleñ Nedīm-i zār ile germ-ülfet olmasun

[103a] 324

Fehīm

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

1 Olalı çeşm-i siyeh-kārına şeydā fitne
‘Ālem cān u dili itdi ser-ā-pā fitne

2 Şāhid-i ḥāl ü ḥaṭ-ı rüyına meftūn idi dil
Olmamışdı daḥı āfākda peydā fitne

3 Ğamze-i mesti ile bu dil-i zāruñ ḥālin
Ḥavf ile dūrdan eylerdi temāşā fitne

4 Naḥl-i ḳaddi ki odur ziyet-i bāğ-ı aşūb
Ger ḥırām itse ṭolar ‘ālem bālā fitne

[95b]

5 Oldı her bir şiken-i ṭurrası maḥşer-mānend
Ol ḳadar diller ile eyledi ğavġā fitne

324: Fehīm Divānı **G. CCLXX**

324 nolu gazelin ilk 4 beyti [103a]’da yazılıdır.

324. 1a, siyeh: sitem **D.**

1b, itdi: ṭutdı **D.**

6 Böyle sa'y itmez idi ŐuriŐ-i dnyya Fehm
PŐ-i eŐminden eger itmese da'v fitne

325

NeŐt

[fe'iltn/fe'iltn/fe'iltn/fe'ilün]

- 1 amze maŐmr-ı mey-i nz [u] nigeht mestne
ŐevŐ-i dil tzelenr olsa o Şeh mestne
- 2 Ol iki fete el-ŐaŐŐ katı zb yaraŐur
Gh maŐmr-ı mey-i nz ola geh mestne
- 3 Yalnuz amze-i fettnı degül mest  harb
ŐevŐ-i la'l ile girbn u kleh mestne
- 4 'Arz-ı hle yine bir vech ile ruşŞat mı virür
Ne Őadar olsa ger ol eŐm-i siyeh mestne
- 5 Kime aÇsun dil-i bre NeŐt derdin
amze maŐmr-ı mey-i nz [u] nigeht mestne

Mezākī

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

1 İtse nezzāre ger ol çeşm-i siyeh mestāne
Mest ider ‘ālemi ol nīm-i nigher mestāne

2 N’ola müjgān-ı siyeh-mesti pür-āşüb olsa
Şimdi mi oldu meger şūr-ı siyeh mestāne

[96a]

3 Hāy [u] hūy na‘ra-i metāne tatar āfākı
Böyle dem-sāz olıcağ şūr-ı veleh mestāne

4 Pīç ü tīb-ı dili meclisde ider şad-çendān
Ham-ı zūlf ü şiken-i tār-ı küleh mestāne

5 Mest iken çarḥ ile bir noqtayı kim farḥ eyler
Hep berāber görünür kūh ile keh mestāne

6 Sākī vü duḥter-i rez varumı yağma itdi
Gitti nağd-i dil ü cān oldu yine mestāne

7 Dā’imā mest-i müdām olmada ‘ālem yoğdur
‘Arif oldur gehī huşyār ola geh mestāne

326: Mezākī Divānı G. 371

326’da yazılmayan beyit:

Düşicek cām-ı meye ‘aks-i cemāl-i sākī/Görünür mey gözüme mihr ile meh metāne D.

326. 6b, yine: tebeh D.

8 Gör Mezākī'yi niçe mest ü ħarāb itmişler
Gördüm olmuş yine üftāde-i reh mestāne

327

Sükkerī

[fe'ılātün/fe'ılātün/fe'ılātün/fe'ılün]

1 Müje ħançer-be-kef ol çeşm-i siyeh mestāne
Ĥāl ma'lūm olıcağ şāh u sipeh mestāne

2 Neşve-i dārū-yı fikr-i lebidür göñlüm iden
Gāh bīhūş u gehī vālih ü geh mestāne

3 İtdi pejmürde dil-i nāzik-i ṭab'-ı yāri
Ĥüzñ ile eyledi kim āh u nigh mestāne

4 Geldi cān қаşdı ile ġamze-i fettānı görüñ
Berzede dāmen-i işkeste küleh mestāne

[103b]

5 Niçe bir Sükkeriyā derd-i ħumār-ı ġaflet
İdelüm bāri birez 'özü-i güneh mestāne

327: Sükkerī Divānı G. 115

327 nolu gazelin makta beyti [103b]'de yazılıdır.

327'de yazılmayan beyit:

Bezm-i aġyāre varup şem'-i şeb-ārā olmuş/Lekelenmiş gice meclisde o meh mestāne D.

327. 2b, bī-hūş: medhūş D.

4b, küleh: güle D.

[Ġazel-i Nā'ilī]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Hevā-yı 'aşq-ı be-ser kūy-ı yāre dek giderüz

Nesīm-i şubħa refiķüz bahāra dek giderüz

2 Pelās-pāre-i rind-i be-düş kāse be-kef

Zekāt-ı mey virülür bir diyāra dek giderüz

3 Virüp tezelzül-i Manşūr-ı sākı 'arşa tamām

Hüdā Hüdā diyerek pāydāra dek giderüz

4 İderse kand-i lebüñ hātır-ı mezāka huṭūr

Diyār-ı Mısr'a degül Qandehār'a dek giderüz

5 Felek girerse kef-i Nā'ilī'ye dāmānuñ

Senüñle maḥkeme-i Girdgār'a dek giderüz

328: Nā'ilī Divānı G. 166

328'de yazılmayan beyit:

Ṭarīķ-i fāķada hem-kefş olup Senā'ī'ye/Cenāb-ı Külhānī-i Lāyh'āra dek giderüz D.

328. 1a, 'aşq-ı be-ser: 'ışqa uyup D.

[Ġazel-i Neřātī]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

1 Ne seyr-i gülşene ne cūy-bāra dek giderüz

Siriřk-i çeřm ile biz kūy-ı yāre dek giderüz

2 Yem-i maĥabbete şaldık ten-i şikestemüzi

Bu taĥte-pāre ile bir kenāra dek giderüz

3 Bu yolda peyrev olup biz de rūĥ-ı Ferhād'a

Hevā-yı řevĥ-i be-ser kūhsāra dek giderüz

4 Çemende sūnbül ile gönlümüz güřād olmaz

Sebū be-dūř-ı řafā lālezāra dek giderüz

5 řudā'-ı nāliř-i dil-i tābuñı Neřātī-veş

řikāyet eyleyerek kūy-ı yāre dek giderüz

329: Neřātī Divānı G. 51

329'da yazılmayan beyit:

Teveccūh-i dil-i pūyān-ı feyz idüp řimdi/Cenab-ı pāk-i Ĥüdāvendigār'a dek giderüz D.

[Ġazel-i Őābir]

[mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün]

- 1 Refiķ olursa göñül kűy-ı yāre dek giderüz
Karār-gāh-ı dil-i bī-ķarāra dek giderüz
- 2 O gül-ruķa el iriŐmezse ey dil-i pűr-dāĝ
Bu ārzű ile bir lālezāra dek giderüz
- 3 Derűnumuzdaki sermāye-i maķabbet ile
Metā'-ı dil bulunur bir diyāra dek giderüz
- 4 Re'īs-i zevraķımız Nűh-ı vaķt olursa eger
Dem-i műsā'ade-i rűzgāra dek giderüz
- 5 O ķasteyűz ki yine ĝayret eyleyűp Őābir
'ilāc-ķāne-i vaşl-ı niĝāra dek giderüz

[97a]-BOŞ SAYFA

[Ġazel-i Sırrı]

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

- 1 Hādiṣāt-ı ehl-i dile mūcib-i tekdīr olmaz
‘Aks-i zıṣt ile dil-i āyine taġyīr olmaz
- 2 ‘Aṣḡdan çerb tenān k̄ābil-i te’sīr olmaz
Revġan-ālūde olan levḡ k̄alem-gīr olmaz
- 3 Dilleri ‘aṣḡ maḡāmında rübūde eyler
Ṣīr-i dūnbāle devān-ı pey-i naḡcīr olmaz
- 4 Zaḡmı olsun dir iseñ tiġ-i k̄azādan mūhlik
Dūṣmene hīç mūdārā gibi Őemṣīr olmaz
- 5 Cūnbiṣ-i ġamze-i ḡūn-ḡāra ḡaṭ olmaz mānı‘
Tīġa hengām-ı veġā cevher-i zencīr olmaz
- 6 Āh mest itmez eṣer kūre-i dilden ise de
Çūb-ı kec terbiyyet-i āteṣ ile tīr olmaz

331: Sırrı Divānı **G. 48**

331'de yazılmayan beyitler:

Dil ise itmede ümmīd-i peyām-ı vaṣluñ/ḡāb-ı mestāne ise k̄ābil-i ta‘bīr olmaz

Ṭaleb-i vaṣl ile zūnnār-ı ġūzīnān-ı vedād/Mezheb-ı ‘ıṣḡda bir vech ile tekfīr olmaz

Sūz-ı ‘ıṣḡ itmez eṣer ṭab‘-ı rutūbet-yāba/Hizem-i ter hele çendān ‘alev-gīr olmaz **D.**

331. 6b, kec: ter **D.**

7 Lüle-i çeşme-i Kevser'de olursa Sırrı
Kalem-i Cennet-i eş'aruña tanzîr olmaz

332

[Gazel-i Kâşif]

[fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilün]

- 1 Ğamze minnet-zede-i zülf-i girih-gîr olmaz
Nâvek-i nâz-ı hacâlet-keş-i zihgîr olmaz
- 2 Bende-târ-ı nıgeh-i âhû-yı çeşmüñ besdür
Kays-ı şahrâ-yı gamuñ beste-i zencîr olmaz
- 3 Hum-ı meyden çekelüm gerden-i minâyı koyup
Ten-i fülâd-ı gama gürz gerek tîr olmaz
- 4 Mür-veş hâk-nişîn ol ço bu istiğnâyı
Pîşe-i 'aşkda hem-meşrebî-i şîr olmaz
- 5 Kâşifâ geşte-i hum-bâzedür 'âlemde müdâm
Dîde-i nân-ı kanâ'atle o kim sîr olmaz

[98a]-BOŞ SAYFA

332: Kâşif Divânı G. 31

332. 5a, hum-bâzedür: hamyâzedür D.

5b, nân: nâz D.

[Ġazel-i Naĥif]

[mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 Kimse esir-i keşmekeş-i miḥnet olmasun
Bihüde gerd-i bâdiye-i ğurbet olmasun
- 2 Mu'tâd-ı zevk-i vaşluñ olan bî-nevâlaruñ
Bir laḥza mübtelâ-yı ğam-ı fürkat olmasun
- 3 Al murğ-ı cân-ı zârumı olsun fedâ saña
Tîğ-i cefâya şunma elüñ zaḥmet olmasun
- 4 Hîç kimseler ilâhî düşüp künc-i miḥnete
Tenhâ-nişîn-i cây-geh-i ḥayret olmasun
- 5 Bilmezlık ile ol gül-i nev-ḥîz-i bâğ-ı nâz
Ḳavl-i 'adüya ğüş-zed-i rağbet [olmasun]
- 6 Bâd-ı nesim-i âhdan itsün ḥazer hele
Ağyâr o şem'-i ḥüsn ile germ-ülfet [olmasun]
- 7 Elbet Naḥîfiyâ seni pâ-mâl-i cevr ider
Ol şeh-süvâr-ı nâza hemân ruḥşat [olmasun]

[Ġazel-i Güfti]

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

- 1 Hünîdür o şūhuñ gözi hoş-cū mı şanırsun
Bir fitne-i h'ābīdedür āhū mı şanırsun
- 2 Yā lağz-nigāh olmamağa çāre mi vardur
O bir pül-i bārīkdür ebrū mı şanırsun
- 3 Cānā nice bir āyine-i māha nezāre
Kendūñ gibi bir dilber-i meh-rū mı şanırsun
- 4 Göñlüñ neden ey bād-i seher sünbüle düşmek
O nükhet-i gīsū gibi hoş-bū [mı] şanırsun
- 5 Meylüñ neden ey Güfti-i rüsvā mey-i nāba
La'l-i leb-i sākī gibi dil-cū mı şanırsun

[Ġazel-i Cem'i]

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

- 1 Cādūdur o şūhuñ gözi āhū mı şanırsun
Pīçīde bir ejderdür o gīsū mı şanırsun

- 2 Țut p̄ir-i meyũñ emrini dirsũñ baña s̄ak̄i
Anuñ dahı beñzer beni maħkũmı ŧanırsun
- 3 Ğarķ oldı dilā lũcce-i envār-ı cemāle
Bir fũlk-i nigũn-s̄ardur ebrũ mı [ŧanırsun]
- 4 Meylũñ neden ey serv-i seh̄i gũlbũn-i bāĝa
Sen herkesi kendũñ gibi Țoĝru mı [ŧanırsun]
- 5 Cānān ile Țartılmaĝı ķo kendũñi ey m̄ah
Ol Yũsuf a hem-seng-i terāzũ mı [ŧanırsun]
- 6 Cem̄i ne baķarsın eline arķ-ı le'imũñ
Her gũrdũĝũni s̄ak̄i-i dil-cũ mı ŧanırsun

[99b]-BOŖ SAYFA

[100a]

336

Nef̄i

[f̄a'ilātũn/f̄a'ilātũn/f̄a'ilātũn/f̄a'ilũn]

- 1 Bir Țolu nũŧ it ŧarāb-ı nāb gelsũn eŧmũñe
Mest olursan nāza baŧla ħ̄'āb gelsũn [eŧmũñe]
- 2 Ğamzeñe pũr-tāb iken Țāķat getũrmez āfitāb
Bāde 'aķlı var ise b̄i-tāb gelsũn eŧmũñe

- 3 Hüsnuñi bilmek dilersen bir naẓar mir'ata baķ
Āfitābuñ pertevi mehtāb gelsün çeşmüñe
- 4 'Aşık isen ağlamaķla bitmez iş bir çāre gör
Sen gerek yaş dök gerek hūn-āb [gelsün çeşmüñe]
- 5 Rind isen Nefī hūmār-ı bādeden açma gözüñ
'Ālemüñ hāli hayāl-i h'āb gelsün çeşmüñe

337

Vahyī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Handesin fikr it dürr-i nā-yāb gelsün [çeşmüñe]
La'lini endīşe kıl hūn-āb gelsün çeşmüñe
- 2 Bezm-i fūrkatde 'izār u cebhesin yād eyleyüp
Gāh hūrşīd gehī mehtāb gelsün çeşmüñe
- 3 Baķ kef-i sāķīde cām-ı erğuvān-ı bādeye
'Ārız-ı gülgün-ı āteş-tāb gelsün çeşmüñe
- 4 H'āb-gāh-ı luṭf-ı dildār āşinā ol gāh gāh
Bir zamān ey ye's-i vuşlat h'āb gelsün çeşmüñe

337. Sukan, Murat (2005), *Seyyid Mehmed Vahyī Divānı'nun Bilimsel Yayını ile Eserin Şekil ve Muhteva Bakımından İncelenilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. G. 243

- 5 Künc-i ğamda Vaḥyi-i āvārenüñ gör ḫālını
Ey ŧeh-i ŧefkat nigāhum āb gelsün çeŧmüñe

[100b]

338

Nā'ilī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Tā be-key ey mest-i ğaflet ḫ'āb gelsün çeŧmüñe
Nīm-ŧeb nāliŧler it ḫün-āb gelsün çeŧmüñe
- 2 'Āŧıķ ol ğurbetde kim taķrīb olur giryānlığa
Dem-be-dem eŧk-i ğam-ı aḫbāb gelsün çeŧmüñe
- 3 ŧurmasun itsün te'āķüb ğam u ŧādī birbirin
Ġāḫ girye geh ŧarāb-ı nāb gelsün çeŧmüñe
- 4 'Ālem-i ḫüsniñde ruḧsar u dehānın kıll ḫayāl
Zerresi ḫürŧid-i 'ālem-tāb gelsün çeŧmüñe
- 5 Nā'ilī olsun ᧋arāvet-baḧŧ-ı süñbül-zār-ı āḫ
Çeŧme-sār-ı bāğ-ı ğamdur āb gelsün çeŧmüñe

337. 4b, zamān: nefes D.

338: Nā'ilī Divānı G. 336

Neşāṭī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Çāk çāk ol 'aşq ile hūn-āb gelsün çeşmüñe
La'lini yād it dürr-i nā-yāb gelsün çeşmüñe
- 2 Bāğ-ı hūsnin geh gülin seyr eyle gāhī sünbūlin
Tābiş-i ruḥ-ı ṭurre-i pür-tāb gelsün çeşmüñe
- 3 Zīr-i zülfinden nigāh it 'arız-ı pür-tābına
Nīm-i şebde pertev-i mehtāb gelsün çeşmüñe
- 4 Leblerin seyr it temāşā kıl ruḥ-ı hoy-gerdesin
Gāh 'araḳ gāhī şarāb-ı nāb gelsün çeşmüñe
- 5 Olma dil ḥālī Neşāṭī āb u tāb-ı 'aşqdan
Mihr-i ruḥsār ile dā'im āb gelsün çeşmüñe

[101a]

340

Ferīdūn

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Bir şarāb iç kim cihān nā-yāb gelsün çeşmüñe
'Ālem-i hestī ḥayāl ü ḥ'āb gelsün [çeşmüñe]

- 2 Şöyle āh-1 germ ile āteş-fürūz-1 sīne ol
Reng-i rūy-1 şu'lede hūnāb gelsün [çeşmüñe]
- 3 'Ālem-i āb eyle devr-i zevraḡ-1 şahbāyile
Çarḡ-1 nüh-.....ḡabāb āb gelsün çeşmüñe
- 4 Şöyle dāḡ-1 sīneden hūn-āb-1 nīrān eyle kim
Her biri bir ḡonca-i sīr-āb gelsün çeşmüñe
- 5 Būy-1 zūlfinden Ferīdūn ol dimāḡ-1 āşüfte kim
Dūd-1 āhuñ sūnbül-i pūr-tāb gelsün çeşmüñe

341⁰⁸

Mezākī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 'Āşık-1 pūr-suz-1 'aşḡ ol tāb gelsün çeşmüñe
Tāb-1 dilden şu'le-gūn hūn-āb gelsün çeşmüñe
- 2 Şöyle ḡarḡ it 'ālemi bahr-i muḡīt-i eşke kim
Āsumān bir ḡalka-i girdāb gelsün çeşmüñe
- 3 Secde-i ebrū-yı yāri ol ḡadar eyle ḡayāl
Deyr içinde şūret-i miḡrāb gelsün çeşmüñe

4 Dīde-i vahdet ile baq yek-rengī-i eşyāya kim
Ferş-i külhen pister-i sincāb gelsün çeşmüñe

5 ‘Arif iseñ dost-düşmen olma düşmen dost ol
Vaz’-ı a’dā şīve-i aḥbāb gelsün çeşmüñe

[56b]

6 Ey göñül bīdār iken ümmīd-i vuşlat eyleme
Ol perī peyker hemān der-ḥ’āb gelsün çeşmüñe

7 Ey Mezākī böyle nazm-ı ābdārum seyr idüp
Ḥün-ı reşk-i gevher-i nā-yāb gelsün çeşmüñe

[101b]

1 Kenār-ı ümmīdin itdügi Neşāṭī lücce-i gamda
Mişāl-i mevc ü ābiş-i ḥūniye devr oldı

342

Cevrī

[fā’ilātün/fā’ilātün/fā’ilātün/fā’ilün]

1 Geçdi dil rāh-ı talebden kām-ı dünyādan bile
Fārig oldı ārzūlardan temennādan bile

341 nolu gazelin son iki beyti [56b]’de yazılıdır.

[101b]’de Neşati’ye ait bir matla beyti yazılıdır.

342: Cevrī Divanı G. 208

- 2 Teşne-leb bīmārum ölsem de müdāvā eylemem
Hızr u 'İsā'dan degül la'l-i dilārādan bile
- 3 Hāşıl olmaz berg [ü] bār-ı ārzū ehl-i dile
Gülbün-i bāğ-ı İrem'den naḥl-i Ṭübā'dan bile
- 4 Zevk-i dünyādan mezāk-ı ehl-i dil maḥrūmdur
Telḥ-i kāmīdür naşībi nūş-ı şahbādan bile
- 5 İrmedi ser-menzil-i maqşūda Cevrī tīr-i āh
Geçdi ammā nüh felekden 'Arş-ı A'lā'dan bile

343¹⁴

Kelīm-i Eyyübī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

- 1 Çekdik el ol gönçadan sevdā-yı ḥavrādan bile
Fāriğuz emniyye-i dünyā vü 'uqbādan bile
- 2 Biz ki derd-i ser esīr-i cām-ı leb-rīz-i ğamuz
Ḥāzzımız yok ihtiyār-ı nūş-ı şahbādan bile

342. 2a, eylemem: istemem D.

4a, ehl-i dil: la'l-i dil D.

5a, maqşūda: ümmīde D.

343: Kelīm Divānı G. 237

343. 2b, ihtiyār: i'tibār D.

3 Kılmadı la'lüñ 'ilācum şimdi bildüm eylemez

Geşt-i şihhat haste-i çeşmüñ Mesihā'dan bile

[102a]

4 Ben o Mecnūn'am ki Leylā yanına gelmiş degül

Yok eṣer pīrāmeninde vuḥş-ı şahrādan bile

5 Geçdi şirüm rütbe-i a'lā-yı şu'rādan Kelīm

Belki fevķ-i künbed-i nüh-ferş-i Mīnā'dan bile

344

Rüşdī

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 Kākülden el çeküp ebrū-yı ğarrādan bile

Geçdi dil-i menşūr-ı 'aşķ kayd-ı tuĝrādan bile

2 Dil ne 'azm-i şāh-ı gül eyler ne serve meyl ider

Fāriĝ itdi ķāmetüñ ednā vü a'lādan bile

3 Vaşf-ı gül itsem olur hoy-gerde yārüñ 'arızı

Nem ķapar yārün ruķı gülberg-i ra'nādan bile

5b, Belki fevķ-i künbed-i nüh: Belki fevķ-i çetr-i heştüm **D**.

344: Rüşdī Divānı **G. 134**

344'de yazılmayan beyitler:

Ṭab'um ol pür māye-i cām-ı ezeldür itse būs/Mest olmaz bāde-i dünyā vü 'uķbādan bile

Ḥaṭṭuñı naķş eyleyüp levh-i derün-ı sīneme/Ķayd-ı zülfüñden kesildüm nice sevdādan bile **D**.

344. 3a, Vaşf-ı gül itsem olur hoy-gerde yārüñ 'arızı: Vaşf etsem olur hūn-gerde pāk arızı **D**.

3b, yārün ruķı gülberg-i: ruḥsār-ı yād-ı verd-i **D**.

4 Bende bir ğam var ki seyr-i gülşen-i ‘ālem degül

Ḥurrem olmam seyr-i dīdār-ı dilārādan bile

5 İtse bir dem Rüşdiyā ger bād-ı feyż-i Girdgār

Şad gül-i ter açılır her seng-i ḥārādan bile

345

Cevrī

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

1 Kaydumuz yok şiken-i tırta-i cānāne ile

Olduğ āzāde belādan dil-i dīvāne ile

2 İtmeyen ‘aql u dili bāde-i ‘aşk ile ḥarāb

Niçe hem-meşreb olur ğamze-i mestāne ile

[102b]

3 Āşinā-yı nigehi fitneden olurdu emīn

Çeşmi nāz itmede bir görmese bīgāne ile

4 Şanmañuz kim ola dil fikr-i lebinden ḥālī

Ḥaşre dek devr ider ol bade bu peymāne ile

5 Dil-i Cevrī eger el çekmez ise zülfinden

Müddet-i ‘ömri geçer keşmekeş-i şāne ile

345: Cevrī Divānı G. 229

345. 5b, geçer keşmekeş-i: keşākeşe geçer D.

Nābī Efendi Sellemeḥullāh

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

- 1 İtdi hem-reng şabā gülşeni meyhāne ile
Germ-ḥūn oldı bugün gül yine peymāne ile
- 2 Gice çok yandı baña ḥavfum odur kim bu gice
Tutuşur şem‘-i şeb-ārā yine pervāne ile
- 3 ‘Ahdüm olsun o perī meclise gelmezse eger
Yıkayım ‘ālemi bir na‘ra-i mestāne ile
- 4 Siteminden gile-mend olmaz idüm n’eyleyüm āh
Åşinā olmasa her gördügi bīgāne ile
- 5 Nābiyā terk-i ḥired vāsıta-i rāḥat imiş
Kıatı çok meşveret itdüm dil-i dīvāne ile

346: Nābī Divānı G. 777

346. 1a, hem-reng: yek-reng D.

2a, ḥavfum: zannum D.

Cevrī

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

- 1 Devr-i zülfinde olur sīne-i sevdā fitne
Bezm-i çeşmüñde ider kendüyi rüsvā fitne

[103a]

- 2 Kāküli kıaddi ile olsa berāber gāhī
Olur endām-ı dil-āşūbı ser-ā-pā fitne

- 3 Yürise şīve-i reftārı kıyāmet kıparur
Tırsa dünyāya şalur ol kıad-i bālā fitne

- 4 Çeşmini beste zebān eylese efsün-ger hı‘āb
Dil-i ‘uşşāka olur her müje gūyā fitne

- 5 Nıgehi nādıre-gūy-ı hıkem-i nāz olsa
Her edāsında olur nükte vü ma’nā fitne

- 6 Merdüm-i çeşm-i heves dāğ-ı dil-i ‘aşkı olmuş
Dirsem ol hāl-i sıyāha n’ola kımyā fitne

- 7 Ğamzesiyle dil-i Cevrī iki mest-āfetdür
Kı ider anlara her gāh müdārā fitne

347: Cevrī Divānı G. 239

347. 1a, sīne-i: beste-i D.

5a, hıkem: hıkm D.

6b, kımyā: yektā D.

Rüşdî

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

1 Ğamze-i hānçer be-kef ü tarz-ı nıgeh mestāne

Beni mecrūh-ı sitem itdi o meh mestāne

2 Olmasa sünbül eger mest-i şemīm-i zülfüñ

Böyle olmazdı perīşān güle mestāne

3 Nefha-i turrañı ol demde ki şemm itdi şabā

Oldı gönülüm gibi üftade-i reh mestāne

4 Ben helāk olmamağa çāre mi vardur zīrā³³

Kime feryād ideyüm çünki o şeh mestāne

5 Çeşmi mest ü nıgehi mest o meh kendüsi mest

Rüşdiyā itdi gülüvv bunca sıpeh mestāne

348: Rüşdî Divānı G. 144

348. 1b, o meh: o da D.

2a, şemīm: şebnem D.

2b, güle: gele D.

4a, Ben helāk olmamağa çāre mi vardur zīrā: Ben helāk olmadayım ol mest-i mey-i şüh-ı nāz D.

Neşātī

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

1 Her şeb ü şubḥ olur mu‘cize-i fenn peymāne
Gösterür geh gül-i ter gah semen peymāne

2 Geh şaçar cür‘a-i mey gāh ‘araḥ ḥākī ider
Reşk-i vādī-i Bedaḥşān ü ‘Aden peymāne

3 Nūr-ı hūrşīd ile tābende olan māha döner
Bāde-i nāb ile pür olsa kaçan peymāne

[104a]

4 Pür olup bāde ile yine tehī olsa olur
Geh çeh-i Naḥşeb ü geh çāh-ı zekān peymāne

5 Dāyim el üzre tutar mıydı Neşātī rindān
Olmasa şevḳ-fiken ğuşşa-şiken peymāne

Edīb

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

1 Şunsa destinden o şīrīn-dehen peymāne
Bāyezīd olsa olur tevbe-şiken peymāne

- 2 Ğayra şad-neş'e virür 'ařıķa hũn-ı dil olur
Düşmen-i ehl-i dilândur bu kühen peymâne
- 3 Tâ be-key nîk [û] bed-endîşe-i evzâ'-ı kazâ
Mest-i bî-tâb olalum elde iken peymâne
- 4 Küşe-i bâğda meclis-geh-i meyde oldu
Lâle-veş zîb-i dih-i řahñ-ı çemen peymâne
- 5 Şayķal-endâz-ı feraķ eyledi mir'ât-ı dili
Gösterüp rûy-ı şafâ âyine ten peymâne
- 6 Bûlbûl-i şab'-ı Edîb'i n'ola gûyâ itse
Feyz-baķř-ı dil-i erbâb-ı sũhan peymâne

351

Rüşdî

[fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilün]

- 1 Şuna çün nâz ile ol Ğonca-dehen peymâne
Ger Naşũh olsa olur tevbe-şiken peymâne
- 2 N'eyleyin cãm-ı Cem'i sâğar-ı mihr-i felegi
Hũn-ı dildür baña mey dâğ-ı kühen peymâne

351: Rüşdî Divânı G. 143

351'in son 3 beyti mecmuada 215 nolu gazel olarak kayıtlıdır.

[104b]-BOŞ SAYFA

[105a]-BOŞ SAYFA

[105b]-BOŞ SAYFA

[106a]-BOŞ SAYFA

[106b]

352

Vecdī

[mef'ülü/mefā'îlü/mefā'îlü/fe'ülün]

1 Bir laḫza beni bī-ğam-ı yār eyleme yā Rab

Bī-şekve-i maḫabbet dili tār eyleme yā Rab

2 Nev-reste gül-i āl gibi eyle şükufte

Dāğ-ı dilümi köhne bahār eyleme yā Rab

3 Bu sīneyi kim maḫzen-i derd-i dil [ü] cāndur

Dünyā ğamuna cāy-ı qarār eyleme yā Rab

4 Hālet-dih-i 'aşq olmayıcağ cür'a[sı] ḳalbe

Rıtl-ı mey-i zevḳ-i dile bār eyleme yā Rab

5 Vecdī'ye naşīb itmez iseñ verd-i vişālüñ

Her dem anı āzürde-i ḫār eyleme yā Rab

352: Vecdī Divānı G. 2

352. 1b, şekve: şevḳ D.

Nazîre-i Tâlib

[mef'ülü/mefâ'ilü/mefâ'ilü/fe'ülün]

- 1 Bir laḥza beni hecr ile yār eyleme yā Rab
Cismim ğam-ı ḥasret ile nizār eyleme yā Rab

- 2 Endîşe-i aġyārını virme baña yārüñ
Bülbül gibi miḥnet-keş-i ḥār eyleme yā Rab

- 3 Bî-dâne-i vaşl olsa daḥı murġ-ı dil-i zār
Gülbār-ı temennâda hezār eyleme yā Rab

- 4 Ben mu'terifüm bir güneḥ-âlûde za'îfüm
Esbâb-ı riyâyı baña bār eyleme yā Rab

- 5 Bir dilberi ol şüh-ı cefâ-cû gibi bî-raḥm
Bir 'âşıkı Tâlib gibi zār eyleme yā Rab

[107a]-BOŞ SAYFA

[107b]-BOŞ SAYFA

[108a]

354

Bākī

[fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün]

- 1 Ağlayup inlemeden derd ile dūlāb gibi
Oldı çehremde yaşum yolları mīzāb gibi

- 2 Ağlamakdan ğam-ı hicr[ān] ile bī-hūş oldum
‘Aqlumı anlu yaşum aldı mey-i nāb gibi

- 3 Gönlümü rūşen ider şu‘le-i dāğ-ı ‘aşkuñ
Pertev-i meş‘ale-i mihr-i cihān-tāb gibi

- 4 Bād ğīsūların açdıķça görünür ruħ-ı yār
Bāğ-ı Cennet’de açılmış ğül-i sīrāb gibi

- 5 Şāyed ol servi kenāra getürem ey Bākī
Varayın yüz süreyin ayağına āb gibi

[108b]

355

[Ğazel-i Nā‘ilī]

[mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün]

- 1 Derūn-ı tīre-i zūhhād pür-jeng-i sivādur hep
‘Aceb āyīnelerdür cilve-ger rüy-ı riyādur hep

354: Bākī Divānı **G. 507**

354’te yazılmayan beyit:

Başumı kesdüĝine razıyem ol ħünīnūñ/Ayağın başsa yüzüm üstüne assāb gibi **D.**

355: Nā‘ilī Divānı **G. 18**

- 2 Şarābuñ şīre-i cān olduĝunda şübhe yok sāķī
Ne söz kim meclisinde söylenür rûḥ-āşinādur hep
- 3 Cihān-ı vājgūn-na'l-i maḥabbet özge 'ālemdür
Gedādur şāhlar cümle gedālar pādişādur hep
- 4 Ribāṭ-ı dehr-i fānī ṭurfa menzil-gāhdur anda
Emel pā-der-rikāb [u] ārzū pā-der-hevādur hep
- 5 Bizüz ey Nā'ilī ol rû-siyāh-ı şerm ü ḥaclet kim
Sevād-nāme-i a'mālümüz sehv [ü] ḥaṭādur hep

356⁴²

[Ġazel-i Neşāṭī]

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Gülistān-ı dilüñ bülbülleri dāĝ-ı belādur hep
Nesīm-i āh-ı ḥasret-cū-yı eşk-i ĝam fezādur hep
- 2 Perīşān olmamaķ mümkin midür 'aşķında diller kim
O müşĝīn ṭurra-i pür-ḥam gibi mesrūr hevādur hep
- 3 N'ola ḥūn-ı ciger rīzān olursa şīşe-i dilden
Gelen dest-i sitemdür dem-be-dem seng-i cefādur hep

356: Neşāṭī Divānı G. 8

356. 1a, bülbüller: kim gülleri D.

4 Göñül pür-tāb-ı ḥasret ‘aşk ile ben āteşem āteş
Mezāyā-yı kelāmum ser-be-ser sūz-āşinādur hep

5 Neşāṭī-veş ki şad-āşüb ile ḥāṭır perişāndur
Bu şūr u fitneye bā‘is̄ o kāfir mācerādur hep

357

[Ġazel-i Faşih̄]

[mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün]

1 Çemenler sebz ü ḥurremdür hevālar dil-güşādur hep
Bu dem bād-ı şabādan alınan būy-ı şafādur hep

2 Beni bīgāne-i şabr u dilüñ zāyi‘ iden ‘aqlın
O düzdīde tebessüm ol nigāh-ı āşinādur hep

3 Maḥabbetdür dili taḥrīk ü bī-ārām iden tende
Ki bādı ıztırāb-ı şu‘le-i nāra hevādur hep

4 Maḥabbet üzre olmuş tā ezel taqdīr-i Ḥaḳ cārī
Henüz āb-ı sirişküm cūy iden ol mācerādur hep

5 Nazar feyż-āşinā-yı cevher-i zāt olmadur yoḥsa
Ġubār-ı deşt ü şahrā tūṭiyādur kīmyādur hep

6 Faşihā meyl idüp hercāyi-ṭab‘āna gönül virme
Mişāl-i mā-i cārī serv-ḳadler bī-vefādur hep

358

[Ġazel-i ‘Ārif]

[mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün]

- 1 Bütān ol kākül-i ‘āşık-firībe mübtelādur hep
Ġazelān-ı Harem pā-beste-i dām-ı belādur hep
- 2 Fiġān-ı bī-dilānuñ sīne sūz olmaḳ muḳarrerdür
Ġülistān-ı ġamuñ bülbülleri āteş-nevādur hep
- 3 Ne geşt-i kūyı ne ġülçīn-i bāġ-ı ḥüsn-i olmaḳ var
O naḥl-i ‘işvenüñ ‘āşıkları bī-dest ü pādur hep
- 4 Şemīm-i zülfi kim sermāye-i āşüb olur her dem
O şūr u fitneye bādı yine bād-ı şabādur hep
- 5 Ziyāretten benüm meclis nişīnān-ı ḥarābatı
Murādumdur ki pīr-i muġāna ilticādur hep
- 6 Sürūd-ı bezm-i ġam kim ‘aşḳ dirler nāmına ‘Ārif
Felek bu naġme-i dil-keşle dāim pür-şadādur hep

[109a]-BOŞ SAYFA

[Ġazel-i Vecdī]

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Şafāsın görmemişsin zāhid inkār itme meydür bu
Nümā-dār-ı havāşş-ı cümle eşyā turfe şeydür bu
- 2 Revācı köhnedür şayf u şitāda kāsıd olmaz hīç
Metā'-ı nev-bahār [u] revnağ-ı bāzār-ı deydür bu
- 3 Tarāvet-bağş u zīb-efzā-yı bāğ-ı bezm-i şāhāndur
Muhaşşal āb-rū-yı meclis-i dārū-yı keydür bu
- 4 Değişmem la'l-i yāre kaṭresin şahbā-yı hoş-rengün¹⁴⁷
Bu āb u tāb ile yāğūt-ı rummāniden eydür bu
- 5 Revādur itse yārān ṭab'uma peyrevlik ey Vecdī
Ki vādī-i sūhānde rehber-i ferhunde-peydür bu

[Ġazel-i Neşātī]

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

- 1 Dime gerdān olan bezm-i şafāda cām-ı meydür bu
Gül-i her dem bahār-ı gülşen-i bī-zaḥm-ı deydür bu

359: Vecdī Divānı G. 54

359. 2a, köhnedür: germdür D.

4a, yāre: nāba D.

360: Neşātī Divānı G. 100

2 Ne mey bir kīmyā kim bü'l-'acebdür sīmi hāk eyler
Aristo-yı hıred derkinde hayrān özge şeydür bu

3 Gider mi zūlmet-i ğam-dīdeden sāgar-ı şahbā
Çerāĝ-ı şu'le-baḥş-ı meclis-i Dārū [vü] Key'dür bu

4 Göñül ben derd ile dögdükçe sīnem sen figān eyle
Münāsib bezm-i hāşş-ı 'aşka özge def [ü] neydür bu

5 'Aceb mi olsa her vādide hāmem kaṭre-zen [dāim]
Neşāṭī gibi reh-dān-ı hüner pür-kerde peydür bu

361⁴⁹

[Ġazel-i Mezākī]

[mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün/mefā'īlün]

1 Gel ey muṭrib terennüm-sāz-ı şevk ol bezm-i meydür bu
Dem-ā-dem bādī-i şıyt u şadā-yı def ü neydür bu

2 'Aceb mi cür'ası seng-i siyāhı la'l-i nāb itse
Reg-i māhiyyet-i eşyāya sārī ṭurfe şeydür bu

3 Getür ol āteş-i seyyāleyi sākī revan eyle
Füsürde-mevsim-i dem-serdī-i eyyām-ı deydür bu

4 Bu neşveyle n'ola āmāde-i nakd-i niyāz olsam
Cebīn-i nāz-ı dilberde güher-efrūz-ı hıoydur bu

5 Mezākī böyle vādīde n'ola yārān pesend olsa
Tekāpū-yı kümeyt-i hāme-i ferhunde-peydür bu

[110a]-BOŞ SAYFA

[110b]

362

[Gazel-i Şabri]

[fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün]

- 1 Bīm-i fūrkatle dile vaşl-ı dilārā mı gelür
Şaḥne-i ḡam gelicek hāneye şahbā mı gelür
- 2 Ɔande 'arz idebilür naqd-i niyāzı aña dil
Dilrübā hānemüze gelse de tenhā mı gelür
- 3 Hīç belā vāsıta-i bād-ı şabā ey bülbül
Hücreñe şāhid-i berg-i gül-i ra'nā mı gelür
- 4 Rūzgār ise olan rehber-i deryā-yı emel
Sāhil-i hātıra keştī-i temennā mı gelür
- 5 Şu'le-i mey gibi şemşīr olıcağ destümde
Düşmen-i ḡamla dile fikr-i müdārā mı gelür

6 Böyle ğamda yem-i feyz itse de sgar- kr
Dde-i şab'uma şabr mey-i ma'n m gelür

363

[Ğazel-i Cem']

[fe'iltn/fe'iltn/fe'iltn/fe'ilün]

1 Dehre şaddn gibi bir ğlbn-i ra'n m gelür
Ana ğnlmce yhd bülbül-i ra'n m gelür

2 Devr-i dlb- felek 'aks-i murd üzre iken
Ğlşen-i hşıra hş b- muşaff m gelür

3 şop- na'rayla nedür şenligi mestnelern
Shil-i 'ayşa seşer zevraķ- şahb m gelür

4 şehper-i 'aklı ki der teş-i mey eylemeyem
Zl-i endşeye smurĝ- temenn m gelür

5 Ortada duşter-i rez olmayıcaķ ey Cem'
Ğam ribş- dile dşze-i ma'n m gelür

[111a]-BOş SAYFA

[111b]-BOş SAYFA

Şāhib-i Zemīn Rāşid

[mefā‘ilün/fe‘ilātün/mefā‘ilün/fe‘ilün]

- 1 Vefā-yı merdüm-i bed mihr-i bī-vefālîkdur
Le‘îmden kerem ummak sitem-gedālîkdur
- 2 Ne kayd-ı dağdağa-i hıfz ne dilāşüb-ı telef
Gedāya faqr u fenā özge pādişālîkdur
- 3 Zamān-ı kārda bīgāneden beter görünür
Kerem kenārda bir sāde āşinālîkdur
- 4 Siyāh-bahtî-i dil müjde-i telāfidür
Hücüm-ı zulmetüñ encām-ı rüşinālîkdur
- 5 Yeter delīl-i hüner ‘acz ü meskenet Rāşid
Şi‘ār-ı cehl ki hemvāre hūd-sitālîkdur

Naẓīre-i Yümnî

[mefā‘ilün/fe‘ilātün/mefā‘ilün/fe‘ilün]

- 1 Şi‘ār-ı halk-ı cihān şimdi bī-vefālîkdur
Hulūş u şıdka bedel sāde āşinālîkdur

364: Rāşid Divānı G. 88

364. 2a, dilāşüb: telāş D.

3b, kenārda: zamānede D.

5b, hūd-sitālîkdur: hūd-şinālîkdur D.

2 Hükümet-i hıred anda olur mı hîç cārī
Ki pāy-i taht-ı göñül başka pādişālīkdur

3 İder füsürde dilānı hemîşe hoş hātır
Sipih-r-i bed-revişüñ kārı kec-‘atālīkdur

4 Görince ‘āşīk-ı naḥvet fūrūş-ı gayr olmak
‘Aceb nevāziş-i dil özge dilrübālīkdur

5 Şarīr-i hāme degül bezm-gāh-ı ma‘nīde
Ki naqş-ı kār ile Yümnī sūhan-serālīkdur

[112b]-BOŞ SAYFA

[113a]

366

Ġāzel-i [Rüşdī]

[fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün]

- 1 Āfitāb-ı rüyuñ üzre sāyebāndur perçemüñ
Bārgāh-ı pādişāh-ı ḥüsnüvāndur perçemüñ
- 2 Muşḥaf-ı ḥüsnüñde ḥaṭṭuñ mū-be-mū tefsīr ider
Ruḥlarında sūre-i nūr [u] duḥāndur perçemüñ
- 3 Eyledi mihr-i cemālüñ mağrib-i Fas’dan ṭulū‘
Var ise cānā kıyāmetden nişāndur perçemüñ

366: Rüşdī Divānı’nda bulunamadı.

4 Degme bir murğ-ı şikeste bāle olmaz dānegāh
Pençe-i ‘anķā vü hümāya āşiyāndur perçemüñ

5 Ravza-i Cennet’de bitmişdür nihāl-ı ķāmetüñ
Ol nihāl üstünde reyhān-ı zubbāndur perçemüñ

6 Her ser-i mūyında biñ Manşūr’ı ber-dār eylemiş
Sevdigüm mü’rāc-ı cānā ‘āşķāndur perçemüñ

7 Yazsa tāvūs [u] mürekkeble sezā vaşf-ı ķalem
Rüşdi-i nā-çāre ‘ömr-i cāvidāndur perçemüñ

[113b]

367³⁶⁶

[Ġazel-i Sūkkerī]

[mef’ülü/fā’ilātü/mefā’ilü/fā’ilün]

1 Mihr-i vişāli ‘āşķa bir maṭlab-ı ğarīb
Sevdā-yı hālī kevkebe-i āġreb-i ğarīb

2 Ķādir midür o ġonca-fem-i rūḥ-perverüñ
Keşf-i rumūz-ı sırr-ı dehānuñ leb-i ğarīb

3 Hāl-i siyāh-ı kūşe-i çeşmi belā-yı cān
Dünbāle dār-ı fitne olur kevkeb-i ğarīb

4 Ser-germ-i bezm-i vaşlı erāzil o nevresüñ

Hayfā ki o tıfl-ı nāzda ol meşreb-i ğarīb

5 Yād illerinde ħubb-ı vaṭan cāna kār ider

Geçse ‘aceb mi āh ile rüz [u] şeb-i ğarīb

6 Ümmīd-i Sükkerī ki qarīn-i qabūl ola

Dergāh-ı Haḫ’da zemzeme-i yā Rabb-i ğarīb

368

[Ġazel-i Rüşdī]

[mef’ülü/fā’ilātü/mefā’ilü/fā’ilün]

1 Haṭṭ-ı siyāhuñ oldı senüñ çün şeb-i ğarīb⁵⁵⁹

Ḫālūñ ‘aceb mi olsa eger kevkeb-i ğarīb

2 Ey meh ‘aceb mi olsağ eger şöhre-i cihān

‘Aşqum ğarīb ü ħüsnüñ ise ağreb-i ğarīb

3 Nüş eyledükçe ħün-ı dilin neşve-yāb olur

Yā Rab ne ṭurfe meşreb imiş meşreb-i ğarīb

367. 4a, nevresüñ: mehveşüñ D.

368: Rüşdī Divānı G. 13

368. 1a, Haṭṭ: Zülf D.

3a, Nüş eyledükçe ħün: Nüş eyle gece çün D.

- 4 Nār-ı gāzabla gön̄lüñi pür-āteş eyleme
Şad ıztırāb bā'is olur her şeb-i gārīb
- 5 Ey zālīm alma āh-ı dilin kıl hāzer hāzer
Tīr-i kazzādur eyler eşer yā Rabb-i gārīb
- 6 Bir nīm cūr'a virmez aña Rüşdiyā felek
Huşk olsa tāb-ı gamdan eger kim leb-i [gārīb]

369

[Ġazel-i Mezākī]

[mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün]

- 1 Māh-ı münīr olursa da ger kevkeb-i gārīb
Ġurbetde hīç rüşen olur mı şeb-i gārīb
- 2 Pīr-i sipihr baġlasa zer-tār-ı mihr ile
Teskīn bulur mı sūziş-i tāb-ı teb-i gārīb
- 3 'Allāme gelse tıfl-ı ebīcād-h'ān olur
Olmaz cihānda 'aşk gibi mekteb-i gārīb

368. 4a, eyleme: itme kim D.

5. beyit divanda yoktur.

369: Mezākī Divānı G. 22

369'da yazılmayan beyit:

Şad-el hāzer ki vaqt-i seher ıtaşa kār ider/Āh-ı derün-ı zemzeme yā Reb-i gārīb D.

- 4 Tā olmayınca hem-reh-i tevfiḳ-i Kird-gār
Pāy-ı taleb ile girmez ele maṭlab-ı ğarīb
- 5 Her ŧeb maḳām-ı ŧām-ı ğarībān-ı ‘aŧı için
Ḥarf-āŧinā-yı rāḫat olur mı leb-i ğarīb
- 6 Ben mübtelā-yı fürḳat ü dil ṭālib-i viŧāl
El-ḳıŧŧa ol ğarīb ü bu ḫod ağreb-i ğarīb
- 7 ŧīr-i jiyān-ı bīŧe-i ŧabr u ŧükr ider
Olmaz güsiste silsile-i mezheb-i ğarīb
- 8 Ṭab‘-ı Mezākī olsa n’ola böyle ḫāk-sār
Sāye-ŧıfat fütāde gerek meŧreb-i ğarīb

370

[Ġazel-i Nazīm]

[mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün]

- 1 Hem-reng-i çin-i zülfün olaldan ŧeb-i ğarīb
Ḥālün gibi siyāh doğar kevkeb-i ğarīb
- 2 Zülfünde görüp ḫüsnüni nālān eger gönül
Güyā ki ḳader oldu ŧeb-i yā Rabb-i ğarīb

369. 4b, Pāy-ı taleb: Pāy-ṭālib D.

5a, için: iken D.

370: Nazīm Divānı’nda bulunamadı.

3 Bî-ihtiyār meşk-i meşakḳat ider gelen

Etfāl-i ṭurfa dolıdur mekteb-i [ġarīb]

4 Geh pür ḥurūş u cūş gehī sākin ü ḥamūş

Ḥaḳḳā ki lücce-i ḥavşaladur meşreb-i ġarīb

5 Yā Rabb Naẓīm-i zār gibi bir dem olmasun

Çeşm-āşinā-yı eşḥaş-ı nümā-yı leb-i [ġarīb]

[114a]

371

[Ġāzel-i Zīver]

[fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün]

1 Eski 'ālemde ḥavādiş olsa ger peydā yeñi

Selb idüp lafz-ı ḳadīmi vaż' ider ma'nā yeñi

2 Eski 'ālemde bu ḥālüm çıḳsa da nev nev maḥall

Köhne dünyā içre zann itme yeñi dünyā yeñi

3 Felsefī eylerse de dehr üzre işbāt-ı ḳadem

Dem-be-dem zāhir ḥudūs-ı 'āleme da'vā yeñi

4 Diḳḳat it ḥalk-ı cedīdine ḳadīmi Ḥālīḳ'uñ

Her zamān olmaḳdadur dünyā vü mā-fihā yeñi

- 5 Eski hüccetdür yedümde nüshâ-i va'd-i vişâl
Haṭṭ-ı ruḥ-sāruñ gelüp koydı aña imzâ yeñi
- 6 Eskiden kimse hilâl-i ebruvân-veş görmedi
Bir ayıñ başında iki ğurre-i ğarrâ yeñi
- 7 Kıldı vîrân şehr iken ḳalbüm 'imâret mîr-i 'aşḳ
Geldi eski şehre şan vâlî idüp ihyâ yeñi
- 8 Köhne sevb-i cismini çāk itse 'āşıklar n'ola
Mevsim-i 'ıyd içre giymiş ol güzel dünyâ yeñi
- 9 Âhiretde eski şeylerle çıkar ecr isteyen
Ḥayr için virmez kimesne dünyede eşyâ yeñi
- 10 Eski ta'bîr-i menâm üzre mu'ayyer baḥş ider
Nâ'im'üñ ger olsa da naḳl itdigi ma'nâ yeñi
- 11 Eski maẓmûnlarla mîr-i seyfiyi tanzîrde
Raḥşan-ı ḥâmeme açdı baḳ bir vâdi-i pehnâ yeñi
- 12 Dergeh-i bâb-ı cedîde Zîver eski bendedür
Ân-be-ân olmaḳda aña feyz-i Mevlânâ yeñi

[115a]-BOŞ SAYFA

[115b].....

[116a]-BOŞ SAYFA

[116b]-BOŞ SAYFA

SONUÇ

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı'nda Mc Yz K 0131 demirbaş numarasıyla kayıtlı bulunan el yazması şiir mecmuasının dijital ortamda temin edilmiş nüshasının kullanıldığı bu çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Mecmuanın yazılması esnasında divanlarda kullanılan tertip hususiyetlerine dikkat edilmemiştir. Buna bağlı olarak sayfalar arasında belirli bir düzen oluşmamış; bazı sayfalar boş bırakılmış, bazılarında bir şiir yazılmış, bazılarında ise beş altı şiir kaydedilmiştir.
- Müstensih ve istinsah tarihiyle ilgili kesin bilgi bulunamamıştır.
- Şiirlerin çoğunun 17. yüzyıla ait olması, 18. yüzyıldan alınan şiirlerin şairlerinin 18. yüzyılın ilk yarısında vefat etmiş olması nedeniyle mecmuanın 18. yüzyılın ikinci yarısında kaleme alınmış olabileceği öngörülmüştür.
- Mecmuada 370 gazel 1 kıt'a olmak üzere 371 şiir kayıtlıdır.
- 371 şiirden 367'sinin kime ait olduğu makta beytinden tespit edilmiş ancak 4 şiirin makta beyti mecmuada kayıtlı olmadığı için kime ait olduğu tespit edilememiştir.
- Mecmuada yer alan şiirler ulaşılan divanlarla karşılaştırılmış ve farklılıklar dipnotlarda gösterilmiştir.
- Mecmuada divanlarda yer almayan 13 şiir tespit edilmiştir.
- Mecmuada kayıtlı olan şiirlerin tamamında aruz ölçüsü kullanılmıştır.
- Mecmuada 7 farklı aruz bahrine ait 11 farklı aruz kalıbı kullanılmıştır.
- Mecmuada 20 şiirin başlığında zemin şiir olduğu belirtilmiştir.
- Mecmuada 58 şiirin başlığında nazire olduğu belirtilmiştir.
- Mecmuanın bir nazire mecmuası olmasına rağmen şiirlerin hepsinde başlığın bulunmaması nedeniyle başlığında belirtilmeyen şiirlerin hangilerinin zemin şiir, hangilerinin nazire olduğu tespit edilememiştir.
- Mecmuada toplam 75 şairin şiiri kayıtlı olup bunlardan 56'sının biyografisi verilmiş, 19'unun biyografisine ulaşılamamıştır.

KAYNAKÇA

- Akkuş, Metin (2018), *Nefi Divanı*, Ankara.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/57741,nefi-divanipdf.pdf?0> [erişim tarihi: 07.04.2019]
- Arıkoğlu, İsmail (1999), *Âlî (Edirneli Hüseyin Efendi) Hayatı, Sanatı, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Aslantaş, Gazanfer (1994), *Vecîhî, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'nı Tenkidli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ayan, Hüseyin (1991), *Cevrî, Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum.
- Aypay, Ali İrfan (1992), *Nahîfî Süleyman Efendi, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Baltalı, Seval (2016), *Mehmed Adlî Divanı*, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Bilkan, Ali Fuat (1993), *Nâbî'nin Türkçe Divanı (Karşılaştırmalı Metin)*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Büyükyıldırım, Ayşe (1998), *Kâşif Divanı'nın Tenkitli Metni ve Tahlili*, Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Çağlayan, Nagihan (2007), *Nisârî Divanı-İnceleme-Metin*, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Çağlı, Adnan (1990), *Vişne-zade İzzetî (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni)*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çelen, Ahmet (1994), *Kelîm, Hayatı, Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çıpan, Mustafa (1991), *Fasîh Ahmed Dede, Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni (CİLT:1)*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Darıcık, Murat (2006), *Nazîf Divanı (Transkripsiyonlu Çeviri ve Metin-İnceleme)*, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

- Demirel, Şener, *Şehrî, Hayatı, Sanatı, Divanı'nın Tenkitli Metni ve Tahlili*, <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0> [erişim tarihi: 07.04.2019]
- Devellioğlu, Ferit (2004), *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Dikmen, Hamit (1991), *Seyyid Vehbî ve Divanının Karşılaştırmalı Metni*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Divân-ı Ârif*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, O/263 Nolu Yazma Eser.
- Divân-ı Sâbit*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, K/126 Nolu Yazma Eser.
- Doğan, Güler (2010), *Edirneli Nazmî Divanı (Transkripsiyonlu Metin- İnceleme) 1. Cilt*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
- Doğan, Muhammet Nur (1997), *Şeyhülislam İshak Efendi, Hayatı, Eserleri ve Divanının Edisyon Kritiği*, MEB, İstanbul.
- Dönmez, Abuzer (1999), *Âzîm Divânı(İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Dönmez Parlak, Betül (2006), *Eğirdirli Şeyhi Mehmed Efendinin Divanı'nın İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziosmanpaşa.
- Erdem, Melike (1994), *Bursalı Tâlib ve Divânı, Tenkidli Metin ve İnceleme*, Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gümüş, Nevin (1992), *Yahya Nazîm Divanı I (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Günay, Fatih (2001), *Râşid(Vak'anüvis), Hayatı, Edebi Kişiliği, Divanının Tenkitli Metni ve İncelemesi*, Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Gürbüz, Mehmet (2012), *Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. (Haz.: Hatice Aynur vd.). Turkuaz Yayınları, İstanbul.
- Harmancı, M. Esat (1999), *Şinâsî Divânı*, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

- Horata, Osman (1987), *Nedîm-i Kadîm Dîvançesi*, KTB Yayınları, Ankara.
- İpekten, Haluk (1970), *Nâilî-i Kadîm Divanı-Edisyon Kritik*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Kahraman, Asiye (2002), *İshak-zāde Zuhūrî Divānı, İnceleme-Metin*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kaplan, Mahmut (1996), *Neşātî Divanı*, Akademi Kitabevi, İzmir.
- Karaköse, Saadet (1994), *Nev'î-zāde Atāyî Divānı*, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Kavruk, Hasan, *Şeyhülislam Yahyā Dîvānı*,
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10655,seyhulislamyahyadivanihasankavrukpdf.pdf?0> [erişim tarihi: 07.04.2019]
- Kavukçu, Fatma Zehra (2000), *Rāmî Divānı*, Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Kaya, Bayram Ali (1996), *Azmi-Zāde Hāletî, Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni*, Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Kaya, Bilge (1991), *XVII. Yüzyıl Divan Şairi Mantıkî Ahmet Efendi ve Divançesi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kazan, Şevkiye (2003), *Üsküdarlı Sırrî, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği, Divānı, Şerhu Medhi'n-Nebi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kılıç, İhsan (2010), *Gümülcineli Dürrî Divānı*, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Kılıç, Atabey (2012), *Mecmua Tasnifine Dair, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. (Haz.: Hatice Aynur vd.). Turkuaz Yayınları, İstanbul.
- Koparan, Birgül (1995), *Cem'î, Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Köksal, Mehmet Fatih (2012), *Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP), Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. (Haz.: Hatice Aynur vd.). Turkuaz Yayınları, İstanbul.

- Küçük, Sabahattin, *Bākî Dîvānı*,
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0> [erişim tarihi: 07.04.2019]
- Mermer, Ahmet (1991), *Mezākî, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Ankara.
- Okatan, Halil İbrahim (1995), *Kafzāde Fāizî, Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni*, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Özerol, Nazmi (1996), *Topkapılı Feyzî, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Öztekin, Özge (1997), *Rāsîh Divānı-İnceleme-Tenkitli Metin-Özel Adlar Dizini*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Selçuk, Bahir (2014), *Şiir Mecmualarında Nergisî'nin Türkçe Gazelleri ve Bu Gazeller Üzerine Bir Değerlendirme*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl-6, S.12.
- Sukan, Murat (2005), *Seyyid Mehmed Vahyî Divānı'nın Bilimsel Yayını ile Eserin Şekil ve Muhteva Bakımından İncelenilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şenödeyici, Özer (2011), *Nailî Divanı Sözlüğü [Bağlamli Dizin ve İşlevsel Sözlük]*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Topçu, Mümin (1997), *Divān-ı Rızâyî*, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Tunadurur, Melike (2012), *Edirneli Ahmed Rüşdî Divanı*, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Tuncer, Eda (2016), *Sükkerî Divanı Sözlüğü [Bağlamli Dizin ve İşlevsel Sözlük]*, Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Uludağ, Erdoğan (1992), *Şeyhülislām Bahayî Divanı(İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Üzgör, Tahir(1991), *Fehim-i Kadim, Hayatı, Sanatı, Divān'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi*, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Sayı 44, Ankara.
- Yanmaz, Eşref (1995), *Vecdî, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'nı Karşılaştırmalı Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Yoldaş, Kazım (2005), *Sābir Pārsā Divanı*, Kitabevi, İstanbul.

Yüksel, Serdar (2005), *İsmet Divan'ın Gramer İndeksi*, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

EKLER

EK-1: MECMUADA ŞİİRİ BULUNAN ŞAİRLER HAKKINDA BİLGİLER⁵⁶⁷

‘ADLÎ

Asıl adı Mehmed olan Adlî, 17. yüzyılda Sultan II. Mustafa döneminde yaşamış, çeşitli devlet kademelerinde görev yapmış bir şairdir. Kâğıt emaneti, kale tezkirecilikleri, yeniçeri ağalığı gibi görevlerde bulunmuştur. Tarih düşürme ve muammalardaki ustalığıyla tanınır. Şâir 1156 (1743-1744) senesinde vefat etmiştir. Adlî mahlası birçok şair tarafından kullanılmıştır. Hakkında bilgi edinilebilen Adlî mahlaslı şair sayısı yedidir. Adlî'nin divanı Kütahya Tavşanlı Kütüphanesi Zeytinoğlu Bölümü 333/6 numarada kayıtlıdır.

Divanda kaside, gazel, kıta, nazm, rubai, matla, müfred, muamma ve tarihlere yer verilmiştir.

Adlî, divanını 1695-1696 senelerinde bitirmiştir. Divan, Mustafa Ali-zâde el-Edirnevî adlı bir müstensih tarafından 1753 senesinde istinsah edilmiştir.

‘ÂLÎ, Hüseyin Âfî Çelebi

(d.??-ö.1058/1648)

Edirne’de doğdu. Doğum tarihi konusunda kaynaklarda bir malumat yoktur. *Rıza Tezkiresi*, *Beliğ Tezkiresi* ve *Mecelletü'n-nisâb* gibi kimi kaynaklar onun yanlışlıkla Adanalı olduğunu ifade ederken, *Vekâyü'l-fudalâ*, *Safâyî Tezkiresi* gibi kaynaklar ise Edirneli olduğunu belirtirler. Dergâh-ı âlî müteferrikalarından olan Âlî, iyi bir eğitim gördü. Arapça ve Farsça’yı iyi derecede bildiği için Tâlibî-i Rûm ve Urfî-i sâni olarak da anılmıştır. Meşhur şair Nefî'nin öğrencilerinden olduğu söylenmektedir. Müderrislik ve kadılıklarda bulundu. Zeamet sahibi olduğunu ifade eden kaynaklar vardır. Beş padişah devri gören Âlî daha çok II. Osman’ın ilgisine mazhar oldu.

⁵⁶⁷ Şairlerin biyografilerinin hazırlanmasında TEİS Projesi çerçevesinde hazırlanan ve çevrimiçi erişime açık olan www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com web sitesinden faydalanılmıştır. Mecmuada şiiri yer alan 56 şairin biyografisi tespit edilmiş 19 şairin biyografisine ulaşılamamıştır.

Ölüm tarihi konusunda kaynaklarda ihtilaf bulunan Âlî Hüseyin'in, Bursalı Mehmed Tahir, Beliğ, Safâyî gibi kaynaklar 1058/1648'de vefat ettiğini söylerken, Şeyhî Mehmed Efendi ise 1050/1640 tarihinde İstanbul'da vefat ettiğini kaydetmektedir.

Fenn-i inşâda mahir olduğu ifade edilen Âlî Hüseyin, meşhur müverrih ve şairler arasında gösterilmektedir. Urfî, Tâlib, Feyzî ve Enverî gibi Acem şairlerinin tesirinde kalan şair, Türk şairleri içinde en çok hocası da olduğu söylenen Nef'î'den etkilenmiştir. Bu durum divanında bulunan Nef'î için yazdığı "suhan" redifli kasideden de anlaşılmaktadır. Divanının nüshalarının çokluğu okunan ve sevilen bir şair olmasının bir göstergesi olarak algılanabilir.

ÂRİF, Abdülbâkî Ârif Efendi

(d.1052/1642-43-ö.1125/1713-14)

Ârif Abdülbâkî Efendi,1052/1642-43'te İstanbul Kasımpaşa'da doğdu. Asıl adı Abdülbâkî'dir. Tersane-i Âmîre'de mahzen kâtibi olan Ammizâde Mehmed bin Mustafa Efendi'nin oğludur. Yümnî'ye göre, Haremeyn kâtiplerindedir. 1125/1713-14'te evinde dinlendiği bir sırada vefat etmiştir. Mezarı, İstanbul'da Eyüp Sultan Türbesi haziresindedir.

Kaynaklar, Ârif'in Arapça, Farsça ve Türkçe şiir söylemede mahir ve bu üç dilde *Dîvânı* olduğunu kaydeder. Ârif, şairliğinin yanı sıra devrin şair ve âlimlerini etrafında topladığı meclisiyle de adından söz ettirir. Dönemin birçok şairinin vefatına tarih düşürmesi ve hakkında mersiye yazmasında, oluşturduğu bu meclisin rolü olmalıdır. Safâyî Ârif'i Anadolu'nun İmâd'ı olarak nitelemekte ve özellikle ta'lik yazıdaki başarısından söz etmektedir. Şiir ve inşâda ustadır. Sâlim de şair Refi'nin Abdülbâkî Ârif Efendi'den hat dersi aldığını belirtmektedir. (İnce 2005:250)

Ârif Abdülbaki Efendi'nin bilinen dört eseri vardır: *Dîvân*, *Minhâcü'l-Usûl*, *Mirâciyye* ve *Siyer-i Şerîf*. Ârif'in her sene Ebu Eyyüp Ensârî Türbesi'ne bağış yapıp *Miraciyye*'sini bilgin, şeyh ve eşrafın da bulunduğu ortamda okuduğu kaynaklarda kayıtlıdır.

ATÂÎ, Nev'îzâde

(d.??-ö.1045/1635)

Şevval 991 / Ekim 1583'de İstanbul'da doğdu. Sultan III. Mehmed devri kazaskerlerinden tanınmış şair ve âlim Nev'î Yahyâ Efendi'nin oğludur. Önce babasından, daha sonra Kafzâde Feyzullâh Efendi'den ders okudu. 1009/ 1601 yılında Ahîzâde Abdülhalîm Efendi'den mülâzım olarak tahsilini tamamladı. İstanbul kadısı Zekeriyyâ Yahyâ Efendi'nin yardımıyla 1013/1605'te kırk akçelik Canbaziye Medresesi müderrisliğine tayin edildi. 1016/1608'de müderrisliği bırakarak kadılığa başvurdu ve Lofça kadılığına gönderildi. Bir süre sonra kadılıktan alındı. 1018/ 1610'da Babaeski kadısı, ardından Varna, Rusçuk ve 1027/ 1618'de Silistre kadısı oldu. 1030/ 1620 yılında Tekirdağ, arkasından da Hezargrad kadılıklarına tayin edildi. Buradan azledilince bir süre Tırnova ve Saha kadılıklarının gelirleri kendisine verildi. 1034/1624'te Tırhala kadılığına gönderildi. Manastır ve yeniden Tırhala kadılıkları yaptıktan sonra 1042/ 1632'de Üsküp kadısı oldu. Üç yıl sonra azledilerek İstanbul'a döndü ve çok geçmeden yeni bir tayin beklerken vefat etti (Cemâziyelevvel 1045 / Ekim 1635). Mezarı Şeyh Vefâ Tekkesi hazîresinde babasının yanındadır. Ölüm tarihi *Keşfü'z-Zunûn*'da 1044/1634, *Tezkire-i Rızâ*'da 1046/1636 olarak gösterilmiştir. Buna karşılık Şeyhî Mehmed'in *Vekâyiü'l-Fudalâ*'sında Cemâziyelevvel 1045/1635, Muhibbî'nin *Hulâsatü'l-Eser*'i ve Âsım'ın *Zeyl-i Zübdetü'l-Eş'âr*'ında Cemâziyelâhir 1045/1635 tarihleri verilmiştir. Atâî, mâzul bulunduğu kısa süreler dışında ömrünü İstanbul'dan uzakta, Balkanlar'daki çeşitli kadılıklarda geçirdi. Kaynaklardan anlaşıldığına göre güzel konuşan, nükteli ve alaycı bir insandır. Dedesi ve babası gibi o da tasavvufa yönelmiş ve Celvetiyye'nin kurucusu Aziz Mahmud Hüdâyî'nin müridlerinden olmuştur. Bursalı Mehmed Tâhir'in bildirdiğine göre Aziz Mahmud Hüdâyî Türbesi'nin kapısı üstündeki Arapça tarih kitâbesi onundur.

ÂZİM, Şa'bânzâde Mehmed Efendi

(d.??-ö.1124/1712)

Asıl adı Mehmed'dir. Müderris, kadı, defterdar ve kazaskerlik görevlerinde bulunan Şabanzâde Mehmed Muhteşem Efendi'nin küçük oğludur. Doğum tarihi ve yeri hakkında bilgi yoktur. Öğrenimini tamamladıktan sonra 1097 / 1685'te padişah

tarafından üst düzey ilim adamları ve kadıların çocuklarına verilen mülazimlik (Stajyerlik) konumuna getirilerek Şeyhülislam Ankaravî Mehmed Efendi'ye mülâzim olur. Daha sonra sırasıyla Kırk Akça Medrese, 1118 /1706'da Tûtî Latif Medresesi, 1122 / 1710'da Rahîkî Medresesi müderrisliklerinde bulunur. Şeyhülislâm Paşmakçızâde Seyyid Ali Efendi'den hâric medresesinde görevlendirilmişken 1124 / 172 tarihinde veba hastalığına yakalanır ve ölür (Şeyhî 1989: 4/ 344-345). Âzim'in *Dîvân*'ı İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi T.760/3 ve Süleymâniye Kütüphanesi Lala İsmâil Efendi nu.447/4'te kayıtlıdır.

BAHÂYÎ, Mehmed Efendi

(d.1010/1601-ö.1064/1654)

Osmanlı Devleti'nin 32. Şeyhülislâmı olan Bahâyî Efendi'nin, asıl ismi Mehmed olup, İstanbul'da doğmuştur. Doğum tarihiyle ilgili olarak kaynaklarda 1004/1595 ve 1010/1601 olmak üzere 2 ayrı tarihe rastlanmaktadır. Şairin gerek kendi devrinde, gerekse sonraki devirlerde yazılan biyografik eserlerde doğum tarihi "[...] bin on hududunda..." şeklinde başlayan cümlelerle ifade edilmiştir. Müstakimzâde Süleyman Sadeddin'in *Mecelletü'n-Nisâb* ve *Tuhfe-i Hattatîn* adlı eserlerinde Bahâyî'nin 54 yaşındayken vefat ettiği belirtilmektedir. Şairin ölüm tarihi 1064/1654'dür. 54 yaşındayken öldüğüne göre; doğum tarihinin 1010/1601 olduğu açıktır (Uludağ 1992: 3, 15).

Bahâyî âlim ve şairliğinin yanı sıra aynı zamanda iyi bir hattat ve bestekârdır da. Çok güzel hüsn-i hat örnekleri sergileyen Bahâyî, musikiyle de ilgilenmiş ve besteler yapmıştır. Ali Ufkî Bey'in notaya aldığı "Evc beste" günümüze kadar gelmiş bir eserdir (Elçin 1976: 252). Sanatçı için etkilenmek kaçınılmaz bir olgudur. Bahâyî öncelikle yüzyılın şiir üsluplarından olan Sebk-i Hindî'nin etkisi altındadır. Türk edebiyatında etkisinde kaldığı 2 zirve isim; 16. yüzyılın usta şairi Bâkî ve çağdaşı olan, büyük hayranlık duyduğu Şeyhülislâm Yahyâ'dır. Gazellerinde bu iki şairin yolunu izledi. Neşeden çok umutsuzluğun göze çarptığı gazellerinde, hayal ve duygu bakımından olduğu kadar anlatımı bakımından da etkileyici şiirler yazmıştır. *Dîvân*'ındaki kıt'alardan birini Şeyhülislâm Yahyâ Efendi'ye takdim etmiş o da şaire Bahâyî mahlasını vermiştir. Nâilî, Neşâtî, Güftî, Cevrî, Nâbî, Nazîm ve Aynî, Bahâyî vasfında kasideler yazmışlar ve çeşitli şiirlerine tahmis ve nazireler yazmışlardır.

BÂKÎ

(d.933/1526-ö.1008/1600)

Asıl adı Mahmud Abdülbaki'dir. İstanbul'da doğdu. Fatih Camii müezzinlerinden Mehmed Efendi'nin oğludur.

Dört padişah devrinin en büyük şairi Bâkî, 23 Ramazan 1008/1600 tarihinde vefat eder. Cenaze namazı Fatih Camii'nde, şeyhülislamlıkta son rakibi olan Sunullah Efendi tarafından kıldırılır (Özcan 1989: 426). Büyük bir kalabalık tarafından Edirnekapı dışındaki mezarlıkta defnedilen şairin mezar taşına Bağdatlı Hâdî'nin "Bâkî Efendi gitdi 'ukbâya bin sekizde" tarih mısramını içeren kıtasının yazıldığı söylenmektedir (Açıkgöz 1982: 54).

Bâkî'nin aile hayatına dair elimizde ayrıntılı bilgi yoktur. Onun uzun süre bekâr kaldığı ömrünün sonlarına doğru evlendiği bilinmektedir. Nevîzâde Atâyî'nin eserinde Bâkî'nin iki oğlu olduğu kayıtlıdır (Özcan 1989: 15). Büyük oğlu Şeyhi Muhammed Çelebi 1586'da doğmuş, farklı medreselerde müderrislik ve Selanik'te kadılık görevinde bulunduktan sonra 1630'da ölmüştür. Aynı zamanda Şeyhî mahlası ile şiirler de yazmıştır (Özcan 1989: 734). İkinci oğlu Abdurrahman'ın doğum tarihi belli değildir. Müderrislik ve kadılıklarda bulunmuş, 1635/36'da ölmüştür. Atayî'nin verdiği bu bilgilere ilave olarak İsmail E. Erünsal arşiv kaynaklarına dayanarak Bâkî'nin Mehmed Çelebi, Şeyh Mehmed Çelebi, Abdurrahman Çelebi ve Şah Mehmed Çelebi adlarında dört çocuğunun olduğunu tespit etmiştir (2008: 8-9).

Bâkî'nin nüktedan, hoşsohbet, neşeli ve rint meşrep bir şair olduğu kaynaklarda nakledilir. Gençliğinde, henüz medrese öğrencisi iken İstanbul'un eğlence âlemlerine devam ettiği; kışın Balat, Samatya ve Galata meyhanelerinde, bozahanelerde yapılan sohbetleri kaçırmadığı söylenmektedir. Yazın ise Beşiktaş ve Tophane semtlerindeki bahçelerde yapılan eğlencelere katılan şair, konuşma ve nükteleriyle bu sohbetlerin aranılan kişisidir (Köprülü 1944: 243-253; İpekten 2010: 20).

CEM'İ

On yedinci yüzyıl sairlerinden olan Cem'î'nin adı birçok eserde zikredilmesine rağmen, hayatı hakkında fazla bilgi yoktur. Tespit edilen kaynakların hepsinde asıl adı

Mehmet olarak bildirilen Cem'î (stanbulludur ve iyi bir eğitim aldıktan sonra çeşitli yerlerde kadılık yapmıştır. Şeyhî Mehmed Efendi, kadılıktan önce medreseye intisap ettiğini “tahsîl-i ilme azîmet ve ulemânın birinden ihrâz-ı seref-i mülâzemet eyleyüp devr-i medâris-i mutaâde ile kırk akçeye vüsûl ve andan dahı munfasıl iken sâlik-i semt-i kazâ ve mâlik-i ezimme-i hükm-i imzâ olmuş idi” şeklinde bildirir. Şeyhî 'nin bu bilgisini, Cem'î Divanı'ndaki kasidelerden birinin başında yer alan “âlem-i tadrîsde iken”³ ifadesi doğrulamaktadır. Edebiyat tarihimize dair kaynaklarda sairin hayatı hakkında ayrıntılı bilgi bulamıyoruz. Ancak sairimiz şiirlerinde hayatı hakkında çeşitli bilgilere isaret etmektedir. Cem'î'nin tek eseri divanıdır.

CEVRÎ, İbrâhîm Çelebi

(d.1005/1595(?)-ö.1065/1654)

Eserlerinde Cevrî mahlasını kullanan şairin asıl adı İbrahim'dir. İstanbullu olan şairin Emîr Halîfe için 1029/1619-20'de yazdığı bir *Mesnevi*'nin bitirilişine düşürdüğü Farsça tarihten yola çıkarak Sadeddin Nuzhet Ergun (III, 1053) ve ondan hareketle Hüseyin Ayan (1981: 4) Cevrî'nin 1029/1619-20'de 20-22 yaşlarında olduğunu tahmin ederek doğum tarihini hesaplarırsa da bunun oldukça öznel bir hesaplama olduğunu söylemek gerekir. Ailesi hakkında kesin bir bilgimiz yoktur. Cevrî, istinsah ettiği nüshalarda ismini çoğunlukla Farsça bir ibareyle verir, asıl adı olan İbrahim'i ve baba adını söylemek yerine mahlası olan “Cevrî”yi kullanmıştır. Babasının adı sadece Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Talat 26'daki Veysi'nin *Dürretü't-Tâc fî Sîreti Sâhibi'l-Mi'râc* adlı eserinin istinsah kaydında Cevrî İbrâhîm b. Abdullah 1058/1648 şeklinde geçmektedir. Ama bu eser görülemediğinden bu kaydın doğruluğundan emin değiliz. Mevlevî olan Cevrî'nin kaynaklarda iyi bir tahsil gördüğüne dair bilgiler vardır. Cevrî, 1065/1654'te İstanbul'da vefat eder. Ra'î ve Nisârî, Cevrî'nin ölümüne tarih düşmüştür. Rivayetlere göre komşularıyla konuşmadığından cenazesini Abdullah Efendi ve yirmi otuz arkadaşı kaldırmış, Eğrikapı dışında gömülmüş ve mezarı belirsiz hale getirilmiştir (Ayan 1981: 8)

CEZMÎ, Aziz Efendizâde Mehmed Abdülkerim Cezmî Efendi

(d.??-ö.Recep 1104/Mart-Nisan 1693)

Sultan 4. Mehmed (1648-1687) zamanında şeyhülislâm olan şair Bahâyî Efendi'nin küçük kardeşidir. Azîz Efendizâde Yahyâ Efendi'nin oğlu olup asıl adı Mehmed Abdülkerim'dir. Recep 1056/ Ağustos-Eylül 1646'da Bahâyî Efendi ikinci kez Rumeli kazaskeri olduğunda mülâzım oldu. Kırk akça medreseden ayrıldıktan sonra Recep 1067/ Nisan 1657 ile Şevval 1086/ Ocak 1676 tarihleri arasında; Anbar Gâzî Medresesi, Manisalı Çelebi Medresesi, Kasım Paşa Medresesi, Etmekçioğlu Medresesi, Sinan Paşa Medresesi'nde müderrislik yapmıştır. Ramazan 1087/ Kasım 1676 ile Rebiülevvel 1104/ Kasım 1692 tarihleri arasına sırasıyla; Bosna, Belgrat, Diyarbakır, Kayseri, Ankara ve tekrar Diyarbakır kadılığı görevlerinde bulunmuş, Receb/Mart 1693'te Diyarbakır'da vefat etti.

Şiirlerinde Cezmî mahlasını kullandı. *Vekâyiü'l-Fuzalâ*'da mahlasının Hurremî olduğu yazılıdır. Seyrekzâde Âsım, Cezmî *Dîvânı*'nı gördüğünü, Ali Emirî Efendi de pek çok gazeli olduğunu ifade eder. Vüsale Musalı'nın yayınladığı bir çalışmada da cezmî'ye ait olan bir beyit eserler bölümünün sonuna eklenmiştir.

DÜRRÎ, Abdülbâki Efendi

(d.990/1582-ö.1025/1616)

XVII. yüzyıl âlim ve şâirlerindendir. Asıl adı Abdülbâki'dir. Bursalı Kadı Bahri Hasan Efendi'nin oğlu olduğu için Bahrizâde Dürrî Efendi olarak da bilinmektedir. Babası Kudüs kadılığına atandığında yolda eşkıyaların saldırısına uğramış ve hayatını kaybetmiştir. Dürrî Abdülbâkî Efendi'nin ne zaman doğduğu konusunda kaynaklar net bilgi vermemekle birlikte *Sicill-i Osmani* (Mehmed Süreyya 1311: 2 /423) ve *Tuhfe-i Nâilî* (Kurnaz vd. 2001: 1/ 270)'de 990/1582'de doğduğu kaydı bulunmaktadır. Gençlik yıllarını iyi bir eğitim alarak geçiren Dürrî, Bostanzâde Mehmed Efendi'nin talebesi olmuş ve onun eğitiminden geçerek müderrisliğe yükselmiştir. İstanbul'daki çeşitli medreselerde görev yaptıktan sonra son olarak Nişânî Mehmed Paşa Medresesine müderris olmuştur. Devrinin müderrisleri arasında saygın bir yere sahip olduğu kaydedilmektedir. Dürrî Abdülbâki Efendi 1025/1616'da İstanbul'da vefat etmiştir

(Ergun yty:3 /1184-1185), (Mehmed Süreyya 1311: 2 /423), (TDEA 1997: 2 /400), (TDEA 2003: 3 /225), (Kurnaz vd.:1/270), (Zavotçu 2009:86).

EDÎB, Seyyid Mehmed Edîb Efendi

(d.??-ö.1149/1737)

Aslen Diyarbakırlı olup doğum tarihi bilinmemektedir. Asıl adı Mehmed'dir. Seyyid Mehmed Edîb Efendi olarak tanındı. Diyarbakır medreselerinde öğrenim gördü. Tahsilini tamamlamak için İstanbul'a geldi. 1137/1724-25 yılında yapılan imtihanında başarılı olup çeşitli yerlerde kadılık yaptı. 1149 yılı sonlarında (1737) Rumeli'nde Narda kadısı iken vefat etti. Mezarı Narda'dadır. Sâlim (İnce 2005: 212) ve Safayî (Çapan 2005: 81) tezkirelerinde adı Mahmud ve Erzurumlu olduğu yazılmışsa da Râmiz (Erdem 1994: 12) ve Esad (Oğraş 2001: 28) tezkireleri ile Ali Emirî (1328: 11-12)'de adı Mehmed olup Diyarbakırlı olduğu, Narda kadısı iken verdiği vesaik-i şer'iyedeki imzasının görüldüğü kayıtlıdır. *Sicill-i Osmanî* (Akbayar 1996: 445)'de ise Eyüp kadısı iken öldüğü belirtilmektedir.

Ali Emirî Efendi (1328: 11-12)'ye göre ilim ve irfan sahibi, şiir ve inşada başarılı, güzel şiirleri ve nazireleri olan biriydi. Safayî (2005: 81)'ye göre asrın seçkin şairidir. *Bâğçe-i Safâ-Endûz*'a göre şiirin inceliklerini bilirdi ve güzel sözler söylerdi. Devri şairlerinden Sâmî ve Vâlî ile müşterek şiirleri vardır (Oğraş 2001: 28).

FÂİZÎ, Kafzade Faizî, Abdülhay

(d.998/1589 -ö.??/?)

XVII. yüzyılın tanınmış, asil bir ailesine mensup olan Kafzâde Fâizî'nin asıl adı Abdülhaydır. Fâizî hem ana tarafından hem de baba tarafından âlim ve fâzıl bir ailenin evladıdır. Bu yönüne mevcut bütün kaynaklar dikkat çekerler. Babası da Kafzâde lakabıyla anılan âlim, şair ve kazasker Feyzullah Efendidir. Onun babası Kaf Ahmed Efendi, onun babası Mustafa Efendi, onun babası Mehmed Efendi, onun babası Nasurullah Efendi, onun babası da Bolulu İshak Efendidir. "Kafzâde" lakabı dedesi "Kaf Ahmed Efendi" den gelmektedir. Bazı kaynaklarda baba ve oğul aynı lakapla

anıldığından dolayı birbiriyle karıştırıldıkları vakidir. Mesela, Kâdihân'a fihrist yazan Kafzâde Feyzullah Efendi iken yanlışlıkla bu eser Kafzâde Faîzî'ye nisbet edilmiştir. Fâizî annesi tarafından Şeyhulislam Ebussuud Efendi'nin torunudur. Annesinin babası Ebussuud Efendinin damadı Şeyhulislam Malul-zâde Mehmed Efendi'dir. Bu zatın soyu ve kişiliği Fâizî'nin hayatı ve şiirlerine etkisi bakımından önemlidir. İleride görülebileceği üzere şiirde işlediği bazı konulara açıklık getirebilmek maksadıyla Malul-zâde Mehmed Efendi'yi iyi tanımak, Fâizî hakkında yanlış kanaate varmamak için önemlidir. *Devhatü'l-Meşâyih*'te bu zat hakkında âlim bir zat olduğu söylenir. Burada Malul-zâde Mehmed Efendi'nin "seyyid"liğine vurgu yapıldığı açıkça görülür. Fâizî annesini babası tarafından seyyiddir ve şiirlerinde yer yer bu konuya işaret edilmiştir.

Fâizî'nin doğum yeri İstanbul'dur. Doğum tarihiyle ilgili biyografik kaynaklarda ihtilaf görülmektedir. Bazı kaynaklar Fâizî'nin doğum tarihi olarak 980/ 1572 yılını gösterirken bazı kaynaklar da 998/ 1589 yılına işaret ederler. Fâizî'yi tanımak için onun en yakın arkadaşı ve can dostu aynı zamanda Fâizî'yi yakından tanıyan; edebiyat tarihimizin biyografik kaynaklarından bir eserin müellifi ve hamse ve divanı sahibi olan Nevî-zâde Atâyî ile olan ilişkilerine dikkatle bakmak uygun olacaktır.

Fâizî, Atâyî'ye Selanik'ten yazdığı mektubunda söz konusu dostluklarını bilhassa belirten ifadelerle yer verir. Atâyî-Fâizî dostluğu çocukluk ve ilk tahsil dönemlerine denk gelir ve bu dostluk bir aile dostluğudur. Atâyî'nin ilk ders hocası Arapça ve tefsirî iyi bilen Fâizî'nin babası Kafzâde Feyzullah Efendidir. Muhtemelen dostlukları öğrencilik yıllarında başlamış ve ölene kadar da devam etmiştir. Fâizî'nin ani ölümü üzerine de Atâyî iki ayrı tarih manzumesi yazar ve ayrıca Fâizî'nin kaynatasına taziyenâme gönderir. Atâyî, Fâizî'ye olan aile dostluğunu ve yakın arkadaşlığını, onun vefatının arkasından ifadelerle yer verir.

Kafzâde genç yaşında ölmesine rağmen bu kısa ömrüne birçok eserler sığdırmıştır. Elimizde daha çok şairliğini gösteren manzum eserleri vardır. Fakat kaynaklarda şaire ait münşeât örneklerinden söz edilmekte, nesir yönünün kuvvetli olduğu belirtilmektedir. Fâizî'nin nesir örneği olarak elimizde üç mektubu vardır.

Fâizî'nin elimizde bulunan eserleri dört adettir: 1. *Divan*, 2. *Zübtetü'l-Eşâr*, 3. *Leylâ vü Mecnun*, 4. *Sâkînâme*

FASÎH, Ahmed Fasîh Dede

(d.??-ö.1111/1699)

On yedinci yüzyılda yaşamış Klasik edebiyatımızın Mevlevî şairlerinden biri olan mutasavvıfın asıl adı Ahmed'dir. Şiirlerinin anlaşılır ve açık olmasından dolayı kendisine Fasîh mahlası verilmiş ve şiirlerinde bu mahlası kullanmıştır. Künyesi Fasîh Ahmed b. Mehmed b. Dukakinzade Ahmed Bey b. Mehmed Paşa b. Ahmed Paşa şeklinde tespit edilmiştir (Çıpan 1995: 12/213). İstanbul'da doğmuş, kaynaklarda doğum tarihi ile ilgili bilgi yoktur. Fakat on yedinci yüzyılın ilk çeyreğinde dünyaya geldiği zannedilmektedir. Fatih Sultan Mehmed zamanında Arnavutluk'un fethedilmesiyle İslamiyeti kabul eden ve daha sonra devlet adamı, âlim ve şairler yetiştiren Dukakinzade ailesine mensup olduğu kabul edilmektedir. Dukagin-zâde şöhretiyle anılan Fasîh Ahmed'in mensubu olduğu sülale aslen Norman, Fransız yahut Alman olup, büyük dedeleri Le Duk Jean İşkodra cihetini zabtetmiş, zamanla Arnavutlaşan bu sülaleye Duk Jean isminin tahrifinden ortaya çıkan Dukagin denmiştir (Danişmend 1948: 2/424). Babası Mehmed Efendi, büyük dedesi de Dukaginzade Mehmed Bey olarak anılmaktadır. Fasîh Ahmed Dede'nin kimlerden eğitim aldığı hakkında kaynaklarda bilgi mevcut değildir. Eserlerinden anlaşılacağı üzere Türkçe, Arapça ve Farsçayı çok iyi kullanmasından, hat ve resimde maharetli oluşu, şiir ve inşada ustalığı ve hazine kâtipliği görevlerinden dolayı iyi bir tahsil dönemi geçirdiği söylenebilir. Fasîh Ahmed'in, Köprülüzade Fazıl Ahmed Paşa'nın hazine kâtipliği görevinde olduğu dönemlerde Derviş Ali'den sülûs ve nesih yazı tahsil ettiği, kendisinde ta'lik bir yazı çeşidi ortaya çıkardığı, birçok kişiye bu türü öğrettiği kaynaklarda yer almaktadır (Müstakim-zade 1928: 644).

Fasîh Ahmed, Divan ve hazine kâtipliği görevini sürdürürken bir gün bu görevi terk ederek Galata Mevlevihanesi şeyhi Gavsî Dede'ye intisap ederek Mevlevî tarikatına dâhil olmuştur. Bu konuda Sâlim bu olayı şöyle öztler: "... bir gün cezbe-i ilâhî kendüye gâlip ve fakr u fenâ mesleğın tâlib ü râgıb olup devlet-hâne-i sadr-ı azamîden rücû,, ü kufûl eyleyüp kendi hânesinin sahn-ı nerdübânına vüsûl eyledi..."(İnce 2005: 549). Gavsî Dede on yedinci yüzyıl Anadolu velilerinden olup hocası Salih Dede'nin vefatı ile Arızî Dede'ye intisap ederek mesnevihan olmuştur. Fasîh Ahmed, Gavsî Dede'nin yanında Mevlevî kültürünü alarak yaşamaya başladı.

Mevlevihaneye yerleştikten sonra bin bir gün çilesini tamamlayarak “Dede” unvanını almıştır (İnce 2005: 531). Fasîh Ahmed Dede, saltanatın sürekli değiştiği bir dönemde yaşamış ve zamanında altı padişah görmüştür. Gençlik yılları saray ve çevresinde geçmiştir. İlahî aşkın verdiği şevkle görevlerinden ayrılarak hayatının yaklaşık son otuz yılını Galata Mevlevihanesinde rintçe bir hayat sürerek hücrelerde yaşamıştır. Hayatını da sanatından kazandığıyla devam ettirmiştir. İstanbul dışında Edirne’ye gitmiş olan şair, ölmeden iki gün önce hukuku olan dostlarını tek tek dolaşarak helalleşmiş ve Mevlevihanedeki hücrelerine çekilmiş ve 1111/1699 yılında vefat etmiştir (Özcan 1989: 243). Şairin ölümü, çevresinde geniş yankı uyandırmış, Şahin Giray ile Şehdî ve Nihâdî mahlaslı şairler üzüntülerini ifade etmek ve son görevlerini yerine getirmek için ölümüne tarih düşürmüşler, mersiyele söylemişlerdir. Vasiyeti üzerine cenazesini Üsküdarlı Nasuhî Dede yıkamış, cenazeye çok fazla kişi katılmıştır. Şair, Galata Mevlevihanesi’nin hâmûşân bölümüne defnedilmiştir (Gölpınarlı 2006: 536). Fasîh Ahmed Dede ile ilgili bir yüksek lisans tezi ve bir doktora tezi hazırlanmıştır. Belagat ehli, irfan sahibi bir şair olan Fasîh Ahmed Dede, şiir ve inşa vadisinde kendisini iyi yetiştirmiştir.

FEHÎM-İ KADÎM

(d.1037/1627-ö.1057/1647)

Asıl adı Mustafa’dır. Aslen Halepli, Arap kökenli bir aileden gelmektedir. Yakın dostu Evliya Çelebi, babasının İstanbul Parmakkapı’da kurabiye satan Mısırlı bir fellah olduğunu ifade etmekteyse de, kaynaklar ağırlıklı olarak ailenin Halepli olduğunda birleşirler. Babasının mesleği dolayısıyla Uncuzâde olarak tanınmıştır.

İlk divanında Dakîkî mahlasını kullanan şair, bu divanını yakarak kendisine Fehîm mahlasını almış ve bu mahlasla yeni bir divan tertip etmiştir. (Küçük 1984: 479) *Dîvân*’ı dışında *Şehrengîz*, *Bahr-ı Tavîl*, *Letâif-i Kümmelîn* ve *Durûb-ı Emsâl-i Türkî* adlı eserleri bulunmaktadır. *Şehrengîz*, fe’ilâtün mefâ’ilün fe’ilün kalıbıyla yazılmıştır. *Bahr-ı Tavîl*, Osmanlı toplumunda yaşayan farklı etnisiteye mensup insanların kendi dil ve ağız özellikleriyle konuştuğu bir eserdir. Tıpkı *Şehrengîz* gibi *Bahr-ı Tavîl* de müstehcen özellikler taşır. *Letâif-i Kümmelîn* ise, ibret verici hikâyelerin bulunduğu ve çoğunlukla tasavvufi mahiyetteki latifelerden

oluşmakla birlikte bu külliyyatın içinde müstehcen latifeler ve Nasreddin Hoca fıkraları da yer almaktadır. *Durûb-ı Emsâl-i Türkî* ise alfabetik olarak atasözlerinin yer aldığı bir eserdir.

Dîvân'ı 1934'te Sadettin Nüzhet Ergun ve 1991'de Tahir Üzgör tarafından yayımlanmıştır. Üzgör, söz konusu yayımında şiirlerin mensur diliçi çevirilerini de yapmıştır. Tahir Üzgör'ün tenkitli metnini yayınladığı divanda, 17 kaside, 5 musammat, 16 kıt'a, 293 gazel, 56 rubai ve 8 Farsça şiir yer almaktadır. Klasik şiirde rubailerde mahlas kullanılmaması bir gelenektir. Ancak Fehîm 28 rubaisinde mahlas kullanmıştır.

FENNÎ

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Fennî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

FERİDUN, Şîr Ali Çelebi

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Ferîdûn'a ait olduğu tespit edilememiştir.

FETHÎ

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Fethî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

FEYZÎ, Hasan Efendizâde Seyyid Feyzullah Feyzî Efendi

(d.??-ö.1185/1771-72)

Bursa'da doğdu. Doğum tarihi bilinmemektedir. Asıl adı Feyzullah'tır. Vaiz Şeyh Hasan Efendi'nin oğlu olduğundan Hasan Efendizâde Seyyid Feyzî Efendi olarak tanındı. Kendini edebiyata adadı. *Sicill-i Osmanî* (Akbayar 1996: 527)'ye göre vaizlik yapmıştır. *Dîvân* (Karagöz 2004: 4)'ından Osmanlı-Rus savaşına katıldığı ve 1182/1768-69 yılında esir düştüğü anlaşılmaktadır. Feyzî Efendi, 1185/1771-72 yılında Bursa'da vefat etti. Mezarı Bursa'da Pınarbaşı kabristanındadır. Vefatına

Abdüssamedzâde Seyyid Mehmed Sâdık Efendi “Harf-i cevher-dâr ile dedim târîhini / Fark eden bî-çâre Seyyid Feyzî’ye ede du’â” beyti ile tarih düşürdü (Eşrefzâde vr. 92a).

Gülzâr-ı Sulehâ’ya göre asrın kabiliyetli şahsiyetleriyle dostluk kurup sohbet ederek şiir semtine yakışır bir şair oldu. Kabiliyetli ve akıl sahibi bir kimseydi. Ümmilikle şiir sanatını icra etmiş ve büyük şairlerin yolundan gitmiştir (Eşrefzâde vr. 91b).

Bilinen tek eseri *Dîvân*’ıdır. Eser oldukça hacimli olup bir nüshası Millet Kütüphanesi Ali Emiri Efendi Manzum Eserler 357’dedir. *Dîvân*’da on bir kaside, 1095 gazel, on üç murabba, on muhammes, otuz dört müseddes, dört tarih, üç müsebba, dört muaşşer, dört müstezad, bir satranç, on beş kıt’a, doksan müfred bulunmaktadır (Karagöz 2004: 53; İKTYDK 1968: 825). Eser üzerine bir yüksek lisans çalışması (Karagöz 2004) yapılmıştır.

Şiirlerinde yer yer Nedîm’in tesiri görülmektedir. Ümmî bir şair olmasına rağmen, çok yetenekli olduğu söylenebilir. Özellikle de söz sanatları, mazmunlar, atasözü ve deyimler, halk söyleyişleri, ayet ve hadis örnekleriyle zengin bir dile sahip olduğunu söyleyebiliriz (Karagöz 2004: 6).

GÜFTÎ

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Güftî’ye ait olduğu tespit edilememiştir.

HÂLETÎ, Azmîzâde

(d. 977/1570-ö.1040/1631)

Azmîzâde diye anılan şairin asıl adı Mustafa, mahlası ise “Hâletî”dir. Şair İstanbul’da, 15 Şaban 977/23 Ocak 1570 tarihinde İstanbul’da doğdu (Özcan 1989: 3/739; Riyâzî Üniversite Ktp. 761: 34b; Rızâ 1316: 26; Reşad 1311: 58; Gibb 1904: 221; Yöntem 1988: 125).

Hâletî’nin babası, aynı zamanda 16. yüzyıl âlim-şairlerinden olan Pîr Mehmed Azmî Efendi (ö. 990/1582), dedesi defterdâr Pîr Ahmed Çelebi, amcası ise Nişancı Mehmed Nâmî Paşa’dır (Sungurhan-Eyduran 2009: 228; Kafzâde Üniversite Ktp. 3289:

73a; Kılıç 2010: 1070; Özcan 1989: 2/267, 739; Riyâzî Üniversite Ktp. 761: 91a-92b; Tâhir 1333: 310; Gibb 1904: 221; Yöntem 1988: 124; Ceyhan 1999: 243-286). Gerek bazı kaynaklarda verilen bilgilerden, gerekse bazı şiirlerinden hareketle, Hâletî'nin Abdülkadir veya Ahmed Abdülkadir (ö. 1020/1611-1612 ya da 1021/1612-1613) isminde bir oğlunun olduğu anlaşılmaktadır.

Genç yaşta eğitime başlayan ve babasının yanı sıra devrinin pek çok bilgininden dersler alan Hâletî, medrese eğitimi gördü ve devrinin ünlü bilgini Hoca Sâdeddin Efendi (ö. 1599)'den mülâzemet ruûsu alarak 21 yaşında müderris oldu (Özcan 1989: 3/739; Riyâzî Üniversite Ktp. 761: 44b; Naîmâ 1280: 73; Yöntem 1988: 125; Buluç 1942-43: 3; Gibb 1904: 221; İz 1979: 91-92).

Meslek hayatına müderrislikle başlayan Hâletî, sırasıyla şu medreselerde görev yaptı: Hâce Hatun (997/1588-1589), Mehmed Ağa (998/1590); Eyüp (1003/1595); Sahn-ı Semâniye (1005/1596), Sultan Selîm-i Kadîm (1008/1599), Süleymaniye (1008/1600), Hâkâniye-i Vefâ (1010/1602) (Özcan 1989: 2/739-740). Müderrislik hayatının ardından kadılık mesleğine geçen Hâletî, sıkça yaşadığı aziller ve boşta kalmalarla birlikte sırasıyla Şam (1011/1602), Kahire (1013/1604), Bursa (1015/1606), Edirne (1020/1611), Şam (1020/1611), İstanbul (1023/1614), Kahire (1027/1618), mahalle kadılığı (1028/1619), Uzunca Ova (1030/1621) kadılıklarında bulundu. Hâletî 1032/1623'te Anadolu, 1037/1627'de ise Rumeli kazaskeri oldu. Bu görevinden bir yıl sonra azledilen şair, 1038/1629'da Silistre arpaltığı ile tekâüd edildi ve ek olarak Süleymaniye Dârülhadîsi verildi (1040/1631). Görev hayatı büyük oranda azillerle geçen şair, bu son görevine başladıktan bir iki ay sonra, 26 Şaban 1040/30 Mart 1631 tarihinde vefat etti. Hâletî'nin nâşî Fatih Sofular'daki evinin karşısında bulunan ve onarımını yaptırttığı okul sahasına defnedildi. Ölümü üzerine pek çok târih düşürüldü ve Nâci mahlaslı Hüseyin Kürdî'nin düşürdüğü, "Rûh-ı pâkine dem-be-dem rahmet" mısraı, aynı zamanda Hâletî'nin mezar taşına yazıldı.

HALÎM

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Halîm'e ait olduğu tespit edilememiştir.

İSHAK EFENDİ, Ebûishakzâde

(d.1090 /1678-79-ö.1147 /1734)

Asıl adı İshak'tır. 1090 / 1678-79 yılında, İstanbul'un Cebeci Ali Ağa Mahallesi'nde dünyaya geldi. Babası devrinin meşhur âlimlerinden olup şeyhüislamlık da yapmış olan İsmâil Efendi'dir. Bu sebeple babası Ebû İshak künyesiyle de anılmıştır. Dedesi Rumeli'nin pek çok yerinde kadılık yapmış olan Alanyalı İbrâhim Efendi'dir. İshak, Müftüzâde Efendi, Mutavvelci Mehmed Efendi ve Şeyh Süleymân Efendi gibi âlimlerden ilim tahsil etti. Aynı zamanda öğrenim gördüğü âlimler arasında dönemin şeyhülislâmı Mirzâ Mustafâ Efendi de bulunmaktaydı. Paşmakçızâde Ali Efendi'nin kızıyla evlendi. Bu evlilikten iki oğlu oldu. Küçük oğlu Zeyneddin Ahmed Efendi (ö.1176/1762-63) babası gibi müderrislik yaptı. Büyük oğlu Yahyâ Efendi de Anadolu kazaskerliğine kadar yükseldi.

İshak efendi, 3 Rebiyülahir 1147 / 2 Eylül 1734 tarihinde vefat etti ve Çarşamba'da -babasının da medfun olduğu caminin haziresine defnedildi. Hayatı boyunca tamahkârlıktan uzak yaşadığı, makam sahibi olduğu dönemlerde kendisine gelen her türlü hediye kabul etmediği bildirilmektedir. Safâyî, tezkiresinde onu güzel yaratılışlı, iyi ahlak sahibi ve emsali olmayan faziletli biri olarak tasvir eder (Çapan 2005: 83). Döneminde çokça sevilen ve fikrine danışılan bir kişiydi. Sâlim tezkiresinde belirtildiği üzere sohbetlerine gelenlerin sayısı bir hayli çoktur. Râmiz de tezkiresinde İshak Efendi'yi adaletiyle eşsiz bir insan olarak anar (Erdem 1994: 5).

İSMETİ

“Şeyh, kadı, âlimler yetistiren bir ailenin çocuğudur. Babası sultan 1. Mustafa devri mesayihinden Seyh Fazlullah Efendi (ö. 1623), dedesi meşhur âlimlerden Birgivi Mehmet Efendidir (ö.1573). Kültürlü bir çevre içinde yetişen İsmetî ilk tahsilini babasından gördü. Medrese tahsilini tamamladıktan sonra Seyhülislâm Zekeriyazâde Yahya Efendiye (1643) intisap etti. Bir müddet onun yanında bulunduktan sonra müderris oldu. İsmetî'nin müderrisliği uzun sürmedi. Bu meslekten ayrılarak Mevlvî tarikatına giren şair, Şeyh Ahmed Togânî Dedeye intisap etti. Fakat burada da fazla kalamayan İsmetî tekrar müderrisliğe döndü. Sam kadılığına tayin edilen İsmetî, arada bir azledilerek Bursa, İzmir, Edirne, İstanbul ve Selanik kadılıklarında bulundu.

Köprülü Mehmed Paşa tarafından Anadolu Kazaskerliğine getirilen İsmetî'nin, fasılalarla sekiz yıl kadar süren biri Anadolu, iki Rumeli Kazaskerliği vardır. İsmetî ikinci Rumeli Kazaskerliği'nden ayrıldıktan birkaç ay sonra 1665 tarihinde Kanlıca'daki yalısında vefat etmiştir. Cenazesi Edirnekapısı dışında Sırt Tekye karşısındaki mezarlığa defnedilmiştir.

İZZETÎ, Vişnezâde İzzetî Mehmed Efendi

(d.1039/1629-ö.1092/1681)

Asıl adı Mehmed İzzet'tir. 1039/1629'da bugün Bulgaristan sınırları içinde yer alan Filibe yakınlarındaki Çaçengir'de doğmuştur. Safâyî, diğer kaynakların aksine, İzzetî'yi İstanbullu olarak göstermektedir. Vişnezâdeler olarak anılan, çok sayıda şair ve bilgin yetiştirmiş nüfuzlu bir aileden gelmektedir. Bugün bile Beşiktaş'ta Vişnezâde Camii ve mahallesinin bulunması ailenin nüfuzu ile ilgili fikir vermektedir. Ünlü şair Şeyhülislam Yahyâ da bu aileye mensuptur. Babası Şeyhî mahlasıyla da şiirler yazan Filibe kadısı Lutfullah Efendi'dir. Şeyhî Mehmed Efendi'nin *Vekâyü'l-Fudalâ*'sına göre üç, diğer kaynaklara göre yedi yaşındayken babasını kaybeden Mehmed İzzet Efendi, amcası Şeyhülislam Yahyâ Efendi'nin himayesinde yetişti. Şeyhülislam Yahyâ Efendi'yle olan yakınlığı sayesinde IV. Murad (saltanatı: 1623-1640)'la tanışma fırsatı yakalamıştır. 4. Murad'ın Rumeli kazaskeri Muid Ahmed Efendi'ye hitaben yazdığı hatt-ı hümayunla mülazım olur. Gençlik çağında ilk şiirlerinde babasının da mahlası olan Şeyhî mahlasını kullanır.

Özellikle ikinci defa getirildiği şeyhülislamlıktan azledilmesi onu fazlasıyla üzmüş ve bu üzüntüye dayanamayarak 1092/1681'de İstanbul'da vefat etmiştir. İzzetî'nin ölümü için Seyyîd Azmi Çelebi, “*Âlî-i Firdevs ola cây-ı Mehmed 'İzzî*” tarihini düşmüştür. *Nuhbetü'l-Âsâr Li- Zeyli Zübdeti'l-Eş'âr*'da der-kenar olarak “*İzzeti gitti cihânun hayfâ (1093)*” tarihi kayıtlı olmakla birlikte biyografi kısmında şairin ölüm tarihi olarak 1092 verilmiştir. İzzetî, Şeyhülislam Zekeriya Efendi'nin mezarının yanına gömülmüştür. Fakat medresede çıkan yangınla birlikte mezarlar da kaybolmuştur.

İzzetî'nin bugüne ulaşan tek eseri Türkçe *Dîvân*'ıdır. Ancak kaynaklarda varlığı bildirilen *Keşfü'z-Zünûn Zeyli* ve *Kafzâde Fâizî'nin Zübdetü'l- Eş'âr*'ına ilaveler

yaptığı (*Zeyl-i Zübdetü'l-Eş'âr*) *Tezkire-i Şu'arâ* adlı eserleri de vardır. Şeyhî, *Vekâyü'l-Fudalâ'* da *Zübdetü'l-Eş'âr Zeyli* ve *Tezkire-i Şu'arâ*'nın müsvedde şeklinde yarım kaldığını, kendisinin İzzetî'nin el yazısıyla bunların müsvedde hallerini gördüğünü kaydeder (Özcan 1989:485).

KÂŞİF, Es'adzâde Seyyid Sa'deddin Efendi

(d.1076/1665-66-ö.19 Rebiülahir 1111/14 Ekim 1699)

Asıl adı Seyyid Mehmed Sadeddin'dir. (Müstakimzade Süleyman Sadeddin 2000: 324). Nakibüleşraf Rumeli kazaskeri Seyyid Said Efendi'nin oğludur. Dedesi de Mehmed Esad Efendi'dir. Bu sebeple Es'adzâde Seyyid Sa'deddin Efendi olarak anıldı. 1076/1665-66 yılında İstanbul'da doğdu. Gençliğinde iyi bir eğitim aldı. 1093/1682 yılında Şeyhülislam Çatalcalı Ali Efendi'den mezun oldu. (Sâlim 2005: 582) Öğrenimini bitirdikten sonra müderris oldu. Cemaziyelevvel 1097/ Mart-Nisan 1686'da Hariç elli ile Cafer Paşa Medresesi'nde görevlendirildi. Altmışlı medreseye atandı. 1099/1687-88'de Dahil, 1100/1688-89'da Hareket ile Mustafa Ağa Medresesi'ne; Recep 1102/ Mart-Nisan 1691'de Sahn-ı Semân Medresesi'yle Beşiktaş Sinan Paşa Medresesi'ne; Safer 1105/ Ekim 1693'te Sahn-ı Semân'dan birine, Muharrem 1106/ Ağustos-Eylül 1694'te Ali Paşa-yı Cedide; Rebiülevvel 1107/ Ekim-Kasım 1695'te Kadırga Liman'ındaki Mehmet Paşa Medresesi'ne, Recep 1108/Ocak-Şubat 1697'de İstanbul'da bulunan Valide Sultan Medresi'ne atandı. 19 Rebiülahir 1111/ 14 Ekim 1699 tarihinde vefat etti. (Sâlim 2005: 582). Edirne kapısı haricinde Emir Buhari Camii'nde medfundur. Nihadî'nin:

"*Ola cennât-ı adn câyî İlahî Kâşif'in* " mısraı vefatına tarihtir. (Kurnaz vd. 2001: 837)

Üç dilde şiir söyleme yeteneğine sahipti. Farsça ve Türkçe mürettep *Dîvân*'ı vardır. Hat sanatında ilerlemek için özel hocalarla çalıştı ve şöhret kazandı. (Sâlim 2005: 582; Müstakîm-zâde Süleymân Sadeddîn 1928: 714). *Safâyî*, şairi inşada Veysî ve Nergisî'ye benzettir, *Dîvân* olduğunu söyler. Şiirde de, tanınmış Fars şairlerinden Hüsrev, Hakanî ve Şevket'e benzettir. Andığı şairlere göre Kâşif üslupta *Sebk-i Hindî*'yi takip etmektedir.

KELİM, Eyüb Kelîm Çelebi/Eyyübî Kelîm, Patburunzade Eyüb Çelebi

(d.??-ö.1098/1686-87/1098/1686-87)

Asıl adı Eyyüp'tür. Potburun-zâde lakabıyla tanınır. *Beliğ Tezkiresi*'nde "Batburun-zâde" olarak geçer. Safâyî, Eyyüb isminin Ebâ Eyyüb-i Ensârî'den geldiğini söyler. *Güftî Tezkiresi*'nde İstanbullu olduğu kayıtlıdır. *Safâyî Tezkiresi*'nde yer alan "Meşhur Batburunoğlu'nun karındaşıdır." ifadesinden, Kelîm'in "Patburun-zâde" namıyla tanınmış bir kardeşi olduğu anlaşılmaktadır. Doğum yeri, yılı ve eğitim hayatı hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgiye rastlanmaz. Eğitimi ile ilgili olarak sadece Safâyî'de: "Evâil-i hâlinde tahsîl-i maârif idüp..." kaydı bulunmaktadır. Bundan Kelîm'in belli bir eğitim gördüğü anlaşılmaktadır. Kelîm, padişahın özel günlerinde hazır bulunan askerler olan solaklar zümresindedir ve bu görevden emekli olmuştur.

Kelîm'in dünya zevklerine ve güzellere ilgi duyan bir tabiatı vardır. Hatta Azra adlı bir Yahudi kızına gönül verir ve ona kavuşmak için çok çalışır ancak bu aşk macerasının sonu hicranla biter.

Kelîm'in ölüm tarihi *Beliğ*'de 1080/1663, *Âsım*'da 1089/1672, *Safâyî*'de ise 1098/1686-87 olarak gösterilmiştir. *Âsım*, *Safâyî*'nin bildirdiği tarihin yanlış olduğuna dikkat çeker. *Âsım*'a göre yanlışlık Kelîm'in ölümüne düşülen tarih mısraının imla ve hesaplanışından kaynaklanır.

Kelîm'in tek eseri *Dîvânı*'dır. Kelîm'in *Dîvân*'ında 2 kaside, 3 terkîb-i Bend, 1 Terci-i bend, 3 tahmis, 284 gazel, 13 Rubaî, 64 müfred, 8 tarih bulunmaktadır. *Dîvân* içinde 57 beyitten oluşan bir *Sâkinâme* yer almaktadır. Gazellerinin bir kısmını tamamlayamamıştır. Bunlar "Nâkıs Gazeller" başlığı altında toplanmıştır. 14 adet nâkıs gazeli vardır. Kelîm, diğer nazım şekillerine göre bir divan için oldukça fazla sayılabilecek miktarda müfred yazmıştır. Müfredlerinin toplamı altmış dört adettir.

Kelîm mutasavvıf bir şair değildir. Bununla birlikte, çok az da olsa tasavvuf esintisi hissedilir. Devrindeki birçok şairin aksine daha çok beşerî duyguları ve aşkları dile getirmiştir. Ama o toplumun ve kültürün içinde yaşayan birisi olarak dinî hislerden tamamen kopmamıştır. Baştan sona dinî-tasavvufî duyguları terennüm eden bir tek şiiiri "tevhîd ile" redifli gazelidir. Kelîm'in *Dîvânı*'nda Fehîm'in iki kasidesine nazîre, Nef'î,

Fuzûlî, Nailî, Nâbî, Fâizî'nin ve Behçetî'nin birer gazeline tahmis vardır. Bahâyî'ye de bir mersiye yazmasından, Bahâyî'nin de Fehîm'in sevdiği ve saygı duyduğu şairlerden biri olduğu anlaşılmaktadır.

Kelîm'in gerek hayatı gerekse edebî şahsiyeti hakkında kaynaklarda yeterli bilgi yoktur. *Teşrifâtı 'ş-Şuarâ ve Safâyî Tezkiresi'*nde bu hususta biraz bilgi verilmiştir. Bunlardan Güftî'nin verdiği hükümler ağır bir yergiden ibarettir. Bu hükümlerle şiirleri karşılaştırınca Güftî'nin değerlendirmelerinin objektif olmadığı kanaati oluşmaktadır. Güftî, Kelîm'in şairliğini hiç beğenmez. Oldukça ağır tenkitlerde bulunur. Güftî'ye göre Kelîm, Rûm ülkesinin “saçma sapan söz üstâdı”dır. Kelîm'in şiirleri Güftî'ye göre hezeliyâttan ibarettir. *Safâyî Tezkiresi'*nde şaire daha müspet yaklaşmıştır. Safâyî'ye göre Kelîm asrın şâirlerinin “muciz-beyân” olanlarından biridir.

LÜTFÎ

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Lütfî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

MAHVÎ

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Mahvî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

MANTIKÎ, Ahmed Efendi

(d.1003/1594-95-ö.1045/24.11.1635)

XVII. yüzyılın ilk yarısında yaşamış olan Mantıkî Ahmed Efendi 1003/1594-95 tarihinde Şam'da dünyaya gelmiştir (Özcan, 1989 : 23; Mehmed Süreyyâ, 1308: 212 ; Kurnaz, 1986:96; İKYDK, II.: 292; Rıza, 1316: 90) Babası Molla Zeynüddin isminde Nahcivanlı bir âlim, annesi ise Arap asıllıdır (Kurnaz, Tatçı 2000:414; Altun, 1997:57) Mantıkî'nin Mehmed Efendi isminde, kadılık ve çeşitli medreselerde müderrislik yapmış olan, kardeşi vardır(Özcan, 1989:III/61). Mantıkî Ahmed Efendi çok genç yaşta Şerefüddin-i Dımışkî'den ve farklı âlimlerden ders almış; genç yaşta eğitimini tamamlamış, hatta sakalı yeni çıktığı sırada ders vermeye başlamıştır. Mantıkî'nin

derslerinde çeşitli zümrelerden insanlar bir araya gelmiş ve böylece şöhreti artmıştır(Muhibbî, 1971 : I/229, İKYDK 1947/II:293, Bursalı Mehmed Tahir,?:12-13).

Mantıkî'nin bilinen tek eseri divançesidir. Divançe, 1284/1867-68 yılında El-Hâc Mehmed Salih Efendi Matbaasında İstanbul'da basılmıştır. Eserde dinî şiir yoktur. Divançe, Sultan Murad için yazılmış biri Farsça iki kaside ile başlayıp Pendî adlı bir şair için yine kaside şeklinde bir hezl, biri Farsça 26 gazel, biri Arapça dört rubai, biri Farsça beş beyit ihtiva etmektedir. Çeşitli mecmua ve kaynakların taranması sonucunda eldeki nüshalarda bulunmayan bir gazel, iki rubai, bir kıta, beş beyit -ve bir münşeât- ilave edilmiştir. Son zamanlardaki katalog taraması sonucu Bolu Halk Kütüphanesinden Milli Kütüphane'ye devredilen yazmalar arasında içinde Mantıkî Divançesi'nin eksik bir nüshasının kayıtlı olduğu şiir mecmuası tespit edilmiştir. Bu eksik divançe nüshasında Mantıkî'ye ait farklı şiirler de yer almaktadır. Ayrıca Edirne Selimiye Kütüphanesinde de Mantıkî'nin divançesinin 12 varaklık bir nüshası daha bulunmaktadır. Bu nüshada mevcut şiirlerden birkaç beyit hariç farklı şiir yoktur. Muhibbî'nin Hülâsatü'l-Eseri'nde Mantıkî'nin Arapça kasidesinden bir bölüm(Muhibbî, 1971:I/228-229) bulunmaktadır. Divançe, söz konusu Arapça kasideyi ihtiva etmemektedir. Vekayü'l-Fuzalâ'da 'Mantıkî'nin kasaid-i Arabî ve Türkî eş'ârı...' (Özcan, 1989:24) olduğu; Sicill-i Osmanî'de 'Divan-ı Arabî ve kasaidi vardır(Mehmed Süreyya 1308:212) bilgileri yanında Muhibbî Hülâsatü'l-eseri'nde 'Mantıkî'nin Arapça şiiri azdır. Pederim onun tercüme-i hâlini yazarken iki parçasını almıştı. Ben hoşuma giden birini naklettim'(1971:I/228) demektedir.

Ayrıca İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu'nda 'Dilinde, ailesinin ve doğduğu memleketin tesiri görülmez, mevcut eserleri şairlik gücüyle nisbet kabul etmeyecek kadar azdır. Diğer eserleri hususiyle Nefî hakkındaki hicivlerinin kaybolduğu zannedilmektedir (İKTYDK,II 1947:294) bilgileri bulunmaktadır. Mantıkî'nin İmam Pendî hakkındaki hezliyesi Tahir Olgun tarafından şerh edilmiştir (Şentürk, 1991:91).

MEZÂKÎ, Süleymân

(d.??-ö.1087/1676)

Asıl adı Süleyman'dır. Doğum yeri, ondan bahseden 17.yüzyıl bibliyografik kaynaklarının bazılarında Bosna-Hersek (Abdülkerimoğlu 1985: 486, Çapan 2005: 540, Güzel 2012: 602, Erdem 2013: 18) veya Bosna-Hersek'in Çaynişe kasabası olarak gösterilmiştir. (Yılmaz 2001: 217) Mezâkî, gençliğinde İstanbul'a gelerek Enderun'a girmiştir. (Çapan 2005: 540, Güzel 2014: 602) Sarayda çeşitli ilimler tahsil eden (Çapan 2005: 540) Mezâkî, ayrıca kimya ile de ilgilenmiştir. Ali Enver, onun bu ilme olan ilgisini biraz da yadırgayarak " Hokka-i midâdı bir pûte-i kîmyâ-yı hakîki olan Mezâkî-i âteş-zebân, o vâdî-i nâr-ı fitenden ne zevk aldı bilmem?" şeklinde dile getirmiştir. (Genç 2000: 476; Ali Enver 1209: 220) Şair, saraydan ayrıldıktan sonra sipâhî olmuştur. (Abdülkerimoğlu 1985:486, Zavotcu 2009: 137)

Mezâkî, 1087 yılının Ramazanında (Kasım 1676) İstanbul'da vefat etmiş ve Galata Mevlevîhânesi hazîresine defnedilmiştir. Ölümü için Sâbit ve Fennî şu tarihleri düşürmüşlerdir: "Ecel câm-ı mülin içdi Mezâkî" Sâbit (Abdülkerimoğlu 1985: 487), "Çekildi bezm-i dünyâdan Mezâkî" (Güzel 2012: 602). Şairin kaynaklarda belirtilen tek eseri divanıdır.

NÂBÎ, Yûsuf Nâbî Efendi

(d.1052/1642-ö.1124/1712)

Asıl adı Yusuf olan şair, eserlerinde Nâbî mahlasını kullandı. Nâbî, 1052/1642 yılında eski adı Ruhâ olan Urfa'da doğdu. Babası Seyyid Mustafa, onun babası Seyyid Mahmûd, onun babası Seyyid Muhammed Bakır ve onun babası Şeyh Ahmed-i Nakşîbendî'dir. Erkek kardeşleri, Hacı Mahmûd Ağa, Hacı Mehmed ve Seyyid Ahmet'tir. Kardeşi Hacı Mahmud'un oğulları Hacı Meh-med ve İsmâil'dir. Nâbî'nin kız kardeşlerinden birisi, Hacı Hemşire diye bilinmektedir. Kendi oğulları ise Ebulhayr Mehmed ve Mehmed Emin olup (Diriöz 1976 : 668-673). Ebulhayr Mehmet Çelebi, 1106/1694 yılında, küçük oğlu Mehmed Emin ise, 1110/1698 yılında Halep'te dünyaya geldi.

Nâbî'nin Münşeât'ında, Râmî Mehmed Paşa'ya yazmış olduğu bir mektupta, şairin Hacı Mahmud ve Hacı Mehmet adlı iki kardeşinin daha olduğu anlaşılmaktadır. Şairin düzenli bir eğitim alıp almadığı konusunda kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak, İstanbul'a gi-dişine vesile olan kâtiplik yeteneği, onun iyi bir eğitimden geçtiğini göstermektedir. Nâbî, Tuhfetü'l-Harameyn adlı eserinde, 1678 yılında hacca gidişi sırasında memleketi Urfa'ya da uğradığını anlatırken, buradan on üç yıl önce ayrıldığını da ifade eder. Bu durumda, şairin 1075/1665 yılında, 22-23 yaşlarında iken İstanbul'a gittiği anlaşılmış olur. Urfa'da, Mutasarrıfın dikkatini çekerek İstanbul'a daha iyi şartlara sahip olmak üzere gönderilen Nâbî, burada Musâhib Mustafa Paşa'ya intisap etti. Paşa, şairin hayatında önemli bir yer tuttu ve onu uzun yıllar himaye etti. İstanbul'da edebî çevrelerde büyük ilgi gören Nâbî, Musahip Mustafa Paşa (ö. 1100/1687)'nin divân kâtipliğine getirilir. Padişahın damadına kâtip olması, şairi saray çevresine de yakınlaştırır. Nitekim IV. Mehmed'in Edirne Sa-rayına gidişi sırasında, kendisiyle birlikte götürdüğü maiyetinde Nâbî de yer alır. Bu seferlerin bir kısmında av partilerine de katılan şair, 1672 yılında, padişahın maiyetinde Lehistan seferine katıldı. Nâbî, Musahip Mustafa Paşa'nın desteğiyle, 1090/1679 yılında Hacca gitti. Nâbî, Hac dönüşü, Musâhib Mustafa Paşa'ya kethüdâ oldu, Paşa'nın 1098/1685'te Kapudân-ı Deryâlık göreviyle Mora'ya tayin edilmesiyle, Paşa ile birlikte Mora'ya gitti. Burada bir süre kalan şair, Paşa ile birlikte yeniden İstanbul'a döndü. Musâhib Mustafa Paşa, Boğazhisar Muha-fızlığı görevinde iken 1100/1687 yılında vefat edince, Nâbî de himayesiz kaldı ve uzun yıllar yaşayacağı Halep'e yerleşti. Nâbî'nin Halep'e gidişinde, IV. Mehmed'in aynı tarihler-deki halli de etkili oldu. Halep'te Vali Silahdâr İbrahim Paşa'nın himayesine giren şair, onun yakın ilgi-siyle, bir süre rahat bir hayat yaşadı. Kendisi de şair olan Silahdâr İbrahim Paşa, Nâbî'nin şiirlerini bir araya toplama işini bizzat üstlendive Nâbî'yle şiir sohbetlerinde bulundu. Halep'e yerleştiği sırada, 45-46 yaşlarında olan Nâbî'nin, 1100/1687 ile 1122/1710 yılları arasında, 23 yılı aşan bir süre burada yaşaması, bir bakıma şairin gözden uzak bir yerde "kenara çekilme" tavrı olarak yorumlanabilir. Nâbî, Halep'te yazmış olduğu şiirlerinde derin bir İstanbul özlemi dile getirdi. Ancak Halep'in Nâbî'nin edebî hayatı açısından çok verimli olduğu inkar edilemez.

Halep Valisi Baltacı Mehmed Paşa, 1122/1710'da yeniden sadarete geçince, yaklaşık çeyrek asırdır Halep'te yaşayan Nâbî'yi İstanbul'a getirmeye karar verir.

Halep'te çok rahat ve huzurlu bir hayat yaşayan Nâbî, şiirlerinde de ifade ettiği gibi, İstanbul'un dilini, edâsını ve zarafetini özledi. Nâbî'nin İstanbul'a geri dönme arzusu, büyük ölçüde zevk ve estetik anlayışıyla ilgilidir. Bir şiirinde; "Arabistan'ın söz bilmeyen, konuşma nezaketinden mahrum güzellerini gördüğümden beri, Anadolu'nun güzelleri gözümde tütmektedir"(Bilkan 2012: II/1079) diyen şair, İstanbul Türkçesini de özlediğini ifade eder. Şakaik-i Nu'mâniye yazarı Şeyhi Mehmed Efendi'ye göre Nâbî, 1122 /1710 yılının Ekim ayında İstanbul'a döndü. (Özcan 1989:472). Nâbî'nin İstanbul'a dönüşü, şairler arasında büyük bir memnun-lukla karşılanmış ve kendisine pek çok tarihle iltifat edildi.

Nâbî, İstanbul'a döndükten sonra, sırasıyla Darbhâne Eminliği ile Başmukabelecilik ve Mukabele-i Süvârî mansıplarına getirildi. Şair, Halep'ten döndükten iki yıl sonra, 3 Rebiulevvel 1124/12 Nisan1712 tarihinde vefât etti. Nâbî'nin kabri, Üsküdar'da Karacaahmet Mezarlığındadır.

Şair, Divân (Türkçe) Divan (Farsça), Hayrâbâd, Hayrî-nâme, Sûrnâme, Tuhfetü'l Hameyn, Münşeât, Kırk Hadis Tercümesi, Zeyl-i Siyer-i Veysî, Fethname-i Kamanîçe gibi önemli eserler kaleme aldı.

NAHÎFÎ, Süleyman

(d.1076/1665-66-ö.1151/1738)

Asıl adı Süleyman'dır. İstanbul'da dünyaya geldi. Doğum yılı 1076/1665-66 olarak tahmin olunmaktadır. Dedesi Abdurrahman b. Sâlih, babası ise Abdurrahman b. Muhyî'dir. Erken yaşlarda öğrenim hayatına başladı. Hâfız Osman'dan sülüs ve nesih meşk etti. Talik hatta ustalığı pek çok kaynakta zikredilir. Bir taraftan hattatlık yaparken öte yandan memuriyet hizmetinde bulundu ve Dergâh-ı Âli yeniçeri halifelerinden oldu. Şaban 1094/Eylül 1683'de memuriyetle Mısır'a gitti. Bir görüşe göre Mısır'a giderken, bir görüşe göre ise Mısır yoluyla hacdan dönerken Konya'da Mevleviliğe intisap etti. 1100/1688-89'da İran'a elçi tayin edilen Ebukavuk Mehmed Paşa'nın kâtibi olarak İran'a gitti. Revan, Tebriz, Nahçıvan, Kazvin, Kum ve Kaşan gibi şehirlerde bulundu. Acem âlim ve şairlerle görüştü. İsfahan'da Tekke-i Sâib ve Medrese-i Kâşî'nin duvarlarına Rafizileri tenkit edici beyitler yazacak kadar Sünni olan Nahîfî, İstanbul'a dönünce Şehit

Ali Paşa'nın divan efendisi oldu. Bir süre sonra bu görevinden paşanın aksi ve titiz hâllerine dayanamayarak ayrıldı. Bu arada paşanın tavsiyesi ile Kazasker Ârif Efendi'den dul kalan bir hanımla evlendiyse de, iki yıl sonra boşandı ve bir daha evlenmedi. 1131/1718-19'da Macaristan (Nemçe) elçisi İbrahim Ağa (Paşa) maiyetinde Pasarofça Antlaşması için bu ülkeye gitti. Dönüşünde hizmetinden dolayı Divan-ı Sultani hocalıklarından başmukataacılığa getirildi. 1138/1725-26'da şikk-ı sani defterdarı olan Nahîfî bir süre sonra emekli oldu ve bir daha memuriyet almadı.

İhtiyarlığında III. Ahmed ve bilhassa Damad İbrahim Paşa'nın büyük yardım ve yakınlıklarını gördü. Yarım kalan Mesnevî Tercümesi bu iki devlet adamının yardım ve ısrarlarıyla tamamlandı. Bir ara Habîbü's-Siyer tercümesi için kurulan heyette bulundu. Uzun bir ömür süren şair, hayatının sonlarında uzlete çekildi ve kendini ibadete verdi. 19 Cemâziye'l-evvel 1151/ 4 Eylül 1738'de İstanbul'da vefat etti. Mezarı Topkapı'dan Maltepe'ye giden caddenin solunda Sarı Abdullah Efendi'nin mezarının yanındadır. Abdülbaki Gölpınarlı mezar taşının Hamzavilerin usulünce olduğunu söyler. Mezar taşında "Göçdü dünyadan bu zât-ı pâk-i mevsûf'ül-kemâl / Rahmet-i Hâk cânına olsun nisâr u lâyiha / Kim gelirse kabrine târîh-i fevtin okusun / Bu Süleymân Nahîfî rûhuna el-fâtiha" yazılıdır ki son mısra ölüm tarihini verir.

NÂ'İLÎ-İ KADÎM, Mustafa

(d.??-ö.1077/1666)

Nâilî'nin biyografisi, tezkirelerin verdiği az sayıda bilgi dışında, kendi Dîvân'ından elde edilen bazı verilere dayanır. Halûk İpekten, şairin hayatı hakkındaki bilgi yetersizliğini bazı makul gerekçelerle açıklar. Nailî, yüksek rütbeli bir devlet memuru değildir ve devlet büyükleri ile de bir yakınlığı bulunmamaktadır. Bu nedenle onun adını, devrin önemli olayları içinde görmek mümkün değildir. O, şiiirden başka bir alanda söz sahibi olmamıştır, bu nedenle hayatı hakkında şair tezkireleri dışında muteber, ikinci bir kaynak yoktur (İpekten 1999: 11). Şeyh ya da paşa olmadığı halde şiiiriyle ön plâna çıkan Nâilî'nin, edebî kişiliği bu açıdan önem arz etmektedir. Çünkü o, yalnızca sanatı ile kalıcılığı yakalamış, başarılı bir şairdir.

Şairin fiziksel olarak dirençsiz ve hastalığa meyyal yapısı, Mehmed Şeyhî Efendi'nin Vekâiyü'l-Fuzalâ adlı eserinde dile getirilir. Ona göre şair, zayıf vücutlu ve tatlı sözlü bir kimsedir. Kimi şiirlerinde beden zaaflarından ve hastalıktan bahsettiği beyitler, onun bu dirençsiz mizacını ortaya koymaktadır. (İpekten 1999: 19). Şairin bu yönüyle ilgili önemli bir veri de mahlası ile kullandığı sıfatta kendisini gösterir. Nitekim Nâilî'nin, kendisinden bahsederken kullandığı sıfat “zâr”dır. Bu sözcük, hem üzüntüyle ağlayıp inlemeye hem de bedensel zayıflığa ve bitkinliğe delâlet eder. Nâilî Divanı'da şairin mahlası 28 defa “Nâilî-i zâr” olarak anılmıştır.

Şair, hastalıklı bünyesini ve zayıf bedenini farklı vesilelerle şiirinde konu edinir. Onun şiirinde “bîmâr, ham-şude, hüzá, nizâr, za'f, zerd” gibi sözcüklerin yer aldığı beyitlerde şair, umarsız bir hasta ağızından konuşur: "Za'fım ol mertebedür kim kalem aldukça ele/Cism-i bârikimi zanneylerim ol hâmede nâl"(İpekten 1990: 60).

Güftî, yazdığı manzum tezkire Teşrifâtü'ş-Şuarâ'da Şehrî'den bahsederken devrinde pek çok şair bulunduğunu ancak bunlardan birkaçının güzel şiir yazmaya muktedir olduğunu belirtmiştir. Şehrî ile birlikte Tarzî, Nâilî ve Nedîm isimlerini yâd eden müellif, bu kimselerin şiirini takdir ettiğini gösterir(Yılmaz 2001: 156)

Nâilî'den övgü dolu sözlerle bahseden Güftî, bir beytinde onu “Mülk-i Rûm'uñ edîb-i mümtâzı / Âlemiñ şâ'ir-i sühan-sâzı” olarak nitelemiş, diğer bir beytinde ise şairin Nefî'nin nükteleriyle kendini yetiştirdiğini söylemiştir (Yılmaz 2001: 228).

Şiirde belirli bir paye elde eden Nâilî, üslubunu yaşatması için bazı şairlere himmet etmiştir. Nazmî ve Fevzî onun ölümüne düşürdükleri tarihlerle şaire duydukları ilgiyi ifade etmişlerdir. Bunun dışında Teşrifâtü'ş-Şuarâ, Meylî ve Nihâlî adlı şairleri Nâilî'nin öğrencisi olarak gösterir(Yılmaz 2001: 236). Adı geçen şairlerin Nâilî tarafından yetiştirildiğini gösteren somut deliller mevcuttur. Meylî'nin Nâilî'ye nazireler yazdığı, hatta Nâilî'nin bazı şiirlerinin öğrencisi Meylî'ye ait zannedildiği, çeşitli yazma eserlerin haber verdiği bir durumdur. Nihâlî'nin, mahlasını Nâilî'den aldığını gösteren bir mahlasnamenin varlığı, bu şairin doğrudan Nâilî'nin yanında yetiştiğini kanıtlamaktadır. XIX. yüzyılda da Nâilî'nin şiirini, kendi sanat anlayışının temeline oturtan bir başka şair, onunla aynı mahlası kullanarak, selefine “Kadîm” sıfatının eklenmesine neden olmuştur. Hoca Nâilî olarak anılan bu şahsın kimi

beyitleriyle devrindeki edebiyatçılardan takdir toplayabildiğini Muallim Naci bildirir (Muallim Naci 2000: 242-243).

Nâilî'nin, Sebki Hindî merkezli düşünülen üslûbu, kendine mahsustur. Onu taklide çalışanlar, çoğunlukla şairi aşmayı beceremedikleri için, kendi açtığı vadinin en başarılı şairi olarak edebiyat tarihindeki yerini almıştır.

NA'ÎM, İsmâil Efendi

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Na'îm'e ait olduğu tespit edilememiştir.

NAZÎF, Mehmed Efendi

(d.??-ö.1106/1694)

Asıl adı Mehmed Efendi'dir. Tırhala doğumludur. Eğitimini İstanbul'da tamamladıktan sonra memleketine dönerek burada müftülük yaptı. 1106/1694 tarihinde vefat etmiştir. Mezarı İstanbul'dadır.

NAZÎM, Yahya Çelebi

(d.??-ö.Cemaziyelâhir 1139/Ocak-Şubat 1727)

Asıl ismi Yahya'dır. İlk olarak "Halîm" mahlasını kullanırken (Çapan 2005: 660) Neşâtî tarafından kendisine "Nazîm" mahlası verildi. Döneminde Nazîm Yahya Çelebi ismiyle şöhret buldu. İsmail Belîğ'de ise adı Mustafa, lakabı da Kürkçübaşızâde olarak kaydedilir (Abdülkadiroğlu 1999: 476). İstanbul'da doğdu. Es'ad Efendi'ye göre doğduğu semt Kumkapı (Behar 2010: 276), Tayyazâde Ata Bey'e göre ise Kasımpaşa'dır (Tayyar-zâde Ahmed Ata Bey 1293:151). Yazma divanlarından birinin baş tarafında yer alan notlarda ise Gedikpaşa'da ikamet ettiği bilgisi yer almaktadır (Kam 1933: 4). Doğum yılı bilinmemektedir. Kaynaklarda vefat ettiğinde seksen yaşına yakın olduğu söylenilmesi ve bazı kaynaklarda ölüm tarihinin 1139/1727 olarak belirtilmesi (Mehmed Süreyya 1311: 568; Çifçi 1996: 414), (1060-1061/1650-1651)

senelerinde doğduğunu göstermektedir. Nazîm'in tek eseri, beş ayrı divandan oluşan Dîvân'ıdır.

NAZMÎ, Edirneli

(d.?-ö.993/1585/86?)

Hayatı hakkında kaynaklardan ayrıntılı bilgi elde edemediğimiz Nazmî'nin Çaldıran seferine katılımı söz konusu olduğundan, doğumunun 15. yüzyılın son çeyreğinde gerçekleştiği düşünülebilir. Tezkirelerde, Nazmî Mehmed Çelebi, Mehmed, Nazmî, Nazmî Beg, Nazmî Nizâmeddîn, Nazmî Mehmed Beg, Nazmî Nizâmî Çelebi şeklinde mahlasına yer verilmiştir. Şair de birkaç şiirinde mahlasının Nazmî asıl adının da Muhammed olduğunu belirtmiştir. Nazmî'den bahseden kaynaklar Edirneli olduğunu söyler. Ailesinin kuloğullarından olduğunu şairden bahseden tezkirelerden ve Dîvân'ında yer alan Arz-ı Hâl Be-Pâdişâh adlı mesneviden öğreniyoruz. Bu mesneviden Edirneli Nazmî'nin, ilk önce yeniçeri olduğu ve Yavuz Sultan Selim ile İran ve Mısır seferlerine katıldığını, daha sonra Kanûnî Sultan Süleyman zamanında da sipahi olarak savaflara iştirak ettiğini, ayrıca ahkâm kâtipliği yaptığını, seferlerde bir hayli sıkıntı çektiğini Âşık Çelebi Tezkiresi'nde bahsedildiği üzere leng ü lûk (topal) olduğunu bu sebeple silah-dârlara ser-bölük olarak terfi ettirildiği belirtilmektedir.

Şairden bahseden tezkirelerde Nazmî'nin eğitimine ilişkin bir bilgi verilmeksizin şiir ve aruz dışında diğer ilimlere de vukufiyetinin olduğu belirtilmektedir. Nazmî de Divan'ında çeşitli alanlarda vukufiyetinin bulunmasına rağmen devlette kendisine layık bir göreve gelemediğinden şikâyet eder ve bir mansıp talebinde bulunur. Ancak bir görev alamadığından geçim derdi ile sipahilik görevini yürütmekte mecbur olur. Yine Dîvân'ında sipahilik mesleği üzerine bir murabba söyler. Şiir, dönemin sipahi kolunun yaşadığı durumu ortaya koymasından açısından önemli bir belgedir.

Nazmî'nin ölüm tarihi, kaynaklarda 955-1548/1549, 962-1554/1555, 966-1558/1559, 970-1562/1563 şeklindedir. Kaynaklardaki bu farklılık, şairin ölüm tarihinin kesin olarak belirlenmesini engellemektedir. Ancak Fatih Köksal tarafından gün yüzüne çıkarılıp üslup ve yazı özellikleri ile de şairin diğer eserlerine büyük benzerlikler

gösterdiğinden, Edirneli Nazmî'ye ait olduğu düşünölen Tevârih-i Antakiyye adlı eserde; düşünölen tarihlerden hareketle 993-1585/86 şairin ölüm tarihinin 993/1585'ten sonra olduğu ifade edilebilir.

NEDÎM-İ KADÎM, Mehmed

(d.??-ö.1081/1670)

Asıl adı Mehmed'dir. 18. Yüzyıl şairi Nedîm'den ayırmak için Nedîm-i Kadîm lakabıyla anılmıştır. İstanbul'da doğdu. Doğum tarihi bilinmemekle birlikte, 17. yüzyılın ilk çeyreğinde doğduğu tahmin edilmektedir. Ailesiyle ilgili bilinenler babasının bir berber olduğundan ibarettir.

Nedîm, medrese tahsilini müteakip Şeyhülislâm Ebû Sa'îd Efendi'den icazet olarak müderrisliğe başladı. Müderrislik hayatı sık sık tayin ve azillerle geçti. Uşşakîzade ve Şeyhî (vr. 291b)'nin verdiği bilgilere göre; sırasıyla Cenâbî Efendi Medresesi (1064/1654), Sa'dî Efendi Medresesi (1068/1657), Süleyman Subaşı Medresesi (1070/1659), Nişancı Paşa-yı Atîk Medresesi (1071/1660), Sinan Paşa Medresesi (1073/1662), Rüstem Paşa Medresesi (1075/1664), Sahn-ı Semân Medresesi (1076/1665), son ola-rak da Zâl Mehmed Paşa (1079/1668) müderrisliği görevlerinde bulundu.

Nedîm, Safer 1081/Haziran 1670'te genç yaşında öldü. Ölüm tarihi, yanlışlıkla Âsım'da (vr. 45a) 1080, Mehmed Süreyyâ'da (1311: IV/549) ise 1108 olarak gösterilmiştir. Ölümüne, Rüşdî "Gitdi bir fâzıl didiler fevtinün târihini / Sahn-ı Cennetde Nedîmâ ol nedîm-i kudsiyân" (H. 1080) beytiyle tarih düşürdü (Şeyhî: vr.292a; Âsım: vr. 45a). Mezarı, bugün ortadan kaldırılmış olan Beyoğlu'ndaki Ayas Paşa Kabristanındadır (Mehmed Nâilî: II/1485).

Nedîm az yazan şairlerden biridir. Tek eseri yaklaşık 500 beyitlik divançe niteliğindeki Dîvân'ıdır. Kaynaklarda, üç dilde yazdığı şiirleri olduğu belirtilmekle birlikte, onun Türkçenin dışında yazdıkları Farsça bir kıta ve birkaç matladan öteye gitmez.

NEF'Î, Ömer Efendi

(d.980?/1572?-ö.1044/1635)

Asıl adı Ömer olan Nefî, Erzurum'un Hasankale (Pasinler) ilçesinde doğdu. Bu yüzden kaynaklarda Erzenü'r-rûmî Ömer Bey, Erzenü'r-rûmî Ömer Efendi diye anılır. Doğum tarihi kesin olarak bilinmese de 980/1572 yılında doğduğu tahmin edilmektedir. Dedesi Mirza Ali Paşa, babası Mehmed Bey'dir. Soylu bir aileye mensup şairin baba ve dedesi sancak beyliği yapmıştır. Babası Mehmed Bey'in, Kırım hanına nedimlik yaptığı, bu nedenle ailesini ihmal ettiği Sihâm-ı Kazâ'daki bir hicivden anlaşılmaktadır. Çocukluk ve gençlik yılları hakkında bilgi bulunmayan Nefî'nin iyi bir medrese eğitimi gördüğü, Arapçayı özellikle Farsçayı, Fars edebiyatını iyi bildiği anlaşılmaktadır. Şiire genç yaşta başlamış olan Nefî üzerinde, şair olan babasının ve o sırada Erzurum'da defterdar olarak görev yapan tarihçi Gelibolulu Âlî'nin önemli etkisi vardır. Hatta ilk dönem şiirlerinde kullandığı zarara mensup anlamına gelen "Darrî" mahlası, Âlî tarafından "Nefî" mahlasıyla değiştirilmiştir. Nefî'nin ne zaman ve hangi sebeple İstanbul'a geldiği kesin olarak bilinmese de Sultan I. Ahmed'in tahta geçişinden sonra İstanbul'a geldiği, ölümüne kadar yaklaşık otuz yıl burada kaldığı bilinmektedir. Sunduğu kasidelerle I. Ahmed'in takdirini kazanmış, padişahın maiyetinde kısa bir süre Edirne'de kalmıştır. I. Ahmed için kaleme aldığı kasidelerde her fırsatta minnet hislerini ifade etmiş, maden mukataacılığı ve maden kâtipliği görevlerinde bulunmuştur. I. Ahmed'e sekiz kaside sunmuş, padişahın kendisine gösterdiği yakın ilgi sebebiyle tanınmış; Kuyucu Murad Paşa, Nasûh Paşa, Damad Mehmed Paşa, Halil Paşa gibi dönemin önde gelen isimlerine yazdığı methiyelerle onların da iltifat ve takdirlerini kazanmış, şöhretini artırmıştır.

Nefî'nin biri Türkçe, biri Farsça iki divanı ve hicivlerini içeren Sihâm-ı Kazâ'sı vardır. Farsça Divan'da yer alan Tuhfetü'l-Uşşâk, bazı kaynaklarda müstakil bir eser olarak gösterilir.

NERGİSİ

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Nergisî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

NESİB

Mecmuada geçen şiirin hangi Nesib'e ait olduğu tespit edilememiştir.

NEŞÂTÎ, Ahmed Dede

(d.??-ö.1085/1674)

Klâsik Türk edebiyatının 17.yüzyılda yetiştirdiği büyük şairlerden biri olan Neşâtî Edirneli olup kaynaklarda hayatı hakkında geniş bilgi bulunmamaktadır. Şairin doğum tarihi bile bilinmemektedir. Neşâtî'den bahseden kaynaklar adının Ahmed olduğunda birleşirlerken (Çapan 2005: 595; Rızâ 2002: 99); Sâkıb Dede adının Süleyman olduğunu kaydeder (Sâkıb Dede 43 Va 1462: 130b). Safâyî, Rıza, Abdurrahman Hibrî ve Süleyman Sadettin, şairin ilk dönemlerinde Semendî mahlasını kullandığını, kendisine sunduğu kasideyi beğenen devrin şeyhülislâmı (Bahâyî Efendi olmalı) Neşâtî'ye, "Çelebi sen bir müstaid âdeme benzersin, lâkin Semendî at canbazı dimektür. Şimden sonra mahlasun Neşâtî olsun" deyince bu mahlası kullanmaya başlamıştır (Çapan 2005: 595).

Neşâtî'nin şiirlerinde, özellikle kasidelerinde Nef'î'yi takip ettiği, hatta onunla kendisini mukayese ettiği görülse de kasidede onun derecesine çıkmadığı söylenebilir. O, Bâkî, Fehîm Sabrî, Nef'î, Bahâyî ve İsmetî'yi anmış, bu şairlere nazireler söylemiştir. Önemli gazellerinin çoğunun nazire olduğu bilinmektedir. Özellikle kasidelerinde üçlü, dördlü, beşli hatta az da olsa altılı zincirleme terkipler kullanması dikkat çeker. Gazellerinde kullandığı dil, terkipler bakımından kasidelerinden daha sadedir.

NİSÂRÎ, Yakup Nisârî Çelebi

(d.??-ö.1067/1656-57)

Nisarî'nin adı Yakup Çelebi'dir. Acem Yakup Çelebi olarak adlandırılır. (Abdulkadiroğlu 1988: 507). Şeyhî, onun Doğu beldelerinden geldiğini söylüyor. Memleketi ve doğum yeri olan Alişâr'dan ayrılarak Bursa'ya geldi. Dâye Hatun Câmii yakınında ikâmet etti. 1067/1656-57 yılında vefat etti. Bursa'da Hacılar Kozu denilen

yerde defnedildi. (Abdülkadiroğlu 1999: 437; Abdülkadiroğlu 1988: 509, Müstakimzâde 2000: 419)

Şeyhülislâm Karaçelebizâde Abdülaziz Efendi'nin Bursa'daki çeşmesine yazdığı tarih manzumesi, şiirleri arasında yer alır. Tarih söylemekte yetenekli idi. (Abdülkadiroğlu 1988: 508)

RÂĞIB

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Râğib'a ait olduğu tespit edilememiştir.

RÂ'İZ

Hakkında hiçbir bilgi bulunamadı.

RÂMÎ, Abdurrahman Râmî Çelebi

(d.??-ö.1049 /1639-40)

Râmî Abdurrahman Çelebi'nin doğum tarihi hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgi bulunmaz. Şairle ilgili tezkirelerde, çok az ve birbirine yakın bilgiler mevcuttur. Rıza Tezkiresi'nde Râmî'nin asıl adının Abdurrahman Çelebi olduğu, Rumeli Kazaskeri Molla Ali'nin oğlu olup öğreniminden sonra müderrislik yaptığı yazılıdır. “Çile-i merdan çekerek paye-i erbaine vasıl olmuştu” ibaresinden onun Mevlevî tarikatı ile ilgisi olduğu anlaşılmaktadır. Dîvânî'nda Mevlânâ ve “Ney”e yazdığı iki gazeli mevcuttur. Râmî'nin babası Sünbül Ali Efendi'yi, Şeyhî, Müstakimzâde, Mu'cib ve Rızâ kazasker gösterdikleri halde, Sicill-i Osmânî onun maliyeden yetişip şikk-ı sani defterdarı olduğunu ve bir kaç sene sonra öldüğünü yazar. Sünbül Ali Efendi hakkında Sicill-i Osmânî'de “Muhaşşi Sinan Efendi'nin oğludur. 942/ 1535-36'da doğdu. 981/ 1573-74'te Halep, 985/1577-78'de Şam, 987 / 1579-80'de Medine, 988/ 1580-81'de Mısır, 990/ 1582-83'te Şam, 991/1583-84'te Bursa, 993/1585'de İstanbul kadısı oldu ve azledildi. 997/1588-89'da Rumeli Kazaskeri oldu ve aynı yıl vefat etti. Ceddinin Sarıgürz /gerz ? Mescidi'nde medfundur" denilmektedir. (Mehmet Süreyya 1308-15/ 1890-97: 250)

RÂSİH, Balıkesirli Râsih Ahmed Bey

(d.??-ö.1144/1731)

Râsih Ahmed Bey, Zağnos Paşa'nın muhtemelen ikinci batından torunu olan Sinan Paşa ile Vezir İlyas Paşa'nın kızı Hatice Hatun'un dört çocuğundan ikincisi olarak Balıkesir'de dünyaya geldi. Sinan Paşa-zâde olarak da bilinen Râsih Ahmed Bey çeşitli devlet hizmetlerinde bulunduktan sonra 1118/1706-07 yılında Balıkesir'e döndü ve toplam 38 sene Zağnos Paşa vakıflarının mütevelliliğini yürüttü. Biri erkek, üçü kız olmak üzere dört çocuk sahibi olan şair, ihtiyarlık vaktinde 14 Rebiülevvel 1144/16.09.1731'de memleketi Balıkesir'de vefat etti. Kabri Zağnos Paşa Camii haziresindeki aile mezarlığındadır.

RÂŞİD, Mehmed Râşid Efendi

(d.1080 (?)/1669-70 (?)-ö.18 Safer 1148/10 Temmuz 1735)

Mehmed Râşid Efendi, 18. yüzyılın önemli nasir ve şairlerindedir. Kaynaklarda doğum tarihi konusunda bilgiler bulunmamasına rağmen 1080/1669-70 tarihinde doğduğu tahmin edilmektedir (Günay 2007: 463). Râşid, kendinden bahseden kaynaklara göre İstanbul'da "Fatih-Beyceğiz Mahallesi Nişancı Caddesi'nde eski adı İncirli Medrese olan şimdiki Fatih Nişancı Mehmed Paşa İlkokulunun yanında, bugün 38/29 parsel sayılı mezarlık olarak gösterilen mahallin yanındaki binada" (Dinç 1965: 1) dünyaya geldi. Babası, zamanının saygın âlimlerinden, Bursa kadılığı görevinden sonra vefat eden Malatyalı Mustafa Efendi'dir. "Sa'îd" mahlasıyla şiirler yazan ve 1152/1739-40'da vefat eden Abdullah Efendi adında bir de büyük kardeşi vardır. Kaynaklarda Râşid'in Şeyhülislâm müfettişi İdris Efendi'nin kızı ile evlendiği (Fındıklılı İsmet 1989: 91); 1185/1771-72'de Mısır mollası olarak vefat eden İbrahim Edhem adında bir oğlunun olduğu da kayıtlıdır (Mehmed Süreyya 1308-11: IV/ 301).

Damat İbrahim Paşa'nın sadareti zamanında en rahat günlerini geçiren, sadrazamın yakın ilgisini gören, sadrazamla birlikte düzenlenen eğlencelere katılan, sefirlerin ve elçilerin kabulünde sadrazamın yanında yer alan, sunduğu şiirler ve yaptığı görevler karşılığında birçok ihsana nail olan Râşid, 1135 Ramazan'ında (Haziran 1723) vak'anüvislik görevinden azledildi ve yerine Küçük Çelebi-zâde Âsım Efendi getirildi.

Mecdî-zâde Ahmed Efendi'nin, rahatsızlığı nedeniyle Halep kadılığına gidememesi üzerine, bu görev 1135 Ramazan'ında (Haziran 1723) Edirne payesiyle Süleymaniye müderrisi olan Râşid'e tevcih edildi. Bunun üzerine yakın dostu Antakyalı Münîf, Râşid'in vasıfları övgüsünde bir kaside sundu (Küçük 1999: 87). İstanbul'dan uzak olan Halep'te beklediklerini elde edemeyen, İstanbul ve ailesinin özlemini çeken Râşid, görev süresini tamamladıktan sonra İstanbul'a döndü (Ahmed Refik 1924: 319). 1140/1727-28 tarihinde İran'a elçi olarak görevlendirildi. Osmanlı Devleti'nde gönderilecek elçilerin "erbâb-ı seyf ü kitâbetden" seçilmesi sebebiyle Râşid'e de Mekke-i Mükerreme rütbesiyle Rumeli Beylerbeyliği payesi de verildi. Bu görevi başarı ile tamamlayarak 1141 Zilhicce'sinin (Haziran 1729) başlangıcında İstanbul'a dönen Râşid'in rütbesi tekrar "ilmiye" sınıfına çevrildi. Elçilik görevinden dönen Râşid, 10 Zilhicce 1141/7 Temmuz 1729 tarihinde İstanbul kadılığına atandı. Bu görevinden 1 Muharrem 1143/17 Temmuz 1730 tarihinde azledildi (Günay 2007: 463-464) ve kendisine Manisa kazası arpalık olarak tayin edildi (Özcan 1989: 731). Bu görev, III. Ahmed dönemindeki son görevi oldu. 1143/1730'da Patrona Halil isyanından sonra, Damad İbrahim Paşa'ya yakınlığı sebebiyle 1143/1730-31'de İstanköy adasına sürüldü, birkaç gün sonra 21 Şevvâl 1143/29 Nisan 1731'de önce Bursa'ya, daha sonra Limni'ye sürgüne gönderildi. Üç yıllık sürgün hayatının son yılını Bursa'da geçiren Râşid'in, Üsküdar'daki yalısında istirahat şartı ile 1146/1733-34 tarihinde İstanbul'a dönmesine izin verildi (Günay 2007: 463-464).

Râşid'in son görevi 6 Rebî'ü'l-evvel 1147/6 Ağustos 1734 tarihinde atandığı Anadolu kazaskerliği oldu (Erdem 1994: 108). Fakat bu görevini tamamlayamadan 18 Safer 1148/10 Temmuz 1735'te vefat etti. Mezarı, oğlu İbrahim Edhem Efendi'nin Zincirlikuyu civarında bulunan konağı yakınlarındaki kayınpederi İdris Efendi'nin mezarının yanındadır.

RİZÂYÎ, Mehmed Ali Çelebi

(d.1001/1592-ö.1039/1629)

Asıl adı Mehmed Ali'dir. Kimi kaynaklarda yalnız "Ali" olarak geçmektedir (Çaldak 1997: 450; Coşkun 1985: 71; Kayabaşı 1997: 310). Rıza tezkiresinde, Şeyhülislam Yahya'ya yakınlığı sebebiyle "Hısım Alî Çelebi" olarak meşhur olduğu

kaydedilmiştir (Zavotçu 2009: 158). 1001/1592 yılında doğmuştur. “Rızâ” kelimesi doğum yılına işaret eder. Şairin doğum yeri olarak bazı kaynaklarda Amasya (Tuman 2001: 359; Bursalı Mehmed Tâhir 2000: 425), bazılarında ise İstanbul yazmaktadır (Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi 1996: 330). Rızâyî, tümü ilmî ve idarî görevlerde bulunmuş olan “Bayramzâdeler” ailesine mensuptur. Dedesi, meşhur Bayramzâde Şeyhülislâm Zekeriyâ Efendi ve annesi de yine Bayramzâde soyundan olan Şeyhülislâm Yahyâ Efendi’nin kız kardeşidir (Kayabaşı 1997: 310; Çaldak 1997: 450). Babası, Biber Mehmed Efendi’dir ve Konya kadısı olduğu sırada vefat etmiştir. Tuman, Sicill-i Osmânî’de babasının adının Pîr Hasan Efendi olarak geçmesinin yanlış olduğuna dikkat çekmiştir (2001: 359; Mehmed Süreyyâ 1996: 1392). Babasının ölümünden sonra Şeyhülislam Yahya, yeğenin tahsiliyle bizzat ilgilenmiş, onu yetiştirmiş ve yüksek mevkilere gelmesini sağlamıştır (Çaldak 1997: 450; Atâyî 1268’den aktaran Topçu 1997: 1-2). 1017/1608-9’da, dayısı Şeyhülislâm Yahyâ’dan mülâzım olarak ilmiye mesleğine atılmış ve otuz akçe ile müderris olarak görev yapmaya başlamıştır. Bu sıralarda, kardeşi İsmail Efendi ile birlikte defalarca Mısır’a gitmiş ve Arap ulemasıyla temaslarda bulunmuştur. 1026/1617’de dedesi Şeyhülislâm Zekeriyâ Efendi medresesine müderris olmuş ve sonrasında aynı yıl içinde Sinan Paşa Dârü’l-Hadîs’ine geçmiştir. 1031’de Hasekî ve Üsküdar Valide medreselerinde, 1034’te de Süleymaniye medresesinde müderrislik yapmıştır. 1035 senesinde Selanik kadısı olmuştur. 1036’da buradaki görevinden azledildikten sonra Bâkîzâde Şeyhî Çelebi yerine tekrar Selanik kadılığı yapmıştır. 1037’de Galata kadılığına terfi etmiş ve 1038’de vefat eden Ahmed Efendi yerine Mısır kadılığına tayin edilmiştir. Mısır’a gittiğinde zaten hasta olan Rızâyî, henüz otuz sekiz yaşındayken, 1039 yılının Muharrem ayında (1629/Ağustos-Eylül) Kahire’de vefat etmiş ve oraya defnedilmiştir (Bursalı Mehmed Tâhir 2000: 425; Tuman 2001: 359; Mehmed Süreyyâ 1996: 1392). Kimi kaynaklarda ölüm yılı 1041/1631-32 olarak geçmektedir (Zavotçu 2009: 159).

RİYÂZÎ, Mehmed Riyâzî Efendi

(d.980/1572-ö.1054/1644)

Asıl adı Mehmed’dir. 980/1572’de dedesi Samsunîzâde Mahmûd Efendi’nin Mekke kadılığı sırasında Mekke’de doğdu. Babası 3. Murad (saltanatı: 1574-1595)

devri âlim ve kadılarından Birgilili Mustafa Efendi'dir. Anne tarafından bilginleri ile ünlü köklü bir aileye mensuptur. İsmail Belîğ, Güldeste-i Riyâz-ı İrfân ve Vefâyât-ı Dânişverân-ı Nâdiredân'da Riyâzî'nin anne tarafından soyunun, Sultan Yıldırım Bâyezîd (saltanatı: 1389-1402)'in annesi Gülçiçek Hatun'a dayandığını kaydeder. Riyâzî, ilmiye sınıfına mensup bir ailede yetişmenin de etkisiyle iyi bir eğitim göyerek, Müeyyedzâde Abdülkâdir Efendi'den mülazım olmuş müderrislik ve kadılık yapmıştır. Osmanlı Müellifleri'nde Ebussuud Efendi'den mülazım olduğu kayıtlıysa da, Ebussuud Efendi'nin ölüm tarihi olan 1574'te Riyâzî iki yaşında olduğundan bu bilginin doğru olması mümkün değildir. 1033/1623'de tayin edildiği Kahire kadılığı sırasında işitme probleminin artması sebebiyle 1034/1624'te emekliye ayrılmıştır. İlerleyen yaşlarında kulağı ağır işittiği için "el- esamm" ya da "el-utrûş" lakabıyla anılan Riyâzî'nin ölüm tarihi 1054/1644'tür. İstanbul'da ölen Riyâzî'nin mezarının yeri bilinmemektedir.

En önemli eseri Riyâzî'ş-Şu'arâ isimli şairler tezkiresidir. Tezkiresi'nin yanı sıra Dîvân, Sâkînâme ve Düstûru'l-Amel isimli eserleri bulunmaktadır.

RÜŞDÎ, Mehmed Rüşdî Efendi

(d.??-ö.1117/1705-06)

İsmi Mehmed'dir. "Ammeci Çelebi" veya "Amuca Çelebi" lakaplarıyla meşhur idi. İsmi Sâlim, Şeyhî ve Safâyî, Mehmed olarak kaydediyorlarsa da Mehmed Siraceddin, Mecma-ı Şuarâ ve Tezkire-i Üdebâ adlı eserinde isminin Ahmed olduğunu şu tarih beyti ile tespit ediyor: "Ahmedâ hattun mübârek ide Hak 1074" (Arslan 1994:46-47; Kurnaz 2001:1/340). Gençliğinde eğitimini tamamladıktan sonra imamlık yaptı. Daha sonra Edirne'de Kadıasker Camii'ne hatip oldu. 1117/1705-06'da vefat etti. Sicill-i Osmani ve Nuhbetü'l-Âsâr li-Zeyli Zübdeti'l-Eş'âr'da ölüm tarihi 1105/1693-94 olarak kayıtlıdır. (Abdülkadiroğlu 1999:130). Edirne'de medfundur.

Hafız idi ve de Kuran'ı 17 kıraatte okuyabilirdi. Dîvân'ı vardır. Rüşdî mahlasını kullanmıştır. (Özcan 1989: 365, 367, 441.; Arslan 1994:46-47). Tarih düşürmekte yetenekli idi. Ayrıca nesih ve sülüs yazıda ustaydı. (Arslan 1994:46-47)

SÂBİR PÂRSÂ, Ağa-zâde Sâbir Pârsâ Muhammed Efendi, Pârsâ Sâbir Muhammed Dede

(d.??-ö.1090/1679-80)

Asıl adı Muhammed'dir. Kaynaklarda "Sâbir", "Sâbir Pârsâ", "Sâbir Muhammed Pârsâ Efendi", "Pârsâ Muhammed Efendi", "Ağa-zâde Sâbir Pârsâ Muhammed Efendi", "Dede Sâbir Pârsâ", "Pârsâ Sâbir Muhammed Dede" gibi lâkaplarla anılır. Mevlevî büyüklerinden Gelibolulu Ağa-zâde Muhammed Dedenin kardeşi Mustafa Efendinin oğludur. Kendisi de bir asker olan Mustafa Efendi, yeniçeri ağalığından emekli Kara Hasan Ağa'nın oğludur. Bu sülâleye verilen "Ağa-zâde" lâkabının bu zattan ileri gelmesi muhtemeldir. Kaynaklarda şairin doğum tarihi belli değildir. Âlim ve fazıl bir zat olan amcası Muhammed Dede'nin yanında iyi bir tahsil görmüş olan Sâbir, yine onun etkisi ile Mevlevî tarikatına girmiştir. Amcası, çevresinde çok saygın ve etkin bir kişiliğe sahipti. Gelibolu Mevlevîhânesi'ni o yaptırdı. 1063/1652-53 yılında amcasının vefatı üzerine, Sâbir Pârsâ onun yerine Gelibolu Mevlevîhânesi şeyhi oldu.

Şair 1076/ 1665 yılında Mevlevî tarikatında sema ayini yasaklanınca dostu Şeyhülislâm Minkârî-zâde Yahyâ Efendi'nin teşvikiyle 13 sene devam ettiği şeyhliği bırakıp mollalık mesleğini tercih etti, yerine Kalender Mahmud Dede geçmiştir. Bu durumdan dolayı Sâbir Pârsâ ve Minkârî-zâde Efendi, Mevlevî kaynaklarında tenkit edildi.

Vakâyi'u'l-Fuzalâ'ya göre Sâbir, önce 1076/ 1665 yılında memleketi olan Gelibolu'da Muhammed Efendi Medresesinde müderrisliğe başlamış, aynı yılın Cemâziyelevvel ayında Murtazâ Efendi yerine Edirne'de Eminiye medresesinde, 1078 /1667 Recep ayında Tâcî İbrahim Efendi yerine İstanbul'da Câmî-i Atik medresesinde müderrislik yaptı. 1079/1669 yılı Zilkâde ayında Muhtârî Mustafa yerine Bosna kadısı oldu. Bir yıl sonra 1080/1670 Zilkâde'sinde buradan ayrılmış; 1082/1671 senesi Cemâziyülâhir'inde Sahafşeyhi-zâde Abdülbâkî Efendi yerine Sofya kadısı oldu; 1084/1674 Şevvâl'inde buradan da azledilerek 1087/1676 Ramazan ayında Filibe kadısı oldu. 1090/1679-80 Rebiyülevvel ayında bu görevden ayrılarak memleketi olan Gelibolu'ya dönmüş, 14 sene sonra tekrar Mevlevîhâne'ye şeyh oldu.

Sâbir Pârsâ'nın bu ikinci şeyhliği uzun sürmemiş, aynı yıl 1090/1679-80'de vefat etti ve Yazıcı-zâde Mehmed Efendinin mezarı civarına defnedildi. Belîğ Tezkiresi'nde, Şeyhî'nin Vakâyi'u'l-Fuzalâ'sında ve Müstakim-zâde'nin Mecelletü'n-Nisâb'ında ise şairin vefat tarihi 1091/1680 olarak geçer. Behçetî mahlaslı bir şairin, Sâbir Pârsâ'nın ölümü için yazdığı tarih manzumesinde geçen "Didi lutf-ı Hakla şâd-âb ola rûh-ı Pârsâ" mısraı 1090 tarihini gösterir.

SABRÎ, Mehmed Şerîf

(d.??-ö.1055/1645)

XVII. yüzyıl şairlerinden Sabrî Edirne'de doğmuştur. XVI. yüzyılın son çeyreğinde doğduğu tahmin edilen (Çeçen 2010: 12) şairin adını, Riyâzî ve Safayî, "Mehmed"; Rızâ, "Şerîf Mehmed"; Kafzâde Fâizî, "İlmîzâde Şerîf Sabrî"; Seyrekzâde Âsım, "Şerîf Sabrî" şeklinde verir. Safayî "Şerîf Sabrî" olarak şöhret bulduğunu kaydeder. Şeyhî Mehmed Efendi, "Seyyid Mehmed"; Mehmed Süreyyâ, "Sabrî Seyyid Mehmed Efendi"; Tuman, "İlmîzâde Seyyid Mehmed Şerîf Sabrî Efendi" şeklinde tanıtır. Bütün bu bilgilerden şairin asıl adının Mehmed Şerîf, mahlasının ise Sabrî olduğu anlaşılmaktadır.

Şairin adı "Sabrî-i Şâkir" olarak da bilinir; özellikle 19. yüzyıldan itibaren yayımlanan bazı edebî eserlerde şairin adının bu şekilde geçtiği görülür. Bunun nedeni bir tazmine bağlanabilir: Şairin "Girîbân-ı felek mehcûr-ı dest-i âh-ı şekvâdur" mısraını, Nef'î; "Bi-hamdi'llâh zamânunda be-kavl-i Sabri-i şâkir / Girîbân-ı felek mehcûr-ı dest-i âh-ı şekvâdur" şeklinde tazmin etmiştir. Nef'î'nin bu tazmininde Sabrî'nin adına eklediği "şâkir" sıfatından dolayı Namık Kemal, Tahrîb-i Harabât'ta şairin adını "Sabrî-i şâkir" şeklinde anmıştır. 19. yüzyılda bu adla meşhur olan şairin divanı "Dîvân-ı Sabrî-i Şâkir" adıyla yayımlanmıştır.

Sabrî, Edirneli bir kadı ailesinin çocuğudur. Babası İlmî-i Nâzik Ahmed Çelebi kadı ve şairdir. Dedesi Lutfî Çelebi de bir kadıdır (Abdurrahman Hıbrî: 79a). Sabrî, eğitimini Edirne'de tamamlayarak ilmiye sınıfına dâhil olur. Şiirlerinin yanı sıra Rızâ'nın âlim, fâzıl ve her fennin neticesine vâsıl (Zavotçu 2009: 242) ifadeleriyle de iyi bir eğitim aldığı anlaşılan Sabrî, Rumeli sadareti görevini yürüten Yahya Efendi'nin

mülazımı olarak çalışır (Riyâzî: 86b). Müderrislik (Şeyhî Mehmed Efendi 1989: 172) ve kadılık (Mehmed Süreyyâ 1311: 221; Çapan 2005: 336) görevlerinde bulunur. İstanbul'a yerleşir (Abdurrahman Hibrî: 78a). Bu dönemde artık ünlü bir şair ve münşî olan Sabrî, IV. Murad'ın nedimleri arasına girer (Mehmed Fuâd, Şehâbeddîn Süleymân 1332: 337; Mehmed Tahir 1333: 281; Muallim Naci 2000: 303). Padişaha ve devlet erkânına oldukça yakındır.

1055/1645 yılında (Çapan 2005: 336) İstanbul'da vefat eden şairin mezarı Edirne Kapısı dışında, Emir Buharî Tekkesi civarındadır (Mehmed Tahir 1333: 281; Tuman 2001: 544).

SÂMÎ, Arpaemînzâde Mustafâ

(d.??-ö.1146/1734)

Asıl ismi Mustafâ'dır. Diğer isminin "Mehmed" olduğu sadece bir kaynaktan belirtilmiştir (Belîğ 1999: 144). İstanbulludur. Doğum yılı bilinmemektedir. Baltacı Mehmed Paşa'nın ikinci kez sadarete getirildiği dönemde (1122-1123/1710-1711) yazdığı bir kasidesindeki ifadelerine bakılarak bu yıllarda gençlik döneminde olduğu belirtilebilir. Arpaemîni Osmân Efendi'nin oğludur. Babasının görevinden dolayı Arpaemînzâde sanıyla tanınmaktadır. Kaynaklarda ailesi ile ilgili olarak babasının ismi dışında bir bilgi bulunmamaktadır. Dîvân'ında yer alan tarih kıtalarından Afife ve Zelîhâ isimli iki kızı olduğu, Afife'nin 1116/1704-5, Zelîhâ'nınsa 1134/1721-2'de vefat ettiği öğrenilmektedir (Kutlar 1996: 13-14, 16).

15 Şevvâl 1146/21 Mart 1734'te getirildiği makama 2 Zilkâde 1146/6 Nisan 1734'te yeni bir tayin yapıldığını gösteren belge Sâmî'nin, 1146/1734 yılının Mart sonu veya Nisan başında İstanbul'da vefat ettiğini göstermektedir. Ölüm yılı olarak gösterilen farklı tarihler doğru değildir. Mezarı Ali Paşâ-yı Cedîd Camii hazîresindedir (Kutlar 2004: 21-22).

SÂMÎ'İ

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Sâmi'î'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

SIRRÎ, İbrâhim Sırrî Efendi

(d.?-ö.1111/1699)

Üsküdarlı Sırrî olarak tanınan şairin asıl adı İbrahim Sırrî; mahlası ise Sırrî'dir. Doğum tarihi ve ailesi hakkında kaynaklarda bilgi bulunmamaktadır. Sadece asıl adı Mehmed olan ve Üsküdarlı Reşîd (ö. H.1146/M.1733) olarak bilinen bir akrabasının varlığından söz ederler. Sırrî, bir müddet maliye kaleminde "tarihçilik"le uğraşmış ve Girit defterdarı iken (H.1111/M.1699) vefat etmiştir.

Şiirlerinden anlaşıldığına göre, Merzifonlu Kara Mustafa Paşa, Fazıl Ahmed Paşa, Amcazâde Hüseyin Paşa gibi veziriazamlara kasideler sunmasına rağmen sıkıntılı hayatından kurtulamamıştır. Yetmiş yaşında kaleme aldığı bir şiirinde akar ve zemet istemekte bir başka şiirinde de kendisine bir mansıb verildiğini ancak bunun gelir getirme yerine bütün malını mülkünü götüren bir bela olduğunu söyler ve "kanun ve şeriata" göre gidenlerin geri verilmesini, bu haksızlığın düzeltilmesini ister. Reisülküttâb Râmî Paşa'ya sunduğu bir kasidesinde, evini rehin verdiğini; Amcazâde Hüseyin Paşa'ya sunduğu bir başka kasidesinde ise, borçluların kapıda beklediğini söyler.

SÜKKERÎ, Zekeriya Efendi

(d.?-ö.1097/1686)

On yedinci yüzyılın ikinci yarısında yaşayan şâir Sükkerî'nin asıl adı Zekeriyya'dır. Kaynaklarda Sükkerî'nin adı, Zekeriyya Efendi, Sükkerî Zekeriyya Efendi, Zekeriyya Sükkerî, Zekeriyya El-Bosnavî şeklinde de geçmektedir. Zekeriyya Efendi'nin mahlası Sükkerî'dir. Sükkerî, şekerle ilgili, şekerden yapılan tatlı manalarına gelmektedir. Kendisi tarafından mı seçildiği, başkası tarafından mı verildiğini bilmediğimiz bu mahlas, Zekeriyya Efendi'den başka altı Arap şair ve bilgini tarafından da kullanılmıştır. Sükkerî, Bosnalı'dır. Babasının adı Abdullâh'tır.

Sükkerî bazı kaynaklara göre hattattır. Safayî. Tezkeresinde, Sükkerî'nin hattı için; gâyet mergûb hattı vardır, derken, Tuhfe-i Hattâtîn onun için; hüsn-i hatta Şeyhane eli ve hoş-âyende tavrr-ı mükemmeli vardır, diyor.Sükkerî,Tuhfe-i Hattâtîn'e göre 1094/1682 yılında, şâir Fennî'nin düşürdüğü tarihe göre ise 1087/1676 yılında vefat

etmiştir. Fennî'nin düşürdüğü tarih, dîvânında yoktur. Bu iki kitaptan gayri Sükkerî'den bahseden kaynakların tamamı Sükkerî'nin 1097/1686 yılında vefat ettiğini yazmaktadır. Sükkerî'nin ölüm sebebi yalnızca Şeyhî Mehmed'in Vakâyi'ü'l-Fuzalâ sında yazılmıştır. Sükkerî'nin 1097/1686 senesi içerisinde Veba Hastalığı'ndan öldüğünü ve Edirne-kapusu haricine defn edildiğini yazmaktadır. Ancak İstanbul'da bulunan Edirne-kapı mezarlığı, bazı kaynakları, Edirne isminden dolayı yanıltmış olmalı ki, eserlerinde; Edirne'de medfûndur, diye yazmışlardır.

SÜKÛNÎ

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Sükûnî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

ŞEHRÎ, Malatyalı Ali Çelebi

(d.??-ö.1071/1660)

Asıl adı Ali olan Şehrî, Malatyalıdır. Şaire ait bu bilgiler kendisinden bahseden birçok kaynakta, örneğin Safâyî Tezkiresi'nde, “nâmı Âli, Malatya'dan zuhûr idüp” Rızâ Tezkiresi'nde ise “Şarkiyâtdan Âli nâm Malatya mekândur” gibi birbirine yakın ifadelerle dile getirilmiştir. Şehrî'nin kaç yaşına kadar Malatya'da kaldığı ve ne zaman İstanbul'a geldiği konusunda bir bilgi yoktur.

17. yüzyılın en önemli şairlerinden biri olan Fehîm, divanındaki bir kıtasında, Şehrî'nin hayatıyla ilgili önemli bilgiler verir. Söz konusu kıtada, Şehrî'nin oğlunu kaybetmesinden dolayı çok büyük bir üzüntü duyduğu, henüz bu olayın acısı geçmeden evinin soyulduğu, üstündeki elbisesinden başka bir şeyinin kalmadığı anlatılmaktadır.

Şehrî bulunduğu görevlerin gereği olarak Osmanlı coğrafyasının birçok köşesini gezmiştir. Örneğin “Haleb'ün” redifli gazelden Halep'te, Şam'la ilgili aşağıdaki şiirinden Şam'da ve Manastır üzerine söylenmiş bir methiyeden de Manastır'da bulunduğu anlaşılmaktadır. Şair gezip gördüğü bu yerleri oldukça başarılı bir biçimde tasvir etmiş, belki de hayatının büyük bir kısmını değişik birçok yeri gezerek geçirmiş, yaşadığı acıları bir nebze olsun bu şekilde hafifletmeye veya unutmaya çalışmıştır.

Şehrî, 1071/1660 yılında vefat etmiştir. Şairin ölümü üzerine, “Âh Şehrî göçdi bezm-i cennete” tarih mısraı söylenmiştir. Şehrî'nin bilinen tek eseri Dîvân'ıdır.

ŞERİF

Mecmuadaki şiirin hangi Şerif'e ait olduğu tespit edilememiştir.

ŞEYHÎ, Seyyid Mehmed Allâme Efendi

(d.??-ö.Ramazan 1044/Şubat-Mart 1635)

Eğirdir'de doğdu. Doğum tarihi bilinmemektedir. Asıl adı Mehmed'dir. Allâme Şeyhî ve Şeyhî Seyyid Mehmed Allâme Efendi olarak tanındı. Babasının adı Mahmûd'dur. Şerîfî mahlası ile şiirler yazan Seyyid Mehmed Efendi'nin torunu, Nakibüleşrâf Şerîf mahlaslı Seyyid Mehmed Efendi (1522-1631)'nin amcasının oğludur. Eğirdir'de medfun olan ve Zeyniye tarikatı şeyhlerinden Burhaneddin Efendi'nin soyundan gelmektedir. Şeyh Burhaneddin Efendi'nin Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu (1959: 292)'nda babası olarak gösterilmesi yanlıştır. Medrese öğrenimi gördü. Şeyhülislam Yahya Efendi'den mülâzım oldu. Kırk akçelik medreseden mazul iken Ramazan 1019/Kasım-Aralık 1610'da Tâib Mehmed Efendi yerine Fethiye'deki Sinan Paşa Medresesi, Ramazan 1021/Ekim-Kasım 1612'de Bahrizâde Efendi yerine Zal Paşa Medresesi, Ramazan 1024/Eylül-Ekim 1615'te Said Efendi yerine Şah Sultan Medresesi müderrisliklerine getirildi. Muharrem 1028/Aralık 1618-Ocak 1619'da Sıdkî Efendi yerine Sahn Medreselerinden birinde, Rebiyülevvel 1029/Şubat-Mart 1620'de Amasyalı Abdullah Efendi yerine Hâsekî Sultan Medresesi, Şaban 1031/Haziran-Temmuz 1622'de Selim-i Kadim Medresesi'nde görev aldı. Muharrem 1032/Kasım-Aralık 1622'de Ahmed Efendi yerine Kudüs kadısı oldu. Rebiyülâhır 1033/Ocak-Şubat 1624'te azledildi. Zilkade 1035/Haziran-Temmuz 1626'da Abdürrahim Efendi yerine Mekke kadılığına atandı. Şair Cem'î bu duruma “Vâlî-i Ka'be oldı bir allâme-i Haydar-siyer” mısraı ile tarih düşürmüştür. Şeyhî Mehmed Efendi Mekke kadılığına gitmedi. Cemâziyelâhır 1036/Ocak-Şubat 1627'de Galata kadılığına atandı. Zilkade 1037/Temmuz-Ağustos 1628'de azledildi. Şaban 1038/Mart-Nisan 1629'da Anadolu payesiyle Çivizâde Mehmed Efendi üzerinden

Güzelcehisar kazası arpalık olarak verildi. 1039/1629-1630 yılında amcazâdesi Seyyid Mehmed Efendi yerine Nakibüleşrâf tayin edildi. Şair Cem'î bu duruma da "Alem-i âl-i 'abâ oldu nakîb-i şürefâ" mısraı ile tarih düşürmüştür. Zilkade 1040/Haziran 1631'de selefi Seyyid Mehmed Efendi'nin Dimetoka arpalığı da kendisine verildi. Şevval 1402/Nisan-Mayıs 1633'te Derviş Mustafa Efendi'den boşalan Rusçuk kazası verildi. Zilkade 1043'te Ahîzâde Seyyid Mehmed Efendi'nin ziyafetine katıldığı suçlamasıyla İstanbul'dan sürülerek Mekke kadılığına atandı. Ramazan 1044/Şubat-Mart 1635'te Cidde'de vefat etti. Mezarı Cidde'dedir (Özcan 1989: 18-19; Köksal Yüksel, M. F. Köksal 1998: 74-75; Köksal 2007: 102; Zavotçu 2009: 266; Kurnaz, M. Tatçı 2001: 518, 918; TDEA 1998: 148). Şeyhî Seyyid Mehmed Efendi'nin Divan'ından hareketle Zeyniyye tarikatına intisap ettiği söylenebilir (Parlak Dönmez 2006: 10).

ŞİNASÎ, Ruz-nameci-zade

(d.d.??/d.?-ö.1114/1702-03)

Asıl adı Mehmed'dir. Ruz-nameci-zâde Şinasî Mehmed Çelebi olarak bilinen şaire güzelliği ile şöhret kazandığından "Küçük Hünkar" da denilmiştir. İstanbulludur. Doğum tarihi, belli değildir. İsminden dolayı babasının ruz-nameci olduğu düşünülmektedir.

Şinasî, şairliği yanı sıra içağası, hazine katipliği, mühürdarlık, Divan efendiliği de yapmıştır. Sonraları Divan-ı Hümayun'da vazifelendirilmesine rağmen, şiirlerinde talihsizliğinden yakınır. Ölümünden evvel Edirne'ye gönderilen şair, vezir Rami Paşa'ya kasideler sunmuş, vezirliğine (1114/1702-03) tarih düşürmüş ve bazı isteklerde bulunmuştur. Ancak isteklerine kavuşmadan aynı tarihte (1114/1702-03) vefat etmiştir. Bursalı Mehmed Tahir şairin ölüm yerini İstanbul olarak göstermesine (1972:398) rağmen diğer kaynaklar onun Edirne'de vefat ettiğinde hem fikirdirler (Akpınar 2006:218).

Şinasî, Fasih Dede'nin meclisine devam etmiş ve ondan feyz almıştır. Mevlevî şairler arasında adı geçmese de mecliste bulunması, Mevlana'ya medhiye yazması Şinasî'nin Mevlevî bir şair olabileceğini düşündürmektedir.

Şairin bilinen tek eseri Türkçe Dîvânı'dır. Dîvân'da 8 kaside, 86 gazel, 2 muhammes, 3 tahmis, 1 terkeb-i bend, 2 kıt'a ve 3 beyitlik bir manzume mevcuttur.

Şinasî'nin âşıkane ve rindane söyleyişleri vardır. Beyitleri için "mükemmel" (Şeyhi Mehmed Efendi: 240) ifadesi kullanılmıştır. Çağdaşları gibi şiirlerinde Sebk-i Hindî ve hikemî tarzın etkileri görülür. Sebk-i Hindî'de olduğu gibi onun şiirlerinde de, hayalin ön plana çıkması, tezatlı ve mübalağalı anlatım, uzun terkipli söyleyişler görülür. Ayrıca az sözle çok şey anlatma isteği, şiirde deyim, atasözü ve hikmetli sözleri kullanması elbette hikemî tarzın da yansımalarıdır. Şairin Nabi'nin şiirine nazire söylemesi, 3 gazeline tahmis yazması ve hikmetli söyleyişlere yer vermesi de ondan etkilendiğini açıkça ortaya koyması bakımından önemlidir.

TAHİR

Mecmuadaki şiirin hangi Tâhir'e ait olduğu tespit edilememiştir.

TÂLİB

(d.??-ö.1118/1706)

Kaynakların hayatı ile ilgili farklı bilgiler verdikleri şairin asıl adı Mehmed Tâlib'tir. Ali Emirî doğum yerini Diyarbakır, Belğ ve Mehmed Sirâceddin Bursa olarak gösterir. Babası Kürt Mustafa Efendi'dir. Mustafa Efendi, IV. Murad tarafından idam edilen Şeyh Mahmud Umrevî'ye mensuptu. Şeyhinin vefatından sonra Bursa'ya yerleşmişti. Tâlib, babasına nispetle Kürtzâde olarak tanınmıştır.

Tâlib Efendi, iyi bir medrese eğitimi almıştır. Bursalı Râgıb Ali Efendi'den ders alan Tâlib, Hâbilzâde Ömer Efendi'den icazet almıştır. 1097 / 1686'da Bursa'da Arabiyye medresesine hâric payesiyle atanmış, 1109 / 1698'de sahn itibariyle Müftü Ahmed Paşa medresesine nakledilmiş, 1111 / 1699'da Molla Hüsrev Medresesi'ne müderris olmuş, 1114 / 1702'de Kütahya kadılığına atanmıştır. Anadolu valisi Numan Paşa ile aralarının bozulması üzerine 1115 / 1703'te görevinden azledilmiştir. Fetva Emîni Mehmed Efendi'nin ricası üzerine Şeyhülislam Başmakçızade Ali tarafından 1117 / 1705'te Erzurum kadısı olarak atanmıştır. Tâlib, bu görevdeyken 1118 / 1706'da

vefat etmiştir. Erzurum'da defnedilmiştir. Vefatına “Tâlibâ şâd ola ruhun Fâtihâ” mısraı tarih olarak düşülmüştür. (Özcan 1989: 284-285)

Belîğ, inşaandan söz etse de (İsmail Belîğ 482) Tâlib'in bilinen tek eseri Divanı'dır. Kütüphanelerde birçok nüshası bulunan Divanı'nın üzerinde yapılan bir yüksek lisans çalışmasına göre Divanı'nda 1 münacat (5 beyit), 5 kaside, 29 tarih, 122 gazel, 45 rubai, 28 matla, 1 nazm, 6 müfred vardır. Bunlardan 1 kaside, 3 gazel, 10 rubai, 2 matla ve 1 tarih Farsçadır. (Erdem, 1994: 28-29)

Türkçe şiirlerinde Tâlib mahlasını kullanan şair, Farsça şiirlerinde Âzim mahlasını kullanmıştır. Tâlib'in şiirleri Nâbî Ekolü olarak adlandırılan Hikemî geleneğin içerisinde değerlendirilebilir. Onun şiirlerinde irsâl-ı meselller çok kullanılmış, nasihat üslubuna yer verilmiştir. Namık Kemal;

Çeşm-i insâf kadar kâmile mîzân olmaz / Kişi noksânını bilmek gibi irfân olmaz

beytini örnek göstererek şairin hakkının yeterince teslim edilmediğini belirtir. Şiirlerinde Sebki Hindî'nin özellikleri de görülmektedir. Yer yer görülen uzun tamlamalar ve hayal derinliği şiirlerinin diğer temel özelliğidir. Bu anlamda Şîrâzlı Urfî şairin beğendiği Fars şairidir. Belîğ, Rahmetâ ve Fâiz adlı iki Fars şairinin Bursa'da Tâlib'in evine misafir olduğunu aktarır. (Atlansoy 1998: 329). Yaşadığı sıkıntıları de şiirlerinde dile getiren Tâlib, aynı zamanda musiki ile de uğraşmıştır. Beste yapacak kadar musikiye hâkim olan şairin şiirlerinde musiki ile ilgili terimler de kullanmıştır. (Erdem 1994:7-12)

TIFLİ

Mecmuada yazılı olan şiirin hangi Tıflî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

VAHYÎ, Şeyh Mehmed Efendi

(d.Ramazan 1070/Mayıs 1660-ö.21 Şaban 1130/20 Temmuz 1718)

İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mehmed'dir. Şeyh Seyyid Mehmed Vahyî Efendi olarak tanındı. Babası, Halvetî şeylerinden Balat şeyhi Hasan Nuri Efendi (ö. 1099/1688)'dir. Dedesi Eyüp türbedarı diye bilinen Sünbülüyye Âsitânesi şeyhi Seyyid

Mehmed Eyyûbî Efendi'dir (Yılmaz 2007: 80). Hakkında bilgi bulunan kaynaklarda Şeyh Mehmed Efendi'nin doğum tarihi belirtilmemiştir. Fakat Divan'ının British Museum Add. 7934'te kayıtlı yazmasının unvan sayfasında doğum tarihi olarak Ramazan 1070/Mayıs 1660 kaydı bulunmaktadır (Taş 2004: 5-6). Vefeyât (Ekinci 2013: 84)'taki altmış yaşında öldüğüne dair bilgi bu tarihi doğrular niteliktedir. Dîvân-ı Vahyî, şairin bilinen tek eseridir.

VĀSIK

Mecmuada bulunan şiirin hangi Vasık'a ait olduğu tespit edilememiştir.

VECDÎ, Abdülbâkî

(d.??-ö.4 Ramazân 1071/3 Mayıs 1661)

Asıl adı Abdülbâkî'dir. Boğuk-zâde lakabıyla da tanınmaktadır. İstanbul'da doğdu. Hicrî on birinci yüzyılın başlarında doğduğu tahmin edilmektedir. Babası Boğuk Mustafa lakaplı bir zattır. Safâyî, Vecdî'nin gençliğinde iyi bir eğitim aldığını, birçok ilmi tahsil ettiğini ifade etmektedir (2005: 684).

Tahsilini müteakip Dîvân-ı Hümâyûn kalemine intisap eylemiştir. Burada iken hattatlık dersleri aldı, özellikle dîvânî denilen yazı şeklinde büyük mahâret göstererek ustalık derecesinde yetişti. Dîvân-ı Hümâyûn'da çalışan memur adaylarına başarılı oldukları takdirde uygun bir mahlas vererek aslî kadroya geçirmek usûlden olduğundan kendisine de Vecdî mahlası verildi (Fâik Reşâd 1311: 176). Kısa zamanda zekâsı ve kabiliyeti ile emsalleri arasında başarılı oldu, dönemin re'îsü'l-küttâbı olan Şâmî-zâde Mehmed Efendi'nin dikkatini çekerek Beylikçilik makamına getirildi. Dîvân'ında re'îsü'l-küttâb Şâmî-zâde Mehmed Efendi'yi öven müzeyyel bir gazele yer vermesi, ona duyduğu minnet duygusunun eseri olarak dikkat çekmektedir (Dîvânçe 1308: 23-26). Dîvân'ının bazı yazma nüshalarında bulunan bir tarih manzumesinden de 1658 yılında Yanova Kalesi'nin fethi sırasında Köprülü Mehmed Paşa ile birlikte olduğu anlaşılmaktadır (Dîvân vr. 1b).

Beylikçilik görevindeyken Köprülü Mehmed Paşa'nın iltifatlarına mazhar olmuştur. Şeyhî Mehmed Efendi, Köprülü Mehmed Paşa'nın devamlı iltifatlarının ve şairin şöhretinin artması sonucunda Şâmî-zâde Mehmed Efendi'nin hasedine maruz kaldığını söylemektedir (1989: I/711). Şâmî-zâde Mehmed Paşa, Vecdî'nin sâbık İstanbul kadısı Sadreddîn-zâde Rûhullâh ve Dergâh-ı Âlî kapıcıbaşlarından Konya Abazası Mehmed Ağa ile aralarındaki mektuplaşmadan, güya ilm-i nücûm marifetiyle devlet erkânıyla vükelâ-yı saltanatın görevden uzaklaştırılmalarına ilişkin bazı hadiselerin zuhûra geleceğini haber verdiklerini iddia ederek şikâyette bulunmuştur. Bunun üzerine Şeyhülislâm Bâlî-zâde Esîrî Mehmed Efendi'de de Vecdî, Sadreddîn Rûhullâh ve Mehmed Ağa'nın idamı için fetva vermiştir. Vecdî ve arkadaşları, 4 Ramazan 1071/3 Mayıs 1661 Salı günü Alay Köşkü önünde, padişah IV. Mehmed'in de hazır bulunduğu sırada kafaları kesilmek suretiyle idam edilmiştir (Özcan 1989: I/284; Özcan vd. 2013: I/ 13). Ölüm tarihi, Safâiyî'ye göre 1072/1662 (Çapan 2005: 684), Fâik Reşâd'a göre 1073/1663'tür (Fâik Reşâd 1311: 176).

Vecdî'nin bilinen tek eseri yaklaşık 550 beyitlik dîvânçe niteliğindeki Dîvân'ıdır. Bursalı Mehmed Tâhir, şairin Bâyezîd Câmisi'ndeki Veliyüddîn Efendi Kütüphânesinde kendi yazısıyla bir Mecmû'a-i Eş'âr'ı olduğunu ifade etmekte ise de (2000: 480) söz konusu eser, Vecdî ile aynı mahlası taşıyan Filibeli Mevlevî şeyhi Abdurrahman Vecdî'ye aittir (Kavruk, Selçuk 2009: 9).

VECÎHÎ, Hasan

(d.??-ö.1071/1660)

Osmanlı tarihiyle ilgili meşhur eserinin başında adının Hasan olduğunu ifade etmektedir (Vecîhî yk. 1b). Buna karşın Babinger adının Hüseyin olduğunu söylemektedir (1982: 229). Kırım'ın Bahçesaray şehrinde doğmuştur. Bazı kaynaklarda İstanbul'da doğduğu yazılıysa da (Özcan 1989: 714; Çapan 2005: 695) bu bilgi doğru değildir. Babasının adı Abdullah Ârif'tir.

İyi bir eğitim aldığı anlaşılan Vecîhî, İstanbul'a geldikten sonra Kemankeş Kara Mustafa Paşa'nın mühürdarlığı görevinde bulunmuştur. Şair, Kemankeş Kara Mustafa Paşanın idamının ardından Divan-ı Hümâyûn kâtipliğine atanmıştır. Tarihini

İtalyanca'ya tercüme eden Giacomo Tarsia'ya göre 1071/1660 yılında verem hastalığı sebebiyle vefat etti (Akkaya 1959: 535). Ölümüne Şeyh Nazmî, "Du'â ile dedi târîh-i fevtini Nazmî / Ola makâm Vecîhî'ye cennet-i firdevs" (1071) beytiyle tarih düşürmüştür (Çapan 2005: 695). Bazı kaynakların vefat tarihini 1081/1670 (Sarı 1990: 33; Abdülkadiroğlu 1999: 516; Kurnaz 2000: III/159) göstermeleri yanlıştır. Mezarı Edirne Kapısı haricindedir.

VEHBÎ

XVIII. yüzyılın ünlü şairlerinden Seyyid Vehbî, Yenişehir-Fener kazasından, ma'zulen ölen İmam-zâde Mehmed Efendi'nin kethüdası Hacı Ahmed adıyla tanınan bir kişinin oğludur. İstanbul'da doğmuştur. Vehbî, bazı şiirlerinde adının Hüseyin olduğunu söyler.

YAHYÂ

(d.969/1561-ö.1053/1644)

Ankaralı Şeyhülislam Bayramzâde Zekerîya Efendi'nin (920/1514- 1001/1593) oğlu olan Yahyâ Efendi İstanbul'da doğmuştur. Annesinin adı Rukiye'dir. Doğum tarihi bazı kaynaklarda 960/1552, bazılarında ise 969/1561 olarak verilmektedir. Çağdaş kaynakların ifadeleri dikkate alındığında doğum tarihi olarak 969/1561'in doğruya daha yakın olduğunu söylemek mümkündür. Kültürlü bir ailenin çocuğu olan Yahyâ, ilk eğitimini aynı zamanda şair olan babasından almış, Abdülcebbârzâde Derviş Mehmed Efendi gibi devrin meşhur ilim adamlarının yanında iyi bir tahsil hayatından sonra Ma'lûlzâde Seyyid Mehmed Efendi'nin şeyhülislâmlığı zamanında 988/1580'de mülazemetini tamamlamıştır. Yahyâ'nın ilk görevi Unkapanı civarındaki Hoca Hayreddin medresesi müderrisliğidir. 40 akçelik bu görevde bir müddet çalıştıktan sonra 994/1585'te babasıyla hacca giden şair, hac dönüşünde Atik Ali Paşa (995/1586), Haseki Sultan (998/1589), Sahn Medreselerinden birinde (1000/1591) Şehzâde (1002/1593), Üsküdar Valide Sultan (1003/1594) medreselerinde müderrislik yapmış, 1004/1595'te Bıyıklı Süleyman Efendi yerine Halep, bir yıl sonra 1005/1596'da Taşköprülüzâde Kemal Efendi yerine Şam kadılığına atanmıştır. 1006/1597'de Mısır

kadılığına atanan şair 1007/1598'de bu görevinden azledilmiş, kısa bir müddet sonra tekrar aynı göreve atanmış, fakat 1009/1600'de bu görevinden ikinci defa azledilince İstanbul'a dönmüştür. İstanbul'da fazla kalmayan şair kısa bir müddet sonra Bursa, 1010/1602'de de Edirne kadısı olarak görevlendirildiyse de 1012/1603'te bu görevinden alınmış, aynı yıl Feyzullah Efendi yerine İstanbul kadılığıyla, 1013/1604'te Anadolu, 6 ay sonra da Rumeli kazaskerliğiyle görevlendirilmiştir. Bu görevini 1015/1606'ya kadar sürdüren şair bu tarihte azledilerek yerine Hocasâde Es'ad Efendi atanır. Fakat Yahyâ 1018/1609'da ikinci defa Rumeli kazaskeri olur, 1019/1611 Ocak ayında ise emekliye ayrılır. Bu arada kendisine Mihaliç ve Kirmasti'nin arpalık olarak verildiği kaynaklarda belirtilmektedir.

Yahyâ'nın emeklilik dönemi fazla sürmez. 1026/1617'de üçüncü kez Rumeli kazaskerliğine atanan şair 1028/1618'de kendi isteğiyle tekrar emekliye ayrılmış, yerine dostu şair Ganizâde Nâdirî atanmıştır. Genç yaşta padişah olan Sultan II. Osman'ın (saltanatı:1618-1622) şehit edilmesi üzerine cereyan eden olayların sonunda Mehmed Es'ad Efendi yerine şeyhülislâmlığa getirilen (1031/1622) Yahyâ, şehit edilen Sultan Osman'ın cenaze namazını da bizzat kıldırılmıştır.

Yahyâ'nın yerine şeyhülislâm olan Âhizâde Hüseyin Efendi'nin çapulcularla işbirliği yaptığı ortaya çıkınca idam edilmesi üzerine şair, 1043/1634'te üçüncü defa bu makama atanmış ve bu görevi ölümüne kadar kesintisiz devam etmiştir. Sultan IV. Murâd'ın sevgi ve saygısını kazanan şair bu dönemde hayatının en itibarlı, en parlak devresini yaşamıştır. Şiirle de uğraşan Sultan IV. Murâd, Yahyâ'yı hiç yanından ayırmaz; yeri geldikçe onun fikirlerini alır, her hususu danışmıştır. Revan seferine (1044/1634) de katılan şair sefer esnasında isabetli fikirleriyle herkesin takdirini kazanmıştır.

Yaşlı haliyle, Bağdat'ın fethine (1047/1637) de padişahla birlikte katılan Yahyâ'nın bu seferde de isabetli kararlarıyla ileri görüşlülüğünü ortaya koyduğu anlaşılmaktadır. Bağdat'ın fethinden sonra İmâm-ı Azâm Ebu Hanîfe ve Abdulkâdir-i Geylânî'nin türbelerinin tamirine nezaret eden şair, İstanbul'a dönüşünde çeşitli saray entrikalarıyla karşılaşmışsa da IV. Murâd'ın ölümüne kadar itibarını ve nüfuzunu korumayı başarmıştır. Sultan IV. Murâd'ın 1049/1640'ta ölümünden sonra tahta geçen Sultan İbrahim döneminde de makamında kalmayı başaran şairin eski itibarı kalmaz.

Yahyâ'ya gereken ilgiyi göstermeyen Sultan İbrahim'in Cinci Hoca lakaplı Hüseyin Efendi (ö. 1058/1648) ve Kösem Sultan'ın iftiralarıyla, sık sık onu azarlaması, şairin sağlığının bozulmasına yol açmış, kısa bir müddet sonra rahatsızlanan şair 18 Zilhicce 1053 / 27 Şubat 1644'te hayata gözlerini yummuştur. Cenazesi Fatih Camii'nde kılınan namazdan sonra Sultan Selim civarında Koğacıdede türbesi yanında babasının yaptırdığı medresenin haziresine gömülmüştür. Şairin cenaze namazını yeni şeyhülislam Ebu Sa'îd Efendi (1001-1072/1593-1662) kıldırmıştır. Kaynaklar cenaze namazına çok kalabalık bir topluluğun katıldığını, tabutun "kesret-i izdihamdan ber-dûş itmege imkân olmayup ser-engüşt-i enâm üzre" taşındığını belirtirler.

YÜMNİ

Mecmuada yazılı bulunan şiirlerin hangi Yümnî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

ZÎVER, Ahmed Sâdık Zîver Paşa

(d.1208/1793-ö.1278/1862)

Asıl adı Ahmed Sâdık, mahlası Zîver'dir. Ahmed Sâdık Zîver Paşa 1208/1793 yılında İstanbul'da Yenikapı Mevlevîhânesi civarında bulunan Merkez Efendi Dergâhı karşısındaki bir evde dünyaya gelmiştir. Babası defterhâne ketebesinden Mehmed Sâdık Münif Efendi'dir (ö. 1803). Mehmed Sâdık Münif Efendi de Enderun'da Seferli Koğuşu ağalarından olan ve 1782 yılında hacdan dönerken vefat eden Arnavud Hasan Ağa'nın oğludur. Zîver Paşa'nın annesi Vâhide Hanım'dır ve 1778 yılında Şam'a sürülen Kazasker Murâd Molla'nın kethüdası Feyzullah Efendi'nin kızıdır. Mevlânâ muhiblerinden olan Zîver Paşa'nın babası Mehmed Sâdık Münif Efendi, 1803 yılında vefat edince Zîver Paşa 10 yaşlarında iken yetim kalmış ve Sâdık Münif Efendi meşhur Şeyh Gâlib'in sutoğlu olduğundan Zîver'i Yenikapı Mevlevîhânesi şeyhi Seyyid Ali Dede veled-i ma'nevî ittihâz edip koruması altına almıştır. Zîver Paşa o devrin usulünce yedi sekiz sene kadar, önce defterhâne sonra da darbhâne kalemlerine devam etmiş ve buralarda tecrübe kazandıktan sonra 1814 tarihinde -Mevlevîlik hasebiyle- Mevlevî tarikatının müntesiplerinden meşhur Hâlet Efendi onu kitâbet hizmetine almış yani

Zîver Paşa Hâlet Efendi'ye mühürdar olmuştur. Hâlet Efendi 1822 yılında Konya'ya sürgün gönderilince onunla beraber Konya'ya gitmiş, bir süre sonra sürgün yeri Balıkesir'e tahvil edilince bir müddet orada ikamet etmiş, sonra da affedilerek İstanbul'a gelmiştir. Bunun akabinde önce İzmir'de müste'minlere (ecnebilere) mahsus olan gümrüğe nazır olmuş sonra da Aydın mütesellimliğine tayin olunmuş, yedi sekiz ay kadar orada kaldıktan sonra tekrar İstanbul'a dönmüştür. Zîver Paşa mesâne tikanıklığı hastalığından yatağa düşmüş ve beş on gün kadar bu hâlde kaldıktan sonra da 1278/1862 yılında 69 yaşında olduğu hâlde vefat etmiştir. Zîver Paşa vasiyeti gereği Medîne-i Münevvere'deki Cennetü'l-Bakî denen yerde Hz. Osman'ın türbesi civarında bulunan Nakşbendî şeyhlerinin ekâbirinden Mehmed Parsâ'nın mezarı yakınına gömülmüştür. Yine vasiyeti gereği küçük yaştan beri okuduğu bir Mesnevî nüshası da kendisiyle beraber mezarına gömülmüştür.

ZUHURÎ

Zuhûri'nin asıl adı Mehmed Salih, babası müderris Karabağî İshak Efendi'dir. Bu sebepten kendisi ve nesli İshak-zâde denmesiyle meşhurdur. Memleketi İstanbul'dur. İshak-zâde Mehmed Zuhûri'nin doğum tarihine kaynaklarda rastlanmamıştır. Ancak ölüm tarihine bakılarak 17. yüzyıl başlarında doğduğu söylenebilir.

EK-2: MESTAP TABLOSU

Yer Numarası		İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığında Mc_Yz_K_0131 Nolu Şiir Mecmuası					
Yaprak Nu	Mahlas	Matla Beyti	Makta beyti	Nazım Şekli	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
1b	Nābī	Gülçin olamaz dest-i temāšā çemenümden Leb-beste-i nāzam söz alınmaz dehenümden	Dilber dehenünden bu nevāyīn ğazel olsun Nābī yine yārāne hediye sūhanümden	Ġazel		-- +/+--- +/+--- +/+---	
1b	Dürrī	Ağzın açamaz gonca hicāb-ı dehenümden Güller kızarur vech-i hasenümden	Dürrī gibi biñ 'āşık-ı şūrīdeyi aşmam Zencīr-i ħam-ı turre-i 'anber şikenümden	Ġazel		-- +/+--- +/+--- +/+---	Matla beytinin ikinci dizesi eksik yazılmış. Bu ğazel Dürrī Divanı'nda bulunamadı.
1b	Nesīb	Şad pāre olur gül ğam-ı reşk-i bedenümden Ĥaclet-zededür berg-i senem pīrehanümden	Bu sözleri dilberden işitdükçe Nesīb Ārām u sükün gitdi ser-ā-pā-yı tenümden	Ġazel		-- +/+--- +/+--- +/+---	
1b	Ṭālib	Çin oldı çemen sünbül-i 'anber şikenümden Dehr oldı Ĥoten bū-yı gül ü yāsemenümden	Bu nazm-ı teri Ṭālib-i şīrīn sūhanümle Bir büse-i cān-baḥşa deĝişdüm dehenümden	Ġazel		-- +/+--- +/+--- +/+---	
1b	Sırrī	Lerzān-ı każā ğamze-i āşub fitenümden Tersān-ı kader nazra-i şūriş fikenümden	Cānāne lisānından idüp Sırrī bu nazmı Pür şehd ideyüm kām-ı mezākı sūhanümden	Ġazel		-- +/+--- +/+--- +/+---	

3a	Bākī	Ayaqlarda qalur sünbül o zülf-i nīm-tāb-āsā Şaçuñla bahş iderse başa çıķamaz müşg-i nāb- āsā	Haşūduñ düzd-i derdin çekme ey Bākī bu bezm içre Nedīmüñ yār-i hoş-meşreb gerek cām-ı şarāb- āsā	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	
3a	Şināsī	Göñül olma hevā-dār-ı sehī gerd-i ḥabāb-āsā Var ol şābit kadem kūy-ı tevekkülde kıbāb-āsā	Siyeh kāse sipihre ittiķā cehl-i mürekkebdür Şināsī geçmede rüzı ḥayāl-i leyl-i ḥ'āb-āsā	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	
3a	Riyāzī	İşin başa iletmez bezm-i vuşlatda şarāb-āsā Mey-i gülgün ile başınḥabāb-āsā	Riyāzī'den ta'alluķ riştesin kaç' eyledi dilber Dökülse kaçre-i eşki n'ola dürr-i hoş-āb-[āsā]	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	
3a	Na'īm	Te'allāh o mehrū seyre çıkısa āfitāb-āsā Ṭarāret-bahş olur gülzār-ı dehre māh-tāb-āsā	Recā-yı pāy-būs ile Na'īm üftādeyi seyr it Kenār-ı cüşişe düşmüş teşnegān cān şitāb-āsā	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	
3b	Şehrī	Şu resme kāviş-i gam virdi iztırāb baña Kı şefķat eyledi çarḥ-ı sitem-cenāb baña	Firīb-i ḥüsnüñi Şehrī duyurdu 'uşşāķa Helāk-i gamzeñ olam eyleme 'itāb [baña]	Ġazel		+ +-/+ +-/+ +-/+ +-	
3b		O şüh-ı mest yaturken getürdi ḥ'āb baña Ḥarāmī eylemez Allāh gül-rız şarāb baña		Ġazel		+ +-/+ +-/+ +-/+ +-	Makta beyti yazılmamış.
4a	'Adlī	Açılma meclis-i bīgānede ey dil kitāb-āsā Hiçāb it eyleme keyfiyetüñ zāhir şarāb-āsā	Yüri toḥm-ı murādı ḥāşıl itmekse ğarāz 'Adlī Yüzüñ sür zīr-i pāy-i merd-i dil-tāba türāb-āsā	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	
4a	Yaḥyā	Elümde şīşe-i rengīn pür mey-i la'l-i nāb-āsā Gözümde kaçre kaçre eşk-i ter dürr-i hoş-āb-āsā	Süreyyā vü hilāle 'arz-ı cāh itsem gerek Yaḥyā Bu fikr ile yolunda pāy-māl oldum türāb-āsā	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	

4b	Niṣārī	Ey ʔurrası ebr-i çemen-ārā-yı kıyāmet Berk-i ruḥı āteş-zen-i şahrā-yı kıyāmet	Mest-i mey-i ‘aşq ol ki Niṣārī saña düşmez Endīşe-i dünyā-yı ğam-efzā-yı kıyāmet	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	Bu gazel Niṣārī Divanı’nda bulunamadı.
4b	Şabrī	Ḥavfım bu ki qaddūñ ola ferdā-yı kıyāmet Bir hem-zen-i hengāme-i şahrā-yı kıyāmet	Şun Şabrī-yi dil-teşneye bir cām-ı leb-ā-leb Ey sākī kevşer-i dem-i germā-yı kıyāmet	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
4b	Nefī	Qāmet mi bu ya fitne-i ber-pā-yı kıyāmet Şalınsa ʔutar ‘ālemi ğavgā-yı kıyāmet	Nefī gibi yok pāyine yüz sürmege çāre ʔutsam n’ola dāmenini ferdā-yı kıyāmet	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
4b	Maḥvī	Ey mihr-i ruḥı encümen-ārā-yı kıyāmet Ey ğamzesi ğadr-āver-i rüsvā-yı kıyāmet	Maḥvī gibi keşf eyleye mi ğamze-i şūḥuñ Zīr-i nıgeh-i mestiñi ferdā-yı kıyāmet	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
5a	Fehīm	Ey ʔurraları sünbül-i şahrā-yı kıyāmet Ḥaʔṭuñda ‘ayān sırr-ı temāşā-yı kıyāmet	Öldürdi anı ḥasret-i ümmīd-i ḥırāmuñ ‘Ayb itme Fehīm itse temennā-yı kıyāmet	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
5a	Zuhūrī	Ey her nıgehüñ māye-i ğavgā-yı kıyāmet Reftāruña vā-beste temāşā-yı kıyāmet	Vaşşāf olalı qāmet-i dildāra Zuhūrī Oldı laqabum menqabe-pīrā-yı kıyāmet	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
5b	Yaḥyā	Dün neydi cevānān ile meydān-ı ḥarābāt Bāzīçe-i ʔıflān idi pīrān-ı ḥarābāt	Maqşaduñ irişmekse fenā içre fenāya Yaḥyā olagör sākin-i vīrān-ı ḥarābāt	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
5b	Şabrī	Cem gitdi bozulmaqdadur erkān-ı ḥarābāt Bir cām ile qalsa n’ola eyvān-ı ḥarābāt	Şabrī varıcaq dergehüne mey mi şunardı Göñlümdekini bilmese pīrān-ı ḥarābāt	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	

5b	'Aṭāī	Yir yir görünür sāgar-ı raḥşān-ı ḥarābāt Döndi kaḫes-i zer-gere vīrān-ı ḥarābāt	Çok bekledüñ olmadı mı inşāf 'Aṭāī Virmez mi icāzet daḫı pīrān-ı ḥarābāt	Ġazel		-- +/+ --- +/+ --- +/+ ---	
5b	Faşīḫ	Ḥumlardan alındı mey ü raḥşān-ı ḥarābāt Açıldı yine kān-ı Bedaḫşān-ı ḥarābāt	Peymāne-i ümmīde Faşīḫ irmez imiş el Būs olmayıcaḫ dāmen-i pīrān-ı ḥarābāt	Ġazel		-- +/+ --- +/+ --- +/+ ---	
5b	Vecīhī	Şāh-ı gül olup sā'id-i mestān-ı ḥarābāt Açılmada yir yir gül-i ḥandān-ı ḥarābāt	Bī-bāk-i cihān oldı Vecīhī n'ola dünya Şāhen-şeh-i Cem-rütbe-i eyvān-ı ḥarābāt	Ġazel		-- +/+ --- +/+ --- +/+ ---	
5b	Fā'izī	Her şubḫ gelür bir yire rindān-ı ḥarābāt Güyā ki ider meşveret erkān-ı ḥarābāt	Ol şāh-ı cihān Fā'izīyā bezme gelürmiş Cür'ayla şulansun yine meydān-ı ḥarābāt	Ġazel		-- +/+ --- +/+ --- +/+ ---	
5b	Rızā'ī	Ṭūṭīye dönüp sāgar-ı raḥşān-ı ḥarābāt Güyā ki kaḫesdür aña vīrān-ı ḥarābāt	Bīçāre Rızā'ī ola bir şem'-i himāyet İrse nefes-i himmet-i pīrān-ı ḥarābāt	Ġazel		-- +/+ --- +/+ --- +/+ ---	Bu gazel Rızā'ī Divanı'nda bulunamadı.
6a	Feyzī	Sāgardan olur efser-i şāhān-ı ḥarābāt Mey şu'lesidür ḫil'at-i ḫāḫān-ı ḥarābāt	Dün cür'a-i şahbā ile Feyzī şunasın kim Şahrā-yı Bedaḫşān idi meydān-ı ḥarābāt	Ġazel		-- +/+ --- +/+ --- +/+ ---	
6a	Fethī	Her şeb gelür meclise rindān-ı ḥarābāt Güyā ki yayılır cümleten erkān-ı ḥarābāt	Bir cām ile ṭab'uñ senüñ ey Fethī nā-şād Şād itmeye mey midür nişīnān-ı ḥarābāt	Ġazel		-- +/+ --- +/+ --- +/+ ---	
6a	Cem'ī	Cemşīd olup sāḫī-i rindān-ı ḥarābāt Ṭapdı hep aña bāde-perestān-ı ḥarābāt	Cemşīd ocaḫı söyünür mi bu cihānda Cem'ī nefes itmiş aña pīrān-ı ḥarābāt	Ġazel		-- +/+ --- +/+ --- +/+ ---	

7a	Yaḥyā	Bir gün gele kim şād ola maḥzūn-ı maḥabbet Çok 'ākili ilzām ide Mecnūn-ı maḥabbet	Bağlandı dilüm qalmadı şekvāya mecālüm Gör n'eyledi Yaḥyā beni efsūn-ı maḥabbet	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
7a	Faṣīḥ	Çok olmayıcağ 'aşk ile Mecnūn-ı maḥabbet Ṭayy olmaz imiş vādī-i hāmūn-ı maḥabbet	Her vaqt-i dem-i feyz-i seḥerden ḥaber-āver Münkün mi Faṣīḥ olmaya memnūn-ı maḥabbet	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
8a	Nefī	Her kimi esīr itse o çeşm-i siyeh-i mest Bir zaḥm urur elbette aña her nigh-i mest	Şüfī degülem rind-i ḥarābātī-i 'aşkam Nefī gibi olsam ne 'aceb ḥāk-i reh-i mest	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
8a	Nefī	Cibrīli helāk itse o çeşm-i siyeh-i mest Ma'zūr-ı kirām-ı 'uqālādur güneḥ-i mest	Ne büt-gede ne Ka'be gerek 'āşka Nefī Ḥāk-i reh-i meyḥāne yeter secde-geh-i mest	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
8a	Yaḥyā	Mestāne nighle beni bir kec-küleḥ-i mest Mest eyledi te'sīr idermiş nigh-i mest	Yaḥyā ne 'aceb nāz şarābına düşünmüş Ol ġamze-i maḥmūr o çeşm-i siyeh-i mest	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
8a	Nā'ilī	Aldukça ele cām-ı mey ol kec-küleḥ-i mest Biñ fitneye āmāde olur her nigh-i mest	Āşüb-ı dil-i Nā'ilī bī-ser ü pādur Ol ġamze-i maḥmūr [u] o çeşm-i siyeh-i mest	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
8a	Neşātī	Çekdukçe mey-i nāzı o çeşm-i siyeh-i mest Bir āfet olur 'āleme her bir nigh-i mest	Bilmem nic'olur ḥāl-i Neşātī bir olursa Ol ġamze-i pür fitne ile ol nigh-i mest	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
8a	Nefī	Meyḥāne-i nāz olmuş o çeşm-i siyeh-i mest Her kūşe-i pür fitnesi bir ḥ'āb-geh-i mest	Mestāne niyāz eylese Nefī n'ola yāre Ma'zūr-ı kirām-ı 'uqālādur güneḥ-i mest	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	

8b	Şabrî	Âdem bu bezm-i devr-i dil-ârâya bir gelür Bil kâdr-i 'ömüñi kişi dünyâya bir gelür	Şabrî seffine-i sühânüm gibi hâşılı Fülk-i hayâl sâhil-i ma'nâya bir gelür	Ġazel		-- +/ - + + / + - - + / - + -	
8b	Cem'î	Dilber ki bezm-i 'aşıq-ı rüsvâya bir gelür Bir İsi-i zamândur o dünyâya bir gelür	Düldül mişâl eşheb-i tab'-ı hünerverüm Cem'î cihânda 'arşa-i ma'nâya bir gelür	Ġazel		-- +/ - + + / + - - + / - + -	
9a	Râmî	Hayâl-i la'l-i nâbuñ câm-ı çeşm-i terde kalmışdur Humâr-ı bezm-i nüş-â-nüş-ı vaşluñ serde kalmışdur	Mücevher tâc-ı devlet kimseye sūd itmez ey Râmî Niçe şâh-ı cihânuñ çeşmi ol efserde [kalmışdur]	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
9a	Râşid	Ricâ-yı sâde kim yâre eşer-nâ-kerde kalmışdur Benüm kârum hemân bârî bir âh-ı serde kalmışdur	Şeker-ğand-i lebünden neşve-dâr olmuş mı var Râşid Hemân bir h'âhiş-i nâ-yâbdur dillerde kalmışdur	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
9a	Râsiğ	Hâbâb-âsâ gözüm sâkî mey-i ağmerde kalmışdur Mişâl-i cür'a göñlüm kim teh-i sâgarda [kalmışdur]	Sirişk-i çeşm ü rüy-ı zerde itmez dilberân rağbet Hemân Râsiğ mağabbet şimdi sîm ü zerde kalmışdur	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
9b	Fehîm	Göñül k'ider leb-i cânân-ı pür-'itâb ile bāḡ O teng-i havşaladur k'eylese şarâb ile bāḡ	Yeter Fehîm [yeter] derd-i ser ḡamüş ḡamüş İder mi 'ârif-i bi'llâh şeyḡ ü şâbb ile bāḡ	Ġazel		+ - - - / + + + - / + - - - / + + + -	
9b	Şehrî	Muḡâl iken ḡired-i çarḡ-ı nüh kitâb ile bāḡ Zamîr-i şūḡum ider kemterin cevâb ile bāḡ	Ḳo bāḡ-i dânişi ey ḡaşm-ı ḡâr u ḡaş-tıynet Olur mı Şehrî gibi âteşin cevâb [ile bāḡ]	Ġazel		+ - - - / + + + - / + - - - / + + + -	
10b	Şabrî	Olsa dilde n'ola her bir dâğ-ı âteş-tâb sürḡ Âteşin baḡr-i mağabbetde olur girdâb sürḡ	Çeşm ü dil-i baḡrin 'aşq-ı yârdur Şabrî n'ola Olsa hep andan çıkan her gevher-i nâ-yâb sürḡ	Ġazel		- - - - / - + + - / - + + - / - + + -	

10b	Yaḥyā	Hün-ı eşkinden olupdur bülbülün her āb sürḥ Bāğda olsa ‘aceb mi her gül-i sîr-āb sürḥ	Zāhirî Yaḥyā iden ma‘mūr bâṭın ḥālidür Şîşeyi gösterdigi budur şar[āb]-ı nāb sürḥ	Ġazel		---/----/----/-+-	
11b	‘Aṭāyî	Şu‘le-i āh-ı derün rāh-nümündür baña Şimdi hemān görinen semt-i cünündür baña	Virdi ‘Aṭāyî şarāb şem‘-i ruḥ-ı yāre tāb Cām-ı cihān-süz-ı mey şevḩ-ı füzündür baña	Ġazel		---/-+-/-++/-+-	
11b	Yaḥyā	Ḳays-ı melāmet-güzîn rāh-nümündür baña Meslek-i ehl-i ḥıred rāh-ı cünündür baña	Şeb [ki] ala zülfinün büyümi Yaḥyā meşām Ol gice bir kākül-i ğāliya-gündür baña	Ġazel		---/-+-/-++/-+-	
11b	Fā‘izî	Püye-geh-i raḥş-ı kām deşt-i cünündür baña Mevce-i rîk-i revān rāh-nümündür baña	Dāğ yaḩup cismini zînet ider bü‘l-heves Lāzım olan şimdilik süz-ı deründür baña	Ġazel		---/-+-/-++/-+-	
12a	Fehîm	O zül ü ruḩla k’ola şayd-ı bend-i istiġnā Ġazāl-i mihri ider der-i kemend-i istiġnā	Olurdu dünyede müstaġnî-i kirişme vü nāz Fehîm[i] itse eger behremend-i istiġnā	Ġazel		++-/+---/+--/+--	
12a	Mezākî	Bu cilvelerle o serv-bülend-i istiġnā Düşer zemîn-i niyāza perend-i istiġnā	Mezākî zîb-i kemiyet-firîb-i ḩübāndur ‘Inān-ı şîve ile sîne-bend-i istiġnā	Ġazel		++-/+---/+--/+--	
12a	Şehrî	Ey meşreb-i ḩayālî gibi ‘ālem-āşinā V’ey dil-rübā-yı maḩrem [ü] nā-maḩrem āşinā	Şehrî şehîd-i dilber-i ḩün-rîzün olayım K’olmuş ḩayāl-i şūḩ gibi ‘ālem āşinā	Ġazel		--+/-+++/+--/+--	
12a	Fehîm	Mu‘tād-ı zevḩ-i baḩrün olan mātem āşinā Ġamdan helāk olur olamazsa ğam āşinā	Ey ğamzesi Fehîm gibi rû-şināsın dil Bîġāne ṭur olma dile her dem āşinā	Ġazel		--+/-+++/+--/+--	

12a	Na'ım	Hür-şîd gibi olmuş iken 'âlem âşına Bir zerresini itmez o meh bir dem âşinâ	'Âlem helâk-i 'aşkı imiş bildüm ey Na'ım Râz-ı nihânum itdi beni 'âlem âşına	Ġazel		-- +/ - + + / + - - + / - + -	
12b	İşhak	'Ahd-i 'adl-ârâsı Sultân Ahmed'ün Mağdem-i şâdiye oldı şâh-râh	Kıldı genc-i Gence'yi fetḥ u güşâd Seyf-i Sultân Ahmed-i şevket-penâh	Ġıt'a	Târih	- - - - / - - - - / - + -	
13a	Sükkerî	Şeb-rev-i râh-ı taleb ger ola mihmân-ı şubḥ Neyyir-i a'zam olur mâ-ḥazar-ı ḥ'ân-ı şubḥ	Ḥayf degül mi hele ḥ'âb-ı seḥer-i Sükkeri Fâyız-ı envâr iken pelle -i mîzân-ı şubḥ	Ġazel		- + + - / - + - / - + + - / - + -	
13a	Sâmi'î	Tâ-be-key ey zinde-i ni'met-i elvân-ı şubḥ 'Arşa-i nisyân ola luḥf-ı firâvân-ı şubḥ	Zinde-i ihsânıdur Olsa n'ola Sâmi'î böyle senâ-ḥ'ân-ı [şubḥ]	Ġazel		- + + - / - + - / - + + - / - + -	
13a	Neşâtî	Geldi seḥer gerdişe câm-ı dirâḥşân-ı şubḥ Olsa n'ola tâb-nâk-i çak-i girîbân-ı şubḥ	Gelse Neşâtî n'ola rakşa yine zerreler Ṭoldı mey-i sürḥ ile sâğar-ı gerdân-ı şubḥ	Ġazel		- + + - / - + - / - + + - / - + -	
13a	Mezâkî	Oldı seḥer âşikâr mihr-i dirâḥşân-ı şubḥ Virdi şeref 'âleme şemse-i eyvân-ı şubḥ	Sâki-i şahbâyâ baḳ feyz-i seḥer-gâh olur Olsa Mezâkî n'ola mest-i Ġazel-ḥ'ân-ı şubḥ	Ġazel		- + + - / - + - / - + + - / - + -	
13b	Şehrî	Gelürse keşret-i nezzâreden ḥicâb saña O demde sürḥ-i rüyuñ olur niḳâb saña	Şad âferîn Ġazel-i Rûmiyânuña Sâib Ki virdi Şehrî dü-şad şevḳ ile cevâb saña	Ġazel		+ + + - / + + - - / + - - - / + + -	Makta beyti Şehrî Divânı'ndan alınmıştır.
13b	Ṭâlib	Ruḥuñ şu'â'ı şehâ virmiş âb u tâb saña Ne yüzle karşı ṭurur bilseñ âfitâb saña	Olurdi hem-ser-i ḥür-şîd-i pâye-i Ṭâlib İdeydi zerre ḳadar şâhum intisâb saña	Ġazel		+ + + - / + + - - / + - - - / + + -	

13b	Ṭıflī	Söyledükçe lebleri hem gonca hem güldür baña Kākül-i ḥamd-i ruḥuñ bir şaçlı sünbüldür baña	Vaşf-ı rüy-ı yāri taḥrīr eyledükçe bāğda Ṭıfliyā kil-k-i ḥarīr-engīz-i bülbüldür baña	Ġazel		---/----/----/-+-	
13b	Na'ilī	Sīne gülzār-ı maḥābbet nāle bülbüldür baña Vaqt-i dāğ-efrūzi-i dil mevsim-i güldür baña	Nā'ilī i'cāz-ı nuṭkumdur ki eyler ter-zebān Ḥāme kim şem'-i şebistān-ı taḥayyüldür baña	Ġazel		---/----/----/-+-	
13b	Sırrī	İtme ṭabībe bīhūde gel niyyet-i devā Bilmez mezāk-ı zaḥm-ı dilüm lezzet-i devā	Dāğ-ı derūn öyle gerekdür ki Sırriyā Hemvāre ide ḥande-i ḥāşşiyet-i devā	Ġazel		--+/-+++/+--+/+-	
13b	Ṭālib	Virme ṭabīb ḥaste dile şerbet-i devā Telḥ itdi kām-ı zaḥmımız lezzet-i devā	Mānend-i zaḥm-ı tāze kim ağlardı Ṭālibā Derd olmuş olsa idi hele ḡāyet-i devā	Ġazel		--+/-+++/+--+/+-	
14a	Ṭālib	Nāle-i germ-i firākuñda yeter sāz baña Oldı şem'-i şeb-i ḡam şu'le-i āvāz baña	Himmet-i 'Ārif-i Üstād ile Ṭālib çok mı Rūm'da mertebe-i 'Urfī-i Şirāz baña	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
14a	Rā'iz	Oldı sermāye-i ḡam ṭab'-ı hüner-sāz baña Dāğlar yaqdı çü ney şu'le-i āvāz baña	Rā'izin vehm-i ḥayālüm işid Deşt-i endīşedür işbu nigeḥ-i nāz baña	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
14b	Na'im	Ġam ile olmada dil şād her çi bād-ābād Ben oldum 'illet-i 'icād herçi bād-ābād	Esīr-i dāne-i ḥālūñ dil-i Na'im olmuş Ya қatl eyle ya āzād her çi bād-ābād	Ġazel		+--/-+--/-+--/-+--	
14b	Ṭālib	Ne deñlü eylese bī-dād her çi bād-ābād Felekden eyleme feryād her çi bād-ābād	Bir āh idüp yaқayım bāri çarḥı ey Ṭālib İderse de beni berbād her çi bād-ābād	Ġazel		+--/-+--/-+--/-+--	

16b	Ẓuhūrī	Nūş-ı şarāb-ı nāb it ruḥsāra tāb göster Evc-i sipihr-i ḥüсне bir āfītāb göster	Dām-ı belāyı görsün murğ-ı dil-i Ẓuhūrī Ruḥsārı üzre zülfüñ pür pīç ü tāb göster	Ġazel		-- +/ - + - - / - - + / - + - -	
16b	Na'ılī	Sākī fūrūğ-ı meyden rūyuñda tāb göster Germiyet-i ḥayādan ḥūrşīde āb göster	Maḥşerde Nā'ilī-veş pür-bār-ı cürm-i 'aşk ol Dādār-ı ḥaşre kendüñ mīzān-ı ḥarāb göster	Ġazel		-- +/ - + - - / - - + / - + - -	
17a	Şabrī	Şevk her dilde bulunmaz dil-i dānāda olur Şeb-çerāğı arama cūy ile deryāda olur	Nazm-ı Şabrī'de n'ola reng-i tekellüf yoğ ise Böyle pākīze ğazel āyīne-veş sāde olur	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
17a	Na'īm	Şu gibi āyine-i ḥüsn ü bahā sāde olur Teşne diller saña ol vechile ḥān-zāde olur	Bī-tekellüf n'ola Şabrī'ye nazīr olsa Na'īm Her ne kim mümkin ola 'ālem-i dūnyāda olur	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	
17b	Nābī	Derūn-ı 'āşık-ı āzāde-meşreb ğam kabūl itmez Cerāḥat-yāb-ı endūh olsa da merhem kabūl itmez	Olur fevvārelerde pāre pāre āb-ı cūy ammā Dil-i deryā nümāyiş Nābiyā maḥsem kabūl itmez	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
17b	Nazīf	Şafā-yı teşne-i şahbā ğubār-ı ğam kabūl itmez Dil-i āteş-mizāc-ı sīne ğam kabūl itmez	Tehīdür saht-ı diller pīç ü tāb-ı 'aḳla Nazīfā çeşm-i sūzın rişte-i perçem kabūl itmez	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
17b	Rāmī	Biz ol 'āşıklarız kim dāğımız merhem kabūl itmez O ğülzāruñ ki āteşdür ğülü şebnem kabūl itmez	Ġül-i rengīn-i ruḥsārı o naḥl-i ğülşen-i ḥüsnüñ O deñlü nāzik-i terdür ki Rāmī semm kabūl itmez	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
18b	Yaḥyā	'Aşk-ı Leylā ile bir āteş-i sūzān idi Ḳays Bilmeyüp dirdi görenler niye 'uryān idi Ḳays	Pā bürehne ḥarekāt itse 'aceb mi Yaḥyā Dāimā çün ḥarem-i 'aşkda pūyān idi Ḳays	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + - -	

18b	Fā'izī	Çıkarup cāmesini şevk ile pūyān idi ays İrmege menzil-i maşūda Őitābān idi ays	Sāyebān itmiŐ idi baŐına murġān perini Fāizī mülk-i maabbetde Sūleymān idi ays	azel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
18b	'Aāyī	Geşt-gīr-i am olup gerçi ki 'uryān idi ays Şadme-i minet ile bī-ser ü sāmān idi ays	Őavt-ı zencīr-i 'Aāyī-veŐ iderdi te'Őīr Nice sevdā-zedeye silsile-cūnbān idi [ays]	azel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
18b	NeŐāī	Őu'le-i āh ile kim bādiye pūyān idi ays ĀteŐ-endāz-ı reh-i hār-ı muġaylān idi ays	Hırmen-i Őabri NeŐāī gibi itmiŐdi hārāb Őu'le-i āh ile kim bādiye pūyān idi ays	azel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
18b	Şabri	Reh-i vādī-i melāmetde ki pūyān idi ays Geçmege seyl-i am [u] mineti 'uryān idi ays	Cām-ı 'aşk her birin itmiş tamām ey Şabri Aa giryān idi Ferhād aa giryān idi [ays]	azel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
18b	Şabri	Meyl-i vaşl itmez idi hem-dem-i hicrān idi ays Bir benüm gibi esīr-i am-ı 'uryān idi ays	'Aqlı Leylā'da başı pençe-i murġānda idi Şabri-i zār gibi bī-ser ü sāmān idi [ays]	azel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
20b	Nā'ilī	Dil-i āŐufte ki ol 'anberīn gīsūya baġlanmış Őanurlar sebze-i hōd-rustedür Őebbūya baġlanmış	Terennüm sāzıdur ey Nā'ilī ervāh okundu[ça] Zihī naŐ-ı bedī'-i hūsn ki ol rūya baġlanmış	azel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
20b	Nā'ilī	Bu āk-ı nilgūn kim hısn-ı nūh-bārūya baġlanmış Degüldür cāy-ı āsāyīŐ esāsı Őuya baġlanmış	Senūnle Nā'ilī kaçmaz o dem hem-h'āh olmadan Bilür 'ad-ı maabbet sāde bir peh-lūya [baġlanmış]	azel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
20b	Feyzī	Ol Őāh-ı mülk-i nāza mürūvvet virilmiŐ 'Arz-ı niyāz-ı 'āŐıka ruŐat virilmiŐ	Őüret-nümā-yı naŐ-ı fenādur ki Feyzīyā TaŐvīr-i derde būy-ı leāfet virilmiŐ	azel		-- + / - + - + / - + - + / - + -	Bu gazel Feyzi Divanı'nda bulunamadı.

21b	Sükunî	Esîr-i 'aşka dil-i dâğ-dâr lâzımdur Ne hânkâh-ı dilümde çerâğ lâzımdur	Olınca bâdiye-peymâ-yı menzil-i maşşûd Dil-i Sükunî gibi güm-sürâğ lâzımdur	Ġazel		+ - - / + + - - / + - - / + - -	
21b	Sırrî	Harîk-i âteş-i 'aşkam ne dâğ lâzımdur O hânkâhda birkaç çerâğ lâzımdur	Benem o Sırrî-i tenhâ-rev-i reh-i ye's Baña ne bedreka vü [ne] sürâğ lâzımdur	Ġazel		+ - - / + + - - / + - - / + - -	
22a	Nâ'ilî	Şaḥsuñ isti'dâdı luḥf-ı peykerinden bellüdü Kîmyâ-yı kâbiliyyet cevherinden bellüdü	Eylemez her kim 'ayâr-ı ḥüsne rağbet Nâ'ilî Ḳadr-i 'âşık dilber-i sîmîn-berinden bellüdü	Ġazel		- - - / - - - / - - - / - - -	
22a	Neşâti	Sûziş -i dil 'âşıkun dâğ-ı serinden bellüdü Nev-bahâr-ı 'aşk gülberg-i terinden bellüdü	Ketm-i 'aşk eylerse de 'âşık Neşâti-veş yine Zerd-i ruhsâr ile çeşm-i terinden bellüdü	Ġazel		- - - / - - - / - - - / - - -	
22a	Vecdî	Ġamze-i pür-ḥışm olduğı müjgânlarından bellüdü Tîğ-ı ḥün-âşâm-ı nakşı gevherinden bellüdü	Âferînler ḫab'-ı Vecdî-i sūhan-perdâze kim Âb-rû-yı ehl-i dil şî'r-i terinden bellüdü	Ġazel		- - - / - - - / - - - / - - -	
22a	Fethî	Mest-i şahbâ-yı elem çeşm-i terinden bellüdü Rind-i 'işret-gâh-ı miḥnet sāğarından bellüdü	Münkir olmaz ḫab'una Fethî der-i nazmun gören Baḥr-i pür cûş-ı me'ânî gevherinden bellüdü	Ġazel		- - - / - - - / - - - / - - -	
22a	Mezâkî	'Âşık-ı âşüfte-dil dâğ-ı serinden bellüdü Ḥüsrev-i mülk-i melâhat efserinden bellüdü	Gör Mezâkî seb'a-ı seyyâre-i nazmum benüm Âsmân-ı ma'rifet heft aḫterinden bellüdü	Ġazel		- - - / - - - / - - - / - - -	
22b	Nâ'ilî	Ey ḥün-ı ciger şîşe-i câm-ı teri doldur Ârâyiş-i bezm-i gam olan sāğarı doldur	Ol Nâ'iliyâ râbiḫa-perdâz-ı me'ânî Naḫd-i sūhan-i pâküñ ile defteri doldur	Ġazel		- - + / + - - + / + - - + / + - -	

22b	Kāşif	Ey şebnem-i ter kâse-i derd-i teri doldur Bülbüllere feyz-âver olan sāgarı doldur	Kāşif dil-i sūzānı pür it fikr-i hıtt ile Ol micmere-i ‘aşka yine ‘anberi doldur	Ġazel		-- +/ +--- +/ +--- +/ +---	
23a	Nā’ilī	Çarĥuñ nifākımı yine teşvīşi gösterür Sen ‘āleminde ol gönül iş işi gösterür	Ġavġā-yı salţanat bu serāy-ı sipençde Ey Nā’ilī selāmet-i dervīşi gösterür	Ġazel		-- +/ - + +/ +--- +/ - + -	
23b		Süĥan-dād-ı Ĥüdā bir feydzür ibrām ile olmaz Kemāle kâbiliyyet şartdur ikdām ile olmaz		Ġazel		+ --- / + --- / + --- / + ---	Gazelin devamı yazılmamış.
24a	‘İsmetī	Şikār üzre yine şebbāz-ı zülfüñ bāller şalmış Güzel şayd eylemiş mürġ-ı dili çengāller şalmış	Yine mülk-i dili şāh-ı maĥabbet eyleyüp teşĥir Figān u nāleden ey ‘İsmetī dellāler şalmış	Ġazel		+ --- / + --- / + --- / + ---	
24a	Rızāī	Yine tāvūs-ı Cennet gibi zülfüñ bāller şalmış Yine naĥl-i kadiñ ĥāke berāber daller şalmış	Rızāī şükr kim hoş-ĥāl-i zīr-i sāyebānında O servüñ kim cihāna sāye-i iclāller şalmış	Ġazel		+ --- / + --- / + --- / + ---	Bu gazel Rızāī Divanı’nda bulunamadı.
25a	Nā’ilī	Gönül ki kâfir-i deyr-i elest olup kalmış Baĥup cemālüne şuret-perest olup kalmış	Ne Nā’ilī ne mecāl-i vaţan ne tāb-ı sefer Nifāk-ı baĥt ile ĥatır-şikest olup [kalmış]	Ġazel		+ - + - / + + - - / + - + - / + + -	
25a	Neşātī	Gönül ki cām-ı maĥabbetle mest olup kalmış Tamām-ı cür’a gibi ĥāke pest olup kalmış	Düşüp Neşātī ĥarābāta şevġ-i la’lūñle Hevā-yı ‘aşk-ı be-ser mey-perest olup kalmış	Ġazel		+ - + - / + + - - / + - + - / + + -	
27a	Sırrī	Biz deyr-i maĥabbetdeki pervāne-hücūmuz Şem’-i ruĥına bir şanemüñ yanmaġa mūm	Pejmürde olursa n’ola Sırrī gül-i i’cāz Biz bülbül-i āteş- nefes-i gülşen-i Rūm’uz	Ġazel		-- +/ +--- +/ +--- +/ +---	

28a	Cevrī	Dāmen-i zülfüñe yüz sürmede her gāh nesīm Olsa yoluñda n'ola dillere hem-rāh nesīm	'Ālem āşüfte olur āh-ı dil-i Cevrī'den Tağudursa şiken-i zülfünü her gāh nesīm	Ġazel		+++ -/+ + -/+ + -/+ + -	
28a	Nā'ilī	Zülf-i pür-tābuñı itdükçe güzergāh nesīm Niçe biñ sūziş-i dilden olur āgāh nesīm	Nā'ilī zülfün o kāfir ki perīşān eyler İtdirür dillere her laḫzada biñ āh nesīm	Ġazel		+++ -/+ + -/+ + -/+ + -	
28b	Fehīm	Fitneden eylemege dilleri āgāh nesīm Ṭolanur ṭarf-ı külāhuñ geh ü bī-gāh nesīm	Rāh-ı gülzār-ı zamīrümnden eger geçse Fehīm Ola ḫūrşīd gibi nūr-ı deh-i māh nesīm	Ġazel		+++ -/+ + -/+ + -/+ + -	
28b - 29a	Sırrī	Ruḫuñda zülf -i mu'anber midür nedür bilmem Şu'ā'-ı mihr-i münevver midür nedür bilmem	Zemīn-i Cennet-i nazm içre ḫāme-i Sırrī Ḳalem mi lüle-i Kevşer midür nedür bilmem	Ġazel		+++ -/+ + -/+ + -/+ + -	
29a	Rüşdī	Ḥaṭ üzre zülf-i mu'anber midür nedür bilmem Ṭılsım-ı fitneye ejder midür nedür bilmem	Suṭūr-ı nüşā-i ḫüsnuñde şaf-ı müjgānuñ Kitāb-ı ḫüsüne mıştār midür nedür bilmem	Ġazel		+++ -/+ + -/+ + -/+ + -	Mahlas beyti maktadan bir önceki beyittir.
29b	Fā'izī	Bahār geçdi daḫı ben safā nedür bilmem Hezār şubḫ u şeb oldı ziyā nedür bilmem	Tek inkisāruma virsün cevāb Fā'izīyā 'Adū-yı zālime ben beddu'ā nedür bilmem	Ġazel		+++ -/+ + -/+ + -/+ + -	
29b - 30a	Cevrī	Şükufte gülşen-i derdüm şabā nedür bilmem Nesīm-i āhdan özge hevā nedür bilmem	Murādumı ne bilür rüzgār ey Cevrī Ki rüzgārda ben müdde'ā nedür bilmem	Ġazel		+++ -/+ + -/+ + -/+ + -	
30a - 30b	Fehīm	Ġarīḫ-i lücce-i 'aşkam fenā nedür bilmem Ümīd-i sāḫil için āşinā nedür bilmem	Hemān vücūdumı maḫv eylesem yeterdi Fehīm Ümīd-i hestī-i mülk-i beḳā nedür bilmem	Ġazel		+++ -/+ + -/+ + -/+ + -	

30b	Nā'ilī	Harīk -i devlet-i 'aşkam recā nedür bilmem Esīr-i şöhretüm ammā riyā nedür bilmem	Benüm o şā'ir-i sâhîr ki Nā'ilī şî'rüm Olursa mu'ciz eger i'tinā nedür bilmem	Ġazel		+++ -/+ + - -/+ - - -/+ + -	
30b	Nergisî	Terāne-senc-i figānum hevā nedür bilmem Belā-yı bülbül-i zārüm nevā nedür bilmem	Nice gülüp açılam Nergisî bu gülşende Bahār geçdi daħı ben şafā nedür bilmem	Ġazel		+++ -/+ + - -/+ - - -/+ + -	
30b	Ṭālib	Ġarīk-i baħr-i ğamum āşinā nedür bilmem Ṭarīk-i 'aşqda ben reh-nümā nedür bilmem	Bu deyr-i köhnede bunca zamāndur ey Ṭālib Esīr-i zülf-i bütānam rehā nedür bilmem	Ġazel		+++ -/+ + - -/+ - - -/+ + -	
30b	Zuhūrî	Cihānda bî-emelem müdde'ā nedür bilmem Ki kaç'-ı rütbe için sa'y-i pā nedür bilmem	Zuhūrî māye-i hūn-ı dil oldı her bāde Daħı cihānda mey-i neşve-zā nedür bilmem	Ġazel		+++ -/+ + - -/+ - - -/+ + -	
31a	Yaħyā	Yağdı gül āteşini cünbiş-i dāmān-ı nesīm Bülbül-i bāğ olur var ise mihmān-ı nesīm	Dil-i Yaħyā gibi ğīsūna nesīm āşüfte Sünbül-i kākül-i hoş-büy perīşān-ı nesīm	Ġazel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
31a - 31b	Şabrî	Berg-i gül kopdı berinden dem-i cevlān-ı nesīm Ber-hevā eyledi taħtını Süleymān-ı nesīm	Az luṭf itmedi ye her birine ey Şabrî 'Andelībān niçe olmaya şenā-ḥ'ān-ı nesīm	Ġazel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
31b	Bahāyî	Nükhet-i zülfüne bir şeb ola mihmān-ı nesīm Yeñiden rūḥ bulur kâleb-i bî-cān-ı nesīm	Ey Bahāyî dil-i bülbülde қоmışdur sūzın Gülşene tāb viren āteş-i pinhān-ı nesīm	Ġazel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
31b	'İsmetî	Eyledi kil-k-i şenākārını ihsān-ı nesīm Naqşını mühr-i gülün bende-i fermān-ı nesīm	'İsmetî dīde-i 'aşık gibi cūy-ı çemeni Dem gelür pür gül ider dest-i gül-efşān-ı nesīm	Ġazel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	

31b		Lāleyi yaqdı yine āteş-i pinhān-ı nesīm Gezdi taraf-ı çemeni micmere gerdān-ı nesīm	Lü'lü-yi sünbüle çıkdı şade-veş gonca Mevc-ḥız oldu yine cūş-ı 'ummān-ı [nesīm]	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
32a	Şabrī	Ḥ'ān-ı belā dilerdüm eger ni'met istesem Cāh-ı maḥabbet ister idüm devlet istesem	Şabrī zamāne çeşümü elmās-ı rīz ider Ger zaḥm-ı sīneme nemek-i rāḥat istesem	Ġazel		--+/-+++/+---/-+-	
32a - 32b	Riyāzī	Ḥün-āb dīdedür görinen 'işret istesem Āmāde seng-i tefriḫa cem'iyet istesem	Kārī Riyāzī feyz-i talebdür ider yine Bīrān-ı deyrden naẓar-ı himmet istesem	Ġazel		--+/-+++/+---/-+-	
32b	Cevrī	Dile fikr-i lebūni nāire -i ḥün idelüm Ġamze-i mestūne anı mey-i gül-gün idelüm	Gevher itmiş sözüni vaşf-ı lebūñle Cevrī Biz de ol gevherüñ adın dürr-i meknün [idelüm]	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
32b - 33a	Fā'izī	Āh-ı şeb-gerd ile düşmenleri maḥzūn idelüm Ya'ni serdār-ı ğamuz ḥaşmuma şeb-ḥün idelüm	Niçe bir Fā'iziyā ma'ni-i meşhūr-ı firāḫ Ḥālet-i vaşlı da bir tazece maẓmūn idelüm	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
33a	Cevrī	Bezm-i şevke çerāğdur göñlüm Sīne-i 'aşka dāğdur göñlüm	'Aşkı pervāne itmiş ey Cevrī Bir furūzān çerāğdur göñlüm	Ġazel		+++/-+++/-+++	
33b	Fā'izī	Ye's ile dāğ dāğdur göñlüm Düdmān-ı ferāğdur göñlüm	Eger olmazsa Fā'izī ruḥ-ı yār Külbe-i bī-çerāğdur göñlüm	Ġazel		+++/-+++/-+++	
33b	Fehīm	Murg-ı gülzār-ı dāğdur göñlüm Nağme-senc-i ferāğdur göñlüm	Daḫilur çevresinde pervāne Şan Fehīmā çerāğdur göñlüm	Ġazel		+++/-+++/-+++	

34a	Kelīm	Ser-be-ser dāğ dāğdur göñlüm Nükte-i pür çerāğdur göñlüm	Baḥş deşme Kelīm ḥaste dilüm Ser-be-ser dāğ dāğdur göñlüm	Ġazel		+++/-++-/+ +-	
34a - 34b	Vecdī	Dil virdüm anuñ zülfine tūl-i emel aldum Āzāde iken zevki değışdüme kesel aldum	Teslīm idüp erbāb-ı süḥan şı'rüme Vecdī Meydān-ı ma'āniyi bugün bī-cedel aldum	Ġazel		--+/-+--/+--/+--	
34b	Nā'ilī	Naḳd-i dili dildāra virüp mā-ḥaşal aldum Bāzār-ı maḥabbetde ğam-ı bī-kesel aldum	Vecdī'nüñ imiş Nā'ilīyā nükte-verāndan Ta'bīri ḥoş-āyende bir a'lā ğazel aldum	Ġazel		--+/-+--/+--/+--	
35a	Fehīm	Şu'leyem tāb neydügin bilmem Lücceyem āb neydügin bilmem	Mest-i 'aşkam Fehīm küstāḥam Resm-i ādāb neydügin bilmem	Ġazel		+++/-++-/+ +-	
35a	Şabrī	'Āşıkam ḥ'āb neydügin bilmem Ḥasteyem tāb neydügin bilmem	Zühd ile ülfet itmedüm Şabrī Künc-i miḥrāb neydügin bilmem	Ġazel		+++/-++-/+ +-	
35a	Rızāyī	'Āşıkam tāb neydügin bilmem Āteşem āb neydügin bilmem	Ey Rızāyī rızādan özge daḥī Kām-ı kem-yāb neydügin bilmem	Ġazel		+++/-++-/+ +-	
35a	Cem'ī	Teşneyem āb neydügin bilmem Ḥasteyem ḥ'āb neydügin bilmem	Ġarḳa-i ḥün-ı eşküm ey Cem'ī Cūy-ı sürḥ-āb neydügin bilmem	Ġazel		+++/-++-/+ +-	
35a	Zuhūrī	Şubḥa dek ḥ'āb neydügin bilmem Teşneyem āb neydügin bilmem	Ṭaraf-ı Ḥaḳḳ'adur Zuhūrī hemān Meyl-i esbāb neydügin bilmem	Ġazel		+++/-++-/+ +-	

36a	Yaḥyā	Mümkin mi mest-i ğamze-i cānāne olmayam Mest olanı sevem yine mestāne olmayam	Kendüm bilelden olam esīri güzellerüñ Yaḥyā olur mı ol şeh-i ḥübāne olmayam	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
36a	Fā'izī	Mümkin mi mā'il-i leb-i cānāne olmayam Sākī ola şarāb ola mestāne olmayam	Taşvīr olursa Fā'izīyā itmeyem nazar Hergiz esīr-i şāhid-i kāşāne olmayam	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
36a	Şabrī	Mümkin mi cām-ı 'aşḫ ile mestāne olmayam Ḳābil midür görem seni dīvāne olamayam	Şabrī gibi revā mı geçem nüş-ı bādeden Şā'ir olam da nāzik-verendāne [olmayam]	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
36a	Riyāzī	Bir şem' var mı ben aña pervāne olmayam Ya bir perī mi var aña dīvāne olmayam	Dīvānesi olam nice bir her perī ruḥuñ Tā key Riyāzī 'āḳil-i ferzāne olmayam	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
37a	Nefī	Gösterürken lebleri luṭf-i tebessüm neydügin Çeşmi kaçd-ı cān ider bilmez teraḥḫum neydügin	Diñlesin gelsin şarīr-i ḥāmeñi Nefī senüñ Añlayan neyde mezāyā-yı terennüm neydügin	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + -	
37a	Şabrī	Ġoncaya ḥandān olup göster tebessüm neydügin Bülbüle şehnāz idüp bildür terennüm neydügin	Tūṭi-i ḥoş-lehce-i ṭab'umdur ey Şabrī benüm Ögreden şā'irlere ṭarz-ı tekellüm neydügin	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + -	
37b	Bāḳī	Nām u nişāne ḳalmadı faşl-ı bahārdan Düşdi çemende berg-i draḫt i'tibārdan	Bāḳī çemende ḥayli perīşān imiş varaḳ Beñzer ki bir şikāyeti var rüzgārdan	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
37b - 38a	Bāḳī	Rüşen gerekse ḥāne-i dil 'aks-i yārdan Āyīne gibi sīneñi şāf it gubārdan	Bāḳī yetişdi gözlerüñ aydın nesīm-i şubḥ Ḥāk-i cenāb-ı sāye-i Pervedigār'dan	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	

38a	Hāletī	Dil çıkmak istedikçe yem-i 'aşk-ı yārdan Oldı havāle seng-i belā her kenārdan	Hāk oluğum kayırmaz idi Hāletī eger İkbāl olaydı sāye-i Perverdigār'dan	Ġazel		--+/-+++/+---/+-+	
38a - 38b	Bahāyī	Gelse nesīm-i şubḥ ile müjde şeh-i bahārdan İtse ḥalāş bülbülü miḥnet-i intizārdan	Merhem-i luṭfın itmesün yār Bahāyiyā dirīğ Geçmeye tā ki rīş-i ğam cāna dil-i figārdan	Ġazel		---+/-++-/-++-/+---	
38b	Cevrī	Rind olup el çekme zāhid sāğar-ı pür-bādeden Maḥv olunca naqş-ı ḳandīl-i tehī seccādeden	'Ālem-i itlākda āsūde ol Cevrī gibi Düşme ḳayda güft ü gūy-ı bende [vü] āzādeden	Ġazel		---+/-++-/-++-/+---	
38b - 39a	Fehīm	Rehne vir āsyābı zāhid geçme cām-ı bādeden Ol sebeble hem ḥalāş ol sıḳlet-i seccādeden	İstimā' it neydügin sāmān-ı rindi şūfiyā Gel Fehīm-i mest-i 'aşk-ı bī-i dil-i üftādeden	Ġazel		---+/-++-/-++-/+---	
39a	'İsmetī	Dirsen ey dil çeşm-i baḥtuñ derd-i hicrān [görmesün] Ḳanlı yaşı dīde seyl itdükçe cānān görmesün	Süz-ı dilden ḳopmadur bu şi'r-i rengīn 'İşmetī 'Arz idersen ehline ārz eyle nādān görmesün	Ġazel		---+/-++-/-++-/+---	
39b	Vecīhī	İsterüm zülfün nesīm-i 'anber-efşān görmesün Ḥāḫır-ı mecmū'umuz gerdün-perīşān görmesün	Ey Vecīhī oldı nazmum şi'r-i üstāda cevāb Anı yārān nāzm-ı Ḥasān ile yeksān görmesün	Ġazel		---+/-++-/-++-/+---	
39b	Vecdī	Gülmesün düşmen baña raḥm eyle giryān görmesün Çeşm-i ḥün-ālūde rüyı ḥaşm-ı ḫandān görmesün	Ġarāz idersen ehline ğarāz eyle ḳadrini ol bilür Bu dürr-i yektāyı cevher-nā-şināsān görmesün	Ġazel		---+/-++-/-++-/+---	Bu gazelin mahlas beyti maktadan bir önceki beyittir.
39b - 40a	Nā'ilī	Ol zeḳan āzār-ı dest-i zülf-i pīçān görmesün Gūy-ı mihr-i ḫal'atūñ āsīb-i çevgān görmesün	'İllet-i āzārı ancak renc-i istiğnā ise Nā'ilī bīmāri-i çeşmünde noḳşān görmesün	Ġazel		---+/-++-/-++-/+---	

40a	Nā'ilī	Qıl hāzer ey dil seni ol ğamze giryān [görmesün] Bir siyeh-mest āfet-i hūn-rīzdür qan görmesün	Nā'ilī naẓmuñ senüñ germ-āşinā-yı ehldür Süz-ı dilden bi-ħaber efsürde taḅ'an görmesün	Ġazel		---/----/----/-+-	
40a - 40b	'Ārif	'Āşık-ı vaşl-ārzü āsīb-i hicrān görmesün Sīne-rīşān-ı heves dārū-yı dermān görmesün	Bā'is-i nā-süz-ı zaħm-ı reşk olur 'Ārif şaķın Nīre-i ser-tīz-i taḅ'uñ nükte-sencān görmesün	Ġazel		---/----/----/-+-	
40b - 41a	Vecdī	Şaķla sīneñde göñül nāvek-i müjġānı ucın İtme pür-jeng nem-i eşk ile dāmānı ucın	Nüşha-bendān-ı ma'ārif bulamaz Vecdī'nüñ Tār-ı şīrāze-i mecmū'a-i 'irfānı ucın	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
41a	Nā'ilī	Fitne-ħīz itdi şabā kākül-i fettān-ı ucın Qıldı peyveste ser-i kāküle dāmānı ucın	Nā'ilī buldı kütüb-ħāne-i fazl u hünerüñ Tār-ı şīrāze-i mecmū'a-i 'irfānı ucın	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
41a - 41b	Nā'ilī	Görse Behrām eger āyīnede müjġānı ucın Üstüħ'ānında bulur ħaçer-i bürrānı ucın	Zülfinüñ bād-ı şabā Nā'ilī her tārında Gösterür rişte-i aħvāl-i perīşānı ucın	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
41b	Riyāzī	Dest-i āgyāre virür zülf-i perīşānı ucın Ĥāk olursaķ da degirmez bize dāmānı ucın	Ey Riyāzī demidür şem'-i güli yakmağ için Her benefşe yaķa kibrīt-i fūrüzānı ucın	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
42a	'İşmetī	Vaz'-ı nā-sāzını dehrüñ gören ādem ne disün Bilinür nesne degül meşreb-i 'ālem ne disün	'İşmetī süz-ı dilin dirdi o şūħa ammā Şimdi fūrkatde ğam-ı hecr ile hem-dem ne disün	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
42a	Vecdī	Nice vaşf itsün o şūħ-ı dil-i hurrem ne disün Mişli yoķ beñzedecek ħüsni müselleme ne disün	Qomaduñ söz yeri i'cāz-ı sūħanda Vecdī Böyle mu'ciz-nefese 'İsī-i Meryem ne disün	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	

42b	Nā'īlī	Ehl-i bīniş göremez bir dil-i hürrem ne disün 'Älem olmış çıtalum mıştaba-ı Cem ne disün	Nā'īlī rāst- 'ayār-ı mehek-i tecribeyüz Naqd-i teslīmimize şayrafī-i Cem ne disün	Ġazel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
42b	Nā'īlī	Femine gönca didükçe olur ebkem ne disün Yoğdur ol gönca-i nev-ğastede fem ne disün	Nā'īlī'nün işidüp zezeme-i güftārın Bülbülumdür dimesün ol gül-i hürrem ne disün	Ġazel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
43a	'İşmetī	Geldikde haţuñ 'aşıkuna nāz idemezsun Mānend-i hümā evcde pervāz idemezsun	Şad rıtl-ı girān olsa çeker 'işmeti-i zār Sāķī sen anı mest-i ser-endāz idemezsun	Ġazel		-- +/+ - - -/+ - - -/+ - -	
43a - 43b	Nā'īlī	Erbāb-ı dili müttehem-i āz idemezsun Ey çarğ-ı siyeh-kāse bize nāz idemezsun	Kem haşşalasun Nā'liliyā kendüni bī-bāk Pervāne-i şem'-i harem-i rāz idemezsun	Ġazel		-- +/+ - - -/+ - - -/+ - -	
43b	'Ärif	Dil-dāra gönül kendüni hem-rāz idemezsun Bī-çāresün ol rütbe-i ahrāz idemezsun	Mir'āt-ı ruhuñ olmaz ise 'Ärif'e der-piş Ol tütü-i hoş-güyü sühan-sāz idemezsun	Ġazel		-- +/+ - - -/+ - - -/+ - -	
43b - 44a	Vecdī	Aç çurra-i ham-der-hamuñ güş görünsün Her halka-i dīde aña mengüş görünsün	Vecdī mehekk-i 'arza ur iklīl -i kelāmuñ Ġālīş zer ile nekre-i mağşuş görünsün	Ġazel		-- +/+ - - -/+ - - -/+ - -	
44a	Nā'īlī	Mürşid talebān-ı 'aşk ile medhüş görünsün Cüyā-yı Felāţun ise hāmüş görünsün	Vir Nā'iliyā yaş ile āyīneñe pür-tāb Şad merhale ümmid ferāmüş görünsün	Ġazel		-- +/+ - - -/+ - - -/+ - -	
44a - 44b	Ĥāletī	Şorma erbāb-ı gamuñ āteş-i pinhānından Bil hemān hüblaruñ cünbiş-i dāmānından	Zülf-i yār ile idüp Ĥāletiyā ta'bīrin Zevķ alur ehl-i cünün Ĥ'āb-ı perişānından	Ġazel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	

44b	Fā'izī	Kaçmayup ehl-i dilüñ âteş-i sūzānından Şīr-i gam çurma hücum itmede her yanından	Haṭṭ-ı lebden bilirüz rütbe-i hüsn-i yāri Añlaruz Fā'iziyā nāmeyi 'unvānından	Ġazel		+++ -/+ + -/+ + -/+ + -	
44b - 45a	Nā'ilī	Çāk ider sīne-i meh sīne-i 'uryānından Mīhr olur dāğ-be-dil gūy-ı girībānından	Nā'ilī sāğar-ı leb-rīz-i hayātuñ efsūs Hışşedār olmadı kim neşve-i ihsānından	Ġazel		+++ -/+ + -/+ + -/+ + -	
45a - 45b	Fehīm	'Aqluma itdi şebīhūn yine sevdā-yı cünün Tıtdı mülk-i hıredi şūriş [ü] gāvğā-yı cünün	Böyle kalursa dimāguñ dil-i āşüfte Fehīm Ne gam-ı 'aşğ kalur sende ne pervā-yı cünün	Ġazel		+++ -/+ + -/+ + -/+ + -	
45b	Nā'ilī	Olalı zülfüñe hem-silsile sevdā-yı cünün Oldı reşk-āver-i zincīr-i hıred pā-yı cünün	Nā'ilī nokṭasıdur dāğ-ı süveydā-yı dilüñ Levh-i hāṭırda olan hāşılı ma'nā-yı cünün	Ġazel		+++ -/+ + -/+ + -/+ + -	
46a	Şabrī	Dil eylerdi şikāyet zülf-i yār-i nāzenīninden Halāş itse serin bend-i kemend-i çīn-i çīninden	Niyāza idemez cūr'et çemende gāh olur Şabrī Hezār-ı nā-tüvān şāh-ı gülüñ çīn-i cebīninden	Ġazel		+++ -/+ + -/+ + -/+ + -	
46a - 46b	Fā'izī	Teğāfül eyleme kūy-ı fenā 'uzlet-güzīninden Bu rāh-ı fitne-engīzūñ şakın şāhum kemīninden	Göñül pervānesidür Fā'izī bir şem'-i hüsnüñ kim Kūsūf irer sipihrüñ mihrine māh-ı cebīninden	Ġazel		+++ -/+ + -/+ + -/+ + -	
46b	'İşmetī	Haber-dār olmadı gitdi dilüñ āh u enīninden Şikāyet şehri hüsnüñ ol cevān-ı nāzenīninden	Münāsibdür kümeyt-i kilik-i ṭab'um cilvegāh itse Bu şi'rüñ 'işmetī hāzz eyledüm gāyet zemīninden	Ġazel		+++ -/+ + -/+ + -/+ + -	
46b - 47a	Neşāṭī	Gider mi 'āşıkuñ gam hāṭır-ı endüh-gīninden Huşūşan çevre mu'tād ola yār-i nāzenīninden	Şafā-yı dehri gördük seyr-i bāğ itdük Neşāṭī-veş Dil-i pür dāğ-ı lāleyle gülüñ çīn-i cebīninden	Ġazel		+++ -/+ + -/+ + -/+ + -	

47a	Cevrī	Hürşīd yanar şu 'le-i āh-ı seherümden Dūzaḡ sögünür mevc-i yem-i eşk-i terümden	Ġavgā-yı kıyāmetle ٲolar 'ālem-i ervāḡ Cevrī dem-i firqatde olan nālelerümden	Ġazel		-- +/+ -- +/+ -- +/+ --	
47a	Nā'ilī	Yaḡdum dili āteşlere tāb-ı naḡarumdan Berg-i gül-i ruḡsāruña dāḡum eşerümden	Mihrinden alup Nāilīyā dīdelerüm feyz Yāḡūta döner her biri ḡün-ı cigerüm	Ġazel		-- +/+ -- +/+ -- +/+ --	Bu gazelin makta beyti Nā'ilī Divānı'ndan alınmıştır.
48a	Nābī	Yāri açdum açıl ey ḡonca-deḡānum diyerek Bezme geldi gel e şūḡ-ı cihānum diyerek	Yār söyletdi baña bu ḡazeli ey Nābī Söyleye söyleye ey tāze-zebānum [diyerek]	Ġazel		+++ -/+ ++ -/+ ++ -/+ ++ -	
48a	Naḡīfī	'Arz-ı ḡāl eyledüm ol āfete cānum diyerek Baḡ benüm ḡālūme ey şūḡ-ı cihānum diyerek	Eyledüm yāre Naḡīfī nice biñ 'arz u niyāz Beni n'eyler ḡöresin āḡ u fiḡānum diyerek	Ġazel		+++ -/+ ++ -/+ ++ -/+ ++ -	
48a	Ṭālib	Alup āḡūşa belün müy-ı miyānum diyerek Būs ideydüm leb-i şīrīnūñi cānum diyerek	Dehenin aḡzuña teslīm ide dilber Ṭālib Duymasun kimse meded rāz-ı nihānum diyerek	Ġazel		+++ -/+ ++ -/+ ++ -/+ ++ -	
49b	Yaḡyā	Sīne bir vīrānedür genc-i nihānīdür ḡöñül Gevher-i 'aşḡ isteyen bilsün ki kānīdür ḡöñül	Eylemez Yaḡyā siḡām-ı ḡamzesinden bī-naşīb Ol ḡaşı yānuñ meḡer ḡāṭır-nişānidur [ḡöñül]	Ġazel		--- -/--- -/--- -/---	
49b	Fā'izī	Bir ḡüher-i 'aşḡ-ı baḡr-i bī-kerānīdür ḡöñül Bir gül-i terdür maḡabbet bāḡ-bānidur ḡöñül	Tekye-i ḡamda n'ola her dem olursa pür-ḡubār Fā'izī abdāl-ı 'aşḡuñ cür'adānidur [ḡöñül]	Ġazel		--- -/--- -/--- -/---	
49b	Riyāzī	'Aşḡuñ dünyāda yār-i miḡribānidur ḡöñül Maḡrem-i sırr-ı nihānı yār-i cānidur ḡöñül	Ey Riyāzī menzil-i maḡsūda eyler 'aşḡı Kimse bilmez anı bir rāz-ı nihānīdür ḡöñül	Ġazel		--- -/--- -/--- -/---	

49b	Cem'î	Mülk-i 'aşkuñ şāh-ı Rüstem dāstānıdır gönül Āh ile şāhib-direfş-i Gāviyānıdır gönül	Āteşin dāğ-ı gül-i terdür duĥānī lāledür Cem'iyā vādī-i 'aşkuñ gül-sitānıdır [gönül]	Ġazel		---/----/----/-+-	
50b	Nābī	Düşnām iderse kaçdı o şūhuñ cefā degül Ta'rīzdür raķibe gönül söz saña degül	Ol mehveşüñ ümīd-i vişāl ile Nābiyā Ĥarf-i niyāz her ne dinürse riyā degü	Ġazel		--+/-+++/+---/-+-	
50b	Rāğīb	Seyr-i ruĥuñla 'adū rūšenā degül Ĥuffāş-ı tīre-dīde ziyā āşinā degül	Ķandı benāna la'limüz teşbīh Rāğībā Ĥābīde bir süĥandür o şīrīn edā degül	Ġazel		--+/-+++/+---/-+-	
50b	Ṭalib	Cevr-i raķibe şabr idemem dil-rübā degül Bīgāne nāzını çekemem āşinā degül	Ṭalib ruĥ-ı niyāzı hemān eyle cā-yı ĥāk Farṭ-ı günāh māni'-i 'afv-ı Ĥūdā degül	Ġazel		--+/-+++/+---/-+-	
54a	Sırrī	Eyleyüp selb-i ĥired mest-i mey-i merd-i efgem ol Sā'ī-i selb-i ĥired olmaķda mehmā-emken ol	Ĥāl-i zārından teşekkī itmesün mi 'āleme N'eylesün hem-ĥāl yok Sırrī efendi bir sen [ol]	Ġazel		---/----/----/-+-	
54a	Kāşif	Rüy-ı dil göstermede ĥaclet-dih-i her gülşen ol Bezl ü iĥsān itmede dāğ-ı derün-ı ĥırmem ol	Dāne-rīz-i eşk olup dūd-ı dil-i pür-tāb ile Her seĥer murġān-ı feyze Kāşifā dam [efken ol]	Ġazel		---/----/----/-+-	
54a	Na'īm	Şem'-i bezm-i encümen ya ĥār-ı berg-i gülşen ol Dost düşmen ġayretin bilmekde çeşm-i düşmen ol	Bulundur feyz-i ĥaķīkat pāy-u ĥumda ey Na'īm Dāmen-i pīr-i muġānı ķoma elden sen sen ol	Ġazel		---/----/----/-+-	
54b	Bahāyī	Hirāsān olmasa gülden dil-i nā-şaduñ ey bülbül Neler eylerdi ĥāra āh-ı āteş-zāruñ ey bülbül	Çekil sen daĥı kūy-ı derde gülzār-ı selāmetden Bahāyī-veş çekildi 'aşķ ile çün aduñ ey bülbül	Ġazel		+---/+---/+---/+---	

54b	Vecihî	Mü'essir mi degül bilmem güle feryāduñ ey bülbul Nedür bu dāğ-ı derd ü āh-ı āteş-zāduñ ey bülbul	Vecihî nālesin sem'-i qabül-i cān ile gūş it Dilerseñ açıla qalb-i cefā -mu'tāduñ ey bülbul	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
54b	Faşıh	Tenüñ hākister itmiş āh-ı āteş-zāduñ ey bülbul 'Acebdür hārı sūzān itmemek feryāduñ ey bülbul	Sūhan-sāzı idünce tūṭī-i ṭab'-ı Faşıh-i zār Sükūt idüp ferāmūş eyledüñ evrāduñ [ey bülbul]	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
54b	Ṭālib	Nedendür hār elinden şevke-i bī-dāduñ ey bülbul Ṭutuşdurmaz mı yoḥsa āh-ı āteş-zāduñ ey bülbul	Cüdā mı kıldı göncañdan seni de rüzgār āyā Dil-i Ṭālib gibi dāim neden feryāduñ ey bülbul	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
54b	Sāmi'ī	Uçurdu h'āb-ı nāz-ı göncaı feryāduñ ey bülbul Ne derdüñ var 'aceb aña mıdur bī-dāduñ ey bülbul	Dem-ā-dem Sāmi'ī-veş āh-ı efgān itmedür karuñ Duyulmadı daḥı ammā nedür feryāduñ [ey bülbul]	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
55b		Günüm toğsun buyur ey āftāb efserli sulṭānum Tamām ārāyiş-i meclis zer ü ziverli sulṭānum	İnanmazsañ elüñde işte da'vet-nāme-i cāzum Bisāṭ-ı bezm-i hāşşu'l-hāşşumuz defterli sulṭānum	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
56b	Fā'izī	Olmuş ṭotalum mīve-i ümmīd resīde Mürgān-ı belā qor mı anı itmege çīde	Bir kūşe mi var Fā'izīyā deyr-i fenāda Mürğ-ı dilimüz itmeyeler anda remīde	Ġazel		--+/+---+/+---/+---	
56b - 57a	Cevrī	Gāhī ki ider ṭurrası dāmānımı çīde Biñ dil şalınur her ḥam-ı küllāb-ı ümīde	Cevrī gibi vaşf-ı lebüñe eylesem āgāz Olur sūhanüm gūş-ı Mesīhā'ya remīde	Ġazel		--+/+---+/+---/+---	
57a	Fehīm	Çeşmüñ ki ide ḥançer-i müjegānı keşīde Eyler niğehüñ zühre-i şad 'ömri derīde	Ger ḥasret-i ğamzeñle Fehīm olsa helākuñ Ḥākinden ola ḥançer-i ser-tiz demīde	Ġazel		--+/+---+/+---/+---	

57a - 59b	Rüşdî	Ol nâvek-i müjgân [u] ol ebrû-yı keşîde Mânend-i kemân kâmetimi itdi hâmidde	Rüşdî hele inşâf bu kim görmedüñ el-Ḥaḥḥ Mecmû'a-ı şî'rûñ gibi nâdîde cerîde	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
58b	Fehîm	Olmasun mı cân-ı 'âşık dâğ dâğ-ı ârzû Bü'l-heves pervâne bir biñ var çerâğ-ı ârzû	Vaşl-ı yâr ise murâduñ rû-be-râh-ı fûrkat ol Vâjgûn imiş Fehîmâ çün sürâğ-ı ârzû	Ġazel		---/----/----/----	
58b	Maḥvî	İtse şebnem ney gibi ğam dâğ dâğ-ı ârzû Gelmese bad-ı dile zevk-i dimâğ-ı ârzû	Maḥz-ı vuşlat olsa dil bulmaz tesellîsin yine Neşve-dâr itmiş anı Maḥvî ayâğ-ı ârzû	Ġazel		---/----/----/----	
59b	Güftî	Gâhî ki ide ğamzelerüñ tîğ-i keşîde Bir çâşni-i tâze virür kâm-ı şehîde	Şebnem şerer-i gülleri âteş ol Güftî Ger sûz-ı dilüñ olsa gülistâna resîde	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
59b - 60a	Şabrî	O seng-i dile sûz-ı dilümden haber eyle Ey âh-ı ḥazînum eşer eyle eşer eyle	Endîşe-i kufl-i der-ümmîdi ço Şabrî Miftâhımı vâ-beste-i âh-ı seher eyle	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
60a - 60b	Cevrî	Sevdâ-yı ser-i zülfüne başında yer eyle Âşüfte dimâğ ol dili âzâde ser eyle	Cevrî gibi itdüñ[se] dili dilbere vâşıl Ver 'aşk ile giryân olana ḥandeler eyle	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
60b	Fehîm	Ey bād-ı şabâ zülfine yârüñ güzer eyle Gâhî dil-i 'uşşâka belâdan haber eyle	Ḥûy-gerde lebin resm idüp âteşle Fehîmâ Ser-şafḥa-i cân üstine naqş-ı şerer eyle	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
60b	Mezâkî	Ey murğ-ı seher şahn-ı çemenden güzer eyle Eyyâm-ı bahâr oldu diyü müjdeler eyle	Bu gönca-i nev-gülbîn-i ma'nâ-yı Mezâkî Zîb-i ser-i endîşe-i ehl-i hüner eyle	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	

61a	Fehīm	Bir dil ki şem‘-i hūsnūñ ura şu‘le dāğına Pervāne eylemez meh ü mihr-i çerāğına	Olduğ Fehīm hem-nefes-i zāğ-ı bed-nevā Dehrūñ ne tīre-baht ile geldük ki bāğına	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
61a	Kelīm	Zaħm urdı yār sīnemüzūñ tāze dāğına Çoydı fitil kendi eli ile çerāğına	Dilber gelürse bezme hiçāb eyleme Kelīm Ĥāl-i derūnuñ ‘arz ideğör düş ayağına	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
61b	Nābī	İtdi fetīl deyr-i muğānuñ çerāğına Mīnā o penbeyi kim çomışdı kulağına	Nābī bakar mı türş-cebīnān-ı ‘āleme Şīrīni-i ferāğ çalınmış dimāğına	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
62a	Nefī	Çalmazsa ger ol küşe-i dāmān elimüzde Elden ne gelür çāk-i girībān elimüzde	Bir sūnbüle beñzer ki ola şebnemi vāfir Nefī yine bu kilik-i dūr-efşān elimüzde	Ġazel		-- +/ + - - +/ + - - +/ + - -	
62a - 62b	Ĥāletī	Hem ġabğab [ü] hem zūlf-i perīşān elimüzde Sulţān-ı ġamuz ġūy ile çevğān elimüzde	Yanında anuñ Ĥāletiyā ĥār çomazduğ Olsaydı eger o ġül-i ĥandān elimüzde	Ġazel		-- +/ + - - +/ + - - +/ + - -	
62b	Luţfī	Tuğrā-yı ser-zūlf-i perīşān elimüzde İklīm-i ġamuñ zabtına fermān elimüzde	Bu hūsn-i cihān-sūz ile minkirleri Luţfī İlzām iderüz ĥüccet-i bürhān elimüzde	Ġazel		-- +/ + - - +/ + - - +/ + - -	
62b - 63a	Fā‘izī	Zerre isek āşinā-yı mihr-i raħşānuz hele Ĥāk isek de ĥāk-i rāh-ı kūy-ı cānānuz hele	İltifāt-ı dilbere neydi ġurūruñ Fā‘izī İtdüğün evzā‘dan ĥayli perīşānuz hele	Ġazel		- - - -/ - - - -/ - - - -/ - - - -	
63a	Riyāzī	Zerre isek de ġubār-ı kūy-ı cānānuz hele Ĥāk isek de ĥāk-i pāk-i Ka‘be-i cānuz hele	Ey Riyāzī bī-mecāl-i ‘aşğ bir bī-bāk isek Çuvvet-i kalb-i maħabbet rūĥ-ı ‘irfānuz hele	Ġazel		- - - -/ - - - -/ - - - -/ - - - -	

63a - 65b	‘İşmetî	Bahār-ı hüsninüñ bil qādrin ey meh cāvidān şanma O gevher degme bir kānda bulunmaz rāyegān şanma	Mey-i dūşīne virmiş yāre dārū-yı ferāmūşı Gice mestāne nāleñ ‘İşmetî hātır-nişān şanma	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	
64b	Rüşdî	Şuna çün nāz ile ol gönca-dehen peymāne Ger Naşūh olsa olur tevbe-şiken peymāne	Rüşdiyā bülbül ider neşvesi erbāb-ı dili Gül gibi olsa n’ola zīb-i çemen peymāne	Ġazel		- ---/- ---/- ---/- +-	Gazelin ilk üç beyti mecmuada 351 nolu gazel olarak kayıtlıdır.
65a	Nābî	Müşg-bār itdi dimāğ-ı cānı gīsūlar yine Nāfe-rîz oldu o sevdālarla āhūlar yine	Ferş-i rāh olmağ gibi bir nev-nihāle niyyetüñ Nābiyā hālî degüldür nev tekāpūlar yine	Ġazel		- ---/- ---/- ---/- +-	
65a	Na‘īm	‘Anber-efşān-ı nesīm olmuş ol gīsūlar yine Pīçiş-i nāf ile kayda düşdi āhūlar yine	Tāze gül virmiş Na‘īmā buhl-ı hāmuñ gālībā Bāğ-ı ma’nāya revān olmağdadur cūlar yine	Ġazel		- ---/- ---/- ---/- +-	
65b	Nā’ilî	Nigāhın eyleyen cān-süz-ı tāb-ı ebruvān [şanma] O tîr-i şā’ika-peykānı muhtāc-ı kemān şanma	Ṭuranlar cān-be-leb bismilgehüñde Nā’ilî-āsā Şaf—kerrūbiyān-ı ‘arşdur qurbāniyān şanma	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	
65b	Mezākî	Fürüg-ı rüz -ı yāri nūr-ı māh-ı āsumān şanma Münevver şeb-çerāğ-ı hüsnî şem’-i nīm cān şanma	Mezākî gāfil olma rīze-i elmās ile pürdür Bisāt--ı cilve-gāh-ı ferş-i ‘aşkum perniyān şanma	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	
65b	‘Ārif	Dil-i bülbül-i sürūdum nağme-senc-i gülsitān şanma Nevā-perdāz-ı bāğ-ı ‘aşkdur bî-hānümān şanma	O mihr-i behcetüñ haytu’ş-şu‘ā’-ı rüyıdur ‘Ārif ‘İzārında şikenc-i ṭurra-i nā-mihribān şanma	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	
65b	Yümnî	Görüp ārāyiş-i gülzār-ı hüsnüñ cāvidān şanma Fiğān-ı bülbülān-ı ‘aşkı ey gül her zamān şanma	Derün-ı ‘aşık-ı nā-çāre kār itmekde ey Yümnî Ḥadeng-i gamze-i ser-tizi muhtāc-ı kemān şanma	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	

66a	Nā'ilī	Şarābı görmezüz dilden şafā dūr oldı gitdükçe Mişāl-i raht-ı zer peymāne mestūr oldı gitdükçe	Yayıldı Nā'ilī büy-ı haṭ-ı müşkīn-i eş'arum Sevād-ı Rūm bender-gāh-ı Lāhūr oldı gitdükçe	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	
66a	'Arif	Şarāb-ı hūn-ı dilden ğamze pūr-şūr oldı gitdükçe O çeşm-i fitne-cūdur hāb u maḥmūr oldı [gitdükçe]	Cenāb-ı Nā'ilī-i hoş-sühan kim kişver-i ma'nā Zamān-ı devlet-i ṭab'unda ma'mūr oldı [gitdükçe]	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	
66a	Neşāṭī	Göñül kim meclis-i cānāneden dūr oldı gitdükçe Mişāl-i cūr'a-ı mey pest ü mehcūr oldı gitdükçe	Kenār ümmīdin itdükçe Neşāṭī lücce-i ğamdan Mişāl-i mevc-i vāpes cū yine dūr oldı gitdükçe	Ġazel		+ ---/+ ---/+ ---/+ ---	Makta beyti Neşāṭi Divanı'ndan alınmıştır.
66b	Ṭıflī	Bade kim sermāye-i endīşedür her kaṭresi Dāğ dāğ-ı reşk-i cām u şīşedür her kaṭresi	Ṭab'um ol āb-ı ḥayāt-ı feyzdür Ṭıflī anuñ Āfitāb-ı 'ālem-i endīşedür her kaṭresi	Ġazel		- ---/- ---/- ---/- ---	
66b	Mezākī	Bāde kim pertev-nümā-yı şīşedür her kaṭresi Şeb-çerāğ-ı zulmet-i endīşedür her kaṭresi	Cebhe-i ṭab'-ı Mezākī pūr 'araḳ olsa n'ola Āb u tāb-ı gülde mu'ciz-pīşedür her kaṭresi	Ġazel		- ---/- ---/- ---/- ---	
66b	Sāmī	Bāde kim ziyet-nümā-yı şīşedür her kaṭresi Āb-rüy-ı çeşme-i endīşedür her kaṭresi	Sāmī-i gül-ruḥ o meyden kim şunar cürmi baña Māye-i sermāye-i endīşedür her kaṭresi	Ġazel		- ---/- ---/- ---/- ---	
66b	Ḥalīm	Mey ki iksīr-i şafā-endīşedür her kaṭresi 'Arız-ı yāre ṭarāvet-pīşedür her kaṭresi	Gülbün-i ṭab'um Ḥalīm ol girye şād-āb itdi kim Feyz-i cāvid-i ḥayāt-endīşedür her kaṭresi	Ġazel		- ---/- ---/- ---/- ---	
66b	Neşāṭī	Girye kim mestī-i dih endīşedür her kaṭresi Meyle pūr reşk-āver-i şad-şīşedür her [kaṭresi]	Bāde-i nazm-ı Neşāṭī kim şarāb-ı feyzdür Āb-rüy-ı şāhid-i endīşedür [her kaṭresi]	Ġazel		- ---/- ---/- ---/- ---	

67a	Bākī	Ayaqlarda qalur sünbül o [zülf]-i nīm-tāb-āsā Şaçuñla bahş iderse başa çıkmaz müşg-i nāb- āsā	Ĥasūduñ düzd-i derdin çekme ey Bākī bu bezm içre Nedīmüñ yār-ı hoş-meşreb gerek cām-ı şarāb- [āsā]	Ėazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
67a	Şināsī	Göñül olma hevā-dār-ı sehī gerd-i ĥabāb-āsā Var ol şābit kadem küy-ı tevekkülde kıbāb-āsā	Siyeh kāse sipihre ittiķā cehl-i mürekkebdür Şināsī geçmede ruzı ĥayāl-i leyl-i ĥyāb-āsā	Ėazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
67a	Riyāzī	İşin başa iletmez bezm-i vuşlatda şarāb-[āsā] Mey-i gülgün ile başınĥabāb-[āsā]	Riyāzī'den ta'alluķ riştesin kaç' eyledi dilber Dökülse kaçre-i eşki n'ola dürr-i hoş-āb-āsā	Ėazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
67b	Nisārī	Ėalemüm şāhsār-ı ma'nīdür Süĥanüm tāze bār-ı ma'nīdür	Bāğ-ı nuţķum Nisārī ĥürrem iden Feyz-i bār-ı bahār-ı ma'nīdür	Ėazel		+ + - - / + - - - / + + -	Bu gazel Nisārī Divanı'nda bulunamamıştır.
67b	Cevrī	Ĥaţ-ı şî'rüm bahār-ı ma'nīdür Süĥanüm cüy-bār-ı ma'nīdür	Dil-i Cevrī cihān-ı dānişde Şehr-i dārü'l-ķarār-ı ma'nīdür	Ėazel		+ + - - / + - - - / + + -	
67b	Yümnī	Süĥanüm nev-bahār-ı ma'nīdür Kilk-i şūĥum hezār-ı ma'nīdür	Noķta-i kil-k-iYümnī Ėuţb-ı ĥikmet-medār-ı ma'nīdür	Ėazel		+ + - - / + - - - / + + -	
67b	Kāşif	Ėalemüm nağme-kār-ı ma'nīdür Bülbül-i sebze-zār-ı ma'nīdür	Dil ki zülfin ĥayāl ider Kāşif Murğ-ı ejder-şikār-ı ma'nīdür	Ėazel		+ + - - / + - - - / + + -	
67b	Cezmī	Recā-yı vaşla bizüm iķtidārumuz yoķdur Şarāb-ı hecr ile mestüz ĥumārumuz yoķdur	Hezār-ı bāğ-ı ĥazānuz hemişe ey Cezmī Neşāţ-perver olur nev-bahārımız yoķdur	Ėazel		+ - - - / + + - - / + - - - / + + -	

67b	Zuhūrī	Şarāb-ı ‘aşk ile mestüz hūmārumuz yoĸdur Hezār-ı bāĸ-ı ĸamuz bīm-i hārumuz yoĸdur	Zuhūrī āteş-i pinhān-ı ‘aşk var dilde O hāk-i suhteyüz kim şerārumuz yoĸdur	Ġazel		+++/-++-/-+-/+--	
67b	‘Ārif	Elden koma piyāleyi zībā reviş budur Āyīn-i rind-i bāde-keş-i Cem-meniş budur	Aĸyāre kaşd-ı luţf ile cevr itme ‘Ārif’e Tākāt-güdāz-ı ‘āşık olan serzeniş budur	Ġazel		--+/-+++/+---/+--	
67b	‘Āzim	Germ-iĸtilāt-ı nīk ü bed ol perveriş budur Rūşen-nihād-ı āyine-ţab’ ol ki iş budur	Dīvāna var ‘Āzim semt-i tecerrüd ol Ey hūş-mend-i şīve-i dānā-meniş budur	Ġazel		--+/-+++/+---/+--	Bu gazel ‘Āzim Divānı’nda bulunamadı.
68a	Zuhūrī	Ķalemüm çeşme-sār-ı ma’nīdür Cedvel-i cūy-bār-ı ma’nīdür	Saţr-ı nazmum Zuhūrī mevc-engīz Ber-şükufte bahār-ı ma’nīdür	Ġazel		+++/-++-/+--	
68a	Fehīm	ţab’um āyine-dār-ı ma’nīdür Ķalemüm büt-i nigār-ı ma’nīdür	N’ola memdūh-ı ţab’um olsa Fehīm Şehr-i yār-i diyār-ı ma’nīdür	Ġazel		+++/-++-/+--	
68a	Fehīm	Gül-ĸhande de gülden yine me’yūs degüldür Dil bülbul-i destān-ı zen-efsūs degüldür	ţa’n itme Fehīm itse vuzūh ile Fehīmā Dīvānedür ol zāhid-i sālūs degüldür	Ġazel		--+/-+++/+---/+--	
68a	Şehrī	Dil şāhid-i maĸcüb ile me’nūs degüldür Büy ārzū-yı ĸonca-i nāmūs degüldür	Çoĸdur bu ĸadar berhemenā Şehrī’yi ta’zīm Ol ben ĸadar āşufte-i nāĸūs degüldür	Ġazel		--+/-+++/+---/+--	
68a	Yümnī	‘Āşıklar ile gerçi ki me’nūs degüldür ‘Uşşāķı yine vuşlata me’nūs degüldür	Cāy itse ĸarābāt-ı me’ānī n’ola Yümnī Mey-nūşdur ol zāhid-i sālūs degüldür	Ġazel		--+/-+++/+---/+--	

68b	Nā'ılī	Gül-ḥāre düşdi sīne-figār oldı 'andelīb Bir hāre baqdı bir güle zār oldı 'andelīb	Ey Nā'ilī vedā'-ı gül-i bāğ u rāğ idüp Mehcūr-ı [yār] u dār-ı diyār oldı 'andelīb	Ġazel		-- +/ - + + / + - - + / - + -	
68b	Şābit	Gül-i naḥl-i nā-tüvāna süvār oldı 'andelīb Cism-i laṭīf-i ğoncaya yār oldı 'andelīb	Şābit maḥabbet-i gül-i şad-berge mübtelā Evvel bir idi şimdi hezār oldı 'andelīb	Ġazel		-- +/ - + + / + - - + / - + -	
69a	Nābī	Va'de-i ḥāṭır-firībün düzd-i ḥ'āb itdüñ bu şeb Tār u pūd-ı cāme-ḥ'ābum sūz u tāb itdüñ bu şeb	Tā be-gerden ğarḳa-i eşk oldı tāb-ı hicr ile Nābī'yi hem-ḥālet-i rüz-ı ḥisāb itdüñ [bu şeb]	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + -	
69a	Faşīḥ	Sāğar u şahbāyi reşk-i āfitāb itdüñ bu şeb Şu'le-i badeyle bezmi māh-tāb itdüñ bu şeb	Ġayrılarla ṭarḥ-ı bezm idüp Faşīḥī dostum Āteş-i pür-sūz-ı ğayretle kebāb itdüñ bu şeb	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + -	
69a	Rüşdī	Bilmezem āyā ne fikr-i nā-şavāb itdüñ bu şeb Bī-sebeb tā böyle bizden ictināb itdüñ bu şeb	Şerḥ idüp esrār-ı ḥaṭṭ-ı 'arız-ı gül-günını Vaşf-ı ḥüsni-yāri Rüşdī bir kitāb itdüñ [bu şeb]	Ġazel		- + - - / - + - - / - + - - / - + -	
69b	'İşmetī	Ḥün-āb-ı dil ki dīde-i giryāna çıqdı hep Emvāc-ı derd sāḥil-i dermāna çıqdı hep	Ṭümār-ı ğamda 'İşmetiyā ḥātem-i dilün Naqş-ı ḥıred-firīb-i ğarībāne [çıqdı hep]	Ġazel		-- +/ - + + / + - - + / - + -	
69b	Cem'ī	Ordu-yı şāḥ-ı gül çemenistāna çıqdı hep Yārān kümeyt-i cām ile seyrāna çıqdı hep	Cem'ī gelince bezme o ḳadd-i kıyāmetüm Genc-i nihān-ı meygede meydāna çıqdı [hep]	Ġazel		-- +/ - + + / + - - + / - + -	
70a	Ṭāhir	O şāh-ı mülk-i nāz 'uşşāḳımı dil-ḥaste eyler hep Zücāc-ı dillerin seng-i cefā işkeste eyler hep	Tebessüm-rīz olup olsa ğüşāde ğonca-i la'lün Nice mu'ciz-demi Ṭāhir gibi dem-beste eyler hep	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	

70a	Nazmî	Dili ye's iledür hem cism-i zârî hâste eyler hep Ṭabîbüm hâste-gân-ı 'aşkıını işkeste eyler hep	Kelîm ü nazmolaldan Nazmiyâ ṭab'um Nice Mesîhâ-demi i'câz ile dem-beste eyler [hep]	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	Bu gazel Nazmî Divanı'nda bulunamadı.
71a	Nâ'ilî	Yağar mı nâme-berîn yoğsa yare degmez mi Niyâz-nâmemüz ol gül-'izâra degmez mi	Ķadem Ķadem geçe teşrîfi Nâ'ilî o mehûñ Cihân cihân elem-i intizâra degmez mi	Ġazel		+ - - - / + + + - / + - - - / + + + -	
71a	Faşîh	Nigâh-ı çeşmi 'aceb ben ğubâra degmez mi Göñül nezzâre-i luṭf-ı nigâra degmez mi	Faşîh muntazırız bir cevâb gelmez hîç Niyâz-nâme-i dil yoğsa yâre degmez mi	Ġazel		+ - - - / + + + - / + - - - / + + + -	
71b	Nâ'ilî	Bu neşveden saña ey dil kelâl gelmedi mi Cihâna geldüğüne infi'âl gelmedi mi	Yine netîcesi hayret degül mi Nâ'iliyâ Bu rûzgâra Naşîr ü Celâl [gelmedi mi]	Ġazel		+ - - - / + + + - / + - - - / + + + -	
74a	Şabrî	Zevrağ-ı şahbâda şanmañ kim şikest oldı ħabâb Rûzgâra yelkenin aldirdı keştî-i şarâb	Sâkiyâ mahmûrluğ yazmağ diler Şabrî getür Şol devâtı kim medâd-ı sürhîdür la'l-i mezâb	Ġazel		- - - - / - + + - / - + + - / - + + -	
74a	'Âlî	Göz ucıyla 'âşîka geh luṭf ider gâhî 'itâb Bir 'aceb şüh-ı cihândur ol şeh-i 'âlî-cenâb	Bir dem ey 'Âlî olur mı ol leb-i ħandân ile Şubḥ-dem gülzârda nûş eyleseñ câm-ı şarâb	Ġazel		- - - - / - + + - / - + + - / - + + -	
74b	Sırrî	Göñül düşüp ħam-ı ğisû-yı yâre ħalmışdur Netîce ħâtırur ol yâdigâra ħalmışdur	'Acebdür ol büte cân virmek isterüm Sırrî Benüm işüm hele Perverdigâr'a ħalmışdur	Ġazel		+ - - - / + + + - / + - - - / + + + -	
74b	Rüşdî	Leṭâfet ancak o nev-ħaṭṭ-ı 'izâra ħalmışdur Belî şafâ-yı gül evvel-bahâra ħalmışdur	Güşâde olmağa Rüşdî'ye ğonca-i ümîd Nesîm-i merḥamet Gird-ğâr'a ħalmışdur	Ġazel		+ - - - / + + + - / + - - - / + + + -	

74b	Cevrī	Ġamzesinden ki azā kārına imdād ister Dil-i ‘uşşak nice arşu durup dād ister	Düşünüp bilmege atı-ı lebüñ esrārın Dil-i Cevrī yine bir keyf-i Hüdā-dād ister	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
74b	Yaħyā	Hüsñ kim ġāliye vü ġāzeden imdād ister İstemez dil anı bir hüsñ-i Hüdā-dād ister	Gerçi kim ġamla da çok ülfet olındı Yaħyā řādmāñ olmağı da bu dil-i nā-řād ister	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
75a	‘İřmetī	Rind ‘ālemdede niçe atır-ı āzād ister Ġüli bī-dād bunuñ bülbüli feryād ister	Böyle bir süz-ı sühāñ nādir olur ‘İřmetiyā Nuı-ı cāñ-süz da pür-feyz-i Hüdā-dād ister	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
75a	Fā’izī	Naşı-ı pāyüm āb-ı eşkümler tolar girdāb olur ‘Azm-i rāh itsem ser-ā-pā reh-ġüzer gird āb olur	Pīç-ber-pīç olsa zülf-i dil-rübā ey Fā’izī Baħr-i şür-ı fitneye girdāb-ber-girdāb [olur]	Ġazel		---/----/----/----	
75a	Riyāzī	şevk-i yād-ı ġabġabuñla çeşm-i ter girdāb olur Belki eşkümler tölup hep deşt ü der girdāb [olur]	Ey Riyāzī bāġa varsam alka-i bezm ile cām Dil-rübāsız çeşmüme girdāb-ber-girdāb [olur]	Ġazel		---/----/----/----	
75a	Fehīm	Ġörse hüsñüñ āfitāb pür-ziyā bī-tāb olur Tāb-ı rüy-ı şerm-nākinden ayā [bī]-tāb olur	Bezm-i germ-ā-germde mestāne gelseñ nükteye Lāl-i maħz olup Fehīm-i oř-edā bī-tāb [olur]	Ġazel		---/----/----/----	
76a	Nā’ilī	Bir ġülde al’atunđaki tābiř ġörülmedi Hürşid [ü] māhda bu nümāyiř ġörülmedi	Feyz-i nesīm-i āh ile efsüs Nā’ilī Ref-i niāb-ı çeħre-i h’āhiř [ġörülmedi]	Ġazel		--+/-+++/+---/----	
76a	Fařıħ	Mir’āt-ı dilde şüret-i h’āhiř ġörülmedi Ol zeng-zār-ı ġamda ġüşāyiř ġörülmedi	Zeyñ itdi cism-i dāġ ile ol adde kim Fařıħ Hengām-ı ġülde böyle nümāyiř ġörülmedi	Ġazel		--+/-+++/+---/----	

76b	Vāşık	Ol şāh-ı hüsne Hüsrev-i devrān gedālanur Kemter gedāsı mülk-i ğamda pādişālanur	Vāşık şikāyet eylemez evzā'-ı dehrden Bī-dād-ı 'aşka şābir olup pārsālanur	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
76b	Vehbī	Yūsuf da görse tal'atüni bī-nevālanur Erbāb-ı 'aşk şāh da olsa gedālanur	Deşt-i nazmda Vāşık'a itdükçe peyrevi Girān-ı tab'-ı Vehbī hemān bād-pālanur	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
77b	Sāmi'ī	Memnūn-ı luţf-ı bī-ħad u pāyānuñam senüñ Şermende-i 'atā-yı firāvānuñam senüñ	Dā'im ħulūş-ı bāl ile pāylikde Sāmi'ī Şükrān-ı senc-i ni'met-i ihsānuñam [senüñ]	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
78a	Şabrī	Reh-yāb-ı genc-i luţf-ı firāvānuñam senüñ Nağdine senc-i kīse-i ihsānuñam senüñ	Ĥ'āb-ı ecelde eyleme beste çeşümümi Şabrī gibi ki vāle-i ħayrānuñam senüñ	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
78a	Cem'ī	Āşüfte-ħāl-i tırra-i fettānuñam senüñ Meftūn-ı şīve-i leb-i ħandānuñam senüñ	Cem'ī esīr-i dām-ı girih-gīr-i kakülün Ben sīne çāk çāk-i girībānuñam [senüñ]	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
78a	Faşīħ	Mecrūħ-ı tıĝ-ı cevri-i firāvānuñam senüñ Merhem-gedā-yı kūçe-i ihsānuñam senüñ	İtmem ümīd-i nükhet-i vaşluñ Faşīħ-veş Büy-āşinā-yı miħnet-i hicrānuñam [senüñ]	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
78a	Fethī	Āşüfte ħāl-i 'arız-ı ħandānuñam senüñ Pervāne-i çerāĝ-ı fūrüzānuñam senüñ	İtmem medīħ-kārı la'lüñde hīç kuşūr Fethī-i nükte-senc-i süħandānuñam senüñ	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	
78a	Feyzī	Dīvāne 'aşıķ-ı ruħ-ı tābānuñam senüñ Āşüfte 'andelīb-i gülistānuñam senüñ	Güldeste-i niyāzumı luţf eyle kıl ħabül Ey şāh-ı ħüsn Feyzī-i nālānuñam [senüñ]	Ġazel		-- +/ - + - +/ + - - +/ - + -	

78a	Neşāṭī	Seyr eyle ḥaṭ-ı zerdini ol ‘ārīz-ı ālūñ Gör şa‘şa‘asın mihr-i cihān-tāb-ı cemālūñ	Ol gün āceb olur mı Neşāṭī diye dilber Bīçāre nedür ‘aşkumla söyleye ḥālūñ	Ġazel		-- +/ + --- +/ + --- +/ + ---	
78a	Fethī	Germiyet-i mey eyleye gül-gül-i ruḥ-ı ālūñ Āşüfte olur tāze gül-i bāğ-ı cemālūñ	Yok nāleye de tāb ü tüvān za‘f ile Fethī Ol şāha ‘aceb kim vara ‘arz eyleye ḥālūñ	Ġazel		-- +/ + --- +/ + --- +/ + ---	
78a		Çün mihr eşer itdi dile mehtāb-ı cemālūñ Āteşlere yaqdı tenümi tāb-ı cemālūñ		Ġazel		-- +/ + --- +/ + --- +/ + ---	Mecmuada sadece matla beyti olan ve kime ait olduğu bulunamayan bir gazeldir.
78b	‘Aṭāyī	Alnsa ḥāk-i der-i yārdan türāb-ı sebū Çonulduğı gibi müskit ola şarāb-ı sebū	N’ola ‘Aṭāyī-i ser-mestūñ oynasa yüregi Düşünce ḥāṭırına geldi ıztırāb-ı [sebū]	Ġazel		+ - - -/ + + + - -/ + - - -/ + + + -	
78b	Fā’izī	Alnsa kūy-ı ḥarābātdan türāb-ı sebū Şarāb-ı nāb-ı ğınāsın virürdi āb-ı sebū	Revādur itse o ser-mest-i nāz gözlerüñe Hezār-pāre dili Fā’izī kebāb-ı sebū	Ġazel		+ - - -/ + + + - -/ + - - -/ + + + -	
79b	Cezmī	Bahār irişdi yine bāğa yār gelmez mi Murādum üzre benüm bir bahār gelmez mi	Firāziş ideli ḥayli dem oldı ey Cezmī ‘Aceb yine o büt-i ğam-güsār gelmez mi	Ġazel		+ - - -/ + + + - -/ + - - -/ + + + -	
79b	Faşīḥ	Gider mi ḥalkā-i āğūşa yār gelmez mi Bizüm de dāmımuza bir şikār gelmez mi	Raḳībe āyine-i ḥüsnini ṭuta dildār Faşīḥ ḥāṭıra bundan ğubār gelmez mi	Ġazel		+ - - -/ + + + - -/ + - - -/ + + + -	
80b	‘İşmetī	Ne feyz-i şūḥa ne ser-sebzi-i bahāra döner Bu köhne çarḥ-ı felek bilmezüz ne käre döner	O dem ki devr ide meclisde ‘işmetī sākī Elinde cām ile bir merd-i sübḥa-dāra [döner]	Ġazel		+ - - -/ + + + - -/ + - - -/ + + + -	

80b	Faṣīḥ	Gehī ḥilāf-ı rızā gāhī sāz-kāre döner Bu āsiyāb-ı felek şanma bir qarāra döner	Faṣīḥ ‘ākıl olan qarşılaşmaz anuñla Hemān mişāl-i livā semt-i rüzgāra döner	Ġazel		+++/-+++/-++/-+++	
81a	Riyāzī	Şevḳ-i yād-ı ğabġabuñla çeşm-i ter girdāb olur Belki eşkümlle ṭolup hep deşt ü der girdāb olur	Ey Riyāzī bāġa varsam ḥalka-i bezm ile cām Dil-rübāsız çeşmüme girdāb-ber-girdāb [olur]	Ġazel		---/----/----/-++	
81a	Fā’izī	Naḳş-ı pāyüm āb-ı eşkümlle ṭolar girdāb olur ‘Azm-i rāh itsem ser-ā-pā reh-güzer gird āb olur	Pīç-ber-pīç olsa zülf-i dil-rübā ey Fā’izī Hecr-i şūr-ı fitneye girdāb-ber-girdāb [olur]	Ġazel		---/----/----/-++	
81b	Şabrī	Ne bezmüñ şem’isin pervāne-i bī-ṭākatüñ [kimdür] Ne burcuñ māhısın pertev-perest-i ṭal’atuñ [kimdür]	Maḳāmın bilseñ ehl-i şevḳden kim şundu Şabrī’nüñ ‘Aceb şimdi terennüm-rīz-i bezm-i midḥatüñ kimdür	Ġazel		---/+---/+---/+---	
81b	Nā’ilī	Kimüñ ḳoynındasın şeb-zinde-dār-ı vuşlatuñ kimdür ‘Azīmet-ḥ’ān-ı Bercīs iḳtidār-ı da’vetüñ kimdür	Dü çeşmüñ Nā’ilī’nüñ şimdi dāmānuñ ṭutar ammā Girībān-gīri maḥşerde ol iki āfetüñ kimdür	Ġazel		---/+---/+---/+---	
81b	Faṣīḥ	Ne bāġuñ verdisin bŷy-āşinā-yı ŷlfetüñ kimdür Ne beznüñ şem’isin sŷz-āzmā-yı şoḫbetüñ kimdür	Faṣīḥ-i zār olaldan dŷr ḥayli rüzġār oldı ‘Aceb şimdi ġubār-ı asitān-ı devletüñ kimdür	Ġazel		---/+---/+---/+---	
82a	Kelīm	Kimüñ cānānısuñ server -hevā-yı miḥnetüñ kimdür Ṭabībüm söyle gel dil-ḥaste-i bī-ṭākatüñ kimdür	Kelīm-i Ṭŷr-ı ma’nā idi evvel ġeşt iden anı ‘Aceb şimdi ḳadem peymā-yı ṭīh-i ḥayretüñ kimdür	Ġazel		---/+---/+---/+---	
86a	‘Arif	Ḳays u Ferḥād’uñ ne kūh ne beyābānın bilŷr Vādi-i ‘aşḳuñ ġoñŷl bir rāh-ı āsānın bilŷr	Bulmasa hem-derd iḻḥār eylemez ḥāl-i dilin Rāz-dār-ı ‘aşḳ olan ‘Arif zebāndānın bilŷr	Ġazel		---/----/----/-++	

86a	Feyzî	Çonca ancağ dehrden çāk-ı girîbânın bilür Çāk olan dil ne girîbânın ne dāmânın bilür	Olamaz Feyzî muqâbil saña hergiz müdde'î 'Aşk meydânında herkes kendi akrânın bilür	Ġazel		---/----/----/-+-	Bu gazel Feyzî Divanı'nda bulunamadı.
87b	Nâ'ilî	Yağdum dili âteşlere tâb-ı nazarumdan Berg-i gül-i ruhsârûna dâğum eşerümden	Mihrinden alup Nâ'iliyâ dîdelerüm feyz Yâkûta döner her biri hûn-ı cigerümden	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	Bu gazelin ilk üç beyti mecmuada yazılmadığı için matla beyti divandan alınmıştır.
87b	Yümnî	Ey şüh-ı cihân eyle hâzer nâlelerümden Feryâd-ı şeb ü girye vü âh-ı şehërümden	Bülbül gibi feryâd ise kârum n'ola Yümnî Gelmedi benim büy-ı vefâ berg-i terümden	Ġazel		--+/+---+/+---+/+---	
87b	Yağyâ	Ķomayup tākātüm feryâda nâlân olmasun dîrsün Gözüm yaşını alursın da giryân olmasun dîrsün	Niçe Ķul olmasun Yağyâ saña ey pâdişâh-ı hüsni Yolumda senden özge kimsa Ķurbân olmasun dîrsün	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
88a	Fâ'izî	Atarsın seng-i cevri Ķalbe vîrân olmasun dîrsün Urursın mülk-i dil hāk ile yeksân olmasun dîrsün	Hâlâş ümmîd idersin Fâ'izî ser-geştelikden sen Meger bu günbed-i gerdünda gerdân olmasun dîrsün	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
88b	Riyâzî	Felek devründe hergiz kimse şādân olmasun dîrsün Çemende gülmesün gül gonca handân olmasun dîrsün	Gözünle yirsin ey hürşîd gerdünhergiz Hilâl-âsâ elinde bir dilim nân olmasun dîrsün	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
88b - 89a	Şabrî	Her zamân pîş-i nigâhumda hüveydâsın sen Perde-i dîdede taşvîr-i dilârâsın sen	Niçe Ķâdir ola Şabrî saña lâyıĶ medħe Heft bâğa gül-i şad-bülbül güyâsın sen	Ġazel		+++/-++-/-++-/-++-	
89a	Cevrî	Dilden ârâm alıcı bir büt-i zîbâsın sen Yine ârâm-ı dil-i 'âşık-ı şeydâsın sen	Nîgehüñ itdi dil-i Cevri'yi âşüb-ı cihân Ġamze-i mest ile şür-efgen-i dünyâsın sen	Ġazel		+++/-++-/-++-/-++-	

89a - 89b	Kelīm	‘Aşıkın öldürücü bir büt-i zībāsın sen Nāsiḥ-i nüṣḥa-i āyīn-i Mesīḥā’sın sen	Saṅa āşüfte olursa n’ola baqdıqça Kelīm Māhsın āyine-i nūr-ı tecellāsın sen	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
89b	Riyāzī	Çekdüm el bildüm ne māl-i cāh-ı devlet neydügin İşte görsün çarḥ-ı dūn perverde-himmet [neydügin]	Cevher-i cān olsa da iksīre raġbet eylemez Añlayan te’sīr-i feyz-i ḥāk-i zillet neydügin	Ġazel		---/----/----/-+-	
89b - 90a	Nā’ilī	Bister-i hecründe bilmez ḥ’āb-ı rāḥat neydügin Düşde görmez ḥaste-i ‘aşkuñ ifākat [neydügin]	Sīne-i ‘uşşāķı görsün bilmeyen ey Nā’ilī Külḥen-i germābe-i şehr-i maḥabbet neydügin	Ġazel		---/----/----/-+-	
90a	Yaḥyā	Mey midür sākī midür mest-i şarābı iñleden Sen misün yā ‘aşq mı muṭrib rübābı iñleden	Bir gözi bīmāruñ ey Yaḥyā teb-i hicrānıdur Pister-i ġamda dil-i pür-ıztırābı iñleden	Ġazel		---/----/----/-+-	
90a - 92b	‘Aṭāyī	Ķayd-ı dünyādur dil-i pür ıztırābı iñleden Tār-ı beyt-i ‘ankebūtdur zübābı iñleden	Āhum işitse ‘Aṭāyī nāle eyler kühsār ‘Aşqumuñ te’sīridür seng ü türābı iñleden	Ġazel		---/----/----/-+-	
90b	Sırrī	Her gönül mesned-i şāh-en-şeh-i ‘irfān olmaz Keştī bād ile gidüp taḥt-ı Süleymān olmaz	Söyleden Sırrī’yi rüy-ı leb-i şīrīnūñdür Ṭūṭi-i bī-āyine-i ḳand süḥandān olmaz	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
90b	Yümnī	Dil-i dīvānede bend-i ser ü sāmān olmaz Dāḥil-i silsile-i zīb-i perīşān olmaz	Böyle pākīze vü ḥoş-lehçe gerekdür Yümnī Her süḥan naẓra-i ehl-i dile olmaz	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
90b	Ṭālib	Çeşm-i inşāf ḳadr-i kām ile mīzān olmaz Kişi noḳşānını bilmek ḳadar ‘irfān olmaz	Ķonca-i kām açılmaġa zamān var Ṭālib Leb-i ümmīd bu eyyāmda ḥandān olmaz	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	

92a	Na'īm	Hāṭır-niṣān-ı yār olalı nām u ṣānımız Her bir nigāhı olamada hāṭır-niṣānımız	Bir ḥarf-idahı düşmedi henüz Pür oldı naqş-ı meşk ile levḥ-i zebānımız	Ġazel		-- +/ - + + / + - - + / - + -	
92b	Yaḥyā	Şıma āyīne-i ḳalbüm ḥazer ḳıl inkisārumdan Beni ḥāk ile yeksān eyleme şaḳın ğubārumdan	Ricām oldur Ḥüdü'dan ol ḳıyāmet ḳaddi göstersün Şu dem kim gözlerüm açup duram Yaḥyā mezārumdan	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
93a	Hāletī	Urursın seng-i cevrin ḥazḳ idersin inkisārumdan Yıḳarsın ḥāne-i ḳalbüm şaḳınmazsın ğubārumdan	Şu deñlü ḳaşdı vardır Hāletī baña 'adūnuñ kim Eger ölsem niṣān-ı tır ider seng-i mezārumdan	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
93a - 93b	Manṭıķī	'İnānın çeşm-i giryān aldı dest-i ihtiyārumdan Şavulsun baña seng-i rāh olanlar reh- ğüzārumdan	Eküp toḥm-ı maḥabbet bār-ı miḥnet ḥāşıl itmek[dür] Şorarsın Manṭıķī bāğ-ı cihānda kār-ı zārumdan	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
93b	Kelīm	Yine dūr itdi ben ḥāki ser-i kūy-ı nigārumdan Şikāyet rüzğārumdan şikāyet rüzğārumdan	Kelīmā devḥa-i Ṭūr-ı maḥabbetdür ba'īd olmaz Olursa şu'leler zāhir vücūd-ı tāb-dārumdan	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
93b	Şerīf	Beni dūr itdi devrān ol ser-i zülfi nigārumdan Meded baḥt-ı siyāhumdan şikāyet rüzğārumdan	Şerīfā eylemek ol sīr-i naḳma cür'et-i tanḳır Cevān-meşreb ṭab'umdandur degüldür ihtiyārumdan	Ġazel		+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -	
93b	Rüşdī	Ey göñül bahār irişdi şarāb istemez misin Tīğ-ı nigāh-ı çeşmüñe āb istemez misin	'Arz eyle derd-i āh-ı dilüñ sen de Rüşdiyā Mektüb-ı ḥaṭṭ-ı yāre cevāb istemez misin	Ġazel		-- +/ - + + / + - - + / - + -	
94a	Nazīm	İç ḳanımızdı göziñle şarāb istemez misin Yaḳ bağrumı ğamuñla kebāb istemez misin	Hecr-i kesden evvel eyledüñ ümīd-i vuşlatın Dilberden ey Nazīm 'itāb istemez misin	Ġazel		-- +/ - + + / + - - + / - + -	Bu gazel Nazīm Divānı'nda bulunamadı.

94a	Rāmī	Bezm-i çemende bāde-i nāb istemez misin Gül gibi elde cām-ı şarāb istemez misin	Mestāne bir nigāh ile hālī tamām olur Rāmī-i zārī sākī harāb istemez misin	Ġazel		-- +/ - + + / + - - + / - + -	Bu gazel Rāmī Divānı'nda bulunamadı
94a	Fennī	Nev-rūz irişdi bāga şarāb istemez misin Sākī bu cāmı mest-i harāb istemez misin	Çıkmış beyāza nüşha-i hüsn-i kenār ile 'Anber haṭ ile Fennī kitāb istemez misin	Ġazel		-- +/ - + + / + - - + / - + -	
95a	Cemī	Bez l ider vāye-i der-desti şabā-himmet olan Şıgamaz ğonca-şıfat kendüne nev-devlet olan	Şadr-ı gül hazret-i 'allāme-i a'zam ki odur Ni'am-ı luṭf ile dünyāya velī-ni'met olan	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + -	
95a	Şeyhī	Pehn ider sofrā-i in'āmı 'alī-himmet olan Būs ider dā'iresin halkā velī-ni'met olan	Elinüñ şaffına eliyle girür mi Şeyhī Şıdḳ-ı niyyetle İmām-ı Rusul'e ümmet olan	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + -	Bu gazel Şeyhī Divānı'nda bulunamadı
95a	'İzzetī	Muğber gönül cihānda şafā-ülfet olmasun Tek rüzgāra zerre kadar minnet olmasun	Lā-büd sitemle 'ayşini telh eyler 'İzzetī Kimse bu dehr-i dūn ile hem-şoḫbet [olmasun]	Ġazel		-- +/ - + + / + - - + / - + -	
95a	Nedīm	Derdüñ nedür gönül saña bir hālet olmasun Şadd el-ḫazer ki sevdiğün ol āfet olmasun	Şāyed eşer ide nefes-i āteşini ḫayf Söyleñ Nedīm-i zār ile germ-ülfet olmasun	Ġazel		-- +/ - + + / + - - + / - + -	
103 a- 95b	Fehīm	Olalı çeşm-i siyeh -kārına şeydā fitne 'Ālem cān u dili itdi ser-ā-pā fitne	Böyle sa'y itmez idi şūriş-i dünyāya Fehīm Pīş-i çemende eger itmese da'vī fitne	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + -	
95b	Neşātī	Ġamze maḫmūr-ı mey-i nāz [u] nigh mestāne Şevḳ-i dil tazelēnür olsa o şeh mestāne	Kime açsun dil-i bīçāre Neşātī derdin Ġamze maḫmūr-ı mey-i nāz [u] nigh mestāne	Ġazel		+ + - - / + + - - / + + - - / + + -	

95b - 96a	Mezākī	İtse nezzāre ger ol çeşm-i siyeh mestāne -Mest ider 'ālemi ol nīm-i nighēh mestāne	Gör Mezākī'yi niçe mest ü ħarāb itmişler Gördüm olmuş yine üftāde-i reh mestāne	Ġazel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
96a - 103 b	Sükkerī	Müje ħançer-be-kef ol çeşm-i siyeh mestāne Ĥāl ma'lūm olıcağ şāh u sipeh mestāne	Niçe bir Sükkeriyā derd-i ħumār-ı ğaflet İdelüm bāri birez 'özr-i güneh mestāne	Ġazel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
96b	Nā'ilī	Hevā-yı 'aşk-ı be-ser kūy-ı yāre dek giderüz Nesīm-i şubħa refiküz bahāra dek giderüz	Felek girerse kef-i Nā'ilī'ye dāmānuñ Senüñle maħkeme-i Girdgār'a dek giderüz	Ġazel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
96b	Neşātī	Ne seyr-i gülşene ne cüy-bāra dek giderüz Sirişk-i çeşm ile biz kūy-ı yāre dek giderüz	Şudā'-ı nāliš-i dil-i tābuñı Neşātī-veş Şikāyet eyleyerek kūy-ı yāre dek giderüz	Ġazel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
96b	Şābir	Refik olursa gönül kūy-ı yāre dek giderüz Ķarār-gāh-ı dil-i bī-ķarāra dek giderüz	O ħasteyüz ki yine ğayret eyleyüp Şābir 'İlāc-ħāne-i vaşl-ı nigāra dek giderüz	Ġazel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
97b	Sırrī	Ĥādīsāt-ı ehl-i dile mücib-i tekdīr olmaz 'Aks-i zişt ile dil-i āyine taġyīr olmaz	Lüle-i çeşme-i Kevser'de olursa Sırrī Ķalem-i Cennet-i eş'āruña tanzīr olmaz	Ġazel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
97b	Kāşif	Ķamze minnet-zede-i zülf-i girih-gīr olmaz Nāvek-i nāz-ı ħacālet-keş-i zihgīr olmaz	Kāşifā geşte-i ħum-bāzedür 'ālemde müdām Dīde-i nān -ı ķanā'atle o kim sır olmaz	Ġazel		+++ -/+ + - -/+ + - -/+ + -	
98b	Naħīfī	Kimse esīr-i keşmekeş-i miħnet olmasun Bīhūde gerd-i bādiye-i ğurbet olmasun	Elbet Naħīfīyā seni pā-māl-i cevri ider Ol şeh-süvār-ı nāza hemān ruħşat [olmasun]	Ġazel		-- + / - + - + / + - - + / - + -	

99a	Güftî	Hünîdür o şūhuñ gözi hoş-cū mı şanırsun Bir fitne-i h̄'ābîdedür āhū mı şanırsun	Meylūñ neden ey Güfti-i rüsvā mey-i nāba La'l-i leb-i sākî gibi dil-cū mı şanırsun	Ġazel		-- +/+ --- +/+ --- +/+ ---	
99a	Cem'î	Cādūdur o şūhuñ gözi āhū mı şanırsun Pīçîde bir ejderdür o gīsū mı şanırsun	Cem'î ne bakarsın eline çarh-ı le'îmüñ Her gördüğünü sākî-i dil-cū mı şanırsun	Ġazel		-- +/+ --- +/+ --- +/+ ---	
100 a	Nef'î	Bir ʔolu nūş it şarāb-ı nāb gelsün çeşmüñe Mest olursan nāza başla h̄'āb gelsün [çeşmüñe]	Rind isen Nef'î humār-ı bādeden açma gözüñ 'Ālemüñ hālî hayāl-i h̄'āb gelsün çeşmüñe	Ġazel		--- -/--- -/--- -/---	
100 a	Vahyî	Hādesin fikr it dürr-i nā-yāb gelsün [çeşmüñe] La'lini endîşe kıl h̄ün-āb gelsün çeşmüñe	Künc-i ğamda Vahyi-i āvārenüñ gör hālîni Ey şeh-i şefkāt nigāhum āb gelsün çeşmüñe	Ġazel		--- -/--- -/--- -/---	
100 b	Nā'ilî	Tā be-key ey mest-i ğaflet h̄'āb gelsün çeşmüñe Nīm-şeb nālišler it h̄ün-āb gelsün çeşmüñe	Nā'ilî olsun ʔarāvet-baḡş-ı sünbül-zār-ı āh Çeşme-sār-ı bāġ-ı ğamdur āb gelsün çeşmüñe	Ġazel		--- -/--- -/--- -/---	
100 b	Neşāṭî	Çāk çāk ol 'aşk ile h̄ün-āb gelsün çeşmüñe La'lini yād it dürr-i nā-yāb gelsün çeşmüñe	Olma dil hālî Neşāṭî āb u tāb-ı 'aşkdan Mihri ruhsār ile dā'im āb gelsün çeşmüñe	Ġazel		--- -/--- -/--- -/---	
101 a	Ferīdū n	Bir şarāb iç kim cihān nā-yāb gelsün çeşmüñe 'Ālem-i hestî hayāl ü h̄'āb gelsün [çeşmüñe]	Būy-ı zülfinden Ferīdūn ol dimāġ-ı āşüfte kim Dūd-ı āhuñ sünbül-i pür-tāb gelsün çeşmüñe	Ġazel		--- -/--- -/--- -/---	
101 a- 56b	Mezākî	'Āşık-ı pür-suz-ı 'aşk ol tāb gelsün çeşmüñe Tāb-ı dilden şu'le-gün h̄ün-āb gelsün çeşmüñe	Ey Mezākî böyle nazm-ı ābdārum seyr idüp H̄ün-ı reşk-i gevher-i nā-yāb gelsün çeşmüñe	Ġazel		--- -/--- -/--- -/---	

101 b	Cevrī	Geçdi dil rāh-ı talebden kām-ı dünyādan bile Fāriğ oldı arzūlardan temennādan bile	İrmedi ser-menzil-i maqşūda Cevrī tīr-i āh Geçdi ammā nūh felekden 'Arş-ı A'lā'dan bile	Ġazel		---/----/----/-+-	
101 b- 102 a	Kelīm	Çekdük el ol goncadan sevdā-yı havrādan bile Fāriğuz emniyye-i dünyā vü 'uqbādan bile	Geçdi şî'rüm rütbe-i a'lā-yı şu'rādan Kelīm Belki fevķ-i künbed-i nūh -ferş-i Mīnā'dan bile	Ġazel		---/----/----/-+-	
102 a	Rüşdī	Kākülde el çeküp ebrū-yı ğarrādan bile Geçdi dil-i menşūr-ı 'aşķ kayd-ı tuğrādan bile	İtse bir dem Rüşdiyā ger bād-ı feyz-i Girdġār Şad gül-i ter açılır her seng-i hārādan bile	Ġazel		---/----/----/-+-	
102 a- 102 b	Cevrī	Kaydumuz yok şiken-i tūrri-i cānāne ile Olduķ āzāde belādan dil-i dīvāne ile	Dil-i Cevrī eger el çekmez ise zülfinden Müddet-i 'ömri geçer keşmekeş-i şāne ile	Ġazel		---/+---/+---/+---	
102 b	Nābī	İtdi hem-reng şabā gülşeni meyḫāne ile Germ-ḫūn oldı bugün gül yine peymāne ile	Nābiyā terk-i ḫıred vāsıta-i rāḫat imiş Kātı çok meşveret itdüm dil-i dīvāne ile	Ġazel		---/+---/+---/+---	
102 b- 103 a	Cevrī	Devr-i zülfinde olur sīne-i sevdā fitne Bezm-i çeşmünde ider kendüyi rüsvā fitne	Ġamzesiyle dil-i Cevrī iki mest-āfetdür Ki ider anlara her ġāh müdārā fitne	Ġazel		---/+---/+---/+---	
103 b	Rüşdī	Ġamze-i ḫançer be-kef ü tarz-ı nigeḫ mestāne Beni mecrūḫ-ı sitem itdi o meh mestāne	Çeşmi mest ü nigeḫi mest o meh kendüsi mest Rüşdiyā itdi ġülüvv bunca sipeḫ mestāne	Ġazel		---/+---/+---/+---	
103 b- 104 a	Neşātī	Her şeb ü şubḫ olur mu'cize-i fenn peymāne Gösterür ġeh gül-i ter ġāḫ semen peymāne	Dāyim el üzre tatar mıydı Neşātī rindān Olmasa şevķ-fiken ġuşşa-şiken peymāne	Ġazel		---/+---/+---/+---	

104 a	Edīb	Şunsa destinden o şīrīn-dehen peymāne Bāyezīd olsa olur tevbe-şiken peymāne	Bülbül-i ṭab'-ı Edīb'i n'ola gūyā itse Feyz-baḡş-ı dil-i erbāb-ı sūḡan peymāne	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
104 a	Rüşdī	Şuna çün nāz ile ol ğonca-dehen peymāne Ger Naşūḡ olsa olur tevbe-şiken peymāne		Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	Rüşdī'nin gazelinin yalnızca ilk iki beyti mecmuada yazılmış
106 b	Vecdī	Bir laḡza beni bī-ġam-ı yār eyleme yā Rab Bī-şekve -i maḡabbet dili tār eyleme yā Rab	Vecdī'ye naşīb itmez iseñ verd-i vişālūñ Her dem anı āzürde-i ḡār eyleme yā Rab	Ġazel		--+/-+--/+--/+--	
106 b	Ṭālib	Bir laḡza beni hecr ile yār eyleme yā Rab Cismim ġam-ı ḡasret ile nizār eyleme yā Rab	Bir dilberi ol şūḡ-ı cefā-cū gibi bī-raḡm Bir 'āşığı Ṭālib gibi zār eyleme yā Rab	Ġazel		--+/-+--/+--/+--	
108 a	Bāķī	Aġlayup inlemeden derd ile dülāb gibi Oldı çehremde yaşum yolları mīzāb gibi	Şāyed ol servi kenāra getürem ey Bāķī Varayın yüz süreyin ayaġına āb gibi	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
108 b	Nā'ilī	Derūn-ı tīre-i zühhād pür-jeng-i sivādur hep 'Aceb āyīnelerdür cilve-ger rüy-ı riyādur hep	Bizüz ey Nā'ilī ol rū-siyāh-ı şerm ü ḡaclet kim Sevād-nāme-i a'mālümüz sehv [ü] ḡaṭādur hep	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
108 b	Neşāṭī	Gülistān-ı dilūñ bülbülleri dāġ-ı belādur hep Nesīm-i āh-ı ḡasret-cū-yı eşk-i ġam fezādur hep	Neşāṭī-veş ki şad-āşüb ile ḡaṭır perīşādur Bu şūr u fitneye bā'is o kāfir mācerādur hep	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	
108 b	Faşīḡ	Çemenler sebz ü ḡurremdür hevālar dil- güşādur hep Bu dem bād-ı şabādan alınan büy-ı şafādur hep	Faşīḡā meyl idüp hercāyi-ṭab'āna ġönül virme Mīşāl-i mā-i cārī serv-ḡadler bī-vefādur hep	Ġazel		+++/-+++/-+++/-+++	

108 b	‘Ārif	Bütān ol kākül-i ‘aşıq-firîbe mübtelâdur hep Ġazelân-ı Harem pâ-beste-i dām-ı belâdur hep	Sürüd-ı bezm-i ğam kim ‘aşq dirler nāmına ‘Ārif Felek bu naĝme-i dil-keşle dām pür-şadâdur hep	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
109 b	Vecdî	Şafâsın görmemişsin zâhid inkâr itme meydür bu Nümâ-dâr-ı havâşş-ı cümle eşyâ turfe şeydür bu	Revâdur itse yârân tab‘uma peyrevlik ey Vecdî Ki vādî-i sühande rehber-i ferhunde-peydür bu	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
109 b	Neşâtî	Dime gerdân olan bezm-i şafâda cām-ı meydür bu Gül-i her dem bahâr-ı gülşen-i bî-zahm-ı deydür bu	‘Aceb mi olsa her vādide hāmem kaṭre-zen [dām] Neşâtî gibi reh-dân-ı hüner pür-kerde peydür bu	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
109 b	Mezākî	Gel ey muṭrib terennüm-sâz-ı şevk ol bezm-i meydür bu Dem-â-dem bādî-i şıyt u şadâ-yı def ü neydür bu	Mezākî böyle vādide n’ola yârân pesend olsa Tekâpü-yı kümeyt-i hāme-i ferhunde-peydür bu	Ġazel		+---/+---/+---/+---	
110 b	Şabrî	Bīm-i fūrkatle dile vaşl-ı dilārâ mı gelür Şaḥne-i ğam gelicek hāneye şahbâ mı gelür	Böyle ğamda yem-i feyz itse de sāĝar- kârı Dīde-i tab‘uma Şabrî mey-i ma’nâ mı gelür	Ġazel		+++/-++-/+--/+--	
110 b	Cem’î	Dehre ḳaddüñ gibi bir gülbün-i ra’nâ mı gelür Aña göñlümce yâḥūd bülbül-i ra’nâ mı gelür	Ortada duḥter-i rez olmayıcaḳ ey Cem’î Ġam ribâṭ-ı dile düşize-i ma’nâ mı gelür	Ġazel		+++/-++-/+--/+--	
112 a	Râşid	Vefâ-yı merdüm-i bed mihr-i bî-vefâlıkdur Le’imden kerem ummaḳ sitem-gedâlıkdur	Yeter delîl-i hüner ‘aciz ü meskenet Râşid Şi’âr-ı cehl ki hemvâre ḥod-sitâlıkdur	Ġazel		+++/-++-/+--/+--	
112 a	Yümnî	Şi’âr-ı ḥalk-ı cihân şimdi bî-vefâlıkdur Ḥulûş u şıdḳa bedel sâde âşinâlıkdur	Şarîr-i hāme degül bezm-ĝah-ı ma’nide Ki naḳş-ı kâr ile Yümnî süḥan-serâlıkdur	Ġazel		+++/-++-/+--/+--	

113 a	Rüşdî	Āfitāb-ı rūyuñ üzre sāyebāndur perçemüñ Bārgāh-ı pādīşāh-ı hüsñüvāndur perçemüñ	Yazsa tāvūs [u] mürekkeble sezā vaşf-ı kalem Rüşdi-i nā-çāre ‘ömr-i cāvidāndur perçemüñ	Ġazel		---/----/----/-+-	Bu gazel Rüşdî Divanı’nda bulunamadı.
113 b	Sükkerî	Mihr-i vişāli ‘āşıka bir maṭlab-ı ğarīb Sevdā-yı hālî kevkebe-i ağreb-i ğarīb	Ümmîd-i Sükkerî ki qarîn-i qabûl ola Dergāh-ı Haq’da zemzeme-i yâ Rabb-i ğarīb	Ġazel		--+/-+++/+---/-+-	
113 b	Rüşdî	Haṭṭ -ı siyāhuñ oldı senüñ çün şeb-i ğarīb Hālüñ ‘aceb mi olsa eger kevkeb-i ğarīb	Bir nîm cür‘a virmez aña Rüşdiyâ felek Huşk olsa tâb-ı ğamdan eger kim leb-i [ğarīb]	Ġazel		--+/-+++/+---/-+-	
113 b	Mezākî	Māh-ı münîr olursa da ger kevkeb-i ğarīb Ġurbetde hiç rüşen olur mı şeb-i ğarīb	Ṭab’-ı Mezākî olsa n’ola böyle hāk-sār Sāye-şifat fütāde gerek meşreb-i ğarīb	Ġazel		--+/-+++/+---/-+-	
113 b	Naẓîm	Hem-reng-i çîn-i zülfüñ olaldan şeb-i ğarīb Hālüñ ki siyāhkevkeb-i ğarīb	Yâ Rabb Naẓîm-i zâr gibi bir dem olmasun Çeşm-âşinā-yı eşhaş-ı nümā-yı leb-i [ğarīb]	Ġazel		--+/-+++/+---/-+-	
114 a	Zîver	Eski ‘ālemde havādiş olsa ger peydā yeñi Selb idüp lafz-ı qadîmi vaz’ ider ma’nā yeñi	Dergeh-i bāb-ı cedîde Zîver eski bendedür Ān-be-ân olmağda aña feyż-i Mevlānā yeñi	Ġazel		---/----/----/-+-	

ÖZGEÇMİŞ

3 Mart 1985'te Yozgat ilinin Sorgun ilçesine bağlı Hoşumlu köyünde doğdu. İlköğretimi Hoşumlu Köyü İlköğretim Okulunda tamamladı. Liseyi İstanbul Maltepe'de Hasan Şadoğlu Lisesinde okudu. 2004 yılında Afyonkocatepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne yerleşip 2008'de lisansını tamamladı. 2009 yılı Haziran ayında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Tezsiz Yüksek Lisans'ını tamamladı. 15 Ocak 2010'da Bilecik ili Osmaneli Çok Programlı Lisesine Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak atandı. Ardından Ağrı Doğubeyazıt Ahmedi Hani Anadolu Lisesi, Bilecik Erturulgazi Lisesi, Bilecik Yavuz Selim Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Bilecik Refik Arslan Öztürk Fen Lisesinde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak çalıştı. Halen Bilecik Refik Arslan Öztürk Lisesinde bu görevini ifa etmektedir.

Evli ve bir çocuk babasıdır.